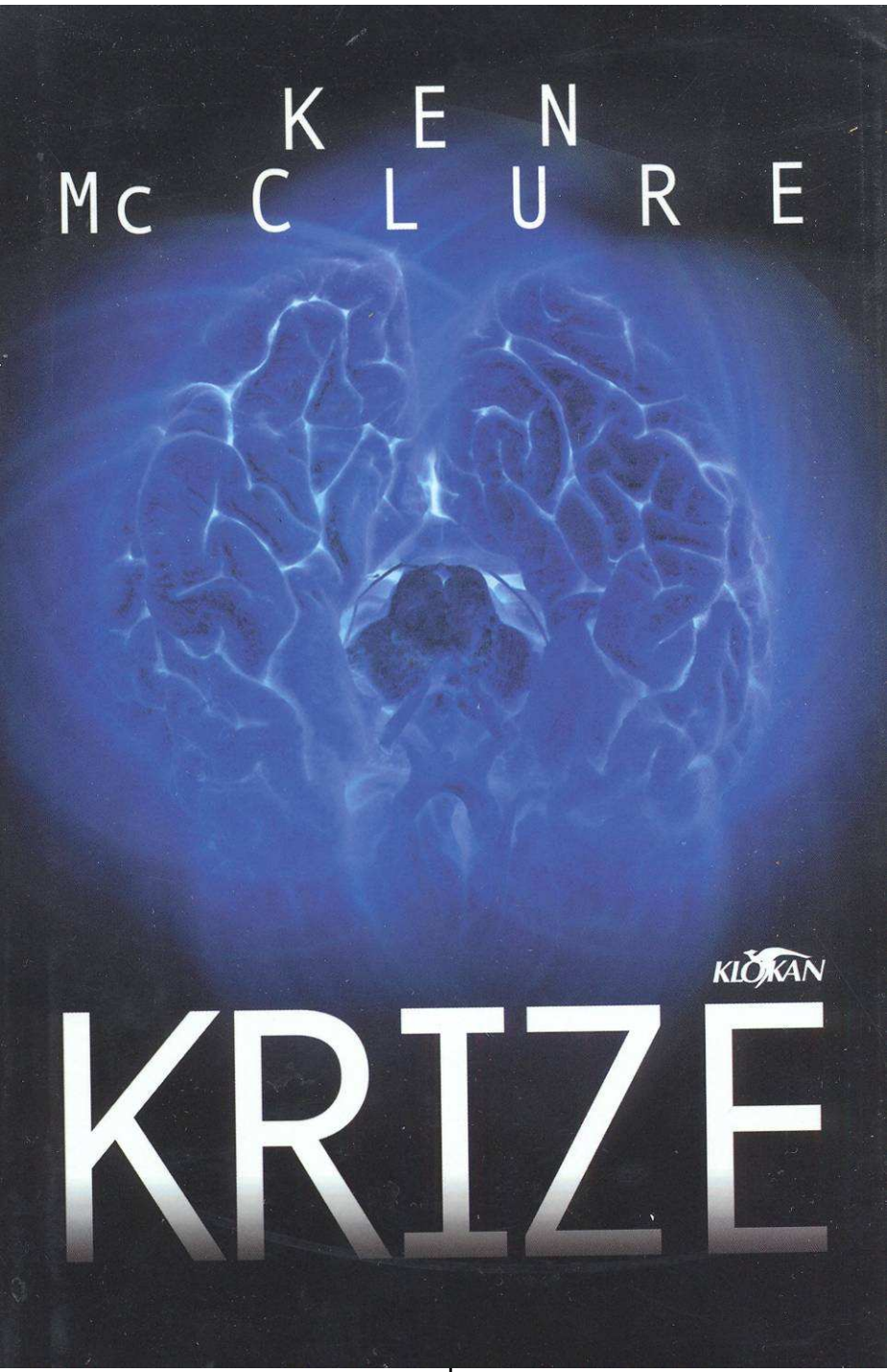

K E N
M C C L U R E

KLOKAN

KRIZE

Ken McClure

Krize

Copyright © Ken Begg, 1993
Translation © Kateřina Hilská, 1994
Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena. Žádnou část knihy není dovoleno užít nebo jakýmkoliv způsobem reprodukovat bez písemného souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací nebo odkazů, které tvoří součást kritického zhodnocení.

Z anglického originálu CRISIS
přeložila Kateřina Hilská
Redakční úprava Darina Daňková
Grafická úprava obálky Zbyněk Janáček
Sazba Josef Polák
Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,
v edici Klokán, 2002
shop@alpress.cz
Tisk a knihařské zpracování Centa, spol. s r.o.,
Vídeňská 113, Brno
První vydání v nakladatelství Alpress

ISBN 80-7218-765-1

A jsme tu jako na pláni sešeřelé,
zmatkem povelů zmítání v útěcích, v útocích,
jak slepá vojska, jež střetla se za noci.

Doverská pláž, Matthew Arnold (1822-1888)

Prolog

**Ostrov Barasay, Západní ostrovy Skotska
Devatenáctého ledna 1992.**

Plíce Lawrence Gilla se dožadovaly stále víc kyslíku, až už je nedokázal uspokojit a musel si na mokřím břehu pokrytém oblázky kleknout. Klečel, chabě se opíral o ruce, dokud se nedostatek kyslíku opět nevyrovnal. Jakmile začal zase jakž takž normálně dýchat, namáhavě se postavil a znovu se snažil běžet po zemi, která klouzala tak, jako by se po ní měl dostat rovnou do pekla. Od Atlantiku skučel vítr a hnal kapky deště takovou silou, že měl pocit, jako by mu někdo do tváře zatloukal ledové nýty. Připadalo mu, že se ho příroda snaží zbavit jakýchkoli rysů, aby vypadal jako ta opuštěná pláž, která mu zuby nehty bránila v jakémkoli postupu.

Když se konečně vydrápal na vršek útesu, měl Gill ruce celé zkrvavené. Pustil se ke starému kamennému domku, kde měl v úmyslu se schovat. Dům byl už víc než dva roky opuštěný, od té doby, co Shonin otec vzdal nerovný boj s živly a vrátil se na pevninu. Gill doufal, že v něm najde dostatečný úkryt a vydrží tam, dokud ta šťvanice neopadne. V batohu, který si nesl na zádech, měl dostatek konzerv a jiného jídla, aby přečkal dva týdny, pokud to bude třeba. Skrze déšť už Gill uviděl obrys domku na konci výběžku. Stále ještě měl střechu, což bylo požehnání, když uvážíme, kde stál. Kdysi se ptal Shony, co to jejího otce popadlo, že si postavil domek na místě vystaveném takové nepřízni počasí. Shona mu odpověděla, že se tam cítil blíž bohu než kdekoli jinde.

Pravda je, že když bylo moře klidné a obloha jasná, bylo z vrcholku útesu vidět na třicet mil daleko a mohli jste sledovat, jak slunce mizí za západním obzorem jako obrovská ohnivá koule, avšak moře skoro nikdy klidné nebylo a obloha byla málokdy bez mráčků. Spíš se stávalo, že západní vichřice rozbouřily Atlantik k zuřivosti a hnaly obrovské vlny,

kteře se dole tříštily o skály a vysoko do vzduchu vysílaly spršky vody, jež se chytaly domku, jako by jej chtěly z toho bidýlka strhnout. Gill se přesunul do závětrí zadní zdi a chvíli odpočíval s ramenem opřeným o hrubé kameny.

Děšť si vyhledal slabá místa v jeho oblečení a teď, když se znovu snažil popadnout dech, ucítil, jak mu pramínek vody stéká po zádech. Domek měl dveře také vzadu. Přistoupil k nim, chtěl je zkusit otevřít, aby se nemusel znovu prodírat proti větru dopředu k hlavnímu vchodu. Klika byla zrezivělá a tuhá, ale pohnula se. Gill se ramenem opřel o veřej, aby překonal odpor pantů. Místnost, v které se ocitl, bývala kuchyní, ale rozbitá okna vpustila dovnitř živly a mořské ptáky, takže tu byl pěkný svinčík. Gill s těžkým srdcem uvažoval, zda ostatní místnosti přestály ten čas lépe. Otevřel dveře do obývacího pokoje a náhle se zarazil.

Stáli tam dva muži. Měli na sobě pogumované kabáty a hleděli na Gilla, jako by ho čekali. Ani jeden nepromluvil, revolvery v jejich rukou měly vyjádřit vše, co bylo třeba říci. Gill pocítil, jak se ho zmocňuje podivná, smutná rezignace. Připadalo mu to ironické, ale skoro jako by se mu ulevilo. Už čtyři dny byl na útěku, stačilo mu to obrátit naruby celý život a učinit z něho prchající oběť v živoucím hrůzném snu. Čtyři dny zničily vše, pro co pracoval: kariéru, manželství, vyhlídky. Zdánlivě solidní základy budoucího úspěchu a štěstí byly smeteny tak snadno, že to teď působilo až odporně. Připadalo mu to všechno tak nespravedlivé. Jeden z mužů se mu hrabal ve věcech, zatímco druhý na něj mířil revolverem. Když muž klečící na podlaze vzhlédl a zavrtěl hlavou, ten, který na něj mířil, se zeptal: „Kde jsou?“

„Jdete pozdě,“ odpověděl Gill. „Už jsem je odeslal.“

Ti dva na sebe beze slova pohlédli. Muž s revolverem pokynul Gillovi, aby vycouval ze dveří. Teď už Gill nevnímal vítr ani děšť, v hlavě mu vířily představy věcí, které už nikdy neuvidí. Panebože! Není na smrt připraven! Náhle se ho zmocnila panika. Prudce uhnul doprava a běžel proti větru, v naději, že jeho vězňitelům se bude špatně mířit, když jim děšť bude šlehat do tváře. Gill si v duchu představil cestičku vedoucí na vzdálenějším konci útesu k moři, kudy by po písku mohl běžet s větrem v zádech, dostat se k loďce a uniknout. Ale když dorazil na okraj, viděl, že tam není nic než pouhý prudký sráz.

Klesl na zem a vleže se díval přes okraj na skály hluboko dole. Cítil, jak ho veškerá naděje opouští, uvnitř mu zbývalo jen zoufale prázdné nic. Přestal křečovitě svírat chomáče trávy, pomalu se otočil na záda a čekal

na své pronásledovatele. Jeden z mužů mu dal znamení, aby vstal. Postavil se a nalehl zády proti větru, aby udržel rovnováhu. Ti dva odložili revolvéry a každý ho vzal za jednu ruku. Na okamžik se Gill podívil proč, když jim přece nemá kam utéct, pak pochopil. Téměř ještě než stačil vykřiknout, zvedli ho muži do vzduchu a mrštili jím přes okraj útesu. Na okamžik se mu ruce mihly na pozadí temné oblohy a pak letěl po hlavě vstříc své smrti na rozeklaných skalách dole. Poslední výkřik protestu pohltil vítr.

Rada pro lékařský výzkum, Park Crescent, Londýn

„Omlouvám se za to, že jsem bez dostatečného předchozího upozornění svolal toto zasedání, pánové, ale ministerský předseda mě pověřil, abych jeho a vládu stručně zpravil o našich zjištěních, pokud jde o průzkum mozkového onemocnění v naší zemi.“

Tajemník rady sir John Flowers se odmlčel a přes brýle pohlédl na muže sedící kolem stolu. „Studie zdaleka nejsou dokončené, to přece víte,“ řekl muž středního věku s lehkým skotským přízvukem. Flowers zavrtěl hlavou a namítl: „To nám nepomůže, Hektore. Jako vědci víme, že musíme pořádně zhodnotit všechny údaje, ale vláda v tom vidí nerozhodnost. Chtěli by ujištění, že tady v té oblasti nevznikají nějaké vážnější problémy.“

„Hlavně po nás chtějí, abychom jim řekli, že lidi nemohou od zvířat tu mozkovou nemoc dostat!“ řekl jiný muž, jehož objemný pas sotva objímala vesta z hnědavého hedvábí, které barvou téměř ladilo s jeho nosem. Flowers slabě přikývl.

„Proč najednou ten spěch?“ zeptal se Hektor Munro, ředitel neurobiologické jednotky rady v Edinburghu. Od té doby, co se asi tak před rokem dostala nemoc šílených krav do titulků novin, čeká opozice na vhodný okamžik, kdy by vládu znemožnila. Prodej britského masa a masných výrobků na kontinent se ještě nevzpamatoval z té špatné reklamy, která z toho tehdy vznikla. Vlastně minulý měsíc zase prudce poklesl a zemědělská lobby je na koni.

„Hodlají požadovat informace, co vlastně vláda v této věci dělá. Chtějí pozitivní ujištění, že britské masné výrobky jsou bezpečné. My jsme

naopak monitorovali výskyt mozkového onemocnění v zemi a sledovali experimenty Rady pro výzkum v zemědělství," vykřikl Flowers.

„Čísla ale ukazují určitý vzestup," ozval se hubený muž s nápadnými ptačími rysy a příhodným jménem John Lark.

„Ale statisticky to má pochybný význam," odporoval Flowers. „Nemůžeme jim zatím dát konečné ujištění, protože pokusy trvají dlouho, ale mohli bychom jim říct, že v této chvíli neexistuje důkaz, že by nemocná zvířata měla nějakou spojitost s mozkovými poruchami u lidí," navrhl Munro.

„Bohužel nemůžeme udělat ani to," řekl Flowers a mumlání kolem stolu utichlo. „Děje se něco?" zeptal se Lark, jako by se to zdráhal vyslovit. Flowers se podíval kolem sebe a pohlédl na každého muže zvlášť.

„Taky že děje," odpověděl tiše. „Právě jsem dostal zprávu, která mi připadá jako děsivý sen," dodal.

„Pokračujte," vyzval ho Munro.

„Pochází ze severního Skotska, z místa, které se jmenuje Achnagelloch." Munro pokrčil rameny a zavrtěl hlavou.

„Toto jméno se v záznamech zatím nevyskytlo. Je to zpráva o epidemii degenerativního mozkového onemocnění."

„O kolik lidí jde?" zeptal se Munro.

„Tři mrtví."

Odpověď vzbudila zápornou reakci. „Tomu se snad neříká epidemie, John," namítl Lark. „Bohužel, má to pokračování," řekl Flowers. „Ti tři byli relativně mladí muži. Všichni tři pracovali na ovčí farmě, kde nedávno ovce postihla epidemie ovčího mozkového onemocnění, svědívky."

„Aha, chápu," pomalu řekl Munro.

„Mohla by to být shoda okolností," namítl Lark, ale nijak přesvědčivě. „A bude to ještě horší," řekl Flowers. „Předběžná patologická zpráva naznačuje, že ti muži zemřeli na mozkové onemocnění shodné se svědívkou."

„Ale mezi ovцами a lidmi je druhová bariéra!"

„To jsme vždycky tvrdili, pánové," tiše řekl Flowers.

Munro si začal třít čelo v podvědomé snaze vyhnout se implikacím. „Taky jsme si mysleli, že druhová bariéra platí o krávkách, a podívejte, co se stalo," dodal. „A ta spojitost už je jistá?" zeptal se Lark.

Flowers souhlasil. „V laboratořích ARC prokázali, že krávy dostaly BSE, protože žraly ovčí maso infikované svědivkou.“

„Tak proč to nedostaly už dřív?“ otázal se Lark. „Svědivka se přece u ovcí vyskytuje už dost dlouho.“

„Změnila se metoda ošetření uhynulých ovcí. Ta stará účinně zlikvidovala infekční agens. Ta nová ne. Je to takhle prosté.“

„Takže žádná druhová bariéra nebyla?“

„Ne.“

„Bože!“ ozval se Lark.

„Ale svědivka je přece na lidi nepřenositelná?“ Flowers zvedl fascikl, který držel v ruce, a řekl: „Tenhle případ tvrdí něco jiného.“

„Vždycky jsem říkal, že výskyt svědivky u ovcí by se měl hlásit, tak jako se hlásí BSE,“ řekl Munro.

„Zkrátka už je pozdě, tady jsme přišli s křížkem po funuse,“ odpověděl Flowers. „Náš problém je, že nejenže nemůžeme zmírnit obavy vlády o stoupající výskyt mozkového onemocnění, ale musíme ji informovat o existenci potenciálního vznikajícího nebezpečí.“

„Předpokládám, že jehňata se mohou onemocněním nakazit také?“ zeptal se Lark.

„Ano,“ odvětil Munro, a odpověď na další tvou otázku zní, že pečením se v mase agens nezničí. Je to jeden z nejodolnějších virů na světě. Odolává i teplotě, které se dosahuje v nemocničním parním sterilizátoru.“

„Pak už jen vkládám naději v boha, že ta zpráva se mýlí.“

„Kdo podává zprávy za skotskou oblast?“ zeptal se Munro.

„Georgie Stoddart.“

„Z Edinburské univerzity?“

Flowers přikývl.

„Mluvil jsi s ním?“ zeptal se Lark.

„Ano,“ přisvědčil Flowers.

„A?“

„Stoddart říká, že jeho člověk je skálopevně přesvědčen, že ti muži zemřeli na svědivku, ale bude tu obvyklá potíže ve stanovení příčiny úmrtí.“

„Já to asi docela nechápu,“ ozval se Lark. „Jaká potíže?“

Flowers se podíval na Munra a odkašlal si. „O infekčním agens, který je příčinou svědivky u ovcí, nebo BSE u krav, toho víme velmi málo. Jediným spolehlivým způsobem prokázání infekce je naočkovat

infikovaný materiál z jednoho zvířete jinému. Takhle můžeme dokázat, že agens je přenosný a má obdobnou patologii.“

„Co je to za infikovaný materiál?“ zeptal se Lark.

„Standardní test spočívá v tom, že se mozek získaný při pitvě infikuje do myši, aby se zjistilo, zda v nich vznikne degenerativní mozkové onemocnění.“

„Už se taková nemoc někdy projevila u lidí?“ zeptal se Lark.

„Ano,“ odpověděl Munro.

„U člověka se jí říká Creutzfeld-Jakobova choroba. Je to dávno známé mozkové onemocnění. Je relativně vzácné a díkybohu má velice dlouhou inkubační dobu.“

„Jaká je inkubační doba v tomto případě?“ zeptal se Munro. Všichni pohlédli na Flowerse.

„Stoddart tvrdí, že jeho člověk hlásil, že se u pacientů rozvinulo onemocnění téměř přes noc a během tří týdnů zemřeli. Patologický nález na mozku byl shodný se Scarpie nebo Creutzfeld-Jakobovou chorobou. Pokud jde o histopatologii, jsou prakticky nerozlišitelné.“

„Kruci,“ ulevil si Lark. „Tři, to ještě není moc. Pořád mám pocit, jestli to nepřeháníme.“

„Rád bych souhlasil,“ řekl Flowers, „ale když tři muži, kteří pracovali na farmě s infikovanými ovci, zemřou na mozkové onemocnění nerozeznatelné od svědivky? To už musíme brát vážně.“ Tento komentář si všichni nějakou dobu v tichosti přebírali, pak se ozval Lark: „Pořád těžko mohu věřit tomu, že ovčí nemoc, kterou jsme tu měli léta, aniž způsobila ty nejmenší problémy u člověka, najednou přeskočí druhovou bariéru a začne zabíjet lidi.“

„Určitě v tom musí být ještě nějaký další faktor, změna infekčního agens, určitá mutace, změna, buď spontánní, či navozená.“

„Pokud je tomu tak, doufejme, že mutace byla navozena nějakým místním činitelem a že je to ojedinělý případ,“ řekl na to Flowers.

„Pak je nesmírně důležité stanovit, co přesně tu mutaci způsobilo,“ řekl Munro.

„Souhlas.“

„Máme nějaké vodítko?“ zeptal se Lark.

„Je tu jedno základní podezření,“ odpověděl Flowers.

„A to je?“ zeptal se Munro.

„V oblasti té zmíněné farmy se nachází také jaderná elektrárna Invermaddock.“ Radiace,“ řekl Lark. „Je snad lepší způsob, jak navodit mutaci?“

„Asi vám ani nemusím povídat, do jak delikátní situace nás celá ta záležitost staví,“ řekl Munro. „Když najednou oznámíme, že z jedné horské oblasti hlásí, že u lidí žijících v blízkosti jaderné elektrárny vzniká infekční onemocnění mozku podobné ve všech ohledech svědivce, můžeme očekávat bouřlivou vlnu paniky a protestů. Kromě rozhořčení veřejnosti nás bude čekat spojený tlak zemědělské lobby, která bude trvat na tom, že spojitost mezi infikovanými zvířaty a mozkovým onemocněním u člověka neexistuje, a jaderné lobby, která bude trvat na tom, že jaderná energie je bezpečná a čistá.“

„A co tedy uděláme?“ zeptal se Munro. „A co řekneme vládě Jejeho Veličenstva?“

„Myslím, že na tu skotskou záležitost musíme zatím pohlížet jako na zvláštní, izolovaný problém,“ navrhl Lark. „Obecně a zeširoka vzato, zatím nemáme důkaz, že onemocnění zvířecího mozku může být přeneseno na člověka. Myslím, že bychom měli přiznat, že je tu jistý nárůst hlášeného počtu mozkových onemocnění u obyvatelstva, ale je ještě příliš brzy na určení příčiny či významu. Ať si vládní statistikové uvedou ta čísla, jak chtějí.“

„Ale vládu přece o potenciálním problému ve Skotsku uvědomit musíme, už jen proto, kdyby to prosáklo do tisku,“ namítl Munro.

„Té oblasti tisk mnoho pozornosti nevěnuje, takže bychom měli mít možnost prošetřovat to nějakou dobu pěkně v tichosti,“ odpověděl Flowers. „Ne, že bych si jaksí nevážil Stoddarta a jeho lidí, ale myslím, že bychom nejdřív měli vidět patologický nález těch tří mužů, co zemřeli,“ řekl Lark.

„Už jsem si o něj požádal,“ odpověděl Flowers.

„Říkal ti Stoddart, kdo prováděl šetření na místě?“ zeptal se Munro. „Ano,“ odpověděl Flowers a zadíval se do svých poznámek. „Patolog doktor Lawrence Gill.“

I

Doktor Ian Bannerman si před sebou rovnal poznámky na čtecím pultíku a čekal, až bude klid. Pomyslel si, že jeho posluchačstvo, složené ze studentů medicíny, vypadá depresivně povědomě, ale rychle si

připomněl, že to je cynická myšlenka. Někdy se hranice mezi cynismem a realismem poněkud stíraly. Přes svůj solidní středostavovský původ s příslušným ulpíváním na křesťanské etice a hodnotách se mu nikdy nedařilo, aby sám sebe přesvědčil, že lidské bytosti jsou jednotlivci plným právem tak nazývaní.

Lidé, jak to viděl on, spadali do jistých vymezených typů. Existoval jistý typ, který se stával farářem, vojákem, policistou a tak dále. Za posledních pět let, kdy přednášel studentům medicíny v nemocnici svatého Lukáše, začal rozeznávat naprosto nezaměnitelný typ, který se stává studentem medicíny. Na medicínu společnost pohlížela jako na profesi těch, kdo to někam dotáhnou, a proto mohly lékařské fakulty požadovat tu nejvyšší vstupní akademickou úroveň. Znamenalo to, že ti nejchytřejší žáci, byť pouze na papíru, byli povzbuzováni k tomu, aby to „zkusili na medicíně“, jako by snad vstupovali do nějaké soutěže, která měla ohodnotit, za co stojí. Podněcování jak rodiči, tak učiteli, nacházeli se takoví lidé náhle na cestě, na kterou předtím skoro ani nepomysleli. Vybaveni zbrusu novým stetoskopem od pyšných rodičů a pitvací soupravou od tetičky Mabel, objevovali se u svatého Lukáše, připraveni skládat další a další zkoušky, protože to jim přece tak šlo.

„To se těch otrapů nikdo nezeptá, jestli jim leží na srdci nemocní lidé?“ tázal se Bannerman na poslední schůzi kolegů. Poznámka se setkala s dobrosrdečnou tolerancí. To Bannermana nikterak nepotěšilo, pouze to potvrdilo jeho tezi o lidech jako typech. Váhavě přiznal, že na něj samotného pohlížejí jako na typ surový diamant, jednoho z těch, kdo říkají, co si myslí, ale prostoje nikdo neztracuje, protože dělají dobře svou práci – co se týče patologie, nenašel se nikdo lepší.

Bannerman přehlédl to moře tváří a snažil se vyhlédnout si aspoň pár těch, kteří se stanou „skutečnými“ doktory. Bylo to prakticky vyloučené, ale vždycky se o to pokusil. Snadněji mohl upozorovat ty, kteří propadnou, a ne nutně proto, že by byli špatní studenti. Třebaže tehle obor byl tvrdý a akademicky náročný, vstupní požadavky zaručovaly, že na start se mnoho hlupáků nedostávalo. Ti, kdo neuspěli, byli často studenti, kteří přišli na to, že se sem vůbec nehodí, prostě studovali nevhodný obor. Bannerman si vždycky našel čas na to, aby takové studenty ujistil, že je lepší přijít na to včas, než aby jim pravda svítila ve chvíli, kdy mají v rukou něčí život. Vždycky měl mnohem větší problémy se studenty, kteří úspěšně skládali zkoušky, a přesto zcela jasně nebyli stvořeni k tomu, aby se stali lékaři. Okolnost, že je v tomto ohledu téměř

bezmocný, ho frustrovala. Udělal, co mohl, aby jim vštípil opravdový zájem a úctu k nemocným, ale tušil, že mnozí projdou celou životní dráhu, aniž kdy uvidí v pacientech cosi víc než pouhé „případy“, dočasné intelektuální hádanky, které musejí ve své práci řešit.

Přestože se mu „opravdové“ doktory v auditoriu spatřit nepodařilo, Bannerman věděl, že tam budou, a kvůli nim považoval za svou povinnost podat jim ty nejlepší přednášky, jakých byl schopen. „Dnes budeme pokračovat ve studiu chorob centrální nervové soustavy,“ oznámil. „Vím, že je to téma blízké vašim srdcím, protože vaše eseje na téma mé poslední přednášky naznačují, že mnozí z vás tou či onou trpí...“ Ozval se všeobecný smích, protože i když měl Bannerman ostrý jazyk, u studentů se těšil oblibě. Byl dobrý přednášející, vždycky obeznámený s tím nejnovějším ve svém oboru, a nikdy ho nepřistihli, že by se vykrucoval, když dostal otázku, na niž neznal odpověď. Okamžitě to přiznal a řekl studentovi, ať si to vyhledá a pak mu to poví. Tím se ušetřila spousta času a studenti si toho vážili. Přednášející dokázali vyplýtvat příliš mnoho cenných minut tím, že se snažili zastírat nedostatky ve svých znalostech. V říši akademiků se slovo nevím pronášelo málokdy.

„Creutzfeld-Jakobova choroba a Kuru. To jsou dvě choroby, jimiž se dnes budeme zabývat. Obě končí degenerací nervů, ztrátou koordinace končetin a duševním úpadkem. Obě jsou bez výjimky smrtelné.“ Bannerman zapnul diaprojektor a ručním ovladačem do něj nasunul první diapozitiv. „Vlevo je řez mozkiem pacienta, který zemřel na Creutzfeld-Jakobovu chorobu. Řez vpravo je z normálního mozku. Povšimněte si houbovitého vzhledu nemocného mozku a typických fibril SAK“ Bannerman přehodil diapozitiv a palcem mírně poopravil zaostření. „Toto je fotografie pacienta, který se nakazil Creutzfeld-Jakobovou chorobou po transplantaci rohovky. Povšimněte si prázdného výrazu očí a ochablého obličejového svalstva.“

Nějaký hlas ze tmy řekl: „Chcete tím snad říct, že pacient dostal nemoc z transplantátu?“

„Téměř jistě,“ odpověděl Bannerman.

„Takže je to nakažlivé?“

„Ano, ale ne konvenčním způsobem.“

V sále to zašumělo, protože studentstvo došlo k závěru, že Bannermana konečně nachytali a že se začne vytáčet.

„Ano, či ne?“ dožadoval se drzý studentský hlas.

„Oficiálně se tvrdí, že onemocnění způsobují nekonvenční pomalé viry,“ pokračoval Bannerman.

„Jak nekonvenční?“

„Popravdě řečeno nebyl z postiženého mozku nikdy žádný jednotlivý virus izolován, ale ve všech ostatních ohledech se materiál chová, jako by byl přítomen infekční agens.“

„Pak je tedy nemoc přenosná?“

„Ano.“

„Existují nějaké jiné podobné nemoci?“

„Několik, u zvířat.“

„Jako například?“ zeptal se student, který byl rozhodnut Bannermana nachytat, pokud bude moci.

„Svědívka u ovcí, hovězí spongiformní encefalopatie u dobytka.“

„Nemoc šílených krav?“ zeptal se student.

„Ano, a také přenosná encefalopatie u norků.“

„Ale nějaký ten výzkum by přece musel příčinu těchto chorob určit?“ namítl student. Bannerman byl na chvíli vyveden z míry arogancí tohoto návrhu a pak řekl: „Vy jste pan...?“

„Marsh,“ odpověděl student.

„Pane Marshi, existuje malý, ale významný hřbitov kariér několika vrcholových výzkumníků, kteří tvrdili, že přišli na příčinu těchto nemocí. Možná byste byl tak hodný a udělal nějaký ten ‚výzkum‘ a pak mi předal zprávu o tom, kde si myslíte, že udělali chybu? Řekněme do příští středy?“

„Ano, pane,“ zamumlal student a veškerá mladistvá arogance se mu z hlasu vytratila.

„Je tady druhová bariéra?“ zeptala se nějaká studentka.

„Dobrá otázka, slečno...?“ pochválil Bannerman.

„Lindsayová.“

„Dobrá otázka, slečno Lindsayová. Všichni si mysleli, že bariéra existuje, až nás nemoc šílených krav zastihla nepřipravené. Poslední výzkum naznačuje, že dobytek dostal nemoc, protože ho krmili potravou obsahující mozky ovcí nakažených svědivkou.“

„Pak tedy není nemyslitelné, že by se mozkovým onemocněním mohl nakazit i člověk, bude-li jíst infikovaná zvířata?“

„Není to nemyslitelné, ale zatím nejsou důkazy, které by tento názor podpořily.“

„Zatím,“ dodala studentka.

„Zatím,“ připustil Bannerman.

„Bylo by možné, aby Creutzfeld-Jakobova choroba u člověka pocházela z konzumace infikovaného masa?“

„Opakuji, že není důkaz, který by takový názor podpořil.“

„Nicméně byste doporučoval vegetariánský životní styl, ne?“ ozval se nějaký student vzadu. Všichni vyprskli smíchy. Bannerman se přidal. „Nemám v úmyslu stát se vegetariánem.“

„Zatím,“ dodala slečna Lindsayová a znovu se smáli.

„Co Alzheimerova nemoc? Je příbuzná onemocnění způsobovanému pomalým virem?“

„V patologických nálezech jsou výrazné rozdíly.“

„Je známo, co způsobuje Alzheimerovu nemoc?“

„Existuje genetická forma tohoto onemocnění, ale žádný jasný důkaz týkající se běžnějšího typu, kromě náznaku účasti nějaké chemikálie.“

„Aluminie?“

„Existují některé publikované důkazy o účasti aluminia,“ souhlasil Bannerman.

„Připadá vám oprávněné tvrdit, že výzkum demence je žalostně nepřiměřený?“ zeptal se sebevědomý hlas. Bannerman se podíval na studenta, který na něj zíral zpod kštiny rusých vlasů, jež neladila s barvami jeho školní šály. Vyzařovala z něj téměř drzost, ale to už Bannerman viděl tolikrát, že ho to nemohlo vyvést z míry. Prostě bohorovná nadřazenost mládí.

„Ano, myslím, zeje to pravda,“ odpověděl klidně.

„Proč?“ dožadoval se zrzek.

„Každá společnost má jen omezené prostředky, které může věnovat na výzkum,“ řekl Bannerman. „Demence je onemocnění týkající se především starých lidí. Existuje dost nemocí postihujících mladé, na něž musíme vynakládat naše prostředky. Je to prostě takhle jednoduché.“

„Já osobně se domnívám, že je to hanebné,“ řekl na to student. Bannerman cítil, že sympatie studentů nejsou na straně jejich kolegy. „Možná byste měl studovat společenské vědy, a ne medicínu,“ poznamenal.

„Nebo politiku,“ navrhl další studentský hlas a ozval se tlumený smích.

„Medicína je záležitost praxe,“ pokračoval Bannerman. „Pracujete s prostředky, které máte, a podle toho se také rozhodujete. Když máte před sebou dva pacienty se selháním ledvin a máte jen jednu umělou ledvinu,

nemá cenu vykřikovat, jak je to hanebné. Musíte se rozhodnout, kdo bude žít, a kdo ne.“

Bannerman dopřál studentům chvilku, aby zažili, co právě řekl, než dodal: „Možná byste se laskavě podívali na srovnání patologického nálezu běžnějších forem demence a příště o tom pak můžeme diskutovat.“ Bannerman se vrátil do své pracovny v nemocnici a zapálil si cigaretu. Jeho sekretářka Oliva Meldrumová se bez říkání objevila chvíli poté se silnou černou kávou.

„Jak to šlo?“

„Nebylo to špatné,“ odpověděl Bannerman. „Vůbec to nebylo špatné. Je to dost chytrá skupina. Mám tu nějaké vzkazy?“

„Volala Stella. Dneska odpoledne operuje, ale přesto vás čeká na večeri v osm a máte prosím přinést víno.“

„Říkala...“

„Bude kuře,“ odpověděla Oliva, která otázku předvíдалa.

„Volal ještě někdo?“

„Doktor Věrnou prosil, abyste mu zavolal, až budete mít chvilku. To je vše.“

„Děkuji, Olivo, vytočte mi prosím Vernona, ano?“

Oliva za sebou zavřela dveře a za pár okamžiků ohlásil bzučák na Bannermanově stole hovor. „Ahoj, Georgi, v čem ti můžu pomoci?“

Po nějakých těch zdvořilůstkách se Vernon dostal k věci. „Měl jsem tu sedmačtyřicetiletého muže se zraněním paže. Ošklivě se popálil vařící vodou z čajníku.“

„To není zrovna moje parketa,“ odpověděl Bannerman.

„Ta popálenina mi starost nedělá,“ řekl Vernon. Myslím, že bude mít jiné problémy.“

„Co tě k tomu vede?“

„Při těch několika hovorech, které jsem s ním měl, jsem si všiml, že jakoby zapomíná, co jsem mu řekl chvíli předtím. Poprvé jsem tomu nevěnoval pozornost, ale stalo se to víc než jednou. Mozková onemocnění jsou tvůj obor, napadlo mě, jestli by ses na něj nechtěl podívat?“ „Samozřejmě,“ odpověděl Bannerman a pohlédl na hodinky. Co rovnou teď?“

„Skvělé,“ souhlasil Vernon a dodal, že bude vděčný. Za pět minut bude Bannermana čekat na oddělení sedmnáct.

Bannerman si vypláchl ústa ústní vodou, která stála vedle umyvadla v jeho pracovně, nechtěl, aby z něj pacienti cítili cigaretový kouř. Oblékl si

čistý bílý plášť a vydal se na oddělení. Patologická laboratoř byla v suterénu nemocnice, takže musel vyjít po schodech o dvě podlaží výš a pokračovat po chodbě, kde právě sestřičky popojížděly sem a tam s vozíky s obědem mezi nemocničními pokoji a jídelnou. Vernon na něj čekal u vchodu na oddělení, vešli společně.

„Volal jsem staniční, aby věděla, že přijdeme,“ řekl Vernon. Jako by to byla narážka, ve dveřích vlevo se objevila statná žena oblečená do tmavomodré uniformy s bílým čepcem na šedých vlasech a usmála se na ně.

„Pan Green už vás očekává,“ řekla. „Sestra mu tam dá zástěnu.“ Vernona s Bannermanem doprovodila na oddělení budoucí sestřička, která natáhla kolem pacientova lůžka zelené bavlněné závěsy a uzavřela ty tři uvnitř. Na oddělení to páchlo jako vždycky kolem oběda směsí jídla a dezinfekce.

„Pane Greene, tohle je doktor Bannerman. Rád by vám položil pár otázek.“

Pacient, robustní člověk s opálenou tváří a dobrými zuby, se usmál a řekl: „Co vám můžu povědět, pane doktore? Ruka se mi hojí dobře, díky tady panu doktorovi Vernonovi, a říkají, že už brzy půjdu domů.“

„To rád slyším,“ řekl na to Bannerman. „Jak se to přesně stalo?“ Pacient se usmál a odpověděl: „Vy doktoři jste skoro jako policie. Pořád se ptáte dokola na to samé.“

„Doufám, že z vás nemluví osobní zkušenost,“ usmál se Bannerman.

„Ale to ano,“ odpověděl Green.

Bannerman se zarazil a Green si toho všiml. „Jsem policajt, pane doktore, seržant u kriminálky.“

„Aha,“ usmál se opět Bannerman. „To jsem nevěděl. Tak, jak se to stalo?“

„Stalo?“ zeptal se Green.

Bannerman si povšiml, že Green jako by zapomněl původní otázku, a rychle pohlédl na Vernona, který přikývl. „Ta vaše nehoda,“ připomněl Bannerman pacientovi.

„Byla to vlastně jenom neopatrnost. Popadl jsem konvici v domnění, že je prázdná. Chtěl jsem do ní natočit vodu a uvařit si čaj, jenomže byla plná vařící vody. Polil jsem si celou ruku.“

„To musela být radost,“ s grimasou poznamenal Bannerman. Kdo ještě byl v tu domu doma?“

„Nikdo,“ odpověděl Green.

Bannerman se podíval na Greena a dohadoval se, jestli si uvědomí něco z vlastní odpovědi, ale zdálo se, že ne. „Co se stalo pak?“ otázal se. „Snažil jsem se sundat si košili a strčit si ruku na chvíli pod kohoutek se studenou vodou, ale ta bolest byla divná. Viděl jsem, že jsem se opařil pořádně, tak jsem zavolal sanitku a čekal.“

„Trvalo to dlouho, než přijeli?“

„Osm minut,“ odpověděl Green. „Prožil jsem si je na hodinách pěkně jednu po druhé.“

„Víte, jak dlouho to trvalo, než jste se dostali do nemocnice?“ zeptal se Bannerman. „Deset minut,“ odpověděl Green. „Bylo by to rychlejší, ale na Graham Road, kde dávají nové plynové potrubí, byla pořádná zácpa. Zůstali jsme tam pár minut viset, i přes sirénu a majáček.“

„Co máme dneska za den?“ zeptal se Bannerman.

Green se usmál, jako by pořádně neslyšel, ale Bannermanův výraz ho ujistil o tom, že ano. „No dneska Je...“

„Úterý,“ podotkl Bannerman, „úterý třiadvacátého ledna.“

„No jistě,“ usmál se Green. „Nějak jsem si nemohl vzpomenout. Je to potíže, když je člověk v nemocnici, dny přicházejí a odcházejí a připadají vám jeden jako druhý.“

Bannerman chápavě přikývl a vyzval ho: „Chci, abyste mi teď počítal pozpátku od tří set po sedmi.“ Green pokrčil rameny a začal. „Tři sta, dvě stě devadesát tři, dvě stě osmdesát šest, dvě stě sedmdesát devět, dvě stě osmdesát šest, dvě stě osmdesát šest...“

„To stačí,“ zarazil ho Bannerman.

„Jak mi to šlo?“ zeptal se Green s úsměvem.

„Dobře,“ odpověděl Bannerman. Podíval se na Vernona a pokývl hlavou. Vernon poděkoval Greenovi za spolupráci a s Bannermanem vyšli ven z oddělení na sesternu, zatímco sestřička zase Greenovi odtáhla zástěny. „Tak co myslíš?“ zeptal se Vernon.

„Myslím, že tvoje podezření bylo oprávněné,“ odpověděl Bannerman. „Vykazuje všechny příznaky raného stadia Alzheimerovy nemoci.“

„Toho jsem se obával,“ souhlasil Vernon.

„Dlouhodobou paměť má dobrou, ale krátkodobou prakticky ztratil. To byla nejspíš příčina té nehody. Myslím, že dal vařit vodu, a pak zapomněl, že to udělal, a opařil se. Řekl, že nikdo jiný v domě nebyl. Především tu vodu musel dát vařit on sám.“

„Ještě mu není ani padesát,“ zavrtěl Vernon hlavou. „Teď už se to bude jen zhoršovat,“ řekl tiše Bannerman. Podle všeho má užitečný život tímhle za sebou.“

„Má ženu a dva dospívající kluky, jeden z nich je černý, adoptovali ho, když mu byly tři. Někdy pochybuju, jestli je vůbec nějaký bůh.“

„V tomhle jsem došel k vlastním závěrům už před časem,“ dodal Bannerman, aniž to vysvětlil. Rozloučil se s Vemenem a vrátil se na oddělení patologie.

Oliva Meldrumová odešla na oběd, předpokoj k jeho pracovně byl tedy prázdný. Bannerman si udělal další kávu a odnesl si ji k sobě. Posadil se za stůl a zapálil si cigaretu. Řekl si, že dneska nebude obědovat. Váha v koupelně dnes ráno mu káravě ukázala osmdesát kilo a on nebyl schopen říct nic na svou obranu. Pruh přibývajícího tuku kolem pasu, výsledek toho, že si o Vánocích víc než dopřával, byl přesvědčivý a nedal se popřít. Něco se s tím musí dělat.

Bannerman se podíval na datum na stolním kalendáři a vzpomněl si, že mu za osm dní bude osmatřicet. Osmatřicet a pořád svobodný! – jako by slyšel svou matku. O Vánocích byl rodiče navštívit a vytrpěl si každoroční nářky na toto téma. Naštěstí má ještě sestru Kate, která s pomocí svého manžela poskytla dva vnuky, a tím trochu zmírnila nátlak na něj.

„Kdy se se Stellou dáte dohromady, jak to má být?“ chtěla vědět matka. Bannerman jí oponoval tvrzením jako už mnohokrát v minulosti, že on a Stella jsou prostě staří přátelé. Byla to pravda, ale Stella byla také jediná žena, o níž se doma zmiňoval. Asi tak před pěti lety bylo v jejich přátelství ještě cosi romantického, ale k ničemu to nedospělo, nechali toho, aby mohli zůstat přáteli. Občasné milostné záležitosti se sestřičkami obvykle neměly dlouhé trvání a ani se doma o nich nezmiňoval, ze strachu, že by ho matka podrobila výslechu hodného španělské inkvizice. Bannerman zhluboka nasál kouř, opřel se hlavou o opěradlo židle a přemýšlel, proč se vlastně neoženil. Měl ženy rád a ony celkem měly rády jeho, ale v těch vztazích vždycky přišel bod, kdy on vycouval, protože se nebyl s to s konečnou platností zavázat. Na pár vteřin zavřel oči a uvažoval, jaká je ironie, že se nikdy nebyl schopen jasně rozhodnout, když šlo o něho samého, a přitom mu očividně nedělalo žádné potíže, když musel činit tak mnohá rozhodnutí týkající se jiných lidí.

Kdyby byl k sobě opravdu upřímný, musel by přiznat, že se v jeho životě vyskytla už řádka žen, k nimž pociťoval náklonnost, ale nic víc.

Stella jednou zdůraznila, že je rozdíl mezi tím, když někoho chceme, a když ho potřebujeme. Žena má ráda pocit, že ji někdo potřebuje. Že by to bylo v tom? uvažoval. Je natolik uzavřen sám do sebe, že nikoho nepotřebuje? Jako ostrov? Bannerman típl cigaretu a řekl si, že pro dnešek toho sebezpytování bylo dost.

Podíval se, co má na programu odpoledne, a zjistil, že má pitvat pacienta, který zemřel na mozkový nádor. Také slíbil, že bude k mání, kdyby na operačním sále potřebovali jeho expertizu během operace prsu, kterou prováděl John Thorn, chirurg a kolega Stelly, k němuž chovala obzvláštní úctu.

„Ta bulka je na nešikovném místě,“ povídal Thorn. „Když to pokazím, pacientka už nebude mít další šanci.“ Operace měla začít v půl čtvrté. Bylo za pět minut dvě. Bannerman si řekl, že začne s pitvou a nechá vzkaz, aby ho zavolali, až bude operační tým potřebovat nějaký rozbor. Připnul si pípátko na kapsu pláště a pustil se do márnice. To, že dorazil přesně ve dvě, zřízenec v márnici překvapilo. Právě se usadil k malému dřevěnému stolu ve své kanceláři a rozprostřel si před sebe noviny. Na svačtinovém papíru tu ležel nakousnutý kus chleba a vedle stála otevřená termoska. „Bylo už trochu pozdě jít na oběd,“ vysvětloval. „Panu doktorovi Leemanovi to trvalo dnes dopoledne dýl, než si původně myslel.“

„Jen řekněte, až budete připravený,“ ujistil ho Bannerman. „Koho dneska děláte, pane doktore?“ zeptal se muž, vstal od stolu a zabalil nedojedený sendvič. Thomase George Baines z oddělení osm, umřel v neděli večer.“

Zřízenec se podíval na tabulku na zdi, která znázorňovala celou lednici. Jména na ní byla psána tužkou, aby ji s pomocí ušmudlané gummy, jež ležela na stolku pod ní, mohli používat donekonečna.

„Baines, číslo pět,“ řekl si pro sebe. Bannerman ustoupil, aby mohl zřízenec vyjít z kanceláře, a pak šel za ním k lednici. Nacházela se v dlouhé vybičené místnosti, jejíž jednu část beze zbytku zabírala řada vysokých dveří zajištěných těžkými kovovými závory. Dveře byly očíslovány od jedničky do osmičky. Zřízenec jedny otevřel a objevily se tři vytahovací plošinky nad sebou. Zkontroloval cedulku na prostřední plošině a řekl: „Tady ho máme, Thomase Baines.“

Muž přitáhl k boxu nastavitelný vozík a zabrzdil si jej. Zvedl plošinu, aby dosahovala k prostřední mrtvole. Nacvičeným tahem na ni stáhl tělo

Thomase Bainesese, odbrzdil vozík a otočil se s ním o sto osmdesát stupňů. Pak dveře boxu zase přibouchl.

„Stůl číslo jedna?“ ujistil se.

„Ano,“ odpověděl Bannerman.

Muž přesunul mrtvolu na pítavní stůl a svlékl z ní rubáš. Pustil přívod studené vody ke stolu a voda hned začala bublat ve stružkách. Bannerman sám rozsvítil vrchní světlo a zapnul větráky.

„Chcete zapnout osvěžovač vzduchu?“ zeptal se zřízenec.

Bannerman zavrtěl hlavou.

„Budu dělat na hlavě,“ řekl. Bannermanovi byly pachy z patologie stejně odporné jako kterémukoli jinému člověku, ale vůně osvěžovače vzduchu mu připadala skoro stejně hrozná, pokud jde o pronikavost. Nalepila by se na něj. Thomasi Bainesovi nebude potřeba otvírat hrudní dutinu. Zkoumání se omezí na hlavu, takže si poradí bez osvěžovače. „Chcete, abych otevřel lebku?“ zeptal se zřízenec.

„Udělám to sám,“ odpověděl Bannerman. „Běžte si dojíst ty sendviče.“

„Tak hodně štěstí, pane doktore,“ řekl muž. Bannerman si nazul gumové holínky, které si vybral z řady stojící u zadní zdi, z věšáku sundal jednu ze zelených plastických zástěr. Na zádech si ji zavázal a natáhl si chirurgické rukavice, které vyndal z krabice s označením velké. Elektronickou pilkou pak začal mrtvole ležící na stole po obvodu trepanovat lebku, chvílemi se zastavoval, aby smyl nahromaděné úlomky kostí a zahnal pach spáleniny.

Když lebku Thomase Bainesese nařízl kolem dokola, zvedl její vršek vcelku a položil jej vedle hlavy. Vyměnil nářadí za chirurgické nástroje, vytáhl mozek a položil ho na kovový táč na vedlejším stole. Bannerman mozek zvážil a pak si jej z několika úhlů prohlédl.

„Nad tím, co tě zabilo, příteli, není potřeba až tak moc hloubat,“ zamumlal si. Z levé části vyříznutého mozku čněl velký tumor. Na pozadí sedí normální mozkové hmoty měl jasně červenou barvu. Bannerman nádor odřízl a uložil do sklenice pro laboratoř. Mozek vrátil do lebeční dutiny a oznámil zřízenci, že skončil.

„Máte recht, pane doktore!“ vykřikl muž.

„Nasadím mu zpátky ten jeho klobouk, co?“ Kdákavě se zachechtal. Bannerman se k němu nepřidal. Šibeniční humor mu nebyl po chuti. „Nechte si ty srandičky,“ řekl.

„Jistě, pane doktore,“ muž si uvědomil, že pochybil, a z tváře mu rychle vymizely veškeré známky pobavení. Bannerman si stáhl rukavice a odhodil je do plastického kbelíku. Přešel k velkému porcelánovému umyvadlu, lokty pustil kohoutky a s chutí si drhl ruce a předloktí teplou mýdlovou vodou. Když si utíral ruce, sledoval pomocníka, jak vrací vršek lebky na hlavu mrtvol. Tiše si přitom pohvizdoval a na všech stranách kontroloval, zda dobře sedí, jako by byl instalatér, který vyměňuje těsnění v kohoutku. Bannerman musel uznat, že zřízenec dosáhl ve své práci daleko vyššího stupně přirozenosti, než se kdy podařilo jemu samému. Pořád ještě se mu stávalo, že ho určité stránky jeho práce doháněly k tomu, aby pak někde na záchodě zvracel. Nebylo to už tak často jako kdysi, ale přesto k tomu docházelo. Nikdy to nikomu nepřiznal, ani Stelle ve chvílích, kdy měli k sobě nejbliž, ani svému otci, který byl také lékař. Nerad o tom vůbec moc přemýšlel. V kapse se ozvalo pípátko a protentokrát jeho úvahám učinilo přítrž.

„Hned jsem tam,“ odpověděl, když uslyšel, že si ho žádají na operační sál k naléhavé biopsii. Dveře márnice se za ním se zvučnou ozvěnou zabouchly a on běžel vykachlíkovanou chodbou k úpatí schodů vedoucích do laboratoře. Technici už tkáň zpracovali a jeden z nich si prohlížel jemný řez pod jedním ze Zeissových mikroskopů.

„Co tam vidíte, Charlie?“ zeptal se Bannerman.

„Nějak se v tom nevyznám,“ odpověděl laborant.

„Špatný vzorek?“

„Možná. Karen dělá další. Bude to za pár minut.“ Muž si stoupl, aby Bannerman mohl zaujmout své místo u mikroskopu. Bannerman si mírně posunul okuláry, protože měl oči trochu víc od sebe než laborant. Upravil si jemné zaostření a pak začal pohybovat ovladači stolku tak, aby mohl provést vyšetření vzorku krok za krokem, aniž by prohlížel nějakou část dvakrát.

„Do prdele,“ řekl si tiše.

„Něco jste našel?“ zeptal se laborant.

„Vypadá to zle,“ odpověděl Bannerman a znovu pohnul zaostřovačem, jako by snad existovala ještě nějaká dokonalá úroveň, kterou nevyzkoušel.

„Jen se podívejte, tady na jedenáctce.“ Technik se znovu posadil a řekl: „Ano, vidím to, ale není tak jasný jako...“

Hlas se vytratil, protože nebyl ochoten vyřknout konečný názor. Do místnosti vešla mladá žena a přerušila je: „Z operačního sálu vám vzkazují, že to potřebují okamžitě.“

„Podívám se, jestli je hotový druhý vzorek,“ odpověděl laborant, který se díval do mikroskopu. Vrátil se za okamžik a vypadal schlíple.

„Bude to bohužel trvat dalších deset minut. Někde se to zadrhlo.“ Bannerman uviděl rozpačitý výraz v laborantově tváři, ale komentář si nechal pro sebe. Otočil se k ženě a řekl: „Promluvím se sálem.“ Vstal a šel za ní do hlavní laboratoře, kde zvedl sluchátko.

„Tady Bannerman. Můžete nám dát deset minut?“

„Ne,“ ozval se chirurgův hlas. Musím to vědět teď hned.“ Bannerman zavřel na okamžik oči a pak řekl: „Je to maligní.“

„Rozumím,“ odpověděl chirurg a telefon se odmlčel.

V místnosti nastalo ticho, které jako by je všechny hrozilo rozdrtit. Bannerman je přerušil: „Budu u sebe. Dejte mi vědět, až budete mít ten druhý vzorek.“ Bannerman přistoupil ve své pracovně k oknu a prsty, které se mu lehce chvěly, si zapálil cigaretu. Z okna toho sice k vidění moc nebylo, kromě necelé tři metry vzdálené kamenné zdi, po níž stékala dešťová voda z porušeného okapu kdesi nahoře, ale on se vlastně ani nechtěl nikam dívat. Až příliš se mu toho honilo hlavou. Ozvalo se jemné zaklepání a Bannerman řekl: „Pojďte dál.“

„Vzorek je připravený.“

Bannerman přikývl a kráčel ke dveřím, které mu laborant podržel. Ve dveřích mu laborant tiše oznámil: „Měl jste pravdu. Už jsem se podíval. Je to maligní.“

Bannerman se na chvíli zastavil a cítil, jak z něj opadáva napětí. Párkrát se rychle nadýchl a odpověděl: „Ani na chvíli jsem si nemyslel, že by nebyl, Charlie.“

„Jistěže ne,“ řekl laborant s velice jemným náznakem úsměvu. Na chvíli se dívali jeden druhému do očí, až laborant řekl: „Ten druhý vzorek je jasný jako facka... chudák ženská.“

2

Bannerman odešel z nemocnice v půl sedmé. Když couval se svým roverem z řady vyhrazené pracovníkům nemocnice, kde byla auta namačkaná jako sardinky, všiml si, že Stellin bílý volkswagen Golf tam ještě stojí. Doufal, že už bude po té nejhorší dopravní špičce, ale přesto

musel u brány čekat skoro minutu, než se mohl do pomalu jedoucí šňůry aut vmáchnout. Zanađával, když si znovu a znovu musel rukavicí stírat přední sklo, které se opotilo kvůli dešti.

„Londýn je taková temná, mokrá díra,“ zamumlal si, zapnul větrák a rozmrazovací mřížku na zadním skle. Provoz se kvůli jakési neznámé překážce vpředu zastavil, to mu k náladě nepřidalo. Zasunul do magnetofonu kazetu s Vivaldim a snažil se soustředit se na hudbu, a ne na frustrační pocity řidiče uprostřed městské dopravy. Ten nápad s páskami dostala Stella. Když už měla dost jeho mrzutých nálad za volantem, začala s programem zvukové terapie a trvala na tom, aby jako pomůcku při relaxaci vyzkoušel uklidňující účinek různých hudebních stylů. Zatím největší úspěch zaznamenal gregoriánský chorál, který nahráli francouzští mniši v jednom alpském klášteře. Melodické vyzvánění zvonů a jejich ozvuky ve zpívané modlitbě vyvolaly v jeho chování za volantem viditelné zlepšení, neboť neustále připomínaly lidskou smrtelnost. Ironickou nevýhodou celé záležitosti bylo, že Stellu ta církevní atmosféra v autě rozčilovala skoro stejně jako jeho špatný rozmar. Naléhala, aby si našel něco jiného. Minulý týden byl na řadě Mozart, který zaznamenal jen mírný úspěch a teď měl velkou šanci Vivaldi se skladbou Čtvero ročních období. Řada aut se hnula, ale po necelých padesáti metrech se opět zastavila. Bannerman přeřadil na neutrální a vzdychal bezmocným vztekem. Zima ho zatím moc nechytla.

Trvalo dalších pětatřicet minut, než dojel k odbočce k bloku, kde bydlel. Pár dalších zatáček a odbočení tichými uličkami, a už byl v bezpečí za branou v Redholm Court. Když vystoupil a zamkl auto, najednou si vzpomněl, že ještě musí koupit to víno. Chvilí si pohrával s myšlenkou, že je koupí až cestou ke Stelle, ale pak si řekl, že by bylo teplé. Asi čtyři sta metrů odtud byl obchod s lihovinami, vyhrnul si tedy límec a rozběhl se tam. Vrátil se za patnáct minut.

Víno se už pěkně chladilo v ledničce a Bannerman si svlékl kabát a nalil si pořádnou sklenku džinu z láhve, která stála na podnosu u okna. Zatahl záclony a zapnul televizi, aby ještě chytil zbytek prvních večerních zpráv na Kanálu 4. Bannerman bydlel ve třetím poschodí. Byl to příjemný dvoupokojový byt a v ceně pronájmu měl i všechny služby. Bydlel tu už dva roky a neměl v úmyslu se stěhovat, pokud nebude muset. V zimě tady byl klid a teplo a v létě příjemně, protože balkon vedl na jih a dům měl na střeše zahradu.

Samotná budova byla obklopena soukromými zahrádkami, na nichž stálo také několik vzrostlých buků, a bylo vidět pěkně udržované květinové záhony, které zahradníci neustále osazovali podle ročního období. Měl tu také garáž, i když ji málokdy používal a raději nechával auto na asfaltové ploše proti garážím. V bytě nebylo mnoho nábytku, ne snad v důsledku „minimalistické“ módy, ale spíše proto, že Bannermana takové domácí starosti nezajímaly.

Většina z toho, co tu měl, sloužila knihám, i když ani tyhle kusy nábytku nestačily a několik svazků přebývalo nastálo na podlaze, na což důrazně a pravidelně poukazovala jeho posluhovačka. Tvrdila, že překáží při luxování. Aniž o tom věděla, z této skutečnosti čerpal Bannerman zvrácené potěšení. Cokoli bránilo v postupu tomu příšernému stroji, zasloužilo ovace. Pociťoval k luxu téměř iracionální odpor. Byl to nenáviděný nepřítel, ztělesněný symbol otravných domácích prací. Pokud se někdy náhodou stalo, že se nacházel v bytě, když se ten obávaný rámus spustil, vklouzl do tepláků a obíhal blok, ještě než stačila posluhovačka dopovědět: „Doufám, že vás to nebude moc rušit, pane doktore...“ Bannerman dopil, shodil ze sebe boty a odšoural se do koupelny, aby se osprchoval. Povšiml si vzkazu na stole v hale a zastavil se. Byl od posluhovačky, která mu sdělovala, že v prádelně ztratili jednu jeho košili. Pěkně jim kvůli tomu vynadala a mimochodem stejně potřebuje nějaké další košile. Některé už vypadají ošuntěle.

Bannerman musel uznat, že tahle kritika je oprávněná. Byl nejspíš jedním z nejlepších zákazníků prádelny. Už jako student medicíny přišel na to, že patologové si pach své profese nosí s sebou. I při společenských příležitostech si všimal nasládlého čpění formaldehydu nebo nějakého jiného fixativu tkáně, jež jim ulpívalo na šatech. Z toho důvodu se rozhodl, když se sám stal patologem, že on něco takového nesmí dopustit. K tomu účelu si pořídil dvě sady oblečení: jednu do práce, druhou do společnosti. Nikdy nedovolil, aby se pomíchaly.

Každý den se po návratu domů svlékl a osprchoval, než si na sebe vzal čisté věci, a ty pracovní hodil do koše na špinavé prádlo. Košile, která zmizela, patřila k „pracovním“ a právě jeho sbírka pracovních košil vypadala rozhodně omšele. Bylo teprve úterý. Tenhle problém si nechá až na víkend. Bannerman se ve sprše loudal trochu déle než obvykle, nechal si vodu v kaskádách dopadat na šíji, aby tam zmírnila napětí, a mezitím si v hlavě omílal události toho dne.

V myšlenkách bylo na prvním místě rozhodnutí, k němuž byl vyzván při biopsii prsu. Nakonec to vyšlo, ale taky ho to na nějakou dobu pěkně potrápilo. Největší starost mu dělalo, že si povšiml, jak se mu při čekání na zdařilejší vzorek očividně chvějí prsty. I dřív během své lékařské dráhy zažil velké starosti, bylo jich mnoho, ale nevzpomínal si, že by se mu kdy takhle trásl ruce. Když vylezl ze sprchy, utíral se před velkým zrcadlem nad umyvadlem a kriticky se v něm prohlížel. Co si takového dělal málokdy. Možná tu inventuru vyvolaly předchozí myšlenky na blížící se narozeniny, ale už dlouho se na sebe pořádně nepodíval. Naklonil se, aby si prohlédl vlasy. Začínaly poněkud řádnout. V tu chvíli to sice ještě zvyrazňovala okolnost, že byly mokré, nicméně byl to nepopiratelný fakt. Konečky prstů si je trochu vpředu načechral.

Na hladce vyholené tváři nebylo nic navíc a bradu měl dosud pevnou – tedy celkem pevnou. Možná tu byl zcela neznatelný náznak dvojité brady, ale i ten zmizel, když bradu trochu vystrčil – udělal to tedy. Hnědé oči, když si je zblízka prohlédl a stáhl si prstem dolní víčko, vypadaly čisté a jasné, zuby měl rovné a poměrně bílé. Na horní části těla měl dobré svaly, i když už trochu ochablější než před takovými deseti lety, a zesílení v pase zatím připisoval Vánocům.

Měl mírně snížené těžiště, díky čemuž měřil o pár centimetrů méně než metr osmdesát. Stehna měl trochu příliš statná a svalnatá – mohla být trochu štíhlejší a delší, v době, kdy hrál rugby, mu to ovšem bylo ku prospěchu. Hrál za Glasgowskou univerzitu, když tam studoval medicínu. „Upřímně řečeno, Bannermane,“ pomyslel si, na to, že by si tě někdo žádal za prvního milovníka, už nevypadáš... ale to jsi taky nikdy nebyl.“ Omotal si ručník kolem pasu a šel se do ložnice obléknout.

V mikrofonu u vchodu to zapraskalo a Stella Lansingová řekla: „Pojď nahoru, Iane.“ Relé u dveří cvaklo a zámek se otevřel, aniž stačil něco říct.

„Tady není žádný Ian,“ odpověděl Bannerman. Jsem násilník, kterej si to přišel s tebou rozdat.“ S lahví v ruce vyšel do schodů k Stellinu bytu a zjistil, že dveře jsou pootevřené. Vešel dovnitř a zavřel je za sebou s mírným bouchnutím, aby Stella věděla, že dorazil.

„Za chvíli jsem u tebe,“ ozval se hlas z kuchyně. „Mám zpoždění, jako obvykle. Dej si něco k pití.“ Bannerman na návrh nereagoval a šel rovnou do kuchyně, kde přistoupil ke Stelle zezadu a políbil ji na tvář. Ahoj.“ Pootočila se a řekla: Asi jsem zkazila brambory.“

„To je dobře,“ odpověděl Bannerman. Držím dietu.“

„Odkdy?“ zeptala se Stella.

„Od dnešního rána.“

„Tyhle věci tě obvykle nezajímaly,“ řekla Stella a dál se věnovala míchání čehosi na plotně. Tentokrát Bannerman udělal, jak mu bylo řečeno. Stella se k němu za pár okamžiků přidala, rozvázala si zástěru a cestou k němu ji odhodila. Bannerman se tomu gestu usmál. Vše, co Stella dělala, mělo půvab a šmrnc. Připomnělo mu to historku o Fredu Astairovi, kterou kdysi někdo povídal. Prý dokázal přejít přes jeviště s cigaretou v ústech, odhodit ji a zašlápnout oharek, aniž přerušil krok. Než se Stella posadila, uhladila si po stranách hnědé vlasy a urovnala šaty. Ráda o sobě tvrdila, že je naprosto dezorganizovaná zmatkářka, ale málokdy, pokud vůbec, to byla pravda. Jestli rozvařila brambory, určitě to bylo proto, že bůh tomu tak chtěl. Stella se posadila vedle něj a usmála se: „Jak se ti dnes vedlo?“ Měla kulatější obličej, který se bezvadně hodil k její štíhlé, elegantní postavě – mít totiž trochu ostřejší rysy, naháněla by hrůzu. Příjemně široká ústa se roztáhla do úsměvu a propůjčila jí to, co Bannerman vždy považoval za výraz pobaveného odstupu. Nepřítel by si to asi vykládal jako nemístnou blahosklonnost.

„Dobře až středně,“ odpověděl. „A co ty?“

„Žádné problémy,“ řekla Stella. „Rutinní operace cyst na vaječnících. Jak dopadla pacientka Johna Thorna?“

„Ten vzorek byl bohužel maligní. O co vůbec šlo?“ Ta pacientka měla mnohonásobné nádory na prsu a John měl podle rentgenových snímků podezření, že je tam hloub ještě nějaký tumor, ke kterému se nemohli dostat, když předtím dělali biopsii jehlou. „Chtěl, abys to prohlédl, pokud na něj přijdou během operace. Každý dá na tvůj názor.“ Bannerman si nervózně přejel rukou po čele, pak si uvědomil, co dělá, a nechal toho. „Něco se stalo?“ zeptala se Stella. Položila mu ruku na hřbet dlaně.

„Ne, nic,“ usmál se Bannerman. Jsem jen trochu unavený, to je všechno.“

„Chudáčku Iane,“ politovala ho Stella.

Byla to láskyplná poznámka, ale Bannerman se začal cítit provinile. K tomu, aby se cítila unavená, měla Stella určitě víc důvodů než on.

„Jenom se mrknu na omáčku.“ poznamenala, vstala a zmizela v kuchyni. „Mohl bys otevřít víno.“ Bannerman otevřel láhev a pomalu vyšrouboval zátku z vývrtky.

„Stello?“ ozval se.

„Co je?“ křikla z kuchyně.

„Proč myslíš, že jsme zůstali tak dobrými kamarády?“

„Nevím,“ odpověděla Stella a vešla do pokoje s horkou mísou v rukou. „Záleží na tom?“

„Možná,“ řekl Bannerman.

„Proč?“ zeptala se Stella, postavila mísu na stůl a otočila se k Bannermanovi. „Jak tě to napadlo?“

„Tak jsem přemýšlel,“ odpověděl Bannerman.

„O čem?“

„O životě.“

„A?“

„Nevím,“ odpověděl Bannerman.

„Co k tomu mám říct?“ zakřenila se Stella.

„Proč ses nevdala? Proč jsem se neoženil? Myslíš, že je to nějaká vada povahy?“

„Já osobně jsem takhle dost spokojená,“ řekla Stella. „Možná nepotřebujeme svádět ten boj. Máme oba náročná zaměstnání a hodně práce. Možná to stačí?“

„Ano, ale...“

„Ale co? Co to do tebe vjelo? Nebo tě snad náhle přepadl záchvat krize středního věku?“ Bannerman se při tom slově lehce oťásl a Stella si toho všimla. Stella si všimla všeho. „Takže v tom to je,“ dodala vědoucně.

„Nevím, co tím chceš říct,“ ozval se honem Bannerman.

„Prožíváš krizi středního věku! To tím chci říct,“ vykřikla Stella. „Využíváš se v sebeanalýze! Nechtěl by sis lehnout na gauč a povědět mi o všech svých nejvnitřnějších obavách?“

„To jistě ne,“ bránil se Bannerman, který měl najednou pocit bezbrannosti a litoval, že se do toho hovoru pouštěl. Měl vědět, že Stella ho hned prokoukne.“

„Jen jsem tak přemýšlel.“

„Hm, hm,“ přikývla Stella. „A jak jsi tak přemýšlel, začal jsi držet dietu...“

„Někdy tě nesnáším,“ usmál se Bannerman. „Jen to dojez,“ řekla Stella. „Vždycky to ještě můžeš vytancovat cestou domů na diskotéce...“

Potom se posadili na gauč s kávou a Bannerman řekl:

„Málem jsem to dneska zabalil.“

„Co tím chceš říct?“

„Ztratil jsem nervy. Ten řez z nádoru nebyl tak zřetelný, jak jsem potřeboval, a sál vyžadoval odpověď dřív, než byl hotový další vzorek.“

„To je dost nesnadná situace,“ souhlasila Stella.

„Já vím, ale za to mě platí,“ řekl Bannerman.

„Pověz mi to celé,“ vyzvala ho.

Bannerman jí vylíčil podrobnosti a Stella se na něj nevěřícně dívala. „A tomu říkáš, že jsi ztratil nervy?“ vykřikla. To byl přece zlej sen a ty ses z toho se ctí dostal!“

„Tak to nakonec dopadlo, ale mohlo to být taky jinak,“ řekl Bannerman. „Ta žena mohla zbytečně přijít o prs.“

„Nesmysl!“ vykřikla Stella. Ten vzorek přece zkoumal nejlepší histopatolog, jakého máme.“

„Díky,“ řekl Bannerman, ale bylo na něm vidět, že ho nepřesvědčila. „Ty máš dneska opravdu depresi, co?“ řekla Stella. „Čím to všechno vzniklo?“

„Nevím to jistě,“ odpověděl Bannerman. „Měl jsem ráno přednášku a před ní jsem se najednou přistihl, jak si v duchu říkám, že je to všechno jen ztráta času.“

„To si čas od času pomyslíme všichni, zvláště když dostaneš špatné studenty,“ chlácholila ho Stella. „Ale oni nebyli zas tak špatní, jak se ukázalo. Diskutovali jsme o mozkových chorobách způsobovaných pomalými viry a zdálo se, že je to doopravdy zajímavá. Když jsme skončili, měl jsem pocit viny, že jsem je špatně odhadl.“

„Potřebuješ změnu,“ řekla Stella. „Vem si na čas dovolenou, musíš si dobít baterie.“

„Nemůžu. Mám moc práce.“

„Nikdo není nenahraditelný, lane, ani ty ne. Nemocnice by určitě pár týdnů bez tebe přežila. Leeman by si s laboratoří poradil, ne?“

„Ano,“ souhlasil Bannerman.

„A v Charliem Simmonsovi máš prvotřídního hlavního laboranta, ne?“

„Ano.“

„Tak to udělej.“

„Mám ještě v kursu další dvě přednášky o chorobách mozku.“

„To je horší,“ přiznala Stella. „Kdy ti ty přednášky končí?“

„Poslední budu mít od pátku za týden.“

„To není tak dlouho,“ řekla Stella. „Odpřednášej to a pak si vem volno.“

„Přemýšlím o tom,“ souhlasil Bannerman.

„Udělej to!“ naléhala Stella.

Bannerman chvíli uvažoval a pak řekl: „Možná udělám něco, co mám v plánu už dlouho, ale nikdy jsem se k tomu nedostal.“

„A to je co?“

„Pojeďu do Skotska lézt po horách.“

„To myslíš vážně?“ zeptala se Stella.

„Naprosto. Dělával jsem to, když jsem studoval v Glasgowě. Slíbil jsem si, že to někdy zkusím znovu.“ Stella se zatvářila pobaveně: Musím přiznat, že jsem měla na mysli spíš to, že bys sebou někde plácnul na pláž na sluníčku, povídal si s kočkami, pil ledové pivo, ale jestli opravdu chceš tohle...“

„Uvidíme,“ pokusil se celou záležitost uzavřít Bannerman, ale Stella ho přinutila, aby slíbil, že o tom vážně popřemýšlí.

„Slibuju,“ řekl Bannerman. „Můžu ti pomoci s nádobím?“

Stella nabídku odmítla, řekla, že to udělá ráno. „V nemocnici má být až v jedenáct. A co ty?“

„Řekl jsem, že udělám pitvu toho malého Bryanta, co umřel o víkendu, a v půl jedenácté mám schůzi, tak bych asi měl vyrazit brzy.“

„Slyšela jsem o tom,“ řekla Stella. „Je to hrozně smutné, byla to rakovina mozku?“

„Téměř jistě,“ odpověděl Bannerman, „ale s určitostí to budu vědět zítra. Pokud ano, rada bude chtít úplnou zprávu pro svůj průzkum.“

„Jaký průzkum?“

„Sledují výskyt mozkových onemocnění ve Spojeném království, aby měli celkový obraz o situaci.“

„To je běžný průzkum, nebo tu byl nějaký podnět?“ zeptala se Stella. „Předstírají, že je běžný, ale má to hodně společného s tím loňským poplachem kolem spongiformní encefalopatie u dobytka. Lidi si najednou uvědomili, že nikdo nemá jasno, co se děje, protože mozková onemocnění se těžko diagnostikují a hůř klasifikují. Vždycky je lákavé mluvit vágně v obecných termínech, jako je demence.“

„Mám takový pocit, že nemoci, jako je Alzheimerova, jsou na vzestupu. Je to pravda?“

„Bohužel ano,“ odpověděl Bannerman. „Ale průzkum, až bude hotový, by měl podat jasnější přehled.“ Stella se podívala na hodinky. „Je pozdě a ty musíš brzo vstávat...“ Bannerman přikývl a vstal. Poděkoval

Stelle za večeri, pak ji vzal za obě ruce a řekl: „Děkuju ti, že jsi moje kamarádka.“

„Tak už jdi,“ usmála se Stella, a...“

„Ano?“ Na té diskotéce nebuď moc dlouho.“

Bannerman se probudil ve tři ráno celý zpocený. Probral se z děsivého snu právě ve chvíli, kdy ta nahá žena zvedla nad hlavu nůž, aby ho do něj bodla. Jak se natáhla, zubaté chirurgické rány na hrudi, v místě, kde měla být ňadra, se jí otevřely a vytryskla z nich na něj krev. Bannerman se zpřímá posadil, popadal dech a opětovně tiše klel. Po několika okamžicích vystrčil nohy zpod pokrývky na zem, posadil se na kraj postele a zapálil si cigaretu. Zhluboka nadechl kouř, pomalu jej vypouštěl a konečky prstů si přitom třel čelo. Noční můra byla tak živá, že nepřicházelo v úvahu znovu si lehnout a pokusit se spát. Žena s nožem by na něj číhala hned pod hranicí vědomí. Natáhl si župan, přešel do obývacího pokoje a pustil si televizi. Nepřipadalo mu to nijak zvlášť zajímavé – nějaký americký film z šedesátých let – ale přivedlo ho to na jiné myšlenky, a to bylo hlavní. Zvuk filmu na něj působil léčivě, když se šoural do kuchyně, aby si uvařil čaj. James Stewart a herečka, kterou neznal, se právě chystali žít šťastně na věky věků a v popelníku přibýly dva další špačky, než nabyl Bannerman pocit, že může risknout pokus o spánek.

Druhý den ráno se Bannerman v deset patnáct vrátil z pitevny do pracovny s nahanou zprávou, kterou dal sestavit, když pitval devítiletého Paula Bryanta.

„Budu potřebovat formulář zprávy pro radu, Olivo,“ řekl sekretářce v chůzi. „Měl rakovinu mozku.“

„Nezapomněl jste na tu měsíční schůzi Zdravotnické komise v půl jedenácté?“ zeptala se Oliva.

„Ne,“ odvětil Bannerman bez nadšení.

Oliva Meldrumová se usmála. Věděla, jak Bannerman nanicovaté schůze nesnáší.

Bannerman se posadil u stolu a zvedl sluchátko. Události předchozího dne a noci mu nešly z hlavy. Rozhodl se, že s tím něco udělá. Vyťukal čtyřmístný kód a čekal na odpověď.

„Drysedale,“ ozvalo se v telefonu.

„Davide, to jsem já, Ian Bannerman. „Myslíš, že bychom si mohli někde dneska popovídat?“

„Co bys říkal skleničce kolem poledního?“

„Myslel jsem spíš něco pracovního,“ namítl Bannerman.

„Aha. Asi bych tě měl upozornit, že tvým pacientům už psychiatr většinou nepomůže,“ řekl Drysdale. Bannerman se vynasnažil na vtip zareagovat, ale bylo to nucené a Drysdale to vycítil. „Co třeba v půl třetí?“

„To se mi hodí,“ odpověděl Bannerman. „U tebe, nebo u mě?“

„Přijď ke mně,“ rozhodl Drysdale.

Když si Bannerman zařídil schůzku s psychiatrem, muselo to být něco vážného, protože sám psychiatrii příliš nevěřil. Na druhé straně choval k Davidovi Drysdaleovi, kterého znal a měl rád už pět let, velkou úctu. Drysdale znal a ochotně doznával nedostatky svého oboru. Nikdy se neskryval za nicneříkající žargon, jak to podle Bannermanova mínění dělalo mnoho jeho kolegů psychiatrů.

Když slyšel Drysdalea vysvětlovat, že při elektrokonvulzivní terapii napojí pacienty na síť a čekají, „co to udělá“, věděl hned, že našel psychiatra, který se mu bude líbit. Když ho později poznal lépe, zjistil, že ten člověk má opravdový a upřímný zájem o blaho mentálně postižených. Jenom litoval, že se v tolika případech dá udělat jen tak málo. Drysdaleova pracovna se nacházela o dvě patra výš. Stěny byly vyzdobené příklady schizofrenního umění a malou reprodukcí Munchova Výkřiku. Drysdale, muž s nažloutlou pletí, tmavými vlasy a brýlemi se silnými obroučkami, vyzval Bannermana, aby se posadil.

„Co pro tebe můžu udělat, Iane?“

„Možná budu potřebovat pomoc,“ začal Bannerman neobratně. Drysdale už už chtěl říct, že ten den si nedovede představit, ale když uviděl v Bannermanově obličejí utrápený výraz, raději si to rozmyslel. „Pověz mi, o co jde,“ vyzval ho. Bannerman mu řekl o svém zážitku, kdy musel narychlo vyslovit úsudek o histologickém vzorku.

„Normálně se mi třáslý ruce,“ řekl. „A pak se mi o tom v noci zdál děsivý sen.“ Drysdale přikývl a požádal, aby mu ho vyprávěl.

Bannerman mu převyprávěl vše, co si ze snu pamatoval, a pak se zeptal: „Nevadilo by ti, kdybych si zakouřil?“ Drysdale učinil gesto, kterým naznačil rezignaci, ale ne souhlas.

„Měl bys toho nechat,“ řekl. Bannerman nechal poznámku bez povšimnutí.

„Co ještě bych k tomu měl vědět?“

„Někdy po pitvě zvracím.“

Drysdale přikývl. Začal si dělat poznámky. „Kolik je ti let, Iane?“

„Bude mi osmatřicet.“

„Jaký z toho máš pocit?“

„Prašivej.“

„Já taky,“ řekl na to Drysdale. „Mně bude devětatřicet. Ještě nějaké další problémy?“

„Nespavost.“

„Vzbudíš se ve tři ráno a připadáš si úplně čilý, co? Tak hodinu nemůžeš znovu usnout. A v průměru se ti to stává každou druhou noc?“

„Jak to víš?“

„Prostě jsem tak děsně geniální,“ odpověděl Drysdale. „Ale kromě toho jsem ty příznaky poznal. Jsou učebnicové. Je to deprese, ne nespavost.“

„Ty si myslíš, že mám klinickou depresi,“ dořekl Bannerman.

„Tak trochu,“ odpověděl Drysdale, ale hlavní problém je stres.“

„Stella si myslí, že je to krize středního věku,“ pokračoval Bannerman.

„Má pravdu,“ odpověděl Drysdale. „Ale je v tom ještě jiný faktor a nevím tak docela, co to je. Budu si o tom muset popřemýšlet.“

„Co s tím mám dělat mezitím?“ zeptal se Bannerman.

„Mohl bych navrhnout prášky, ale ty víš stejně dobře jako já, že tě jenom otupí, abys neměl ten pocit stresu. V našem oboru to myslím není nejlepší nápad. Co takhle něčeho se večer napít?“

„Myslím, že tu možnost už jsem vyčerpal,“ řekl Bannerman.

„Já taky,“ odpověděl Drysdale. „Co trochu vysadit? Možná prostě potřebuješ dovolenou.“

„To chtěla Stella. Uvažuju, že bych jel do Skotska lézt po horách.“

„V lednu!“ vykřikl Drysdale. „To jsi na tom teda hůř, než jsem si myslel!“

„Každý podle svého gusta, doktore,“ odpověděl Bannerman s úsměvem. Zvedl se.

„Mrzí mě, že jsem ti moc nepomohl,“ řekl Drysdale, „ale brzo se zase ozvi. Myslím, že to není nic vážného, a Stella má nejspíš pravdu s tím strachem ze čtyřicítky, ale kdyby se to nějak zhoršovalo, zavolej kdykoli, ve dne i v noci.“

Bannerman Drysdaleovi poděkoval a slíbil, že ho brzy pozve na skleničku. Vrátil se na patologii, kde mu Oliva na stole nechala nějaký balíček. Byl označen Ve službách Jejího Veličenstva a přišel speciální poštou z Rady pro lékařský výzkum. Otevřel jej a našel v něm tři

mikroskopické preparáty a průvodní dopis. Dopis byl od koordinátora výzkumu degenerativní mozkové choroby doktora Hugha Milneho. Žádal ho, zda by laskavě vzorky vyšetřil a ohlásil jim své závěry co nejdříve. Měl tam také vzkaz od Olivy, že volala Stella, nebylo to nic důležitého, ale má prý mu připomenout, že on jí volat nemůže, protože bude celé odpoledne na sále.

Bannerman si odnesl vzorky ke svému vlastnímu mikroskopu. Zasunul tam první a upravil si světlo, než se soustředil na řez mozkovou tkání. Balíček nápadně neobsahoval skoro žádné podrobnosti, ani udání původu vzorků, kromě skutečnosti, že pocházejí z mozku. Když se snažil najít nejzřetelnější pole, začínal cosi tušit. Netrvalo dlouho a nase, co hledal – neomylný důkaz degenerativní choroby. Bylo to tak jasné, že Bannerman skoro nechápal, proč po něm chtějí expertizu na něco tak očividného. Málokdy viděl tak jasné vyhraněné spongiformní oblasti. Tohle byl vzorek, který by se dal použít přímo jako ilustrace do učebnic. Druhý a třetí byly téměř shodné.

„Na co si to ksakru hrajou?“ zamumlal si, když vytáhl poslední vzorek a vypnul lampu. Požádal Olivu, aby mu vytočila číslo na koordinátora rady. „Doktor Bannerman? To jste hodný, že voláte,“ ozval se Milne za chvíli. „Rozumím tomu tak, že jste vzorky dostal?“

„Právě jsem se na ně podíval.“

„A co tomu říkáte?“

„Mám dojem, že jsem právě viděl tři perfektně připravené vzorky mozkové tkáně téhož pacienta. Věk pětasedmdesát, nebo tak nějak, a příčinou úmrtí je Creutzfeld-Jakobova nemoc.“

„Tak to byste se mýlil,“ odpověděl koordinátor.

„Cože?“ vykřikl Bannerman.

„Co řeknete, když vám povím, že každý ten vzorek je z jiného pacienta, všem bylo pod třicet a nikdo z nich nebyl nemocný déle než tři týdny?“

„Řeknu vám, že došlo k záměně vzorků,“ odpověděl Bannerman.

„Máme naprosté ujištění, že k žádné záměně nedošlo.“

„To mi připadá neuvěřitelné,“ řekl Bannerman.

„A co když k tomu ještě dodám, že ti tři mrtví pracovali s infikovanými ovci?“

„Cože?“ vykřikl znovu Bannerman. „Nechcete snad říct, že umřeli na svědivku?“

„Radši bych řekl, že ne. Můžeme se nějak setkat, abychom to probrali důkladněji?“

„Kdy?“ zeptal se Bannerman.

„Myslím, že čím dřív, tím líp,“ řekl koordinátor.

„A proč to mám být já?“ zeptal se Bannerman.

„Máte skvělou pověst, doktore. Vaše práce o degenerativních mozkových chorobách je nepřekonaná a v tuhle chvíli potřebujeme toho nejlepšího člověka, co máme. Vysvětlím vám víc, až se uvidíme. Bylo by to možné zítra v jedenáct?“ Bannerman se podíval do diáře a souhlasil.

„Zjišťoval sis, jak by sis mohl vzít to volno?“ zeptala se Stella, když se s Bannermanem později ten den setkali. Bannerman otázku pominul a řekl jí o telefonátu z rady.

„Viděl jsem ty vzorky, Stello! Byla to klasická Creutzfeld-Jakobova choroba, ale Milne tvrdil, že pocházejí ze tří mužů, kteří pracovali s ovci nakaženými svědivkou!“

„Chceš tím říct, že ti muži zemřeli na svědivku, a ne na Creutzfeld-Jakoba,“ vykřikla Stella.

„To mi zjevně tvrdil Milne.“

„Ale to přece nemůže být pravda? Svědivka je nemoc ovcí. Nemůže se přenést na člověka. Je tu ta... jak tomu říkáte?“

„Druhá bariéra,“ řekl Bannerman. „Loni krávy, letos lidi...“

„Cos to povídal?“ zeptala se Stella.

„Jen jsem si tak pomyslel, že loni se ukázalo, že svědivka je přenosná z ovcí na krávy přes potravinový řetěz...“

„Nechceš snad vážně tvrdit, že u lidí by to mohlo být totéž?“

„Až do dneška bych tvrdil, že taková možnost je naprosto vyloučená,“ odpověděl Bannerman. „Tak co si myslíš, že se děje?“

„Nejdřív ze všeho jsem si pomyslel, že se stal nějaký omyl, nějaká záměna v patologické laboratoři, ale ten chlapík řekl, že ne.“

„Možná bych si to jehně na nedělní oběd měla ještě rozmyslet, ne?“

„Na to je trochu brzy,“ usmál se Bannerman. „Až se zítra setkám s lidmi z rady, budu vědět víc.“

3

Když Bannermanův taxík zastavil před sídlem Rady pro lékařský výzkum, lilo jako z konve. Než stačil zaplatit taxikáři, dešť přešel v

kroupy, které s ohlušujícím duněním bušily do střechy. Vystoupil a rozběhl se ke vchodu.

„To je ale den.“ usmála se žena v recepci. Děšť, plískanice, kroupy, co přijde dál?“ Bannerman se otřepal a představil se s dodatkem:

„Doktor Milne mě očekává.“

„Posaďte se, pane doktore,“ odpověděla žena, jednou rukou mu ukázala kam a druhou brala telefon. Za několik okamžiků se objevil v hale nějaký mladý muž a řekl: „Pan doktor Milne vás prosí, zda byste laskavě počkal v knihovně, než se všichni sejdou.“

„Jistě,“ odpověděl Bannerman automaticky, ale divil se tomu všichni. Měl dojem, že to mělo být setkání jeho a Milneho. Šel za mladíkem do knihovny, kde se posadil u malého stolku pokrytého časopisy. Vybral si jeden s dvěma usmívajícími se Afričany na obálce a listoval jím, obsah však moc nevnímal. Časopis obsahoval celou řadu zpráv o úspěšných projektech zlepšení zdravotní péče ve třetím světě.

V místnosti byla mladá knihovnice. Vracela knihy na police, ale o Bannermanově přítomnosti věděla. Uviděla časopis, který držel v ruce, a řekla: „Je to fantastické, co dělají v té Africe, že?“ Bannerman pohlédl na ten nevinný úsměv na její tváři a také se usmál.

„Ano, je,“ odpověděl, ale v duchu si říkal, jaká je ten časopis snůška keců. Přesně tyhle žvásty chce Západ o Africe číst. Příjemné, optimistické nesmysly o úspěších v terénu, aniž se kdo zmíní o nesmírném rozsahu problémů s nemocemi a hladomorem. Ale co by to pomohlo, kdyby tomu opravdu porozuměli? napadlo ho. Podnítilo by to snad lidi, aby dali víc peněz, kdyby chápali opravdový rozsah problému? – Nebo by je to naopak úplně odradilo?

„Pojďte prosím laskavě za mnou, pane doktore,“ vyzval ho mladík, který se znovu objevil ve dveřích, a zarazil tak jeho filozofování. Bannerman odložil časopis, úsměvem se rozloučil s knihovnicí a následoval muže o poschodí níž, kde ho uvedli do velké místnosti, jejímž hlavním kusem nábytku byl velký stůl. Na jednom konci seděli čtyři muži, jeden z nich se zvedl a šel mu naproti.

„Doktor Bannerman? Já jsem Hugh Milne. Mluvili jsme spolu po telefonu. Jsme vám všichni zavázáni, že jste přijel tak narychlo. Představím vám pány – sir John Flowers, tajemník rady, doktor Hektar Munro, vedoucí neurobiologické jednotky v Edinburghu, a pak Cecil Allison z úřadu předsedy vlády.“ Bannerman pokývl každému z nich a posadil se.

Flowers začal: „Podle toho, co mi řekl doktor Milne, byl jste tak laskav a vyšetřil nějaké vzorky mozkové tkáně, které jsme vám poslali.“

„Netrvalo to dlouho,“ řekl Bannerman. „Byly velice zřetelné. Typická Creutzfeld-Jakobova nemoc.“

„Tak jsem to slyšel,“ pokračoval Flowers. „Taky vám Hugh ozřejmil jejich původ?“

„Pokud tomu dobře rozumím, vzorky jsou z mozků tří mladých mužů, kteří zemřeli po krátké nemoci a všichni tři pracovali u ovcí.“

„Přesně tak,“ souhlasil Flowers. „Co jste říkal, když jste se to dozvěděl?“

„Myslel jsem si, že došlo k nějakému omylu, třeba záměně vzorků.“

„Dostalo se nám ujištění, že k žádné záměně nedošlo,“ odpověděl Flowers. „Tak mi to bylo řečeno,“ kývl Bannerman.

„To nás staví do velice nesnadné situace,“ pokračoval Flowers. Otočil se k muži z úřadu ministerského předsedy: „Možná by to pan Allison rád vysvětlil?“ Allison přikývl, odkašlal si a řekl: „Vláda Jejího Veličenstva by velice ráda ujistila svoje evropské kolegy, že britské masné výrobky jsou naprosto bezproblémové. Ideálně bychom byli rádi, kdybychom mohli kategoricky prohlásit, že nemoci u zvířat způsobované pomalým virem nejsou přenosné na lidi přes potravní řetězec.“

„Chápu,“ řekl Bannerman.

„Máme důvod se domnívat, že opozice nás bude ve velmi brzké době nutit, abychom v tomto směru vydali nějaké prohlášení. Pokud to s pomocí Rady pro lékařský výzkum nebudeme moci udělat, dopad na farmáře by mohl být katastrofální.“

„Veškeré důkazy podporovaly teorii účinné druhové bariéry mezi zvířaty a člověkem, a najednou tu máme tuhle zprávu ze Skotska,“ řekl Flowers.

„Chápu, že je tady problém,“ odpověděl Bannerman.

„Samozřejmě doufáme, že se ta zpráva někde mýlí,“ dodal Allison. „Ale i kdyby ano – a dej bůh, aby tomu tak bylo – pokud tomu dobře rozumím, došlo u obyvatelstva k celkovému vzestupu počtu onemocnění degenerativní mozkovou chorobou. Je tomu tak?“ zeptal se Bannerman.

Allison se rozpačitě zavrtil v křesle. „Naši statistikové došli k závěru, že tomu tak nutně být nemusí. V minulosti bylo málo údajů a velice těžko se získávaly, takže je dost nesnadné definovat, co představuje pravdivý nárůst v procentech...“ Bannerman pohlédl na Flowerse, ale tajemník odvrátil zrak a podíval se na stůl.

„A tak,“ řekl. „Avšak je-li ta zpráva přesná,“ pokračoval Flowers, a mozkové onemocnění u zvířat lze přenést na člověka, pak by to byla úplně jiná věc.“

„Úplně,“ papouškoval Allison. Flowers se podíval na Bannermana, „Mohu se vás zeptat na váš názor v tuto chvíli, pane doktore?“

„Myslím, že pokud se ta zpráva zakládá na skutečnosti, musel vstoupit do hry ještě jiný činitel,“ odpověděl Bannerman.

„Jaký činitel máte na mysli?“ zeptal se Allison.

„Jestliže smrt těch mužů způsobil infekční agens svědivky, pak se domnívám, že se musel nějakým způsobem změnit, cosi způsobilo jeho mutaci, a ta umožnila překonání druhové bariéry.“

„Tohle je závěr, k němuž jsme dospěli s kolegy. Bylo by velice vážné, kdyby změna byla způsobena spontánní mutací u zvířat, protože to by znamenalo, že by se něco takového mohlo stát kdykoli a kdekoli. Jestliže však byla mutace navozena nějakým vnějším činitelem, pak by třeba bylo možné takový činitel určit. S trochou štěstí bychom měli být schopni přijmout opatření, aby se to nemohlo opakovat.“

„Něco mi říká, že už jste ten činitel určili,“ řekl Bannerman.

„Myslím, že možná ano,“ odpověděl Flowers. „Oblast, kde ti tři mrtví pracovali na farmě u ovcí, sousedí s elektrárnou v Invermaddochu.“

„S nukleární elektrárnou v Invermaddochu,“ dodal Allison.

„A tak,“ řekl Bannerman a chvílku přemítal, co by to mohlo znamenat. Radiace byla jedním z nejběžnějších činitelů navozujících mutaci v živých organismech.

„Tak to byste asi lepšího kandidáta hledali těžko,“ řekl, „pokud předpokládáme, že došlo k úniku. A došlo?“

„Oficiálně ne,“ odpověděl Allison.

„Co to znamená?“ zeptal se Bannerman.

Allison si sundal brýle a začal je zbytečně čistit.

„Asi tak před půl rokem byl na té elektrárně nějaký drobný problém,“ přiznal váhavě.

„Který se utulal,“ řekl Bannerman.

„Byli jsme ujištěni, že je velice nepatrný, a nechtěli jsme působit zbytečný poplach,“ vysvětlil Allison.

„Ale stalo se to,“ řekl Bannerman.

Flowers se do toho vložil, aby situaci rozřešil. „Myslím, že je načase, abychom přešli k věci,“ řekl Bannermanovi. „Doufali jsme, že bychom mohli v této záležitosti využít vaší odborné pomoci.“

„Velice rád vám pomohu s laboratorním šetřením, pokud máte na myslí tohle,“ vyjádřil se Bannerman.

„Přesně vzato ne,“ odpověděl Flowers. „Rádi bychom, abyste prošetřil celou tu věc.“ Bannermana to zarazilo a pár okamžiků nebyl schopen slova. Flowers dodal: „Potřebujeme prvotřídního patologa, který by jel do Skotska a podal nám zprávu. Musíme vědět – za prvé: jestli úmrtí těch mužů skutečně způsobila svědivka, za druhé: co zavinilo, že nemoc překonala druhovou bariéru, a za třetí: zda to můžeme považovat za ojedinělý případ, či ne.“

„A musí se to celé udělat diskrétně,“ dodal Allison.

„Předpokládám tedy, že na úmrtních listech těch mužů není ani zmínka o svědivce?“ zeptal se Bannerman.

„Ne. Jako oficiální příčina úmrtí byla uvedena meningitida.“

„Co ovce v té oblasti?“

„Ovce nakažené svědivkou byly samozřejmě utraceny, ale nebyla vyhlášena všeobecná poplachová situace,“ odpověděl Allison. „To by okamžitě upoutalo nechtěnou pozornost.“

„A vy jste nechtěli působit zbytečný poplach,“ dodal Bannerman kousavě.

„Musíte chápat, v jak delikátní situaci se nacházíme, doktore,“ namítl Allison. To Bannerman neochotně připustil.

„Ale určitě tam máte patologa, který už na tom pracuje,“ řekl. Ten člověk, který to první hlásil, ne?“

„To je bohužel jiná věc,“ začal Flowers. Doktor Gill zmizel.“

„Zmizel?“ vykřikl Bannerman.

„Před devíti dny odešel z domova a nikdo ho od té doby neviděl. Prý nějaké domácí spory,“ řekl Munro.

Bannerman udiveně vrtěl hlavou, ale nevěděl co říci. „V které laboratoři to zpracovávali?“ zeptal se.

„V Edinburghu, na katedře George Stoddarta na lékařské fakultě,“ odpověděl Flowers.

„Edinburgh je plný expertů na svědivku a pomalé viry,“ namítl Bannerman s pohledem upřeným na Munra.

„Moji lidé jsou vědci, doktore,“ odpověděl Munro. „Poskytli bychom vám veškerou podporu, kterou byste si přál, ale to šetření si žádá lékaře.“

„Neústupného, ale diskrétního,“ dodal Allison. „Myslím, že vám nemusím vykládat, co by z toho udělali novináři.“ Bannerman si povzdechl a pohlédl na naleštěný povrch stolu.

„Chápeme, že budete potřebovat nějakou dobu na rozmyšlenou,“ řekl Flowers, „ale musíte vědět, že čas tu hraje zásadní roli, a vaše rozhodnutí bychom potřebovali vědět zítra, řekněme v deset?“

„Budete je mít,“ odpověděl Bannerman. „Snad bych měl dodat, že bychom v nemocnici po dobu vaší nepřítomnosti zajistili náhradu,“ řekl Flowers. Bannerman už skoro řekl, že si stejně chtěl vzít nějaké volno, ale rozmyslel si to. Jeho sebevědomí dostalo nečekanou injekci, když mu řekli, jakou má odbornou pověst. Nechtěl ten účín zmenšovat řečmi o stresu a přetížení.

„Chtěl byste, abych vám zavolala taxíka, pane doktore?“ zeptala se žena v recepci, když Bannerman odcházel. Vyhlédl ven a uviděl, že přestalo pršet.

„Myslím, že se kousek projdu,“ odpověděl. Vzduch byl vlhký a po horku uvnitř nepříjemně ledový, na chvíli mu zaslzely oči. Ušklíbl se, vyhrnul si límec a pustil se po Park Crescent, přešel Marylebone Road a pokračoval přes Regent's Park. Pod ocelovou oblohou se před ním táhl trávník jako mokrá pustina bez lidí. Co má kruci dělat? Takhle důležité vyšetřování nebyla zrovna práce pro někoho, kdo prodělává osobní krizi, ale na druhé straně ho celá věc velice vzrušovala. Nebude to sice žádná procházka po rozkvetlé louce, ale kdyby se ujal vyšetřování, aspoň by unikl tlakům nemocnice a na nějaký čas by nemusel narychlo nic diagnostikovat. Třeba by nakonec ještě mohl ve Skotsku i lézt po těch horách?

Až najednou si Bannerman uvědomil, že před ním stojí nějaká žena. Měla na sobě vrstvy volného šatstva, které skrývalo její postavu a tím také její věk, nesla si dva rance zabalené v čemsi, co připomínalo ložní prádlo. Šátek na hlavě doplňovala ještě šála, která jí halila dolní část obličeje. Dvěma prsty si trochu stáhla šálu a zamumlala: „Neměl byste něco na čaj?“ Bannerman vytáhl peněženku a dal jí pětilibrovku.

„Bůh vám žehnej, panáčku,“ řekla žena a pevněji svírala v ruce s rukavicí bez prstů.

„Vám taky,“ tiše odpověděl Bannerman. Otočil se za ní, jak se šourala pryč, a začal vidět ten svůj stres a přetížení v novém světle. Až do té chvíle si říkal, že nejprve probere dopolední události se Stellou, a rozhodne se až pak. Nyní si řekl, že žádosti rady vyhoví. V pátek večer předala Oliva Meldrumová Bannermanovi nějakou obálku. Je v ní jízdenka první třídy do lůžkového vagónu vlaku do Skotska, jak řekla. Bannerman jí poděkoval a řekl, že se brzy zase uvidí.

„Hodně štěstí,“ řekla Oliva. A přivezte mi to jejich národní jídlo... haggis, nebo jak tomu mletému skopovému říkají?“

„To slibuju,“ usmál se Bannerman. Mrkl na hodinky a viděl, že už by měl jít. Chtěl se ještě vrátit domů a zabalit, než přijde Stella. Dohodli se, že spolu povečeří v restauraci, kterou měli oba rádi, a ona ho pak odveze na nádraží na vlak. Přidal ještě pár posledních poznámek k výčtu, který připravil pro Nigela Leemana, jenž to má převzít v době jeho nepřítomnosti. Už se spolu setkali dopoledne, ale během odpoledne ho napadlo ještě pár věcí, o kterých, jak si myslel, by Leeman měl vědět. Sepnul papíry svorkou, napsal na ně Leemanovo jméno a nechal to celé na Olivíně stole. Ještě jednou se rozhlédl, zhasnul a zavřel dveře.

„Dej si ještě jednu brandy,“ říkala Stella. Přece neřídíš.“

„Přemluvila jsi mě k tomu,“ usmál se Bannerman a zavolal číšníka. „Seběhlo se to všechno tak rychle, že ani nevím, co říct,“ poznamenala Stella. „Víš určitě, že děláš dobře, když jsi to na sebe vzal?“

„Ne,“ přiznal Bannerman, „ale je důležité dobrat se tam pravdy.“

„Pošleš mi pohled?“

„Jistě,“ usmál se Bannerman.

„Jestli budeš mít čas věnovat se tomu potrhlému nápadu a polezeš ve Skotsku po horách, tohle se ti třeba bude hodit.“ Stella sáhla do kabelky. „Vím, že nestojíš o přednášky o správném vybavení a podobně, ale mám pro tebe malý dárek.“ Vytáhla drobný balíček. Bannerman ho otevřel a vytáhl rukavice.

„Horolezecké rukavice!“ vykřikl. Budu tam na celých horách nejlíp oblečený!“

„V lednu budeš na celých horách jediný!“

„Děkuju ti, jsi hodná,“ řekl Bannerman.

„Asi bychom už měli jít, abys chytil ten vlak,“ podotkla Stella. K nádraží dojeli s desetimínutovou rezervou. Bannerman trval na tom, aby se rozloučili v hale, protože věděl, že ani jeden z nich netrčí rád na nástupišti, na kterém to táhne, aby mohl zamávat za odjíždějícím vlakem. Díval se za Stellou, dokud se u východu neotočila, pak jí zamával a prošel na nástupiště k vlaku.

Bannerman se probudil v šest. Vlak právě přejížděl zvlášť spleť úsek trati a změna pravidelného rytmu v přerušovanou sérii úderů a trhavého pohybu ho vyrušila ze spánku. Vytáhl roletu a vyhlédl ven do mlžného, šedého rána, kdy se mokro přímo lepilo na stromy a ploty podél trati. Možná že dovolená na sluníčku nebyl zas tak špatný nápad,

pomyslel si, pak tu kacířskou myšlenku zapudil a šel si zase lehnout. Opíral se o loket, aby sem tam zahlédl něco z krajiny. Jestli jede vlak na čas, měli by se brzy přiblížit k Berwicku a skotské hranici. Bannerman vystoupil na nádraží Waverley v Edinburghu a uvažoval, co dál. Na lékařské fakultě ho čekali kdykoli po deváté, takže mu ještě trochu času zbývalo.

Měl hlad, ale ne takový, aby se chtěl najíst v nádražním bufetu. Vyšel z nádraží, kráčel dál po Princess Street, odkud obdivoval siluetu edinburského hradu, nořící se z mlhy, a pak se rozhodl pro snídani ve velkém hotelu. Po třetím šálku kávy už si mohl zavolat taxíka a nechat se odvézt na univerzitu. „Jsem rád, že vás poznávám,“ přivítal Bannermana ve své kanceláři bělovlasý muž, který se představil jako Georgie Stoddart. Stoddart byl pomenší šedesátník se stříbrnými vlasy a vzorně zastřiženým knírkem. Měl na sobě tmavý oblek, proužkovanou košili a k ní univerzitní vázanku. Košile je mu trochu moc těsná v pase, pomyslel si Bannerman, když přijal napřaženou ruku, a řekl: „Těší mě, pane profesore.“ Napadlo ho, zda si ten mírný chlad, který rozpoznal v jeho jednání, pouze namlouvá, nebo zda je skutečný. Pokud je skutečný, není to nic, s čím by nepočítal, on sám je přece outsider, kterého jim na katedru podstrkuje Rada pro lékařský výzkum.

Munro se pochopitelně nevzpouzel, protože jeho lidé jsou vědci, ne lékaři, ale Stoddartova katedra, to bylo něco jiného. Tady šlo o lékaře a bylo možno si představit, že na něj pohlížejí jako na vetřelce z jihu. „Obstarali jsme vám byt ve staré části města,“ oznámil mu Stoddart. „Chtěl byste si tam zajet rovnou, nebo byste se radši nejdřív trochu zabydlel tady?“

„Asi raději tady,“ odpověděl Bannerman.

„Dobrá,“ souhlasil Stoddart. „Seženu někoho, aby vás zavedl do vaší laboratoře, a pak si můžeme popovídat.“ Zvedl telefon a požádal, aby k němu nahoru přišla doktorka Napierová. Bannermana představili ženě okolo pětaticítky. Vypadala sympaticky, ale v jejím vzhledu bylo cosi, co považoval za středostavovské představy o úctyhodnosti. Její oblečení, účes, boty, to vše si zasluhovalo označení „praktické“, a když promluvila, uslyšel právě ten „lepší“ přízvuk, který si představoval. Ztělesněná rozvaha a odpovědnost, pomyslel si, podobnou ženu má každá univerzitní katedra. Všiml si, že má zásrubní prstýnek. To se tak docela nehodilo k odhadu, kterým ji oklasifikoval jako „nevěstu univerzity.“

„Morag Napierová,“ řekla žena a s úsměvem mu podala ruku.

„Ian Bannerman.“

Bannerman se nechal vést chodbou a po několika schodech dolů, kde Morag Napierová otevřela napůl prosklené dveře a uvedla ho dovnitř. „Myslím, že tu budete mít vše, co potřebujete,“ řekla mu. „Pokud ne, jsem hned vedle. Stačí říct.“

„Díky,“ odpověděl Bannerman a s těžkým srdcem se rozhlédl kolem sebe. Budova byla stará. Tvořila součást původní lékařské fakultní univerzity, a proto tu byly nebývalé vysoké stropy a hodně kachlíků. Studené šedé světlo, které sem padalo z okna obráceného k severu, prostředí nijak nezjasňovalo. Na laboratorním stole z přelomu století stál moderní mikroskop a zeď nad ním zdobil kalendář firmy dodávající laboratorní vybavení. Na jedné z dalších stěn visela tabule s hadrem a krabicí obsahující sbírku barevných, většinou polámaných kříd. Na dřevěné polici stála řada patologických lahviček se vzorky, na nichž se už odlupovaly nálepky a zubem času byly prakticky nečitelné. Při bližším ohledání Bannerman uviděl, že játra jednoho pacienta dosáhla díky formaldehydovému fixativu nesmrtelnosti. Pomyslel si, že nejen diamanty jsou věčné. „Doufám, že je všechno v pořádku,“ řekla Morag.

„Všecko je fajn,“ odpověděl Bannerman zády k ní.

„Tak já vás tu na chvíli nechám, a až budete připraven, odvedu vás k profesoru Stoddartovi,“ navrhla.

„Není třeba,“ řekl jí Bannerman a otočil se. „Pamatuju si, kudy se tam jde.“

„Když myslíte.“

„Určitě.“ Vedle tabule stál starý dubový stůl. Bannerman se k němu posadil a otevřel zásuvky, aby se podíval, zda je vyklidili. V podstatě ano, třebaže se tu ještě povalovala půlka gumy, dvě tužky a zlomené umělohmotné pravítko. Otevřel aktovku a přendal si do šuplíku pár svých věcí. Díval se na tento akt jako na kus vlastní psychologie – vědomou snahu přesvědčit sám sebe, že tady bude v současné době pracovat. Přemýšlel o tom, jak tísnivě ta místnost působí, když vtom se ozvalo slabé zaklepaní. Byla to Morag Napierová.

„Zapomněla jsem vám dát tohle,“ řekla. V ruce držela svazek hnědých papírových desek. „Jsou to poznámky, které jsme si s Lawrencem dělali o těch pacientech s mozkovou chorobou.“

„S Lawrencem?“ zeptal se Bannerman.

„Pardon. S doktorem Gillem, tím mužem, s kterým pracuju.“

„Slyšel jsem, že se tu momentálně nevyskytuje,“ nadhodil Bannerman, vzal si desky a opřel si je o koleno.

„Ne, máme o něj velkou starost.“

„Vůbec se neozval?“

„Ne, vůbec.“

„Oznámili jste to policii?“

Morag Napierová se při té otázce zatvářila rozpačitě.

„Ne,“ odpověděla a dívala se přitom na podlahu. „Máme pocit, že důvod Lawrencova zmizení je u něj v rodině.“

„Chcete říct, že s někým utekl?“ řekl Bannerman.

„Tak nějak,“ chladně souhlasila Morag.

„Můžu se zeptat, co vám vnuklo tohle vysvětlení?“ zeptal se.

„Jeho žena,“ odpověděla Morag.

„Aha,“ řekl Bannerman, „tak jen doufám, že ty poznámky budou dobré,“ řekl a poklepal na desky. „Myslím, že tam najdete vše, co potřebujete vědět,“ řekla Morag.

„Vy jste s ním pracovala na tom průzkumu pro radu?“

„Ano.“

„Takže o těch třech, co umřeli, víte všechno?“

„Když přišla ta zpráva, jela jsem s Lawrencem do Achnagellochu. Dělal jsem tam přípravnou laboratorní práci.“

„Mrtvoly jsou tady v Edinburghu, nebo pořád ještě na severu?“

„Jsou dole v márnici,“ odpověděla Morag. Chtěl byste je prohlédnout?“

„Ano,“ řekl Bannerman.

„Dneska?“

„Zítra.“

Bannerman se bez potíží vrátil do pracovny Georgie Stoddarta, kde mu Stoddart poskytl nějaké obecné informace o průzkumu mozkových onemocnění v oblasti, kterou měl na starost Lawrence Gill. Zasunul složku k ostatním, jež mu předala Morag Napierová. Stoddart před sebou na stole rozprostřel mapu. Tužkou obtáhl území na severozápadě země a řekl: „Tohle je ta oblast, kterou měl na starosti Lawrence Gill. Většina tamních obyvatel žije v Achnagellochu a Stobmoru.“ Bannerman viděl, že čára, kterou Stoddart zakreslil do mapy, vyznačuje oblast na západ od elektrárny v Invermaddochu.

„A co tady východně?“ ukázal na mapu.

„Na východ od elektrárny na osmdesát kilometrů nebydlí lidé,“ odpověděl Stoddart. Jsou to pustá blata, kde se nedají ani chovat ovce.“

„Aha,“ řekl Bannerman.

„Máte přístup k zdravotním záznamům z té oblasti?“ zeptal se. „Pokud vás zajímá to, jestli v tom kraji je větší výskyt dětské leukemie a podobných nemocí než normálně, pak ano, to vím. Čísla jsou vyšší než v nenukleárních oblastech, ale zase ne tak vysoká, aby znepokojovala, nebo mohla být přesvědčivá, pokud jde o statistiku.“

„Co údaje o karcinomech?“ zeptal se Bannerman.

„Tady jsou čísla opět statisticky vyšší, než je norma, ale počet obyvatelstva v té oblasti je nízký, takže je obtížné vyslovit kategorické závěry. Tady je máte.“ Stoddart podal Bannermanovi průsvitné plastické desky.

„Bylo to někdy jinak?“ zamumlal Bannerman.

„Prosím?“

„Snažím se v těch statistikách vyznat,“ odpověděl Bannerman. „Často je to otázka přístupu, nemyslíte?“ Stoddartův nicneříkající pohled jasně signalizoval, že neví, o čem je řeč. Bannerman pokračoval: „Myslím, že se mi podařilo posbírat už tolik papírů, že budu mít nějakou dobu co dělat. Mohl by mi někdo říct, jak se dostanu k tomu bytu? Trochu se tam zařídím a začnu se probírat těmi papíry.“

„Jistě,“ odpověděl Stoddart. „Nechám vás tam odvézt.“

„To není nutné,“ protestoval Bannerman, ale Stoddart trval na svém a řekl, že mají celou zálohu řidičů, kteří zahálají.

„Nebude vám vadit dodávka?“ Řidič, kterého poslali, aby Bannermana dovezl domů, byl podsaditý člověk s kulatým obličejem, ošlehanými tvářemi a křivým úšklebkem. Čepici se štítkem měl posunutou do týla, jako by zdůrazňoval bezstarostný přístup k životu. „Vezmu vám to,“ natáhl se pro Bannermanovo zavazadlo a otevřel mu dvířka černého stejšnu s kouřovými skly vzadu. Nedalo moc práce uhádnout, co se v dodávce obvykle přepravuje. Řidič to potvrdil, když řekl: „Je fajn mít pro změnu zase živého pasažéra.“

„Znáte vůbec Edinburgh?“ zeptal se řidič, když vyjeli směrem k hradu.

Bannerman řekl, že ne, a dodal, že před mnoha lety studoval medicínu v Glasgow. „Být vámi, tak o tom pomlčím,“ řekl muž a zazubil se.

Když zabočili na High Street, řidič, který se mezitím představil jako Willie Macdonald, ho informoval: Budete bydlet na Královské míli. To je

hlavní ulice starého Edinburghu, spojuje hrad nahoře se svatým Křížem u úpatí.“ Odbočili vlevo do dvora a Willie oznámil: „Tak jsme tady, v Darniey Court.“

Bannerman vystoupil a obhlédl nájemní dům, soudě podle čistého zdiva nedávno zrestaurovaný. Vpředu měl vydlážděný dvůr s velkými květináči kolem dokola. V lednu však v nich kromě mokré hlíny nebylo nic.

„Bydlíte až nahoře,“ řekl mu Willie. Vedl Bannermana do domu, vyšel s ním nahoru, otevřel mu a pak mu předal klíče.

„To je nádhera,“ řekl Bannerman, když přistoupil k oknu, aby se podíval ven, a užasl, jak jsou vysoko.

„Je to krásné město, pane doktore.“

„Až se tají dech.“

„To, co vidíte dole, jsou zahrady u Princess Street, a pak dál nové město,“ vysvětloval Willie, „a za ním pak je Forthská zátoka s ostrovy.“

„Jak se jmenuje ten velký?“ zeptal se Bannerman.

„Inchkeith,“ odpověděl Willie. Ukázal mu na několik dalších pamětihodností daleko pod nimi a v žertu vyslovil naději, že Bannerman netrpí závratěmi. Bannerman měl pocit, že se mu toho dne přihodila alespoň jedna dobrá věc. Poděkoval MacDonaldovi a pokusil se dát mu spropitné, řidič však odmítl a ujistil ho, že kdyby něco takového udělal, profesor Stoddart by ho pěkně rozcupoval. Bannerman se rychle rozhlédl po bytě, vybalil si věci a využil kávy, kterou mu někdo spolu s několika dalšími nezbytnostmi jako pozornost nakoupil do kuchyně. Přitáhl si křeslo k oknu a usadil se v něm s hrnkem kávy, aby si prohlédl záznamy, které dostal. Ani se nestačil začíst, když ho polekalo zazvonění telefonu. Byl to Georgie Stoddart.

„Zapomněl jsem vám říct, že bychom s mou ženou byli moc rádi, kdybyste k nám večer mohl přijít na večeři.“

To je od vás milé,“ odpověděl Bannerman a v duchu si pomyslel, že to asi nic milého nebude. Zapsal si adresu a dohodli se, že přijde v osm. Jen málo věcí měl Bannerman ještě méně rád než „akademické večeře“, ale přijímal je jako nevyhnutelnosti života, jako nutné zlo. Maří se tím však jeho plán propátrat ten večer sousední hospody. Vrátil se ke čtení.

Asi po hodině přestal Bannerman číst a zapisovat si poznámky a šel si udělat další kávu. Než se uvařila voda, díval se z okna a přemítal o tom, co se zatím dozvěděl. Lékařské záznamy z té oblasti mu neposkytly to, co hledal. Třebaže byla pravda, že na území kolem Achnagellochu a Stobmoru došlo k zvýšenému výskytu leukemie a rakoviny, nebyl nárůst nápadně vyšší – a to i když si namísto statistiky, které nedůvěřoval, prohlédl výchozí údaje. Doufal, že v údajích najde něco, co by naznačovalo, že únik radiace z elektrárny byl natolik vážný, že nepříznivě ovlivnil zdraví místního obyvatelstva. To by pak dále nasvědčovalo, že úroveň radiace v bezprostřední oblasti kolem elektrárny byla dost vysoká, aby se jí dala vysvětlit mutace, k níž došlo u viru svědivky. Dvanáctiprocentní nárůst dětské leukemie vypadal hrozivě, ale zakládal se na relativně malém počtu případů. Mohlo to být v důsledku úniku záření, ale na druhé straně taky třeba ne. Když Bannerman dospěl k tomuto závěru, zaklel. Posadil se s kávou a věnoval se detailům oněch tří úmrtí. Byla to děsivá četba. Ti mrtví muži byli zaměstnání jako námezdní dělníci na farmě Inverladdie, na sever od Achnagellochu. Pouze jeden z nich, Gordon Buchan, byl ženatý, žil se svou ženou v pronajatém domku na farmě. Druzí dva bydleli v podnájmu v Achnagellochu. U ovcí v Inverladdie bylo hlášeno propuknutí svědivky a všichni tři muži se účastnili likvidace mrtvých kusů.

Muži zemřeli během tří týdnů od nucené porážky poté, co trpěli bolestmi hlavy, zvracením a nakonec demencí. Jeden z těch dvou svobodných propadl slepé zuřivosti na ulici Achnagellochu, začal rozbíjet okna a vykřikovat sprostáry, než ho stačili chytit a vzít do nemocnice, kde následujícího dne zemřel. Podle popisu svědků byl úplně bez sebe“. Ženatého ošetřovala jeho žena doma, dokud neupadl do komatu. Oči měl stále ještě otevřené, ale nebyl schopen komunikace ani reakce na cokoli, co mu řekla. Podle všeho těsně předtím, než naposledy zavolala doktora, který pak přivolal záchranku, u něj propuklo nesnesitelné svědění a rozškrábal si do krve celé tělo. Papíry neobsahovaly podrobnosti postupu nemoci u třetího muže.

Bytná ho našla mrtvého v jeho pokoji. Povšimla si však, že měl do krve poškrábané paže a v ústech voskovou svíčku, jako by se ji snažil sníst. Bannerman věděl, že zkoumáním chování vyšinutých pacientů se toho moc nezíská. Jakmile pacient ztratí nutnou kontrolu mozku, může dělat cokoli, aniž to dává jakýkoli smysl. Jeho chování se pak řídí okolnostmi či událostmi v jeho bezprostředním okolí. Zprávy o tom, že se

škrábali, byly však zneklidňující a Bannermanovi dávaly smysl. Nemoc u ovcí byla pojmenována právě podle toho, že se infikovaná zvířata obvykle drbala o ploty, jako by je neustále něco svědilo. Vypadalo to, že muži měli stejné příznaky. Patologické nálezy od Lawrence Gilla a Morag Napierové udávaly rozsáhlou spongiformní encefalopatii v mozku všech tří mužů, jak také Bannerman na vlastní oči viděl v mikroskopických vzorcích, které mu poslala rada.

Na první pohled nemohl ve zprávě najít žádnou skulinu. Mnohé laboratorní testy se ještě musejí dodělat, ale veškeré průvodní jevy ukazovaly k tomu, že se mrtví muži nakazili svědivkou, když zacházeli s kontaminovanými mrtvými kusy na farmě v Inverladdie. Gill připojil ještě nějaké poznámky z výzkumu svědivky. Došli k závěru, že nemoc lze přenést z jednoho zvířete na druhé přes porušenou tkáň.

Bannerman si říkal, že takhle se nejspíš nakazili i ti mrtví muži. Činitel se jim dostal do organismu řeznými rankami a odřeninami na rukou, když pracovali na likvidaci poražených ovcí. Údajně kurantní virus svědivky porušil normálně neprůchodnou bariéru a napadl jejich mozkové buňky. Bannermanovi přišlo na mysl cosi hrůzného. Třeba tu není vůbec žádná druhová bariéra. Třeba může virus přejít na člověka bez obtíží i za normálních okolností, jenomže inkubační doba je tak dlouhá, že se nemoc projeví až ve stáří. Za těchto okolností by se tomu mohlo říkat stařecká demence. Mutace dosažená v Achnagellochu mohla nemoc pouze urychlit, a nebylo možná třeba překračovat nějakou bariéru. To je komplikace, kterou bude muset mít na paměti.

Třebaže Gill ve svých poznámkách k možnosti mutantní svědivky“ odkazoval, neobjasňoval v nich, jak podle jeho názoru mohlo k mutaci dojít. Nebyla tam ani zmínka o radiaci či blízkosti nukleární elektrárny. A pokud to nebyla radiace, co jiného to mohlo být? lámal si hlavu Bannerman. Chemická či spontánní mutace, to byly další dvě možnosti. Viry jsou známy tím, že mění svou strukturu. Virus AIDS to dělá neustále. Virus chřipky také. Že by ultrafialové záření? Ultrafialové světlo je mocný mutagen. Nebylo tak nemyslitelné, že by změny ozónové vrstvy mohly zvednout hladinu ultrafialového záření, až by dosáhla mutagenických hodnot. Že by chemická mutagenita? Moderní společnost produkuje celou řadu chemikálií, které jsou schopny měnit DNA a vyvolávat mutace. Počet možností se zdál nekonečný. Bannermana zajímalo několik praktických otázek.

Jak brzy poté, co byla u ovcí v Inverladdie diagnostikována svědivka, byla infikovaná zvířata poražena a jakými prostředky? Byly zdechlíny pohřbeny rychle? Mrtvé ovce povalující se po kopci by byly kořistí pro obtížný hmyz a dravce, kteří by pak virus šířili. Z Gillových poznámek vyplývalo, že farmář rychle zavolal místního veterináře pana Finlaye. Podle jeho zprávy byly infikované ovce poraženy bez odkladu a mrtvé kusy byly okamžitě zakopány do vápněných jam na farmě. Všechno vypadalo uspokojivě. Farmáři v Inverladdie byla vyplacena náhrada a veterinární inspektorát dohlížel na okolní farmy v oblasti, kdyby se objevily náznaky svědivky.

Jistý problém však našel Bannerman v poznámkách týkajících se průzkumu, když se snažil zjistit, jaké experimentální kroky se podnikly ve zkoumání patologických nálezů u oněch mužů. Znovu prolistoval všechny papíry, ale nenašel nic. Připadalo mu skoro jisté, že vzorky mozku byly poslány na neurobiologickou jednotku, kde by je testovali na myších. Musí si to ověřit. Vytáhl diář, kam si poznačil číslo na Rektora Munra, a vytočil je. Nezapomněl, že mu Munro na schůzce v Londýně slíbil, že jeho lidé mu rádi poskytnou veškerou pomoc. Munro.“

„Doktor Munro? Tady Ian Bannerman. Setkali jsme se na schůzce rady v Londýně.“

„Ano, jistě, takže vy jste se rozhodl ten úkol vzít?“

„Dneska jsem tu první den,“ vysvětloval Bannerman. Procházel jsem si poznámky kolem toho případu a zjistil jsem, že potřebuju nějaké informace.“

„Tak jen do toho.“

„Předpokládám, že Gill požádal vaše lidi, aby otestovali vzorky z mozku, aby si potvrdil infekci pomalým virem a změřil inkubační dobu u myši. Máte už nějaké výsledky?“

„Bohužel váš předpoklad je mylný,“ odpověděl Munro. „Gill nám neposlal z pitvy nic.“

„Ale vaši lidé jsou v těchto věcech uznávaní odborníci!“ divil se Bannerman. „Ta krátká inkubační doba je jedním z nejpodivnějších a nejobávanějších aspektů celé té věci!“

„Nemohu nesouhlasit,“ řekl Munro, „ale nám nic nepřišlo. Měl jsem za to, že Stoddartovi lidé si provedli vlastní vyšetření.“

„Katedrální politika,“ povzdechl si zklamaně Bannerman. „To si zjistím. Nevadilo by vám, kdybych vám mezitím poslal nějaké mozkové vzorky ke zkouškám na myších? Jestli tomu dobře rozumím, mrtvolý těch

mužů jsou tady na lékařské fakultě v Edinburghu. Odeberu ty vzorky sám.“

„Bude nám potěšením jakkoli vám pomoci,“ řekl Munro. „Čím dřív se to všechno vyjasní, tím líp.“

„Díky. Pošlu vám je co nejdřív.“

Bannerman položil sluchátko a tiše zaklel. Na co si to ksakru Gill hrál? Musel přece vidět, jaký děs naznačují úmrtí těch tří, a přece neposlal vzorky Munroovi jednotce a ke všemu si vybral zrovna tuhle chvíli, aby kamsi zmizel s nějakou buchtou.

„Mizera!“ mumlal si. Zavolal Stoddartovi, ale sekretářka mu řekla, že odešel a už se nevrátí. Podíval se na hodinky a zašeptal: „Nijak to s prací nepřeháníš, Georgi.“ Vzpomněl si, že se s ním uvidí u večere. Může se ho zeptat tam. Stoddartovi bydleli v prostorném georgiánském bytě v nové části Edinburghu, v elegantní čtvrti na sever od hradu a Princess Street, kde s oblibou žili lékaři, právníci a podobní lidé. V pokoji málem mrzlo, Bannerman se musel velice ovládat, aby si nezačal třít paže, aby se mu rozproudila krev.

„Malý problém“ s topením, tak to nazval Georgie Stoddart. Problém kompenzovali tím, že do čela jídelního stolu postavili jednoduché elektrické topné tělísko. V místnosti deset metrů dlouhé a nějakých tři a půl metru vysoké to nijak zvlášť nepomáhalo. V pokoji panovalo také stísnující ticho. Bannerman byl jediným hostem, protože Morag Napierová a její snoubenec museli návštěvu v poslední chvíli odříct. V dlouhých chvílích ticha, které charakterizovaly průběh večere mezi občasnými krátkými záchvěvy zdvořilé konverzace, jako by se hrozivě rozléhalo každé zacinknutí příboru. Když Stoddart představil svou ženu, dal si Bannerman tak nějak dohromady, že nemá s medicínou nic společného. Proto mu připadalo nevhodné věnovat se tématu patologie mozku, když pojídali haggis, o němž se Stoddartovi domnívali, že bude nejprůměrnějším jídlem na uvítanou ve Skotsku.

Podářilo se mu z nich však vymámit, že paní Stoddartová je hlavní osobností v kroužku manželek akademiků nazývaném „Přátelé Rumunská“, a snažil se, jak mohl, zapřádat s ní o tom hovor. Připadalo mu, že Stoddarta absolutně nezajímá nic z toho, co jeho žena říkala. Skákal jí do řeči, kdykoli se mu zachtělo, naprosto nepřípadnými poznámkami.

„Pochopitelně, já sám jsem dělal do podvěsku mozkového,“ ohlásil náhle uprostřed diskuse o podmínkách v sirotčincích.

„Opravdu?“ zeptal se Bannerman, jemuž bylo trapně kvůli Stoddartově ženě, která sklopila zrak na ubrus a jako by se styděla, že vůbec promluvila.

„Předpokládám, že znáte mou práci?“ zeptal se Stoddart.

„Samozřejmě,“ lhal Bannerman a v duchu si pomyslel, že to už musí být dvacet let, co Stoddart naposled něco publikoval. Stoddart si to vysvětlil jako narážku, a tak po večeři následovala přednáška o jeho celoživotní práci. Bannerman našel útěchu v brandy, přičemž ve vhodných intervalech přikyvoval a kradmo pohlížel na hodinky. Když se konečně paní Stoddartová omluvila, že půjde sklidit ze stolu, Bannerman se chopil příležitosti a přerušil Stoddarta, aby zjistil, co potřeboval vědět. „Pane profesore, musím se vás zeptat, jaké testy na zvířatech jste použili v případě mozků těch tří mužů z Achnagellochu?“ Stoddart nasadil vážný výraz. Na chvíli se zamyslel a pak prohlásil: „Myslím, že na to byste se musel zeptat Lawrence Gilla.“

„Jenže to nemohu, že?“ dodal Bannerman.

„Nejspíš ne,“ souhlasil Stoddart. „Pak bude můj nejlepší tip doktorka Napierová.“

„Vy jste se tedy o tohle vyšetřování nezajímal?“ zeptal se Bannerman. „Jsem pochopitelně kolacionátorem údajů průzkumu rady,“ podotkl Stoddart s nedotknutelně sebedůležitým výrazem.

„A tak,“ řekl Bannerman, který už v duchu zuřil. Pane na nebi, pomyslel si. Má před sebou tuhle hrůzu, a dává si dohromady čísla! Jestli někdy viděl kandidáta na předčasný odchod do penze, tak tu teď před ním sedí a mele cosi o podvěsku mozkovém. Druhý den ráno byla sobota, ale Bannerman dorazil na lékařskou fakultu už těsně po půl deváté. Nevěděl jistě, jestli tam najde Morag Napierovou, ale říkal si, že by mu někdo třeba mohl dát její číslo domů. Krom toho chtěl provést prohlídku mrtvol těch tří mužů, aby získal vzorky tkání a mohl je poslat Munroovi do neurobiologické jednotky. Našel márnici a přinutil k hovoru zřízence. Řekl mu, co tam chce.

„To teda nevím,“ vrtěl muž hlavou.

„Co tím chcete říct, že nevíte?“ zeptal se Bannerman, kterého to dráždilo, ale snažil se nevybuchnout.

„To mi nikdo neřek,“ prohlásil muž. „Nemám to na seznamu.“

„Tak si to tam připište!“ vykřikl Bannerman.

Muž zavrtěl hlavou s litujícím úsměvem a dodal: „To bohužel nebude tak snadné. Musím postupovat podle předpisů.“ To snad není pravda,

říkal si Bannerman. To jsem ještě potřeboval – dopravního policajta v roli strážce márnice.

„Máte tu telefon?“ štěkl na něj.

„Doufám, že nebudete volat ven,“ odpověděl ten muž.

Bannerman se kolem něj protáhl a zavolal Stoddartovi, aniž pomyslel na to, že bude ještě v posteli. Když vzal telefon, řekl mu stroze: „Tady Bannerman. Jsem v márnici a chci se podívat na mrtvolu mužů, které Gill přivezl ze severu. Řekl byste prosím tomu vašemu člověku, že je to v pořádku?“ Aniž čekal na odpověď, podal sluchátko zřízenci a potom civěl upřeně na stůl a zhluboka dýchal, jak mu radila Stella pro případy, kdy začínal zuřit. Slyšel, jak muž říká: „Ano, pane, jistě, pane, hned to bude, pane profesore,“ a pak zavěsil.

„Pouze jsem jednal podle předpisů, pane,“ řekl Bannermanovi.

Strážní v Osvětimi taky, pomyslel si Bannerman.

„Chcete je v nějakém určitém pořadí, pane?“ zeptal se zřízenec. „Na tom nesejde,“ odpověděl Bannerman, zul si boty a natáhl holínky. Oblékl se do pláště, zatímco zřízenec úzkou vykachlíkovanou chodbou přivezl z lednice první tělo a umístil je na stůl. Světlo nad stolem se s blikáním rozsvítilo a trochu hučelo. Bannerman si zavázal poslední tkaničku na plášti, přešel ke stolu a odhrnul rubáš.

I kdyby mu to předem nikdo neřekl, mohl uhádnout, že ten mrtvý pracoval venku a že jeho práce s sebou nesla fyzickou námahu. Přes mrtvolnou bledost byla ještě znatelná narudlá pokožka a nápadná vyvinutost svalů na nohou. Zubatá tmavá čára kolem dokola lebky naznačovala, kde bylo snato temeno, když Gill prováděl předešlou pitvu. Budu potřebovat nějaké nádoby na vzorky,“ řekl zřízenci, který si udržoval dostatečný odstup.

„Jaké?“

Skleněné, jednouncové, typ Universal.“

Zřízenec položil čtyři nádoby do čela stolu a Bannerman zatím odstranil vrchní část lebky. Z tácku na nástroje si vybral skalpel a pinzetu a podíval se dovnitř do lebeční dutiny. Připadal si jako blázen. Nebylo tam nic! S pocitem herce, který dostal v amatérské inscenaci nemožnou repliku, řekl Bannerman zřízenci: „Kde má ta mrtvola mozek?“

„Jestli není v hlavě, tak nevím, pane,“ odpověděl s předstíranou vážnou tváří.

„Rozumím tomu dobře, že jste nebyl u toho, když doktor Gill prováděl první pitvu?“

„Ne, pane. Jsem tu jen o víkendech.“

„Jsou tady dole někde kopie zpráv?“

„Ne, pane.“

Bannerman si ani nemyslel, že by tu byly. Byla to ztracená naděje. Začínal mít pocit, jako by běžel po měkkém písku.

„Dejte ho zpátky, podívám se na ty druhé dva.“ U druhých dvou mrtvol to bylo stejné. Mozky byly vyňaty a podle vzhledu byla lebeční dutina poté vyčištěna. Bannerman se umyl a šel se podívat nahoru, zda nenajde někoho, kdo by mu dal telefonní číslo na Morag Napierovou. Jestliže se mu to nepodaří, znamená to znovu volat Stoddartovi. Uviděl světlo v jedné laboratoři a zaklepal. Hlas s cizím přízvukem ho pozval dál.

Dozvěděl se, že doktor Klaus Lehman je tu na výměnu z Institutu Maxe Planka v Německu a pracuje na výzkumném projektu alergie. Bannerman řekl, že doufá, že mu někdy později bude moci o tom projektu říct víc, ale prozatím by potřeboval telefonní seznam zaměstnanců. Lehman mu půjčil svůj výtisk. Telefon zazvonil osmkrát, než to Morag Napierová vzala.

„Byla jsem zrovna ve vaně,“ posteskla si.

„To mě mrzí, ale mám něco důležitého. Nemohl jsem najít žádné podrobnosti o testech na zvířatech, které jste s doktorem Gillem určitě nechali dělat s mozkovou tkání těch tří mužů z Achnagellochu. Musela jste ty poznámky někde nechat.“ Nastala pauza a pak Morag Napierová řekla: „Dala jsem vám všecko, co měl Lawrence ve stole. S testy na zvířatech jsem neměla nic společného.“

„Ale musíte přece vědět, jaké testy nechal dělat?“ domáhal se Bannerman.

„Bohužel ne.“

Bannerman si hřbetem pravé ruky začal poklepávat o čelo, aby přemohl zklamání a vztek.

„Dobrá,“ řekl. Kde je laboratoř se zvířaty a bude tam dnes někdo?“ Morag mu řekla, kde laboratoř najde, a dodala: „Jedna technička tam bude kolem poledního.“

„Fajn,“ odpověděl Bannerman. „A můžete mi ještě říct, kde jsou mozky těch mrtvých mužů?“

„Nechápu,“ řekla Morag. „Mrtvoly jsou v márnici.“

„Ale jejich mozky ne,“ namítl Bannerman.

„Lawrence je musel asi vyndat.“

„Kde by je tak nejspíš měl?“

„V Lawrencově laboratoři je lednička s mrazničkou. Někdy tam mívá vzorky tak dlouho, až už nejsou k použití.“

„Dostanu se tam?“

„Bude zamčená a laboratoř taky.“

Bannermanovo mlčení přimělo Morag Napierovou, že řekla: „Radši tam přijdu. Víím, kde jsou klíče. Dejte mi dvacet minut.“

Bannerman se vrátil do své vlastní laboratoře a čekal. Snažil se číst si sobotní noviny, které si koupil cestou, ale zjistil, že se nedokáže soustředit. Prolistoval je celé, aniž cokoli doopravdy přečetl. Morag Napierová přijela v tmavomodré teplákové soupravě ozdobené znakem univerzity. Tenisky měla sněhobíle čisté a vlasy svázané do uzlu. Bannerman si povšiml, že je z ní cítit šampon. V ruce nesla svazek klíčů. „Lawrencova laboratoř je otevřená,“ řekla. Bannerman jí poděkoval, že přišla, a nechal se vést do laboratoře Lawrence Gilla. Morag odemkla velkou ledničku s mrazničkou a na chvíli ustoupila, než se usadila mlha z ledu. Bannerman uviděl, že lednička je nacpaná spoustou plastických sáčků a krabiček, v nichž ve všech byly kousky lidského těla. Zběžně prohlédl obsah, jestli někde uvidí nápadný šedavý materiál, ale neviděl žádnou očividnou známku toho, že by se tu skladovaly mozky.

„Je tady seznam,“ řekla Morag. Z prostoru mezi mrazničkou a zdí vytáhla sešit v tvrdých deskách a listovala v něm, až došla na seznam současného obsahu.

„To je divné,“ podotkla. Vypadá to, že tu nejsou.“ Bannerman obrátil oči v sloup.

„Budu si muset promluvit s Gillem,“ řekl. Ví někdo, kde je?“

„Bohužel ne,“ odpověděla Morag.

„K jakým závěrům o těch mrtvých jste s Gillem došli?“ zeptal se Bannerman.

„Že ti muži zemřeli na degenerativní mozkovou chorobu. A Lawrence se domníval, že tu může být nějaká spojitost se svědivkou.“

„Patologický nález naznačuje, že ti muži zemřeli na svědivku!“ řekl Bannerman.

„Nebo Creutzfeld-Jakobovu nemoc,“ řekla Morag.

„Ale na tu to byla moc krátká inkubační doba,“ namítl Bannerman.

„To ano.“

„Takže museli zemřít na něco, co jako Creutzfeld-Jakob vypadá,“ řekla Bannerman.

„Proto Gilla napadla svědivka. Je možné, že činitel, který ty muže zabil, je mutantní formou té ovčí nemoci. Proto jsou ty testy na zvířatech tak životně důležité. Jestli z toho vyplyne, že svědivka může překročit druhovou bariéru a přenést se na člověka, ať už z jakéhokoli důvodu, pak třeba máme co dělat s velmi kritickou situací.“

„Chcete říct, že když se to mohlo stát jednou, může se to stát zas?“

„Ano. Musíme zjistit, jak a proč se to přihodilo,“ řekl Bannerman. „Testy na zvířatech nám to ukáží.“

„Ale to nebezpečí už přece pominulo,“ namítla Morag. „Činitel se přece zničí, když se infikované ovce zneškodní.“

„Doufám, že máte pravdu a že to všechno byla jen jedna možnost z milionu, ale musíme to vědět jistě. Musíme vědět, proč se to stalo tehdy. Víme toho dost málo o tom, jak moc je svědivka u ovcí rozšířená. Mohlo se stát, že se ten nový virus, pokud se jako takový prokáže, už rozšířil po celé zemi prostřednictvím ptačích a zvířecích potravních řetězců.“

„To je teda pomyšlení,“ zamumlala Morag.

„Pokud Gill nezadal testy na zvířatech, jediným zdrojem infikovaného materiálu jsou mozky těch tří mužů, co zemřeli, a ty jsou pryč. Musíme je najít, aby na nich lidi z neurobiologické jednotky mohli provést testy. Proto musím mluvit s Gillem.“ Na hodinách na zdi Bannerman uviděl, že se blíží dvanáctá.

„Jak se dostanu do laboratoře se zvířaty?“ zeptal se.

Morag řekla: „Já vás tam dovedu.“

Bannerman šel za ní bludištěm suterénních chodeb, až podle neomylného pachu myší poznal, že laboratoř je už blízko. Morag zaklepala na prosklené dveře. „Kdo je?“ ozvalo se zevnitř.

„Morag Napierová.“

Dveře se odemkly a Morag s Bannermanem vešli do zvěřince. Místnost byla v suterénu, vybílená a osvětlená zářivkami. Celou jednu stěnu pokrývaly kovové police, na nichž stály řady myších boxů, každý s lahví automaticky doplňující vodu. V dalším oddělení laboratoře bydlely krysy, morčata a králíci. Uprostřed místnosti byl přípravný stůl a pod ním řada výlevek. Z hlavní místnosti vedly dveře ještě do dvou malých. V jedné z nich uviděl Bannerman pitevní stůlek na zvířata, vedle něhož ležel podnos s nástroji. Dívka, která jim otevřela, pokračovala v krmení, do každého boxu hodila hrstku „myších oříšků“ a kontrolovala, jestli jsou jejich obyvatelé ještě naživu. „Potřebujeme nějaké informace,“ řekla Morag.

„Mhm,“ odpověděla dívka.

„Potřebujeme vědět, jestli doktor Gill nepožádal o provedení nějakých testů, než se vrátí ze severu.“

„To bude zapsané v knize,“ řeklo děvče. „Je to ta červená v kanceláři.“ Morag s Bannermanem si to vysvětlili jako výzvu, aby se podívali sami. Začali prohlížet stránky se záznamy o zvířatech.

„Tady to máme,“ řekla Morag a prstem podtrhla položku. Bannerman se jí podíval přes rameno. V zápise stálo: Šest myší, Dr. Lawrence Gill, tři vzorky, po dvou myších na vzorek. Ref. W 17-22. Ref. II RLV3.“ RLV 3,“ opakoval Bannerman. „To musí být ono.“

„Jak najdeme W 17-22?“ zeptala se Morag techničky.

Dívka přestala krmit své svěřence, popošla podél řady a dlaní poklepala najeden box.

„Odtud doleva,“ řekla.

Morag sundala box, kterého se dívka dotkla, a podívala se dovnitř. Je naživu a zdravá,“ řekla, podala box Bannermanovi a sundala další. To samé.“ Všech šest myší bylo naživu a zjevně se těšily dobrému zdraví. „Tak si aspoň můžu oddechnout, že testy byly zadány,“ poznamenal Bannerman. Alespoň něco udělal Gill dobře. Navlékl si ochranné rukavice, vytáhl jednu z myší z boxu a nechal si ji přeběhnout po hřbetě ruky. Připadala mu naprosto zdravá. Myš se mu pokusila zahryznout do palce v rukavici a Bannerman jí masíroval temnou tečku na jejím jinak úplně bílém kožíšku, dokud se nepustila. Jemně zvířátko hodil zpět do boxu a zavřel víko.

„Nejspíš je trochu brzy, aby se rozvinula mozková choroba, i kdyby šlo o nový typ. Musíme ty prcky sledovat. Možná se v nich skrývá odpověď k celé té věci.“

Morag přikývla a řekla: „Dám na to pozor.“

„Ale stejně musím promluvit s Gillem,“ řekl Bannerman. „Jeho žena žije v Edinburghu?“ Morag Napierová se na něj překvapeně podívala. „Ano, ale přece ji nechcete...“

„Musím ji navštívit,“ odporoval Bannerman. „Jestli ví, že její muž s někým utekl, bude nejspíš vědět s kým a možná i kam.“

„Ale rozruší ji to!“ protestovala Morag. „Jak můžete být tak bezcitný?“

„Jestli umřeli tři lidé na svědivku, tak máme na krku mnohem větší starosti než nějaké útlacitnosti ohledně Lawrence Gilla a jeho ženy,“ namítl Bannerman.

„Asi máte pravdu,“ neochotně souhlasila Morag. „Dám vám adresu.“ Bannerman pozval Morag Napierovou, aby s ním poobědvala, ale ona odmítla s tím, že má něco na práci. Nijak zvlášť toho nelitoval, tu nabídku učinil ze zdvořilosti. Začínal tušit, že Morag nechová ani jediný názor, který by nebyl v souladu se smyslem pro to, „co se hodí“. Dal si tedy místo toho oběd v hospodě na High Street a hodinu sledoval život kolem. Pak zavolaal ženě Lawrence Gilla.

„Věra Gillová.“

„Paní Gillová, já se jmenuji Bannerman. „Jsem patolog, který pracuje pro Radu pro lékařský výzkum.“

„V čem vám mohu být nápomocná, pane Bannermane?“ ozval se zdvořilý hlas.

„Rád bych s vámi mluvil o vašem manželovi.“

„Co byste chtěl vědět?“ V hlase se ozval chlad.

„Je mi to líto. Víím, že vám to za těchto okolností připadá jako necitlivost, ale prosím vás o to, mám něco velmi důležitého.“

„Nedovedu si představit, co to asi může být,“ řekla Věra Gillová.

„Radši bych vám to nevykládal po telefonu. Nemohli bychom se sejít?“ Věra Gillová váhala a Bannerman jí zopakoval, jak je to důležité.

„Tak dobře. Přijďte odpoledne k nám.“

Věra Gillová žila s dětmi, dvěma holčičkami, v příjemném dvojdomku v Colintonu. Když Bannerman dorazil, hrála si děvčátka, navlečená proti chladnému východnímu větru, na zahradě. Jakmile otevřel branku a pustil se po cestičce k domu, ta mladší se zeptala: „Přivedl jste mi tatínka?“ Bannerman rozpačitě hledal odpověď, když starší dítě řeklo: „Ještě to úplně nechápe.“ Bannerman se omluvně usmál. Té starší nemohlo být víc než deset. Věra Gillová se objevila ve dveřích a pozvala Bannermana dál. Když ho vpouštěla dovnitř, řekla starší holčičce: „Hraj si s Wendy, ano. Máma si musí chvíli popovídat tady s tím pánem.“

„Je to hotová slečna,“ poznamenal Bannerman a zavřel dveře.

„Na svůj věk je velmi vyspělá,“ souhlasila Věra Gillová. Nevím, co bych si bez ní ten minulý týden počala. „Takže, co jste potřeboval vědět?“

„Paní Gillová, je pro mě přímo nezbytné, abych vašeho muže našel. Potřebuji od něj jednu životně důležitou informaci.“ Tvář Věry Gillové se zachmuřila: „Nevím o něm nic od té doby, co odtud šestnáctého ledna odešel. Vůbec nic.“

„Takže nevíte, kde je?“

„Ne.“

Bannerman chvíli mlčel v naději, že si to Věra rozmyslí. Neudělala to, tak na ni trochu přitlačil. „Paní Gillová, když váš manžel zmizel, přece jste to nahlásila policii, ne?“

„Jak tedy chcete,“ vyštěkla Věra Gillová. „Utekl s jinou ženou. To jste chtěl vědět? Ale nevím, kde jsou.“

„Vy tu druhou ženu znáte?“ zeptal se Bannerman, vědom si bolesti v očích Věry Gillové, ale také toho, že ona je jeho jediná naděje, že Gilla najde.

„Ne,“ odpověděla Věra Gillová, ale Bannerman věděl, že lže. Nebylo těžké to poznat. Neměla v tom praxi. Odvrátila pohled a vypadala provinile jako dítě.

„Paní Gillová... vím, jak vás to musí bolet...“

„Ne, to nevíte!“ vybuchla Věra Gillová tak zlobně, že to Bannermana překvapilo. „Nic takového vědět ani nemůžete!“ Teď byla řada na Bannermanovi, aby odvrátil zrak.

„Je mi to líto,“ řekl tiše. Jistěže nemůžu.“ V následujícím tichu, přerušovaném pouze tichými hodinami na římse nad krbem a tlumenými hlasy hrajících si dětí, se Věra Gillová několikrát rychle zhluboka nadechla.

„Jmenuje se Shona MacLeanová,“ řekla tiše. Bannerman si to poznamenal.

„Před pár lety s ní měl Lawrence poměr, to jsme bydleli ještě na severu. Tvrdil, že je po všem, ale občas přišel dopis s razítkem, které jsem poznala.“

„Váš manžel vám řekl, že odchází s tou ženou?“ zeptal se Bannerman. „Ne, ale to byl celý Lawrence,“ řekla Věra Gillová a odfrkla si. Bannerman byl zmaten.

Zeptal se: „A co přesně říkal, když odcházel?“

„Skoro nic. Viděla jsem, že to s ním pěkně cloumá, ale jak říkám, to byl celý on. Neraď dělal nepříjemná rozhodnutí. Byl stále víc a víc rozčilený a samá úzkost a pak najednou oznámil, že musí na nějakou dobu pryč, a to jsem ho viděla naposledy.“

„Kde bydlí ta Shona MacLeanová?“ zeptal se Bannerman.

„Ve vesnici Ralsay na ostrově Severní Uist.“

Cestou zpátky k sobě do bytu se Bannerman stavil ve větším stánku s novinami a koupil si nějaké automapy severozápadního Skotska a Západních ostrovů. Když se nedostane k mozkové tkáni těch mrtvých mužů, těžko může na lékařské fakultě provést nějaké patologické

vyšetření. Mozky infikovaných laboratorních myší mu poskytnou další materiál, s kterým by mohl pracovat, ale i kdyby došlo na jeho nejhorší obavy, pokud jde o inkubační dobu, bude to trvat aspoň další dva týdny. Už se skoro rozhodl, že se podívá na sever do achnagellochské oblasti, aby to tam viděl na vlastní oči. A jestli to půjde skombinovat s výletem na Severní Uist, kde najde Lawrence Gilla, tak tím líp.

5

Původně měl Bannerman v plánu, že povečeří v jedné restauraci na Královské míli, ale po návštěvě u Věry Gillové ho přešla chuť hrát si na turistu. Rozhodl se místo toho vystačit s tím, co má v bytě. Byla tam nějaká dvě balení s hotovým jídlem. Na jednom byl sympatický obrázek. Pokud se později bude cítit líp, třeba by si mohl zajít někam na skleničku. Po osmé hodině zavolal Stelle.

„Tak jak to jde?“ zeptala se.

„Moc dobře ne,“ přiznal Bannerman. „Patolog, který celý ten poplach spustil, zmizel a taky se ztratily mozky těch mrtvých.“

„Cože?“ vykřikla Stella.

„Vím, že ti to připadá potrhlé, ale jejich mozky někdo při pitvě úplně celé vyndal a nikdo neví, kde jsou, kromě toho patologa, jenže ten někam upláchl.“

„Zní to jako fraška z Whitehallu,“ řekla Stella.

„Kdyby to nebylo tak vážné,“ dodal Bannerman.

„A co v tom dělá ten vedoucí katedry?“

„Ten si rovná čísla,“ odpověděl Bannerman suše.

„Prosím?“

„Nic. Ten je mi tu asi tak platný jako pes v kostele.“

„Nejspíš význačný odborník?“

„Tak,“ souhlasil Bannerman se starým vtipem, který se zakládal na tom, že postarším neschopným osobám v akademickém světě nikdy nikdo neřekl, co si o nich myslí, o všech se říkalo, že jsou význační odborníci. „Co budeš tedy dělat?“ zeptala se Stella.

„Přečetl jsem si Gillovy poznámky z laboratoře a viděl jsem ty mikroskopické preparáty, jak víš, vypadá to vážně, ale budu si muset promluvit s Gillem. Pomýšlím na to, že si ho najdu sám.“

„Ale to je přece věc policie,“ protestovala Stella. „Krom toho, kde bys chtěl začít?“

„Už vím, kudy na to. Navedli mě na správný směr,“ řekl Bannerman. „Gill utekl kvůli ženské.“

„A že to skvěle načasoval,“ dodala Stella.

„Přesně tak,“ souhlasil Bannerman, „až ho najdu, myslím, že budu mít co dělat, abych se udržel v mezích slušnosti.“

„A kde je ten tvůj správný směr?“

„Jeho žena si myslí, že Gill je na Severním Uistu.“

„Takže z toho nakonec třeba ještě bude ta dovolená,“ poznamenala Stella.

„Musím jet na sever, abych se na místě podíval na tu ovci farmu a promluvil s místním lékařem a veterinářem. Taky se chci mrknout na tu elektrárnu, abych zjistil, jestli zapadá do té hypotézy. Momentálně mám v úmyslu zastavit se na ostrově cestou tam.“

„Jako správný doktor Johnson,“ řekla Stella.

„Už skoro začínám litovat, že jsem se do toho namočil,“ odpověděl Bannerman. Nemá smysl cestu na sever odkládat, pomyslel si Bannerman, jenže na druhé straně, snažit se dojet na Západní ostrovy v neděli asi není zase tak dobrý nápad. Ne snad že by ho chtěli ukamenovat jako pohanského vetřelce, ale doprava může skýtat problémy. Pohrával si s myšlenkou jet vlakem do Inverness v neděli v noci a v pondělí ráno pak chytit spoj k Lochaishské úžině, ale pak dostal lepší nápad. Kdyby si najal auto, mohl by se vydat na cestu v neděli ráno, zastavit někde cestou a trochu se potoulat po kopcích.

Dávka čerstvého vzduchu by mu prospěla, otrěpal by se z té klaustrofobie lékařské fakulty a jejích zádumčivých zdí. Přespál by v nějakém hotýlku a v pondělí ráno by zamířil na Severní Uist. Ta myšlenka v něm probudila nadšení, v místním telefonním seznamu si našel číslo na meteorologickou službu pro oblasti, kterými bude cestou na sever projíždět. Po dalších deseti minutách se rozhodl zkusit Tarmachanský hřeben, severně od Loch Tay.

Meteorologové ho ujistili, že oblast na sever od Loch Tay očekává chladné a jasné počasí s modrou oblohou a sluncem. Pěkné, ustálené počasí. Bannerman si zavolal agenturu Hertz a s kreditkartou si zamluvil forda Sierru. Pokoušel se volat Morag Napierové, aby jí pověděl o svých plánech, ale nikdo to nebral. Zavolá jí ráno, než odjede. Bannerman přijížděl k Loch Tay z východu a zastavil se ve vesnici Lasere, aby si zamluvil pokoj v hotelu Ben Lasere. Počasí bylo tak pěkné, jak mu přislíbili, a on s chutí řídil forda po úzké silnici, která věrně kopírovala

severní břeh Loch Tay, až zabočil vpravo a zaparkoval u vjezdu na starou silnici k lomu, přetínající území Tarmachanu a Morenishe.

Uvědomil si, že už je to patnáct let, co tu byl naposledy. Napohled se tu nic nezměnilo. Když si sedl na okraj kufru auta, aby si vyměnil ponožky a obul pohorky, hrálo ho na tváři slunce. Byl to jeden z těch dnů, kdy máte chuť hodit na sebe jen svetr a uhánět do hor, ale on už byl moudřejší. Ve skotských kopcích musíte být připraveni na nejhorší. Počasí tady patří k těm nejvrtkavějším na světě, na což už doplatili mnozí, kteří podlehli kráse hor na parkovišti a odvážili se příliš daleko, aniž pomysleli na to, co se stane, když teplota zničehonic nepříjemně klesne a vítr ze severu začne skučet jako šílený démon.

Bannerman zkontroloval, že má v batohu vše, co by mohl potřebovat, a také to, co doufal, že potřebovat nebude. Obvazy, analgetika, baterku, bivak, náhradní oblečení. Vydal se po cestě do lomu až k místu, kde byl přístup k jižnímu hřebeni Meall nan Tarmachan méně příkrý, a pak se k němu odhodlaně pustil nahoru kapradím. Dál směřoval na sever po hřebeni s občasnými zastávkami, kdy nabíral dech a ohlížel se na jezero Tay, které se třpytilo dole ve slunci. Před deseti lety by byl šplhal přímo nahoru na hřeben severovýchodním cípem, ale dnes mu stačilo jít poněkud volnějším tempem.

Když se blížil ke konci hřebenu, kde byl po stranách prudký sráz před závěrečným strmým výstupem na vrcholek Tarmachanu, znovu se zastavil, sundal si batoh a posadil se, aby si snědl čokoládu. V hloubce pod sebou uviděl, že za jeho autem zaparkoval další vůz, ale po jeho řidiči nebylo na kopci ani stopy. Slunce se skrylo za shlukem mraků, které se sem vplížily od severu, a Bannerman si uvědomil, že mu začíná být chladno. Seděl jen pár minut, ale výška, do které dospěl za poslední hodinu, a to, že se musel potýkat se severovýchodním větrem, svědčily o tom, že už musí být pod nulou.

Vstal, oblékl si větrovku, pak si vyndal z pouzdra cepín a natáhl si vlněné palčáky. Nahodil si opět batoh na záda a utáhl popruhy. Brzy se octne nad hranicí sněhu a cepín mu dá pocit bezpečí na kluzkých svazích. Purista by možná takovou techniku neuznal, ale pro něho znamenala možnost zaseknout cepín do země a podržet se ho v překérních okamžicích psychickou oporu, a navíc tak získával pro ruce alespoň jeden záchytný bod, na který se mohl opravdu spolehnout.

Mračna nad ním začala houstnout a letěla rychleji. Tušil už, co ho čeká, až vyjde ze závětrí jižní stěny a přejde na druhou stranu hlavního

hřebenu. Když k tomu došlo, musel si kleknout, aby udržel rovnováhu, protože vítr se do něj opřel plnou silou. Hrdost by mu nedovolila jít dál, aniž se dotkl hromady kamení na vrcholu, ale opatrnost a zdravý rozum ho přinutily, aby lezl poslední výstup po čtyřech.

Dotkl se kamení a letmo pohlédl přes okraj dolů na jezero Tay, které bylo nyní tisíc metrů pod ním. Na chvilíčku mu připadlo, jako by vlevo v kapradí pod skalní stěnou zahlédl nějaký pohyb, ale pak si řekl, že to bylo asi mámení světla, které se měnilo, jak hradby mračen různé hustoty přelétávaly přes slunce. Teď se musel Bannerman rozhodnout. Vítr byl mnohem silnější, než on či meteorologové předvíдали, a on věděl, že úsek na západ od Meall Garbh, další hory na hřebenech, je velice úzký a nechráněný. Má jít dál, nebo se otočit a sestoupit v závětrí Tarmachanu? Po nějaké chvíli odložil konečné rozhodnutí, až dorazí na druhý vrcholek. Když sestupoval do malé prolákliny mezi vrcholky Tarmachanu a Garbhu, do míst, kde se nachází celá řada drobných jezírek a kde bude nakrátko za větrem, pojal plán. Chvilí se zdrží v závětrí prolákliny, dá si něco k jídlu a k pití. Za tu dobu se pořádně vydýchá a možná taky trochu povolí vítr. Vždycky tu byla možnost, že utichne tak rychle, jako se zvedl. Bannerman se podíval na hodinky a zjistil, že uplynulo čtyřicet minut. Řekl si, že už nesmí déle otálet.

V lednu jsou dny nepříjemně krátké. Podíval se na sever, zda tam uvidí něco potěšujícího, ale neobjevil nic. Spíš mu připadalo, že obloha nad Glen Lyonem ztmavla a dostala hrozivý fialový nádech. Věděl už tedy, že musí čekat nejhorší, z postranní kapsy batohu vytáhl nepromokavé kalhoty a rozepnul zipy, aby si je mohl natáhnout přes boty. Když pořádně zabezpečil proti živlům nohy i trup, natáhl si kapuci a zavázal tkaničky. Navlékl si palčáky a vydal se na krátký výstup na vrcholek Meall Garbhu. Vítr, třebaže byl ještě silný, měl poměrně stálou rychlost a nefoukal v poryvech, což by bylo mnohem nebezpečnější. Proto se rozhodl jít dál přes hřeben. Zpoza hromady kamení vyhlédl na úzký úsek před sebou. Měřil sice sotva padesát metrů, ale po obou stranách byly příkré srázy. Hluboko dole pod sebou viděl městečko Killin na západním konci jezera.

To, že vítr vál od severu, a zmenšoval tak pravděpodobnost pádu na návětrnou stranu hřebenu, ho uklidňovalo. Severní strana byla strmější než jižní, pád tam by byl téměř jistě smrtelný. Bannerman se otočil po větru, aby si naposled upravit popruhy batohu a utáhl kapuci, než se pustí ze závětrí za hromadou kamení. S překvapením zjistil, že k němu zezadu

stoupá jakási postava. Vysoká postava muže v tmavé nepromokavé kombinéze byla asi sedmdesát metrů pod ním na téže stezce, po které šel on. To, že na hoře není sám, Bannermana povzbudilo. I když měl v horách samotu rád, občas bylo příjemné vědět, že je někdo nablízku. Naposledy zatahal za popruhy, aby se ujistil, že dobře drží, a vykročil zpoza hromady kamení k úzkému hřebenu.

Nejdřív postupoval obezřetně, aby zjistil, jak silný je vítr, a pak už se pohyboval stejnoměrně po hřebeni až do chvíle, kdy došel k jediné překážce na cestě k malému skalnatému výstupku, který bude muset opatrně překonat, než bude moci pokračovat dál. Když k němu dorazil, obloha nad ním se rozevřela a do pravé tváře ho udeřil ledový déšť. Opřel se rukama o skálu, aby nabyl rovnováhy, zaklesl pravou botu do štěrbin, aby stál pevně, protože se chystal přehodit levou nohu přes překážku. Štěrbina nebyla ale tak bezpečná, jak se domníval.

V dešti se udělalo kluzko, a tak když na nohu přenesl váhu, bota ze štěrbin vyklouzla a on polovinou těla přepadl přes hřeben a udeřil se do žaludku o ostrý výběžek skály. Zmocnila se ho bolest a strach zároveň, když se freneticky snažil pevně se chytit skály, po které proudem tekla voda. Zdusil náhlý výbuch paniky, obrnil se a vyčkával, dokud znovu nepopadne dech a nebude myslet jasněji. Nemůže se mu nic stát, říkal si. Přepadl přes hřeben, ale nespadol z něj. Prostě si jen vyrazil dech, ne? Pomalu a opatrně se nadechl, aby viděl, jestli ho přitom bude něco bolet, což by mohlo znamenat polámaná žebra, ale bolest se nedostavila, byl v pořádku. Naklonil hlavu doleva, aby se vyhnul ostrému výběžku skály, který se mu zarýval do tváře, a uviděl, že horolezec, který šel za ním, je nyní na začátku úzkého úseku a pomalu se blíží k němu.

Bannerman na něj mávl, že je v pořádku, kdyby si snad myslel, že potřebuje pomoc, ale muž šel přesto dál. Bannerman se vytáhl do kleku, ale aby neupadl, stále se přidržoval rukama země, dokud se nebude cítit tak dobře, aby šel dál. Druhý horolezec se zastavil pár metrů od něho. Bannerman překřikoval vítr a volal, že je v pořádku. Ten druhý na něj hleděl skrze lyžařskou masku. Když se Bannerman zvedl do dřepu, najednou si uvědomil, že ten muž míní projít kolem něj. Na něco takového tam zcela očividně nebylo dost místa.

„Pro boha živýho!“ zařval Bannerman, ale ten druhý šel prostě dál. Bannerman, který pořád ještě neměl dostatečnou rovnováhu, se zapřel a připravil, jak nejlépe mohl.

„Není tu místo!“ už téměř zaječel, ale ten druhý muž šel po hřebenu dál, jako by na cestě nic neviděl. Vrazil do Bannermana a odstrčil ho stranou. Bannerman cítil, jak ztrácí rovnováhu. Následoval děsivý okamžik, kdy cítil, jak pozpátku pomalu padá a ztrácí jakýkoli úchop. Natáhl ruce, jako by se chtěl zachytit mraků, a krátce vykřikl, ale v tu chvíli už hlavou narazil na skálu a ztratil vědomí. Když Bannerman konečně otevřel oči, omámeně žasl, že je ještě naživu. Věděl, že žije, protože cítil bolest. V hlavě měl jako po nukleárním výbuchu a pravou paži skoro vykloubenou.

Byl na kůži promočený, byla mu hrozná zima a obličej měl odřený od ostré skály. Nohy však měl volné. Pomalu se podíval dolů a v jednom hrůzném okamžiku uviděl, že pod ním není nic. Visel nad propastí. Bannerman zavřel oči, aby ta noční můra zmizela, ale věděl, že je to skutečnost. Pomalu se podíval nahoru, aby si potvrdil, co tušil, a uviděl, že jeho cepín, připevněný smyčkou k zápěstí, se zachytil v mezeře mezi dvěma balvany, a zadržel tak jeho pád z hřebenu až na dno. Nad tisícimetrovou propastí visel jen díky rozmaru osudu a tenkému pásku kolem pravého zápěstí. Bannerman neviděl, jestli cepín drží pevně, ale neměl na vybranou, musel se pohnout. Pokusil se otočit pravou rukou, aby uchopil topůrko cepínu, ale neměl v ní žádný cit. Bude se muset otočit na té skalnaté opoře, aby se nějak zachytil druhou rukou.

Sebral v sobě každou cennou unci energie, která mu ještě zbývala, zhluboka se nadechl a obrátil se. Uslyšel, jak kovový cepín na skále nad ním zaskřípěl, a ztuhl hrůzou, cepín však vydržel. Nyní jej mohl uchopit druhou rukou. Bolestivě se vytáhl nahoru na skálu a tam si klekl, aby ulehčil pažím. Když si uvědomil, jak blízko byl smrti, začal náhle zvracet. Pořád ještě nebyl mimo dosah nebezpečí. Jeho záchrana – skalní výstupek – byla asi třicet metrů pod hřebenem, a k tomu, aby se dostal z hory dolů, musí nejdřív vyšplhat znovu na hřeben. Čekal ho výstup, z kterého by se neradoval ani za slunného odpoledne, natožpak ve stavu vyčerpání za prudkého lijáku. Třel si pravou paží, dokud se mu v ní zase nerozproudila krev, a cvičil prsty tak dlouho, až si byl jistý, že se na ně může spolehnout. Musel přemoci vnitřní záchvat paniky, který ho měl k tomu, aby se pustil rychle dopředu a měl už to za sebou.

Ne, musím na to jinak, uvažoval. Jestli to má vůbec zvládnout, bude muset rozvažovat každý pohyb a dělat všechno pomalu. Trvalo mu dvacet minut, než se dostal zpátky na hřeben, ale už ho nic zlého nepotkalo. Pustil se zpátky na Meall Tarmachan a trapně pomalu sestupoval z hory

dolů. Bylo mu nedobře, ale věděl, že světla rychle ubývá. Odpočinek nepřipadal v úvahu. Strach vystřídal vztek, když pomyslel na muže, který ho odstrčil z hřebenu. Připadalo mu k nevíře, že někdo může být tak stupidní a bezohledný. Možná v něm za čas zvítězí dobro a řekne si, že toho člověka přemohla panika z toho, že by zůstal v tak příšerném počasí na hřebenu, a hrnul se dopředu, aniž uvážil důsledky.

Ale v tuto chvíli Bannerman zuřil. Ten blbec si měl uvědomit, že na to, aby ho mohl obejít, tam není dost místa. Když se dostal k autu, hodil veškerou svou výbavu dozadu na nevzhlednou hromadu. Nasedl, zavřel dvířka a zaradoval se, že konečně unikl řádění živlů. Právě teď si přál jenom být zavřený někde uvnitř. Nastartoval a pomalu vyjel po pobřežní silnici k hotelu Ben Lawers. Neměl už sílu na to, aby se přezul, a v těžkých botách se musel pořádně soustředit na pedály. Podařilo se mu dojet na parkoviště u hotelu, kde téměř vypadl z auta, jak byl vyčerpaný.

„Co se proboha...?“ vykřikla majitelka hotelu, když uviděla, v jakém je stavu.

„Měl jsem nahoře takovou malou nehodu,“ chabě vysvětloval. Žena zavolala svého syna Euana, aby pomohl Bannermanovi do výčepu, kde plápolal oheň. Ona sama mu šla napustit do vany horkou vodu. Euan podal Bannermanovi sklenku whisky a usmál se, když uviděl, jak ho pálí v krku. Bannerman mu sklenku vrátil, a když mu Euan nabídl další, souhlasně kývl. Když se Bannerman konečně vysoukal z vany a začal se – nijak zvlášť energicky – utírat, cítil bolest v týlu, kde hlava narazila na skálu. Měl tam bouli, ale říkal si, že to nebude nic vážného. S úžasem zjistil, že to je zřejmě jediné zranění, kromě bolavé pravé paže a odřeniny na pravém zápěstí v místech, kde visel za smyčku na cepínu. Při vzpomínce, že před pár hodinami to bylo jediné jeho spojení s říší živých, si zápěstí začal jemně mnout. Otrásl se a oblékl si suché šatstvo.

„Myslím, že bychom opravdu měli zavolat doktora z Killinu,“ řekla Věra, majitelka hotelu, ale Bannerman trval na svém, že to je zbytečné, a poděkoval jí za laskavost.

„Veškeré léčení mi poskytnete támhle,“ usmál se a pokývl směrem k výčepu.

„Jestli teda myslíte...“

„Určitě,“ ujistil ji Bannerman.

Dal si další whisky a potom dostal tu největší porci grilované směsi masa, co kdy viděl. V hotelu byli tou dobou pouze dva další hosté, manželé z Carlislu, kteří plánovali výstup na Ben Lawers nazítří.

„Prý jste měl těžký den,“ nahodil muž.

„Spadl jsem,“ odpověděl Bannerman a v duchu se bouřil nad tím, jak neškodně ta věta zní. Všechn ten strach, všechna ta hrůza, celá ta živoucí noční můra v jedné větě: Spadl jsem.

„To se stává i těm nejlepším z nás,“ prohlásil muž.

Bannerman se chabě usmál a přikývl. Nechtěl v hovoru pokračovat. Odešel z jídelny a vrátil se do výčepu, kde se usadil u ohně. Bylo mu teplo a dobře a brzy na něj přišla ospalost. Po další sklenice poděkoval majitelce a jejímu synovi, že na něj byli tak hodní, a šel spát. Když si přitáhl pokrývku k bradě, uvědomil si, jak déšť bubnuje do okna. Vzpomněl si na předpověď počasí na ten den... pěkné, ustálené počasí. „Blbci neschopný,“ zamumlal a upadl do hlubokého spánku.

„Hluboká brázda nízkého tlaku se přesunula od Islandu na jih a přinesla s sebou déšť...“ Bannerman vypnul rádio. Nepotřeboval nikoho, aby mu vykládal, že leje jako z konve, když jede na Ixichaishskou úžinu a přívozem dál na Skye. Protože byl v autě sám, mohl si vychutnat uklidňující účinek gregoriánského chorálu. Zvučný proud hudby z kazetového magnetofonu se hodil k hrozné temnotě hor a rušilo jej pouze občasné šplíchnutí vody na spodek vozu, když sierra projela rychle louží. Na cestě došlo jen k jednomu neplánovanému zdržení, když se asi na čtyřicet minut zastavila doprava poblíž Glen Garry, kde došlo k sesuvu půdy. Nakonec žluté buldozery silnici vyčistily a policisté ve fluorescentních vestičkách znovu obnovili provoz. Bannerman zjistil, že se v myšlenkách neustále vrací k tomu, co se stalo na Tarmachanském hřebenu.

To, že incident ani neohlásil policii, ani po tom nenavštívil lékaře, mu sice blahodárně minimalizovalo vážnost celé události v podvědomí, přesto však ještě cítil potřebu rozebrat si to z hlediska lidského chování. Velice málo lidí projde za života zkouškou, která je dožene do mezní situace. V důsledku toho mnozí zemřou, aniž vědí, jak by se zachovali pod krajním tlakem. Bannerman začal zkoumat své vlastní chování ve vztahu k důvodům, které ho vedly k tomu, aby na čas opustil nemocnici. Tehdy mu dělalo starost, jak by se zachoval ve stresové situaci. Když se na to podíval v tomto světle, měl teď důvod ke spokojenosti. Pravda, udělalo se mu fyzicky špatně ze strachu, ale to až poté, co situaci zvládl. Vybavilo se mu, jak se mu třásly ruce v nemocnici, když musel rychle odhadnout histologický nález. Možná že je v lepším duševním stavu, než se obával.

Když dorazil do vesnice Ralsay na Severním Uistu, bylo šest večer. Přepřel se přívozní lodí z Lochaishské úžiny do Kyleakinu na Skye a pak se nalodil na další, která ho dovezla z Uigu na severu ostrova do Lochmaddy na Severním Uistu. Obstarožní limuzína, která tu vystupovala v komické roli taxíku, ho dovezla do Ralsay.

„Můžete mě vysadit u hotelu?“ zeptal se Bannerman řidiče.

„Tam žádný hotel není,“ odpověděl šofér.

„Tak v hospodě.“

„Hospoda taky ne,“ řekl taxikář.

„Kde tedy bydlí lidi, co přijedou do Ralsay na návštěvu?“

„Nemají moc návštěv.“

Bannermana, který byl po dlouhé cestě unavený, netečný postoj řidiče dráždil. „Přece tam musí být někdo, kdo by nechal člověka přespat, ne?“

„Mohl byste to zkusit u paní Fergusonové támhle vlevo,“ navrhl řidič, který si řekl, že pro něj cesta už skončila.

„Vlevo?“

„Ten dům má lvy u dveří,“ upřesnil řidič a nastavil ruku. Bannerman měl chuť nedat mu nic od cesty, ale pak povolil a dal mu libru navíc. „Dejte si na mě něco k pití,“ řekl. Šofér se chabě usmál a odjel.

„Kdyby ti to tak spánembohem chtělo zaskočit,“ dodal Bannerman. Šel temnou ulicí, až dospěl ke dveřím se lvy. V okně stála cedule s nápisem Pokoj k pronajmutí. Byl tomu velice rád.

„Jedenáct liber padesát se snídaní,“ prohlásila přísná žena, která mu přišla otevřít. „Jednu libru navrch, pokud chcete čaj a sušenky před spaním.“

„To vypadá přímo božsky,“ usmál se Bannerman.

Žena se na něj podívala, jako by se rouhal.

„Znamená to, že budete chtít ten čaj a sušenky?“ zeptala se.

„Ano, prosím,“ pokorně odvětil Bannerman. Sel za ženou nahoru po úzkých schodech do pokoje, kde mu šikmá střecha zabraňovala, aby se narovnal jinde než na metrovém proužku koberce u nohou staré mosazné postele. V pokoji bylo chladno a zatuchlo, ale neměl na vybranou. Bannerman souhlasil. „Platí se předem,“ řekla žena a nastavila dlaň. „Jistě,“ usmál se Bannerman, vytáhl peněženku a zaplatil. Žena pohlédla na anglickou desetilibrovku s mírným opovržením.

„Mám tak trochu hlad už teď,“ zkoušel to Bannerman. „Možná byste mohla...?“

„Mohla bych vám udělat slaninu s vejcem.“ Bannerman počkal, jestli přijde ještě nějaká jiná možnost, ale nestalo se.

„To by bylo skvělé,“ řekl. „Jsem vám moc vděčný.“

„Ale to je samozřejmost,“ odpověděla. „Jsme rádi, když se tu lidé cítí dobře.“ Veškeré Bannermanovy pokusy zapříst s paní Fergusonovou během jídla hovor selhaly. Ne snad že by byla nepřátelská, prostě jen nesdílňá. Dělal to tak přirozeně, že Bannerman došel k závěru, že si ty jednoslabičné odpovědi nesmí brát osobně. Tohle je nejspíš způsob, jakým se ta žena chová ke každému. Když už se unavil neplodnými pokusy o zdvořilostní konverzaci, přešel k účelu své návštěvy.

„Hledám ženu, která se jmenuje Shona MacLeanová,“ přiznal. „Můžete mi poradit, kde ji najdu?“

„Půjдете prostě za ostatními,“ odsekla žena.

„Prosím?“ otázal se Bannerman.

„Ta ženská má pořád nějaké návštěvy.“ Paní Fergusonová smetla drobečky ze stolu, jako by to bylo hejno útočících kousavých mravenců. Bannerman pocítil nepříjemné rozpaky jako vždy, když se setkal s navztekanou reakcí.

„Bydlí někde poblíž?“ zkusil to.

„Ten bílý dům s červenými dveřmi. Velice případné, řekla bych.“

„Děkuji vám,“ řekl Bannerman, popřál jí dobrou noc a odešel nahoru. Pokusil se vyhlédnout ven z malého okna, ale vesnici halila inkoustově černá tma. Bude muset počkat do rána. Po studené, nepříjemné noci následovalo ráno holení ve vlažné vodě a masná snídaně s další slaninou s vejcem. Bannerman si sbalil a s paní Fergusonovou se rozloučil. „Doufám, že se sem zase někdy podíváte,“ řekla a přidala už téměř úsměv. „Doufám, že ano,“ usmál se Bannerman a v duchu si řekl: „Až naprší a uschne.“ Šel ulicí k bílému domu s červenými dveřmi. Na zaklepání otevřela pohledná žena kolem osmadvaceti, měla na sobě džíny, které zdůrazňovaly úzký pas a kulaté boky, a beztvaré šedé triko s delfínem. Světlé vlasy jí padaly do úsměvného obličje a Bannerman měl také chuť se usmát.

„Dobrý den,“ řekla mu, „vy asi nebudete odtud.“

„Hledám Shonu MacLeanovou,“ řekl Bannerman.

„Tak to jste ji našel,“ odvětila žena. „Co si přejete?“

„Doufám, že mi pomůžete najít Lawrence Gilla,“ odpověděl Bannerman.

Úsměv zmizel a žena řekla: „Lawrence jsem neviděla už léta. Kdo jste vy?“

„Jmenuju se Ian Bannerman. Jsem patolog a snažím se dát dohromady kousky toho, na čem Gill pracoval, než utekl.“

„Utekl?“ vykřikla Shona MacLeanová.

„Popravdě řečeno, slečno MacLeanová, Gillova žena mi řekla, že utekl k vám.“ Shona MacLeanová zůstala stát s otevřenými ústy a vypadala opravdu otřeseně. To Bannermana překvapilo. Až dosud si myslel, že Shona MacLeanová lže.

„Tak snad pojd'te dál,“ vyzvala ho.

Uvedla Bannermana do příjemného pokoje, který byl hezky zařízený. Převládalo borové dřevo a činc na potazích. Posadil se na dlouhou pohovku, která stála u zdi u okna. Shona se usadila na opěradle velkého křesla z téže soupravy.

„Můžete mi dokázat, že jste ten, kdo se mi představil?“ zeptala se Shona MacLeanová. Bannerman vytáhl peněženku a vyndal z ní kreditkarty, řidičský průkaz a průkazku do nemocnice opatřenou fotografií. Shona MacLeanová se naklonila, aby si je prohlédla, a zase mu je vrátila.

„Vy máte nějakou spojitost s Radou pro lékařský výzkum?“ zeptala se. Otázka Bannermana překvapila.

„Právě oni mě požádali, abych provedl to šetření,“ řekl. „Proč se ptáte?“ Viděl, že Shona MacLeanová cosi skrývá.

„Vy jste Lawrence Gilla někdy v poslední době viděla, mám pravdu?“ Shona MacLeanová přikývla.

„On sem přijel?“

„Ano, ale ne z toho důvodu, jak si myslíte. Měli jsme s Lawrencem poměr, ale to už je spoustu let a dávno pryč. Přijel sem, protože se potřeboval někde schovat.“

„Schovat?“ vykřikl Bannerman.

„Byl bez sebe hrůzou. Říkal, že po něm někdo jde a že ho zabijí, jestli ho najdou.“

„Ale proč?“

„To mi nechtěl říct.“

„Ale je tady na ostrově?“

„Ne.“

„Víte, kde je?“

Shona přikývla. „Skrývá se na sousedním ostrově. Je neobydlený.“

„Ale tam přece nemůže zůstat věčně!“ vykřikl Bannerman. „Nebude ve stejném nebezpečí, až se z ostrova vrátí?“

„Lawrence říkal, že ne. Dal mi balíček, který jsem měla poslat Radě pro lékařský výzkum v Londýně. Řekl, že jakmile balíček dostanou, bude to vyřízené a nikdo už nebude mít důvod ho pronásledovat.“

„Balíček?“

„Ano.“

„Říkal, co v něm je?“

Shona zavrtěla hlavou.

„Popište mi ho.“

Shona rukama naznačila hranatou krabici. „Asi tak třicet na třicet centimetrů.“

„A vy jste ten balíček odeslala?“

„Odesla jsem to na poštu v Cairnishi.“

„Kdy?“

„Devatenáctého.“

„Můžu si od vás zavolat?“

„Jistě.“

Bannerman zavolal na radu do Londýna a chtěl mluvit s Milnem. Zeptal se ho na ten balíček.

„Nic takového nedošlo,“ odpověděl Milne. „Co v něm bylo?“

„Nevím,“ odvětil Bannerman. Zavěsil telefon a řekl:

„To už by tam přece musel dojít.“

„Zeptám se na poště,“ navrhla Shona.

Bannerman se posadil a Shona zavolala na poštu v Cairnishi. Začala zdvořilůstkami k někomu, koho nazývala Kirstie.

„Jde mi o ten balíček, co jsem podávala devatenáctého,“ řekla jí. „Ten do Londýna.“ Bannerman viděl, jak se Shona začala tvářit ustaraně. „Doktor Gill?“ vykřikla. „Ale to je vyloučené... Ne, ne, nic se neděje, Kirstie. Asi jsem to špatně pochopila. Nedělej si starosti. Nashle.“ Shona pomalu zavěsila a Bannerman se zatajeným dechem čekal, co mu poví. „Na poště říkají, že Lawrence si pro ten balíček ještě týž den přišel a vzal si ho zpátky. Ukázal jim průkaz a Kirstie mu ten balíček vrátila.“

„Je to možné?“ zeptal se Bannerman

Shona zavrtěla hlavou a řekla: „Lawrence jel na ten ostrov ještě ten den a pořád tam je. Loďka se nevrátila, takže on to být nemohl... ale ať si o ten balíček řekl kdokoli, měl Lawrencův průkaz... Jak je to možné?“ Bannerman si byl jist, že Shona na tu otázku dokáže odpovědět stejně

jako on. Důsledky toho, co se právě dozvěděli, visely nad Bannermanem a Shonou jako gilotina. Ten, kdo po Gillovi šel, ho taky našel.

„Vy víte, co bylo v tom balíčku, že?“ zeptala se Shona, protože jí připadalo, že to Bannermanovi čte v očích.

„Ne,“ odpověděl Bannerman popravdě, ale v duchu myslel na ty zmizelé mozky. Že by se s nimi stalo tohle? Snažil se je snad Gill odeslat radě do Londýna? Ale proč? A kdo zabránil tomu, aby balíček odešel? A znovu, proč? Najednou dostal strach. Otázky se rojily jedna za druhou a on neměl na žádnou z nich odpověď.

6

Bannerman šel za Shonou po kamenných schodech vedoucích od přístavní hráze k vodě. Podržel bílou loďku, dokud nenastoupila a nepřešla na zád' k motoru. „Doufám, že jste dobrý námořník,“ podotkla. „Tam to může být trochu divoké.“

„Zvládnu to,“ odpověděl Bannerman.

Shona počtvrté zatáhla za startovací šňůru a motor naskočil. Nechala ho chvíli zahřát a rozběhnout, pak vyhodila lana, kterými byl člun přivázaný. Bannerman člun odstrčil a octli se na moři. Když vyjeli z ústí přístavu a zamířili na otevřené moře, kroužili nad nimi rackové a loďka se začala zachvívat, jak do ní zepředu čelně narážely vlny.

„Ani jsem se vás nezeptal, čím se živíte,“ řekl Bannerman a musel zvýšit hlas, aby přehlušil motor a moře.

„Jsem malířka,“ odpověděla Shona a volnou rukou si přidržovala vlasy, aby jí nelétaly do očí.

„Malířka?“

„Proč vás to tak překvapuje?“

„Nejspíš jsem si myslel, že budete mít něco společného s medicínou nebo vědou,“ odpověděl.

„Kvůli Lawrencovi,“ řekla Shona. „Svým způsobem máte pravdu. Absolvovala jsem školení jako fyzioterapeutka, než jsem to zabalila a odešla na uměleckou školu do Dundee. Setkala jsem se s Lawrencem, když jsme tam oba dělali v nemocnici.“

„A měli jste spolu poměr.“

„Tak by tomu řekli lidi,“ upřesnila Shona.

„A vy?“

„Milovali jsme jeden druhého, ale byl ženatý,“ odpověděla Shona. „Tak proč svou ženu neopustil?“

„Vy jste ženatý?“ zeptala se Shona.

„Ne.“

„Myslela jsem si to,“ řekla Shona.

„Co tím chcete říct?“

„Některé věci nejsou tak jednoduché, jak si to jiní lidé představují. Lawrence měl dvě malé děti a ženu, která na něm byla naprosto závislá. Prostě si nevzal tu pravou. To se stane spoustě lidí a všichni hned neběží nechat se rozvést. Lidi jako Lawrence se zakření a vydrží to, mají to v povaze.“

„Lidi jako Lawrence?“

„Milí lidé, ale slabí. Lawrence by neublížil kuřeti, natožpak člověku.“

„Kdo to ukončil?“

„Já, ale zůstali jsme přátelé. Tak jednou dvakrát ročně si píšeme, a když se potřebuje vypovídat, zavolá mi.“

Bannerman přikývl. Změnil téma. „Malováním si vyděláte na živobytí?“ zeptal se.

„To záleží na tom, čemu říkáte živobytí,“ usmála se Shona. „Dělám ilustrace k dětským knížkám a občas dostanu zakázku od Mammonu. Je to trochu nepravidelný příjem, ale umožňuje mi dělat, co mám ráda.“

„A to je co?“

„Žít na ostrově, malovat, vyjet si na člunu, když mám chuť, cítit na sobě vítr, vidět oblohu.“

„Zní to pěkně,“ řekl Bannerman.

„A co vy?“

„Co já?“

„Vy děláte, co se vám líbí?“

Bannerman zjistil, že ho ta otázka zaskočila.

„Nejspíš ano,“ odpověděl, „ale nikdy jsem o tom doopravdy nepřemýšlel.“

„To byste měl,“ řekla Shona a zamířila přídi k oblázkové pláži, k níž se blížili. V poslední chvíli vytáhla motor z vody, aby se nevláčel po dně, a čekala, až loďka dosedne na dno. Pak vyskočila do mělké vody a přitáhla lano na přídi. Bannerman vystoupil s daleko menší elegancí a pomohl jí dotáhnout člun na pobřeží. Ten domek je tam nahoře na západním konci,“ řekla Shona, když se podívali nahoru na útes, který se nad nimi zadumaně tyčil. Vítr, který byl dost silný dole u moře, ještě

zmohutněl, když stoupali po úzké stezce po útesu, a nahoře už byl pěkně ostrý. Drželi se notný kus od kraje útesu a namáhavě postupovali k domku. Když se přiblížili, uviděli, že zadní dveře jsou otevřené a ve vichru bouchají do zdi. Vešli dovnitř a našli tam na zemi potraviny, které si Gill přivezl na ostrov, zjevně nedotčené. Prohlédli si domek, ale po Gillovi nebylo ani vidu ani slechu, nenašli ani žádnou známku toho, že tam přebýval. Bannerman našel ve špíně na podlaze v kuchyni nějaké stopy a vydedukoval z nich, že sem nedávno vešla ještě nějaká další osoba.

„Myslím, že tu na něj nejspíš někdo čekal, když sem dorazil,“ řekl. „Možná ho odvezli zpátky na pevninu,“ navrhla Shona.

„Možná,“ souhlasil Bannerman, ale v jeho hlase zazněla pochybnost, kterou cítil. Jestli Gilla chytli jeho pronásledovatelé blízko vrcholku útesu... Řekl, že se porozhlédne venku kolem domu. Bannerman se po čtyřech vyšplhal dál k západnímu konci vršku útesu a podíval se dolů. Uviděl to, co skoro čekal – polámané lidské tělo na skále dole, natažené v nepřírodném úhlu způsobeném zlámanými kostmi. Dopadaly na ně spršky vody z moře. Bannerman, který ležel na břiše, si opřel hlavu o ruce a chvíli tak zůstal. V žaludku měl podivně prázdné, což se mu vůbec nelíbilo. Napadlo ho, do čeho se to namočil. Bannerman se vrátil do domku a oznámil zprávu Shoně. Stála před ním se slzami v očích a s výrazem nechápavé zranitelnosti.

Řekla: „Asi už jsem to věděla. Hned jak mi Kirstie řekla, že ten muž měl Lawrencův průkaz a přišel si pro ten balíček...“ Hlas se jí smutkem vytratil.

„Je mi to líto,“ řekl Bannerman, když viděl, jak jí to bolí. Shona se zhluboka nadechla a trochu se uklidnila.

„Co teď?“ zeptala se a utřela si mokré oči.

„Budeme to muset oznámit úřadům, až se vrátíme. „Mohou to tělo odvézt a udělat všecko, co se v takových případech dělá.“ Cestou zpět na Severní Uist ani jeden z nich moc nemluvil, ale těsně než vjeli do přístavu v Ralsay, Shona řekla: „Vysvětlíte jeho ženě, že neutekl proto, aby byl se mnou, vidíte?“ Bannerman jí to slíbil.

Shona přivázala člun a oba vyšli nahoru na hráz. Podívala se na hodinky a konstatovala: „Už nestihnete přívoz na pevninu.“

„Takže ještě jedna noc u paní Fergusonové,“ poznamenal Bannerman a v duchu se otrásl, když si představil další slaninu s vejcem.

„Můžete zůstat u mě,“ navrhla Shona.

„Nebudou vás kvůli tomu sousedi pomlouvat?“ zeptal se Bannerman.
„Budou,“ přisvědčila.

„Myslím, že se oba potřebujeme něčeho napít.“ řekla Shona, když zavřela dveře bílého domku, takže dovnitř už nedoléhal rachot moře.
„Whisky?“

„Ano, rád.“

„A pak zavoláme na policii?“

Bannerman s odpovědí váhal.

„My nebudeme volat policii?“ zeptala se Shona.

„Byl bych radši, kdybyste na policii zavolala vy... zítra, až odjedu,“ řekl Bannerman.

„Moje přítomnost tady není k ničemu a já musím ještě něco udělat.“

„Co to přesně je?“ zeptala se Shona. „Vy víte, proč Lawrence zabili?“

„To doopravdy nevím,“ řekl Bannerman. „Ale má to něco společného se smrtí tří mužů v Achnagellochu. Gill zkoumal příčinu úmrtí a myslím, že musel přijít na něco, o čem jistí lidé nechtěli, aby mluvil.“

„A to jim stálo za to, aby ho zabili?“

„Očividně ano,“ pokrčil Bannerman rameny.

„Co na té smrti bylo tak zvláštního? Jak umřeli ti muži?“ zeptala se Shona.

„Umřeli na mozkovou nemoc.“

„Ale to není všechno, že?“

„Co tím chcete říct?“

„Je tu ještě něco, co mi neříkáte,“ poznala Shona.

Bannerman sklopil oči a pak přiznal: „Je tu ještě něco navíc, ale ne že by nám to pomohlo pochopit, proč Lawrence Gilla zabili.“

„Řeknete mi to přesto?“ zeptala se.

Bannerman přikývl. „Slyšela jste někdy o nemoci, které se říká svědivka?“ Shona zavrtěla hlavou.

„Je to nemoc ovcí, postihuje mozek. Existuje už dlouho, ale domnívali jsme se, že se týká jen ovcí, proto jí nikdo nevěnoval velkou pozornost, až do zcela nedávné doby.“

„Co se stalo?“

„Nemoc překročila druhovou bariéru, nebo alespoň to, o čem jsme se domnívali, že druhovou bariérou je. U dobytka způsobila onemocnění, které se jmenuje hovězí spongiformní encefalopatie.“

„Nemoc šílených krav?“ zeptala se Shona.

„Ano. Ukázalo se, že nakonec mezi ovce a kravami žádná bariéra nefungovala.“

„Ale ne!“

„Myslíme si, že ti tři muži v Achnagellochu umřeli na svědivku.“

„Přešla na lidi?“ vykřikla Shona.

„Ano, a musíme zjistit jak a proč.“

„Aha,“ řekla Shona. „Děkuju vám, že jste mi to řekl.“

„Byl bych vám vděčný, kdybyste to nepovídala hned všem svým kamarádkám,“ požádal Bannerman.

Shona se pousmála a přikývla. „Teď pojedete zpátky do Edinburghu?“ zeptala se.

„Ne, do Achnagellochu.“

Ale nebude to pro vás taky nebezpečné?“ zeptala se.

„Nevím vážně vůbec nic,“ řekl Bannerman.

„Ale budete dělat to samé, co Lawrence – vyptávat se, strkat do věci nos.“

„Nejspíš...“ pronesl Bannerman zamyšleně.

„Dávejte si prosím pozor.“

Bannerman uviděl starost v Shoniných očích a přikývl.

„Neřeknu to policii, dokud neodjedete,“ slíbila Shona.

„Díky. A ještě něco,“ dodal Bannerman. „Byl bych vděčný, kdybyste jim nahlásila jen nález toho těla. Neříkejte jim o balíčku ani o tom muži na poště.“ Když myslíte... ale nebudou se pak domnívat, že to byla nehoda?“

„Postarám se, aby se dozvěděli, co se opravdu stalo. Budou se tím zabývat tak, aby se celé věci nezmocnil tisk.“

Shona jim uvařila jídlo, kterému by se podle Bannermanova názoru jen stěží mohl vyrovnat dobrý londýnský restaurant. Když pak srkal kávu, moc si to liboval.

„Jsem ráda, že vám chutnalo,“ řekla Shona. „Vařím ráda, takže se docela těším, když za mnou přijedou autoři nebo nakladatelé kvůli ilustracím.“ To jsou ty návštěvy, pomyslel si Bannerman, když si vzpomněl, co říkala paní Fergusonová. Babizna jedna zlomyslná.

„Můžu vám pomoci s nádobím?“

„Ano, jestli chcete,“ odpověděla Shona.

Když domyli nádobí, Shona přistrčila další poleno na oheň a posadili se, aby se ještě chvíli těšili z tepla a pocitu dobré pohody po jídle. Shona se zeptala Bannermana, co dělá, když zrovna něco nevyšetřuje. Přiznal se

jí, že tohle je poprvé, kdy ho o nějaké vyšetřování požádali. Pracuje jako pedagog-konzultant v jedné londýnské nemocnici.

„Proč si tedy vybrali vás?“ zeptala se.

„Nejspíš jsem tak trochu expert na mozkové choroby.“

„Aha. A jste tím ‚tak trochu expertem na mozkové choroby‘ rád?“ Bannermana ta otázka znovu přivedla poněkud do rozpaků. Měl stejný pocit jako předtím na člunu.

„Nejspíš ano,“ odpověděl nepřesvědčivě. „Musí to být moc zajímavé,“ řekla Shona a šla pustit nějakou hudbu. Znovu se posadila, sáhla za sebe pro polštářek a položila si ho na zem k nohám.

„Sedněte si sem,“ vyzvala Bannermana. Bannerman otevřel ústa, že něco řekne, ale zase je zavřel a posadil se na zem k Shoniným nohám zády ke křeslu.

„Všimla jsem si předtím, že máte poraněné pravé rameno,“ řekla. „Celý den jste na ně byl opatrný.“ Zabořila mu prsty do svalů na pravé straně krku a on zasténal zčásti bolestí, zčásti rozkoší.

„Poranil jsem si je včera,“ přiznal. K fyzioterapii se teď už moc často nedostanu,“ poznamenala Shona. Proč jste toho nechala?“

„Zkrátka to nebylo ono.“

„Je to takhle prosté?“

„Ano. Máme jen jeden život.“

„Nevadilo by vám, kdybych si zakouřil?“

„Jen si poslužte.“

Shona přerušila masáž, než si Bannerman zapálil cigaretu od hořící třísky z ohně. „Myslela jsem, že doktoři nekouří.“

„Tenhle ano.“

„Připadá vám přestat stejně těžké jako nám ostatním?“

„Ještě jsem se o to nepokusil.“

Shona vycítila, že se za tím komentářem cosi skrývá.

„Proč ne,“ zeptala se, „když je to tak nebezpečné, jak nám vy doktoři vykládáte?“

„Lidi jsou jaksi přesvědčení, že smrt je cosi, co se dá vyléčit. Za to, že se tahle víra objevila, může medicína. Doktoři jako by vám říkali, že když budete jíst ty správné věci, nebudete pít alkohol a kouřit, nebudete chodit na slunce a bůhvíco ještě, zvýšíte si tím šanci žít věčně. Ale není to tak.“

„Ne?“

„Jenom vám to tak bude připadat. Už se vůbec nemluví o tom, jaká kvalita života se tím nabízí. Dá se říct, že když budete takhle postupovat,

zvýšíte si šanci na to, že budete žít tak dlouho, až ztratíte všechny schopnosti a skončíte jako slepý, hluchý, senilní geriatrik, co neudrží moč. Už před nějakou dobou jsem si řekl, že tohle já mít nemusím.“

„Nejspíš tedy jíte taky máslo,“ usmála se Shona.

„A mám rád kávu s kofeinem.“

„Jen doufám, že nechodíte tohle hlásat svým pacientům,“ řekla Shona. „Tohle jsem ještě nikdy nikomu neřekl,“ odpověděl Bannerman a v duchu se divil, proč to teď udělal. Bannerman se odmlčel, když mu Shoniny prsty ulevily od neutuchající bolesti, ale Gillova smrt mu nešla z mysli. Shona ustlala Bannermanovi nahoře v místnosti, kterou užívala jako ateliér. Místnost měla velké zalomené okno zasazené do střechy, což znamenalo, že mohl ležet na zádech a dívat se na hvězdy na jiskřivé, jasné obloze. Mrazivý vzduch propůjčil těm nejjasnějším svatozář. V pokoji bylo cítit olejové barvy, ale ne tak silné, aby mu to bylo nepříjemné, a Bannerman si připomněl školní léta a zmatek v učebně kreslení. Šplouchání vln venku na pobřeží myšlenky na dětství ještě prodloužilo a vyvolalo obrazy rodinných dovolených a pomíjivého štěstí, které s nimi odcházelo. Kdykoli jindy by mu tak příjemné prostředí zajistilo, že by upadl do nerušeného spánku, ale dnes večer ne.

Pomyšlení na Gillovo tělo, jak leží polámané na skalách a přes ně se převalují vlny, se mu vracelo jako přízrak. Gill musel zjistit o těch mrtvých cosi, co nikdo jiný nevěděl. Cosi tak důležitého, že byl zavražděn, aby nemohl mluvit. Nějak to pořád nedávalo smysl. Svě podezření o účasti infekčního agens svědivky v té věci přece zveřejnil a poslal vzorky mozků na radu k vyšetření. Co dalšího mohl vědět? Proč ty mozky posílal do Londýna, pokud v tom balíku ovšem opravdu byly mozky? Po další chvíli přemýšlení si Bannerman řekl, že mezi vzorky mozku, které Gill poslal do Londýna, a mozky, které se ztratily, je jeden zásadní rozdíl. Vzorky lze považovat za „mrtvý“ materiál, fixativ použitý při jejich přípravě nejspíš zabil jakékoli živé viry. Mozky samotné by však znamenaly zdroj živých virů.

Z jakého důvodu se Gill snažil odeslat balíček radě? Protože obsahoval živý virový materiál? Bannerman cítil mrazení v zádech, když pomyslel na to, že se toho balíčku někdo zmocnil. Přemýšlel, proč by někdo chtěl dostat do ruky takový smrtonosný materiál. K úvaze se nabízela celá škála hrůzných variant, od zločineckého vydírání až k použití virů jako nejmodernější biologické zbraně. Duševně zneschopnit velké počty nepřátel by mohlo být mnohem efektivnější než je zabít.

Střela SCUD plná virů ničících mozek, která by dopadla do ulic Tel Avivu, nebyla zrovna příjemným pomyšlením a na rozdíl od nukleárních zbraní by byla levná. Bannerman si řekl, že se nechává příliš unášet fantazií. Kromě všeho jiného byl nový virus stále jen hypotetickou záležitostí.

Kdo o této možnosti ví, kromě členů Rady pro lékařský výzkum... a vlády Jejího Veličenstva? Tahle myšlenka přinutila Bannermana změnit směr. Možná že tomu, kdo se balíčku zmocnil, vůbec nešlo o to získat živý infekční agens?... Možná prostě chtěl zničit veškeré důkazy o něm... zarazit další vyšetřování? Když se Bannerman probudil, beze spěchu se osprchoval v barevné, moderní koupelně Shony MacLeanové. Když se utíral, díval se ven na ranní sluce. Byl to příjemný pocit, být jednou v koupelně, která nemusí mít v okně neprůhledné sklo. Mohl se dívat, jak se na pobřeží tříští vlny. Oblékl se, a když scházel po schodech dolů, posílila v něm chuť k jídlu vůně připravované kávy. Shonu našel v kuchyni.

„Spal jste dobře?“ zeptala se.

„Nakonec ano,“ odpověděl. A co vy?“

„Nakonec ano,“ souhlasila Shona. „Nemohla jsem se zbavit myšlenek na Lawrence. Byl to takový jemný člověk. Nemůžu uvěřit, že by ho někdo chtěl zavraždit.“

Bannerman účastně přikývl, ale nevěděl, co dodat.

„Nenapadlo vás něco nového?“ zeptala se Shona. Bannerman pokrčil rameny a zavrtěl hlavou. „Ani ne, ale tak nějak jsem stále víc přesvědčený, že odpověď leží vAchnagellochu.“

„Nemyslíte si, že by přece jen bylo lepší říct všechno policii?“

„Zatím ne,“ odporoval Bannerman.

„Tak jen doufám, že víte, co děláte,“ řekla Shona. Shona telefonovala pro taxík, Bannerman si zatím zabalil. Doufal, že se nedostaví stejný šofér, který ho do vesnice dovezl, a srdce mu pokleslo, když před domem zastavilo známé auto. Tentýž zamračený muž zaklepal na dveře.

„Dávejte na sebe pozor,“ usmála se Shona.

„Díky za všechno,“ řekl Bannerman. V neposlední řadě za to, že jste mě ušetřila další noci u paní Fergusonové!“

„Ozvěte se,“ vyzvala ho Shona.

„Rád,“ řekl Bannerman a otevřel dveře.

„A, to jste vy,“ komentoval řidič.

„Přesně tak,“ odpověděl Bannerman.

„Myslel jsem, že bydlíte u paní Fergusonové?“

„Ano?“ odpověděl Bannerman a nastoupil.

První míli ujeli v tichosti a Bannerman by byl rád, kdyby to takhle šlo i dál, jenže v šoferovi zvítězila zvědavost.

„Takže to byla pracovní, nebo osobní návštěva?“ zeptal se a pokusil se o cosi jako přátelský úsměv.

„Pracovní,“ stroze odpověděl Bannerman a znovu se zahleděl z okénka.

„A do čeho přesně děláte?“

Už byli skoro u cíle cesty. Bannerman si počkal s odpovědí, až auto zastavilo. Vytáhl peněženku a řekl: „Jsem inspektor z berního úřadu. Pracuji pro Správu daní a poplatků.“ Podal mu peníze a na rozloučenou dodal: „Nezapomeňte přiznat to spopitné, ano?“

Cestou zpět na pevninu se nic nepříhodovalo a sierra nastartovala hned, když prvně otočil klíčkem. S posledním zamyšleným pohledem přes vodu se Bannerman tiše rozloučil se Shonou MacLeanovou a vydal se do Achnagellochu. První tři hodiny bylo počasí vlídné a Bannerman se s dobrým pocitem zastavil na oběd v malé vesnické hospodě. Ukázalo se, že patří Angličanovi ze Surrey, který po celoživotní kariéře u pojišťovny všechno na jihu prodal a odstěhoval se na sever Skotska, kde si zřídil hotýlek. „Jak dlouho už tady jste?“ zeptal se Bannerman.

„Už třetí zimu,“ odpověděl muž.

„A odpovídá skutečnost tomu snu?“

„Lituji, že jsem se kdy chtěl stěhovat,“ majitel posbíral nádobí a zadkem si otevřel dveře do kuchyně. Bannerman se dál neptal.

Děšť se spustil jižně od Loch Shin a sílil, až už mu skoro stěrače nestačily. Bannerman zjistil, že silnice podél západního břehu Loch Mor je značně zatopená, a tak musel zpomalit a jet krokem. Chvillemi bylo těžké stanovit, kde končí jezero a kde začíná silnice. V duchu se modlil, aby elektrika sierry přežila tuhle záplavu shora i zdola, a úmyslně jel na nízkou rychlost, aby udržoval otáčky. Po několika děsivých chvilkách s úlevou zjistil, že silnice začíná stoupat. Zapálil si cigaretu a uklidnil se, ale radost netrvala dlouho: ukazatel do Achnagellochu ho posílal z hlavní silnice A 838 na namáhavou trasu po vedlejších cestách. Ujel sotva míli, když musel zastavit kvůli kamení na silnici. Smetly je sem přívaly dešťové vody z holé stráně. Nebylo vyhnutí, musel vystoupit a jít je odklidit z cesty.

Naštěstí žádný ten kámen nebyl příliš velký nebo těžký, aby jím nemohl pohnout, většinou stačilo odstrčit je nohou, ale stejně se přitom hodně promáčel.

„Zatracená země,“ mumlal si, když nastoupil zpátky do auta a zabouchl dvířka. Když dojel do Achnagellochu, bylo sedm hodin a nic ho tam nevítalo. Když poprvé projížděl hlavní ulicí, neviděl ani živáčka. Otočil se a vrátil se tam, kde si všiml vývěsního štítu hotelu, a tentokrát letmo zahlédl, jak z jedné dveří vyběhla jakýsi postava a vběhla do druhých. Když vstoupil do hotelu s taškou v náruči a setřepal ze sebe vodu, v malé recepci nikdo nebyl.

Zatím si tedy, v naději, že to místo trochu pozná, četl vývěsky na stěně u dveří. Byly to typické maloměstské vývěsky, jedna se týkala postupu šipkového týmu, byly tu nějaké inzeráty na objekty, které v té oblasti vlastnil National Trust – všechny s obrázky nádherných slunečných dnů, a nějaké potvrzenky od místní charity za sbírku uskutečněnou o Vánocích ve výčepu. Jedna ze zpráv Bannermanův zrak zvlášť upoutala. Informovala o tom, že bylo vybráno sto třiaosmdesát liber na fond pro paní May Buchanovou. Bannerman to jméno znal, jeden z oněch mrtvých námezdních dělníků se jmenoval Buchan. To musí být vdova po něm. „Přejete si prosím něco?“ ozval se mu za zády tichý hlas se skotským přízvukem. Otočil se a uviděl padesátníka v tlustém svetru a manšestrákách, který se na něj díval zpoza svých brýlí s tlustými obroučkami, které mu seděly na nose pod neposednou kšticí šedých vlasů. „Potřeboval bych pokoj,“ řekl Bannerman.

„Pokoje, říkáte?“ odpověděl muž téměř nepřítomně a přitom si Bannermana upřeně prohlížel, až ho téměř uvedl do rozpaků. „A jaký byste si přál?“

„Ideálně teplý, suchý a pohodlný, s vlastní koupelnou,“ odpověděl.

„No, dva ze tří nejsou až tak špatné, jak říkají Američani,“ odpověděl ten muž. „Pokoje s koupelnou nemáme, ale protože jste tu jediný host, nebudete muset stát frontu.“

„To vypadá dobře,“ souhlasil Bannerman, který byl po cestě tak unavený, že by vzal zavděk i stájí. „Rád bych šel nahoru hned, jestli to nevádí.“

„To bohužel nepůjde,“ odpověděl muž tiše.

„Ne?“

„Budu muset sehnat Agnes, aby dala pokoj do pořádku. Touhle roční dobou moc kšeftů nemáme. Třeba byste chtěl počkat ve výčepu?“

Bannerman souhlasil. Otevřel dveře, které mu recepční ukázal, a ocitl se v malém zakouřeném výčepu, na jehož jednom konci hořelo v krbu uhlí. U pultu seděli tři muži a chlapec kolem osmnácti je obsluhoval. Jak Bannerman vstoupil, všichni na něj pohlédli.

„Je tam dneska psí počasí, co?“ řekl jeden z mužů.

„To teda je,“ souhlasil Bannerman. Muži vypadali jako místní, dva měli na hlavě čepici, jeden z nich se loktem opíral o ovčáckou hůl, jejíž rukojeť byla vyřezaná z rohu. Třetí na sobě měl montérky s laclem a vlněnou čapku. Byl o dost mladší než ti druzí dva a na uvítanou se usmál. „Vy jste Angličan?“ zeptal se mladší muž, který pronesl poznámku o počasí.

„Bohužel,“ usmál se Bannerman.

Úsměv byl opětován.

„My vám to nebudeme mít za zlé,“ řekl ten muž.

„V tom případě vám třeba můžu koupit něco k pití?“ navrhl Bannerman. Všichni tři si vybrali whisky. Bannerman pozval barmana, aby se k nim přidal, a chlapec řekl, že si dá pivo. Ledy se prolomily a na tvářích se objevil úsměv.

„Co vás přivádí do Achnagellochu?“ zeptal se ten s holí.

„Jsem doktor“ odpověděl Bannerman. „Přijel jsem si popovídat s místním zdravotním střediskem... o těch třech mužích, co tu zemřeli.“ Muži téměř nezareagovali. Jeden z nich zavrtěl hlavou a řekl: „Zánět mozkových blan, to je svinstvo. Kluk mojí sestry na to umřel.“

„Vy jste ty chlapy znali?“ zeptal se Bannerman.

„Je to malý město, většina lidí se tu zná,“ řekl ten s holí.

„Vypadáte, jako že taky děláte na kopcích,“ začal Bannerman.

Muž přikývl.

„Vy taky?“ zeptal se Bannerman toho druhého, který měl na hlavě plochou čepici.

„Jo.“

„A vy?“ podíval se na mladšího muže.

„Já jsem v lomu,“ odpověděl.

„V lomu?“

„Je tu kamenolom.“

„Nevěděl jsem, že je tu blízko kamenolom,“ řekl Bannerman. „Nebejval tu, až teprv když Holand'an koupil pozemek Invergelloch. Všichni si mysleli, že je padlej na hlavu, když kupuje holou pustinu, ale

pak jsme zjistili, že si opatřil povolení na těžbu šterku a že na tom vydělává majlant.“

„Zatracený cizinci,“ zabručel jeden z dělníků farmy. „Na skotský vysočině je teď víc Holanďanů než v Amsterdamu.“

„Já si nenaříkám,“ řekl ten z kamenolomu. Mám dobrou práci a nemusím se starat o nějaký zatracený ovce!“ Bannerman se usmál a muže z kamenolomu to povzbudilo. Řekl: „Povím vám, a že nelžu, kdybyste zakázali v tomhle městě ovce jako námět hovoru, najednou by bylo velký ticho!“

„Jdi do háje!“ křikl jeden z ovčáků a ohnal se po něm, ale nebyla v tom zloba. Muž měl na tváři úsměv, jaký mívají staří, když shovívavě snášejí vrtochy mladých.

„Kamenolom přinesl hodně lidem práci?“ zeptal se Bannerman. „Asi tak padesáti,“ odpověděl lamač, „chlapům odsud a ze Stobmoru.“

„Kuliové,“ řekl jeden z ovčáků. „Holanďani si nechávají všechny teplý místečka pro sebe. Dělníci jsou pro ně jenom kuliové.“ Lamač pokrčil rameny, ale neskočil na narážku.

„Je tu hodně Holanďanů?“ zeptal se Bannerman.

„Deset nebo dvanáct.“

„A pěkně tu tyjou ze Skotska,“ zavrčel další.

„Možná na to nějaký Skot měl přijít první, ne?“ namítl lamač. Téma kamenolomu vyprchalo a Bannerman se zeptal ovčáků, jestli znají farmu, kde umřeli ti tři muži. Třeba tam dokonce taky pracují? Oba muži zavrtěli hlavou.

„My pracujeme u Liddella,“ řekl jeden z nich. „To je od Inverladdie kus na jih.“

„Slyšel jsem, že v Inverladdie měli taky problém se svědivkou?“ řekl Bannerman. „U vás bylo taky něco takového?“

„Ne, ale zaklepu to na dřevo,“ řekl ten s holí. „U nás není nic.“ Bannerman si dával pozor, jestli neuvidí, že by si ti dva vyměnili nějaké významné pohledy, ale nic nepostřehl. Věděl, že lidi od ovcí často neradi přiznávají, že v jejich stádu se vyskytla svědivka. Domácí pán přišel do výčepu a řekl Bannermanovi, že má pokoj připravený.

„Nebudete chtít něco k jídlu?“ zeptal se. Bannerman si uvědomil, že mu oči zabloudily k uschlé skvrně od kečupu na mužově svetr.

„Co máte?“ zeptal se.

„Mohli bychom vám udělat slaninu s vejcem“

Bannerman zapudil myšlenku na vraždu a s úlevou poslouchal, jak mu muž předkládá alternativy. Objednal si steak, a než se odebral s taškou nahoru, popřál svým novým společníkům ve výčepu dobrou noc. Když stoupal po schodech, povšiml si nápadného pachu. Byl to pach hotýlků po celé zemi, směs prachu, vlhkosti a koberců. Říkal si, že to má cosi společného s tím, že většina těch objektů byla dost dlouhou dobu prázdná. Samozřejmě nebyly stavěné jako hotely, ale kdysi to byly velké rodinné domy a pak se natolik předražily, že už v té roli nemohly pokračovat.

V důsledku toho utrpěly zanedbáním a úpadkem, až je nakonec zachránilo rozdělení nebo, jako v tomto případě, přestavba na hotel. Bannerman choval podezření, že v dobách, kdy tyto budovy byly prázdné, se jim nastěhoval chlad a vlhko do podlah a zdí, jako když se inkoust vsákne do pijáku, a od té doby už tam zůstaly. Jeho pokoj mu připadal docela teplý, díky elektrickému radiátoru zapnutému na nejvyšší stupeň, ale bylo to povrchní teplo, které nešlo do hloubky. Posadil se na postel, byla pevná a pohodlná. Nad ní visel obraz s lodí a vlnami tříštícími se o její příď. Byl dole opatřen titulkem: Návrat domů, vyvedeným ozdobným písmem. Závan větru hnal déšť proti oknu a přinutil Bannermana k úsměvu.

„Tomu říkám zatraceně dobrej nápad,“ zamumlal. Vylekalo ho zazvonění telefonu. Byl to domácí, který mu oznamoval, že má připravený steak.

7

Ráno Bannerman telefonoval na Radu pro lékařský výzkum. Připadalo mu jako věčnost, než ho spojili s Hugem Milnem.

„Zkoušel jsem vám volat do Edinburghu, řekli mi, že jste odjel na sever,“ ozval se Milne.

„Stalo se něco děsného,“ řekl na to Bannerman. „Lawrence Gilla někdo zavraždil.“

„Zavraždil?“ vykřikl Milne.

„Nevím, kdo to udělal ani proč, ale vím, že to mělo něco společného s tou záležitostí kolem mozkové choroby.“

„Ale to je neuvěřitelné. Proč by chtěl někdo vraždit patologa, který se pouze snažil určit příčinu smrti?“ Bannerman se zhluboka nadechl a řekl: „Vím, že vám to může připadat stupidní, ale jsem přesvědčený, že někdo nebo nějaká...“ Bannerman hledal vhodné slovo, „klika nechce, aby se

zjistila pravá příčina těch úmrtí.“ Řekl Milnemu o tom, že z mrtvol v Edinburghu byly odstraněny mozky.

„A kde přesně teď jste?“ zeptal se Milne.

„Nemělo celkem cenu zůstat v Edinburghu, když mi tam chyběl patologický materiál, na kterém bych mohl pracovat, tak jsem jel do Achnagellochu. Od Gillovy ženy jsem se dozvěděl jméno ostrova, kam utekl, tak jsem se ho snažil najít, abych se ho zeptal na ty ztracené mozky. Místo toho jsem ho našel pod útesem.“

„Šance, že by to byla nehoda, tu zřejmě není?“

„Ani v nejmenším. Gill se na ostrově skrýval, protože věděl, že po něm někdo jde. Pokusil se vám poslat balíček, který myslím obsahoval ty pohřešované mozky.“

„Ale proč by nám to posílal, když už jsme viděli vzorky, které připravil?“

„To kdybych věděl.“

Oba se odmlčeli. Bannerman odhadoval, že Milne se s tím, co právě slyšel, těžko vyrovnává. Tušil, že možná kriminální komplikace v případě, který dosud brali jen jako lékařskou záhadu, na Milneho působí stejně znepokojivě jako na něj. Oba začínali ztrácet půdu pod nohama. Ticho přerušil Milne: „Možná byste se měl okamžitě vrátit do Londýna,“ navrhl. „Třeba bude nebezpečné v šetření pokračovat.“

„Uvažoval jsem o tom,“ řekl Bannerman, „ale když už jsem teď tady, můžu se tu trochu poptat. Myslím ale, že by pomohlo, kdyby se zatím o Gillově smrti moc nemluvalo. Nechci, aby novináři začali dávat do spojitosti Gillovu vraždu a zdejší problémy tady. Říkal jsem si, že by třeba váš kolega z úřadu ministerského předsedy, pan Allison, mohl v tomto směru něco udělat.“

„Dám mu vědět. Určitě si ani trochu nepřeje, aby se z toho rozvinul cirkus v novinách.“

„To jistě ne,“ souhlasil Bannerman jen s nepatrným náznakem sarkasmu, když pomyslel na ututlání úniku radiace v Invermaddochu. Nejdřív ze všeho se Bannerman vydal hledat v Achnagellochu veterinární ordinaci. Nechtěl se ptát v hotelu, protože si myslel, že obec je tak malá, že to může najít sám, a také se chtěl porozhlédnout po městečku.

Měl malá města rád, líbilo se mu na nich to, že se v nich kamkoli dostanete pěšky, že je tu vidět, jak co funguje a zapadá do sebe, na rozdíl od velkoměst, která jsou anonymní a jejichž funkce se skrývají v nicneříkajících betonových krabicích. Po dvaceti minutách hledání přiznal

porážku a zeptal se na cestu ženy, která vycházela z jednoho obchodu a nesla si chléb a mléko. Zvonek připevněný ke dveřím se hlasitě rozcinkal, když je zavřela, a musel tedy svou otázku zopakovat.

„Hledám pana Finlaye, veterináře,“ řekl. Můžete mi prosím říct, jak se dostanu do jeho ordinace?“ Žena se na Bannermana podívala, jako by sem přiletěl z cizí planety. Dívala se na něj s nepřítomným výrazem tak dlouho, až mu to bylo trapné. Úsměv mu umřel na rtech.

„Vy asi nejste odtud,“ řekla ta žena.

„Ne, to nejsem,“ souhlasil Bannerman bez udání podrobností.

„Finlay bydlí na staré faře.“

„Na staré faře.“

Žena přikývla, jako že mu to má stačit.

„Hned za městem,“ dodala.

„Tudy?“ zeptal se Bannerman a ukázal prstem na východ. Žena přikývla a podívala se na něj, jako by se jinudy z města ven ani jít nedalo.

„Děkuji vám. Moc jste mi pomohla.“

Stará fara stála asi sto metrů od hlavní silnice a skrývala se za kamennou zdí porostlou zeleným lišejníkem. Druhou clonu vytvářelo několik tisů, které na dům vrhaly stín. Bannerman přešel po příjezdové cestě k domu, který vypadal, jako by ho postavili podle návrhu dítěte z první třídy. Byla to obyčejná kamenná krabice o dvou poschodích, s pravidelně rozmístěnými okny stejné velikosti. Dveře byly umístěny přesně ve středu a uprostřed střechy se tyčil jediný komín.

Před domem na půlkruhovém oblouku vysypaném šterkem stál landrover a tmavozelený jaguár s poznávací značkou, podle níž Bannerman poznal, že je tak nový, jak vypadá. Na chvilku se zastavil a obdivně spočinul očima na blyštivém plechu a tlustých sportovních pneumatikách. Zazvonil. Přítomnost landroveru Bannermana rozradostnila. Znamenalo to, že chytil Finlaye, než se vydá na návštěvy. To mu také potvrdila žena, která přišla otevřít s topinkou v ruce. Přitiskla si ruku na hrud' a zjevně polkla, aby nemluvila s plnými ústy, pak řekla: „Promiňte, ještě dojíždám snídani.“ Bannerman se zeptal, jestli může mluvit s Finlayem. Pozvala ho dál a uvedla do předního pokoje, kde stál a obhlížel obrazy na stěně, dokud neuslyšel, že někdo vstoupil do místnosti.

„Vy nejste odtud,“ usoudil malý plešatící muž, který se před Bannermanem objevil. Měl světlou pleť, na obličeji zarudlou, a začínal tloustnout, třebaže podle Bannermana mu nemohlo být víc než třicet. Jeho rty připadaly Bannermanovi vlhké, což mu u muže poněkud vadilo. Měl

na sobě vytahané manšestráky a tmavomodrý vlněný svetr. „Ne, nejsem,“ souhlasil Bannerman a pomyslel si, že jestli ještě někdo utrousí tenhle výrok, už se asi neudrží. Představil se a dodal: „Prošetřuji smrt těch tří nádeníků z Inverladdie.“

„To je neštěstí,“ řekl Finlay. „Meningitida, pokud vím.“

Bannerman přikývl. „Zvlášť silná forma,“ řekl, „proto se o to zajímáme.“

„Jak vám můžu být nápomocen?“ zeptal se Finlay.

„Pokud vím, na farmě, kde muži pracovali, se vyskytla svědivka.“ Ano, to je pravda,“ souhlasil Finlay tiše. Na jeho výrazu bylo vidět, že se snaží uhádnout, kam Bannerman míří.

„Diagnózu u těch zvířat jste stanovil vy?“

„Ano... ale promiňte, nechápu, co to má společného s...“

Bannerman ho zarazil a řekl: „V tomto stadiu si jen dávám dohromady všechna dostupná fakta o životě těch mrtvých mužů.“ Přidal k tomu, jak doufal, uklidňující úsměv.

„Už zas?“ zeptal se Finlay s náznakem podráždění.

„Prosím?“

„Nějaký patolog, jmenoval se Gill, za mnou byl a ptal se na ty samé věci. Já prostě nechápu, proč by propuknutí svědivky mělo mít něco společného se smrtí těch mužů.“ Bannermanovi připadalo divné, že veterináři po takových otázkách nesvitne. Chystal se požádat Finlaye o diskrétnost, pokud šlo o možnost spojitosti mezi svědivkou a úmrtími, ale teď už mu to přišlo zbytečné. „Poslal jste vzorky mozků z ovcí do veterinární laboratoře?“ zeptal se.

„Ne,“ odpověděl Finlay.

„Proč ne?“ zeptal se Bannerman co nejvlídněji.

„Protože jsem nemusel. Bylo naprosto jasné, co těm zvířatům je. Už jsem takové případy viděl. Krom toho, u svědivky není ohlašovací povinnost a laboratorní testy stojí peníze. Farmáři to nemají rádi.“ Bannerman přikývl.

„Co přesně se stalo s těmi mrtvými kusy?“

„Zakopali je do vyvápnné jámy na farmě.“

„Okamžitě?“

„Pokud vím, tak ano.“

„Proč na farmě?“

„Co tím chcete říct, proč?“

„Proč to udělali sami? Není běžnější nechat uhynulé kusy odvézt do kafilérie?“

„Už ne,“ odpověděl veterinář. „Kafilérie dřív od farmářů mrtvé kusy vykupovaly a připravovaly z nich krmení pro dobytek, ale když se ukázalo, že tak dostaly krávy spongiformní encefalopatii, vláda to musela zakázat. Kafilérie tudíž dneska za odstranění uhynulých kusů farmářům účtují. Přejde je tedy levněji, když to udělají sami.“

„Díky za informace,“ řekl Bannerman.

„Není zač,“ odpověděl Finlay chladně.

„Vyskytly se nějaké další případy svědivky na zdejších farmách?“ zeptal se Bannerman.

„Ne, žádné.“

„Žádné, o kterých byste slyšel?“

„Mně neunikne ani myš. V malém městečku, jako je Achnagelloch, se tajemství dlouho neudrží. Dozvěděl bych se to, kdyby byly se zvířaty ještě nějaké problémy.“

„Co jaderná elektrárna? Vyskytly se nějaké problémy v tomhle směru?“

Finlay se usmál a řekl: „Jistě. Pokaždé, když ovce zmetá, dítě zakašle nebo nenakyne těsto, je vina na elektrárně. Lidi jsou jen lidi a my všichni potřebujeme na něco nebo na někoho svádět vinu za svoji smůlu.“

„Takže jste se s žádnými veterinárními problémy ve spojitosti s elektrárnou nesetkal?“

„S žádným, který bych mohl připisovat elektrárně s určitostí, ale to je samozřejmě u radiace vždycky ten problém, že? Nevidíte to, necítíte to a účinky se projeví až za nějaký čas. Tou dobou už to většinou nemůžete dokázat.“ Bannermanovi byl Finlayho rozklad sympatický.

„Ještě jednu poslední otázku,“ řekl.

„Co?“

„Jak se dostanu na farmu v Inverladdie?“

„Co tam chcete dělat?“ vykřikl Finlay.

„Už jsem vám to říkal. Chci se dozvědět všechno o životě těch mrtvých mužů.“

„Nepřipadá mi smysluplné plýtvat časem na ovčí farmě, když...“

„Já mám spoustu času, pane Finlayi,“ odpověděl Bannerman klidně. Finlay mu vysvětlil cestu a vyprovodil ho ke dveřím.

„Pěkné auto,“ poznamenal Bannerman o jaguáru. Finlay přikývl a zavřel dveře. Když procházel kolem vozu, Bannerman po jaguáru

láskyplně přejel prstem a pomyslel si, že venkovští veterináři jsou na tom nejspíš mnohem lip, než si kdy představoval.

Než se dostal ven, musel se Bannerman utkat se dvěma štěňaty labradora. Finlayova žena, která šla do schránky u vchodu, se je jednou rukou snažila zkrotit, protože v druhé nesla poštu a noviny. Usmál se a chvíli se nad nimi rozplýval, než se rozloučil a odkráčel k hotýlku, kde měl v zadu na malém dvorku zaparkované auto. Když tam dorazil, zjistil, že mu v cestě stojí dva muži v kožených zástěrách, skládali kovové sudy s pivem z pivovarského nákladáku, který stál před vjezdem. Váleli sudy po dláždění dvora a po rampě do sklepa hotelu.

„Budou za chvíli hotoví,“ řekl mu majitel hotelu, který se objevil u zadního vchodu. „Dal byste si zatím něco?“

„Kávu,“ odpověděl Bannerman. Opustil auto a vešel dovnitř. Téměř okamžitě svého rozhodnutí litoval, uvnitř totiž stanul tváří v tvář ženě vyzbrojené vysavačem. Útočila na koberec ve vstupní chodbě a jeho nohy se odvážily spočívat zrovna na něm. Obezřetně ustoupil do vedlejší haly a zavřel za sebou skleněné dveře v marné snaze tomu rámusu uniknout. Za pár minut poté se objevila káva a majitel se ho zeptal, co má ten den v plánu.

„Jedu na farmu v Inverladdie,“ odpověděl Bannerman. „Potom se pokusím popovídat si s místním lékařem.“

„S Angusem MacLeodem? To je fajn chlap,“ spustil hoteliér. „Někdo o něm třeba řekne, že už je na to kapánek starěj, ale já ne. Ten člověk má ohromnou zkušenost. Však nám tu doktoruje už skoro třicet let.“

„Vážně?“ utrousil Bannerman a v duchu usoudil, že mu může být tak kolem sedmdesáti. Podle jeho názoru tatáž rutinní práce den po dni neznamenal ještě ohromnou zkušenost, ale to si nechal pro sebe. Dopil kávu a vydal se do Inverladdie. Před nabíleným stavením farmy stála zaparkovaná dodávka. Měla nápis jedné inverneské topenářské firmy, a jako by ten účel měl být potvrzen, stálo přede dveřmi několik radiátorů různých velikostí a hromada měděných trubek. Vedle se tyčil kontejner navršený čímsi, co vypadalo jako kusy starého vodovodního vedení. Bannerman tím nepořádkem opatrně prošel a zaklepal na dveře. Nikdo se neozval, a tak musel zaklepat podruhé. U dveří se objevila kyprá paní kolem padesátky s kšticí vlasů, která jako by se nemohla rozhodnout, zda má být světlá, či šedá, utírala si ruce do utěrky. Na ní byl natištěn nápis Velké mosty světa“. Téměř dole u okraje Bannerman rozeznal slavný most přes Forth.

„Ano, prosím?“

„Dobrý den, jmenuji se Bannerman. Pracuji pro Radu pro lékařský výzkum. Mohl bych si s vámi a vaším manželem na chvíli popovídat?“

„Rada pro lékařský výzkum? Už tady byli lidi z univerzity a taky se vyptávali. Co ještě k tomu říct?“

„Nezabere to moc času,“ ujistil ji Bannerman s úsměvem.

„John je ve městě a zrovna nám montují nové ústřední topení...“

„Všiml jsem si,“ odpověděl Bannerman.

„John je váš manžel?“

„Ano, John Sproat. Já jsem Sproatová.“

„Bude tam dlouho?“

„Pořád nám ještě na farmě chybí jeden člověk. Jel se podívat, jestli by nemohl někoho najmout.“

„Aha,“ řekl Bannerman, ale odejít se mu nechtělo. Stál si na svém, až to žena nevydržela a vyzvala ho: „Tak snad pojedte dál. Dáte si čaj a třeba se mezitím vrátí.“ Agnes Sproatová zavřela kuchyňské dveře a Bannerman s potěšením seznal, že většina toho kovového rámusu z vedlejší místnosti se tím přitlumila. Postavila vodu na čaj a pozvala Bannermana, aby se posadil k velkému vydrhnutému borovému stolu uprostřed místnosti. Byla to pohodlná venkovská kuchyň, světlá, prostorná, s velkými kamny, která místnost protoplovala a zútulňovala.

„Už léta jsme si slibovali nové topení,“ řekla Agnes Sproatová. Tady je to skutečně zapotřebí,“ souhlasil Bannerman.

„Vy jste z Londýna?“

„Ano.“

„Jednou jsem tam byla, je to asi deset let,“ řekla Agnes Sproatová. „Bylo tam na mě moc dusno. Nemohla jsem dýchat.“ Zvenčí bylo slyšet přijíždějící auto a ona se naklonila přes dřez a vyhlédla z okna.

„To je John,“ řekla. Máte štěstí.“ Bannerman se postavil a uviděl venku bílý mercedes limuzínu zaparkovaný vedle kontejneru. Vystupoval z něj vysoký, vyzáblý muž, za chvíli už se objevil ve dveřích kuchyně. Ani při nejlepší snaze jste nemohli o Johnovi Sproatovi říci, že je hezký. Kůži měl nažloutlou, rysy ostré a hranaté a šedé vlasy jako by mu trčely z hlavy v podivných úhlech. Vzadu a na skráních byly jejich štětinaté chomáče přilepené. V ruce si nesl loveckou čepici. „Johne, tohle je doktor Bannerman z Rady pro lékařský výzkum,“ představila ho Agnes Sproatová.

„Co zas chtějí?“ zeptal se Sproat ženy, jako by tam Bannerman ani nebyl.

„Přijel jsem kvůli těm třem mužům, co zemřeli,“ začal Bannerman. Sproat zavrtěl podrážděně hlavou.

„To už jste kolikátej.“

„Říkala jsem mu, že tu byl nějaký doktor z univerzity,“ řekla Agnes Sproatová.

„A taky policie a oblastní hygienik,“ dodal Sproat. „Možná bych tu z toho mohl udělat safari a začít vybírat vstupný.“

„Mrzí mě, že s tím máte tyhle potíže,“ řekl Bannerman klidně, „ale je důležité, aby se to vyšetřilo důkladně.“

„Co chcete?“ zeptal se Sproat.

„Nejraději bych, kdybyste mě mohl provést po farmě. Rád bych viděl terén a hranice.“

„A pak už nás necháte na pokoji?“

„Patrně ano,“ odpověděl Bannerman.

Sproat si nasadil čepici a řekl: „Dobrá. Tak pojďte se mnou.“ Bannerman se usmál na Agnes Sproatovou a následoval jejího muže ven na dvůr, kde si nastoupil do landroveru, který vypadal, jako by ještě docela nedávno vězel až po nápravy někde v hnoji. Těsně u auta čekala černobílá kolie, dokud jí Sproat nepokynul, aby si také nastoupila. Vyskočila si dozadu na korbu, a když Sproat nastartoval, lehla si. Vyrazili po cestě vedoucí do kopců.

„Farmařím po obou stranách údolí,“ vysvětloval Sproat.

Bannerman viděl ovce roztroušené po stráních. Landrover zavrčel, když Sproat zařadil nižší rychlost v úctě před stále prudším svahem. Od kol odletovaly kamínky, jak se pneumatiky snažily zachytit na nejistém povrchu cesty. Dospěli k nejzazšímu bodu údolí a vozidlo zastavilo v nakloněné poloze na hřebeni pahorku. Země se odtud zvolna svažovala až k moři. Na východě uviděl Bannerman poněkud hrozivý obrys elektrárny v Invermaddochu. V rozeklané krajině vypadala nesmyslně.

„Vaše pozemky sahají až k elektrárně?“ zeptal se Sproata.

„K plotu,“ odpověděl Sproat. „Okolo ní je dvousetmetrový pruh a dvojitý plot.“

„Takže ovce se pasou jen na západ od elektrárny?“

„Jo.“

„Určitě není možné, aby se zvířata zatoulala dál?“

„Ne. Ohrady na východní straně farmy musíme pořád udržovat, protože na jih a východ od elektrárny je drsný terén. Kdybychom to nedělali, přicházeli bychom o zvířata v průrvách a trhlinách, a pastevci tam vůbec nemůžou. Tam si neporadí ani tříkolky s balonovými pneumatikami.“

„Hodně se stýkáte s lidmi z elektrárny?“ zeptal se Bannerman. „Ani ne.“

„Existuje v téhle oblasti nějaký nouzový plán, kdyby došlo k nějakým potížím?“

„To bych taky rád věděl,“ řekl Sproat. „Jestli ano, mně o tom ještě nikdo neřekl.“

„Jen jsem myslel, že třeba existuje nějaký evakuační postup, kdyby došlo k nouzové situaci.“ vysvětlil Bannerman. „Tady kolem není moc co evakuovat,“ namítl Sproat.

„Bannerman se smutně usmál a řekl: Asi máte pravdu... jen pár ovcí.“

„Myslím, že by nás beztak varovali,“ nakousl Sproat.

„Jak to?“

„Jednou, je to tak osm devět měsíců, určitě tam měli nějaký trable. Takovej randál jsem v životě neslyšel: klaksony, sirény, nač si vzpomenete. Vypadalo to jako velkej nálet.“

„Dozvěděli jste se, v čem ten problém byl?“ zeptal se Bannerman.

Sproat zavrtěl hlavou. „Ani slovo,“ řekl.

„Nevadilo by vám, kdybych se podíval kolem té hranice sám, třeba zítra?“

„Jak chcete,“ řekl Sproat. „I když nechápu, co to má s tím společného. Jenom nepodceňujte ten terén tam dole, ze silnice je to dlouhá procházka. A auto vám nechat nemůžu.“

„Nevadí,“ odpověděl Bannerman. „Trocha pohybu mi prospěje.“ Bannerman se podíval směrem k moři a všiml si, že po pobřeží vede železniční trať.

„Co je to tamhle?“ zeptal se.

„To je trať do lomu,“ odpověděl Sproat. „Na silnice tady v okolí se tak velký nákladáky, jaký potřebujou do lomu, nevejdou, tak si Holand'an postavil trať a vozí si kámen do přístavu v Inchmadu po ní.“

„Kamenolom je tu někde blízko?“ zeptal se Bannerman.

Sproat zvedl ruku a ukázal na severozápad. „Tak půl míle.“

„Neznepřijemňuje vám ten rámus život?“ zeptal se Bannerman. „Odstřelují jenom jednou měsíčně. Ostatní rámus odnese vítr, a protože

všechn ten kámen jede po železnici, není tu ani moc dopravy navíc. Skoro o nich nevíte.“

„To jsou tedy ti nejlepší sousedé,“ nadhodil Bannerman.

„To jo,“ souhlasil Sproat. Ještě něco byste rád viděl?“

„Možná byste mi mohl ukázat, kam jste zakopali ty nakažené ovce, a pak kde na farmě skladujete chemikálie.“ Sproat neodpověděl. Pouze nastoupil zpátky do landroveru a nastartoval. S námahou objeli čelní výběžek údolí a sjeli do druhého, kde zastavili. Bannerman byl rád, jeho páteř už začala proti všem těm otřesům protestovat.

„Jámu jsme vykopali támhle,“ řekl Sproat a kývl směrem doprava. Bannerman viděl, kde byla půda narušená. Vystoupil a přešel k navršené hlíně. Sproat se k němu přidal. Pokud vím od veterináře, z ovcí se neodebíraly žádné vzorky mozků?“ řekl Bannerman. Přesně tak. Nemuseli jsme hloubat nad tím, co jim je.“

Bannerman sklopil oči na zem.

„Jestli si myslíte, co si myslím, že si myslíte, tak na to zapomeňte,“ řekl Sproat. „Vápnem jsme nešetřili.“ Bannerman se usmál. Skutečně začal přemýšlet o tom, jestli je tu šance, že by nějaké viry přežily v ovčím pohřebišti, ale nijak si nepřál začít kopat, a tak se rozhodl, že se spokojí se Sproatovým ujištěním.

„Tím jsem si jistý,“ řekl. Cestou zpět k farmě projeli kolem malého domku. Bannerman se na něj zeptal. Tam bydlel Gordon Buchan se svou ženou,“ řekl tiše Sproat.

„Možná bych si mohl s paní Buchanovou promluvit,“ navrhl Bannerman.

„To ne,“ vyhrkl Sproat. „Je zrovna pryč.“

„Pryč?“ podivil se Bannerman.

„Na dovolené. Potřebovala na nějakou dobu odsud.“

Bannerman přikývl. „A co pak?“ zeptal se. Nejspíš je to propachtovaná chalupa, ne?“

„Je,“ souhlasil Sproat. „Asi se odstěhuje zpátky k rodině do Stobmoru.“ Když zajížděli zpět do dvora, dopadlo na přední sklo prvních pár kapek deště.

„A zase prší,“ postěžoval si Bannerman. „Aspoň že to není sněh,“ řekl Sproat. Chemikálie a topivo skladujeme ve stodole.“ Bannerman si stodolu prohlédl a nenašel nic neobvyklého. Byla to ovčí farma, takže tu nepotřebovali tak širokou škálu chemických prostředků, jakou lze najít na

farmách s plodinami. To, co tam viděl, bylo zřejmě dobře uskladněné a na nálepkách četl známé a ověřené značky.

„Co vlastně hledáte?“ zeptal se Sproat. Sám ani pořádně nevím,“ přiznal Bannerman. Později odpoledne Bannerman zavolal z hotelu do ordinace Anguse MacLeoda. Řekl si, že by to mohla být ta nejlepší doba, kdy by ho mohl zastihnout, v pohodě mezi ranními a večerními ordinacemi, když už bude mít za sebou i návštěvy po domech. Telefon vzala jeho hospodyně a řekla mu, že MacLeod si zrovna šel zdřímnout. „Je to něco naléhavého?“ zeptala se.

Bannerman řekl, že ne, ale že by s doktorem rád mluvil.

„Pokud to není naléhavé, musíte se objednat,“ řekla hospodyně obranným tónem. „Jsem z Rady pro lékařský výzkum,“ odpověděl Bannerman.

„Aha, no tak když mi řeknete jméno, povím panu doktorovi, že jste volal.“

„Jsem tady v hotelu,“ řekl Bannerman. Možná byste ho mohla požádat, aby mi zavolal, až se probudí.“

„Ano, jistě. Vy jste pan doktor...?“

„Bannerman.“

Mezitím Bannerman zatelefonoval do Londýna. Mluvil s Olivou v laboratoři a s hlavním technikem Charliem Simmonsem, který ho ujistil, že všechno jde hladce a že si nemusí dělat žádnou starost.

„Co můj zástupce?“ zeptal se Bannerman.

„Je mu asi čtrnáct,“ odpověděl Simmons. Než se vrátíte, měli bychom ho mít vyškoleného.“ Bannerman se usmál. Podobnou odpověď očekával. Požádal, aby mu dali Leemana k telefonu, ale řekli mu, že je právě u pitvy. Bannerman tedy řekl, ať ho neruší, jenom mu předají vzkaz, že volal a že ho pozdravuje. Požádal, aby ho přepojili k Stelle, ale centrála hovor přerušila, takže musel volat znovu, jen aby se dozvěděl, že Stella operuje. Sotva stačil zavěsit, a telefon zazvonil. Byl to Angus MacLeod. „Jak vám mohu být k službám, doktore Bannermane?“ zeptal se MacLeod jasným, rozvázným tónem.

„Vyšetřuji smrt těch tří mužů z Inverladdie, pane doktore,“ odpověděl Bannerman. „Jestli tomu dobře rozumím, byl jste jejich ošetřující lékař.“

Ano, ovšem,“ odpověděl MacLeod. „V Achnagellochu jiný doktor není.“

„Možná bychom si mohli popovídat?“

„Tak přijďte ke mně,“ vyzval ho MacLeod. „Když vyjdete z hotelu, dejte se vlevo. Až přijde pošta, bude to první doprava a moje ordinace je po vaší levici, asi v půlce kopce.“ Kromě toho jména a skotského přízvuku, byť poněkud zjemnělého, nebylo na MacLeodově vzhledu nic, co by napovídalo, že je Skot. Bannermana to překvapilo. Z nějakého důvodu čekal alespoň tvrdé sako nebo kostkovanou vázanku, ale ne, MacLeod měl na sobě tmavý oblek s vestou, v jejíž kapsičce mizel řetěz od zlatých hodinek. Pod ním bělostnou košili a tlumenou tmavomodrou vázanku. Hezky se hodila k jeho stříbrným vlasům. Bannerman si říkal, že mu do sedmdesátky moc nechybí, ale přes očividnou tělesnou křehkost měl silný hlas a zdálo se, že intelekt má bystrý a stářím nedotčený.

„To je od vás hezké, že jste si na mě našel čas, pane doktore,“ začal Bannerman a podal mu ruku. Ucítil pevný stisk, do něhož se nevтіrала žádná zednářská informace. MacLeod ho uvedl do své pracovny a vyzval ho, aby se posadil.

„Není toho moc, co vám mohu říct,“ poznamenal MacLeod, opřel se lokty o stůl a bradou spočinul na propletených rukách. Bannerman si v duchu představil, že v téhle poloze už seděl před několika generacemi pacientů... Tak mi to pěkně všechno vypovězte, paní MacPhersonová, kdy vám to prvně začalo otékat... „Ta nemoc přišla tak rychle, že už jsem nemohl moc dělat, leda podávat nějaké utišující prostředky. Jednoho z nich našli už mrtvého a druhý začal šílet na ulici. Gordon Buchan byl jediný, kterého se mi podařilo navštívit, prostě proto, že měl ženu, která mě zavolala.“

„Na co jste pomyslel, když jste ho poprvé viděl?“ zeptal se Bannerman. MacLeod se při té vzpomínce mírně zašklebil.

„Jednou v severní Africe jsem viděl umírat člověka na vzteklinu. To je to jediné, k čemu bych to mohl přirovnat. Postupný přechod do naprosté demence, přičemž pacient zažívá ty nejděsivější sny.“

„Dal byste mi nahlédnout do zdravotních karet těch mužů?“ zeptal se Bannerman. „Snažím se shromáždit veškeré podrobnosti.“

„Samozřejmě,“ odpověděl MacLeod, ztuhle se postavil a otevřel pořadač s třemi zásuvkami. Vytáhl příslušné záznamy a položil je na stůl před Bannermana. „Pokud vím, uvádí se jako příčina těch úmrtí nějaká virová meningitida,“ řekl MacLeod, když Bannerman listoval tenkými deskami. Bannerman se krátce podíval MacLeodovi do očí a odpověděl: „Taky jsem to tak slyšel.“

„Věděl jste, že ti muži, než tu nemoc dostali, zahrabávali mrtvé ovce?“

„Slyšel jsem to,“ řekl Bannerman, aniž tentokrát zvedl zrak, třebaže se mu trochu zrychlil puls.

„Ty ovce zemřely na svědivku ... věděl jste to?“ Tentokrát Bannerman cítil, že už se MacLeodovu chytrému zkoumání nevyhne. Zvedl hlavu a odpověděl: „Ano, pane doktore.“

„Takže vy to víte,“ uzavřel MacLeod tiše s mírně pobaveným výrazem. Bannerman zavřel desky a pěkně je narovnal na sebe na stůl. Řekl: „Ano, pane doktore, tušíte naprosto správně. Jsem tu právě pro tu možnou spojitost se svědivkou. Omlouvám se, že jsem vám to neřekl přímo a rovnou.“ MacLeod maličko zavrtěl hlavou a rukama naznačil, že se vůbec neurazil.

„Takže si myslíte, že je to reálná možnost?“

„Bohužel ano,“ odpověděl Bannerman. „Všechny důkazy jako by naznačovaly, že se ti muži nakazili ovčí svědivkou. Snažím se to dokázat a zjistil, jak přesné se to stalo.“

„Prolomení druhové bariéry, to by nebyla žádná legrace,“ pokračoval MacLeod. Bannerman přikývl. MacLeod se mu začal líbit. Měl pocit viny, jak špatně toho muže odhadl, když se poprvé doslechl o délce jeho praxe v oblasti. Zeptal se: „Co se stalo potom, co umřeli?“

„Žádal jsem, aby pitvu provedla Rada pro lékařský výzkum, a ne místní patolog.“

„Proč?“

„Příznaky u těch mužů naznačovaly akutní mozkové onemocnění a věděl jsem, že rada podniká celonárodní výzkum. Zavolaal jsem Stoddartovi do Edinburghu a on mi sem poslal chlapíka, který se jmenoval Gill, a jeho asistentku, doktorku Napierovou. Musím se přiznat, že mě překvapilo, když jsem od George dostal dopis, ve kterém tvrdil, že příčinou smrti byla meningitida, ale nic jsem neříkal.“

„Proč ne?“

„Vím, kde je moje místo,“ zašklebil se MacLeod. „Pro vyšší orgány je praktický lékař něco jako vesnický idiot.“

Bannerman se usmál a zeptal se: „Vy znáte Stoddarta osobně?“

„Kdysi jsem ho učil základům anatomie,“ řekl na to MacLeod. „Myslím, že to už zapomněl,“ odpověděl Bannerman a MacLeod se tentokrát rozzářil úsměvem.

„Nevěděl jsem, že jste učil na medicíně,“ řekl Bannerman.

„Jen tři roky,“ odpověděl MacLeod, „v padesátých letech jsem byl v Africe, kde jsem si hrál na spasitele černého kontinentu, a pak jsem učil v Edinburghu – taky džungle, jen jiného druhu.“

„A tam jste se setkal se Stoddartem?“

„Byl to jeden z mých studentů. Vlastně je to nejspíš moje vina, že se Stoddart nakonec dal na patologii.“

„Opravdu?“

„Nechtěl jsem, aby sahal na živé pacienty,“ usmál se MacLeod. Oba se tomu zasmáli.

„To mu ale nezabránilo, aby se vyškrábal nahoru,“ pokračoval Bannerman.

„Co já mám zkušenost, intelektuální nedostatky jsou málokdy překážkou,“ odpověděl MacLeod.

„Takže akademický svět pro vás nebyl?“ zeptal se Bannerman.

„To určitě ne,“ souhlasil MacLeod. „Akademici jsou víc sešněrovaní, než vězni ve vězení, jenom si to neuvědomují.“

„Proč jste šel dělat praktického lékaře?“ zeptal se Bannerman.

„Chtěl jsem patřit do nějakého společenství, a ne stát mimo. Jako praktický lékař jsem uprostřed dění. Jsem u zrodu a jsem i u toho, když přijde konec. To jsem chtěl dělat a nikdy jsem toho nezalitoval.“

„Lidí, co mohou tohle říct o svém životě, není mnoho,“ poznamenal Bannerman.

„Naopak, doktore,“ oponoval mu MacLeod. Říká to spousta lidí, ale jestli je to pravda, nebo ne, to je něco úplně jiného.“

„Máte pravdu,“ připustil Bannerman.

„Dal byste si se mnou něco k pití, doktore?“ zeptal se MacLeod, otevřel zásuvku stolu a vytáhl z ní láhev.

„Ale nejdřív bych vás asi měl varovat, že kdybyste snad náhodou namítal, že je pro vás trochu brzy, mohlo by mě to přimět k násilí.“ Bannerman se usmál a odpověděl: „Bude mi ctí.“

MacLeod nalil whisky a Bannerman se zeptal: „Jak to bylo s ohledáním těl?“

„Odvezli je do malé nemocnice, kterou máme ve Stobmoru. Doktor Gill provedl základní prohlídky, pak doktorka Napierová převzala zbytek laboratorní práce a doktor Gill zatím chodil po okolí a vyptával se. Po několika dnech bylo rozhodnuto, že mrtvolý budou převezeny do Edinburghu na celkovou pitvu.“

„Nevěděl jsem, že tu máte nemocnici,“ řekl Bannerman.

„Je to vlastně spíš klinika,“ odpověděl MacLeod. „Ale máme tam ošetřovatelku a je to místo, kde se dají provést malé nebo naléhavé operace, pokud je to nezbytné.“ Bannermana zajímalo, jakou má MacLeod ve svém věku ještě schopnost operovat, ale nahlas neřekl nic. MacLeod mu četl myšlenky, usmál se a řekl: „Můžeme si zavolat operační tým z Inverness nebo z Glasgow.“

„A tak,“ řekl Bannerman.

„A teď se mě zeptáte na elektrárnu,“ prohodil MacLeod.

„Opravdu?“

„Ano.“

„Jak jste to věděl?“ zeptal se Bannerman, který MacLeodovi čím dál tím víc přicházel na chuť.

„Když hledáte pravděpodobnou příčinu mutace u viru, těžko byste mohl nechat bez povšimnutí jadernou elektrárnu hned za humny, že?“

„Opět musím před vámi smeknout, doktore,“ usmál se Bannerman. „Způsobila přítomnost elektrárny v téhle oblasti nějaké zdravotní problémy?“

„V tomhle je těžké být objektivní,“ odpověděl MacLeod. „Počet obyvatel tady je tak malý, že je nesnadné získat smysluplnou statistiku.“

„Máte vyšší výskyt dětské leukémie, než je průměr,“ řekl Bannerman. „Díval jsem se na zdejší údaje.“

„To je dobrý příklad,“ pokračoval MacLeod. „Před dvěma roky byly naše údaje trochu pod celostátním průměrem. Dva případy loni, jeden ve Stobmoru a druhý na jedné farmě, stačily k tomu, aby nás postrčily do kategorie statisticky vyšší než průměr. Mohla to být náhoda.“

Bannerman přikývl a řekl: „Myslel jsem si to.“

„Lži, zatracené lži a statistika,“ povzdechl si MacLeod. „Ale tím nechci říct, že ty děti to nedostaly kvůli elektrárně. Jen to prostě tak či onak nemůžeme dokázat.“

„To mě přivádí k mé další otázce,“ řekl Bannerman.

„Máte nějaké vybavení k měření radiace?“ MacLeod odpověděl, že má, a dodal: „Dali mi to, když zahájili na elektrárně provoz – Geigerův měřič na baterie a kalibrační soupravu.“

„Rád bych si to půjčil,“ požádal Bannerman. „Chci si obhlédnout hraniční pozemky mezi elektrárnou a farmou v Inverladdie.“

„Samozřejmě,“ MacLeod vstal a otevřel dolní dvířka knihovny se svazky lékařských učebnic. Vyndal dřevěnou krabičku vybavenou

mosaznými přezkami a otevřel ji. „Tady to máte,“ řekl a vytáhl válcovitou monitorovací sondu. „Radši si zkuste, jestli jsou v pořádku baterie.“

8

Bannerman si řekl, že nastal čas podívat se do Stobmoru, obce sousedící s Achnagellochem. Ověřil si, že se pyšní hotelem, a pak si tam telefonicky objednal na osmou věčen. Z hotelu vyrazil v šest a těch sedm mil popojel autem, což mu poskytlo spoustu času na obhlížení. V mnoha ohledech se Stobmor pramálo lišil od Achnagellochu, i když měl malou administrativní budovu – nevýraznou betonovou krabici s nápisy, které prozrazovaly, že je to ředitelství holandské společnosti pro těžbu kamene Joop van Gelder. Kousek dál po silnici našel Bannerman také vesnickou nemocnici, o níž hovořil MacLeod, byť v tuto chvíli zřejmě zela prázdnotou a byla neosvětlená.

Venku visela cedule s telefonními čísly pro případ nouze. Na hlavní ulici našel místní úřad práce s osvětlenou vývěskou a chvíli si prohlížel nabídkové kartičky, aby viděl, co je v okolí k mání. Měli deset volných míst. Zaměstnání pro elektrikáře v lomu – nejlépe se znalostí elektromotorů. Tři další místa v kamenolomu byla pro dělníky. V elektrárně hledali dva strážné – ideálně s praxí v oboru – a laboranta pro monitorovací oddělení. Zbývající nabídky se týkaly výpomoci v domácnosti a práce prodavače v místní samoobsluze. Na vývěsce bylo také jedno místo na farmě – pro ovčáka v Inverladdie.

Když Bannerman procházel ulicemi, minul základní školu s dětskými obrázky pyšně vyvěšenými v oknech. Tématem zřejmě byla bezpečnost na silnicích, protože převažovaly semaforey a zebry. Jedno okno plně zabíral policista vystřižený z lepenky, který zastavoval dopravu rukou, na níž měl místo prstů růžové párky. Bannerman si povšiml, že v ulicích parkuje nemálo aut, mnohá s poznávací značkou mladší tří let. Kamenolom a elektrárna zajišťovaly v okolí plnou zaměstnanost.

Napadlo ho, jak dlouho asi bude farma v Inverladdie čekat, než si nějaký muž zvolí místo jiných, lukrativnějších možností plat námezdního zemědělského dělníka. Bannermanovu teorii obecného blahobytu jako by podporovala skutečnost, že všechny domy vypadaly dobře udržované, zahrádky úhledné a bezvadně ošetřené. Mnoho domů, jak se zdálo, prošlo nedávno renovací, měly nová okna a dveře. Je to pracovitá obec, spořádaná a patrně docela spokojená, řekl si Bannerman.

Vydal se na hlavní ulici k hotelu Highland Lodge a k večeři, pro kterou byl už zralý. Když Bannerman vešel dovnitř, byla hotelová jídelna prázdná, všiml si však, že jeden ze stolů je prostřen pro šest lidí. V místnosti bylo chladno, a když se posadil a vzal si od dívky, která ho uvedla dovnitř, jídelní lístek, mnul si ruce a třásl se zimou.

Naštěstí nárazku pochopila a zapálila propanbutanový hořák, který stál před krbem s nevesele prázdným a osiřelým roštem. Hořák dělal rámus, jako když se z dálky blíží vrtulové letadlo. Bannermanovi to připomnělo jeden válečný film.

„Vy nejste odsud,“ řekla dívka, když se k němu vrátila s připraveným notýskem a tužkou.

„Znamená to, že místní lidi by ani nenapadlo jít se sem najíst?“ zeptal se Bannerman, a když si všiml, jak se děvče začervenalo, okamžitě toho žertu litoval.

„To ne,“ vykřikla. Jen jsem chtěla říct, že je neobvyklé vidět tady turistu touhle roční dobou. Jinak tu jí spousta lidí, vážně.“

„Promiňte,“ omluvil se Bannerman. „Určitě to bude moc fajn.“

„Sám pan van Gelder tady dneska večer má slavnostní večeři,“ řekla dívka a ukázala na prostřený stůl.

„Což je jistě to nejlepší doporučení,“ řekl Bannerman. V duchu litoval, že děvče vyvedl z míry, a říkal si, že jí musí dát velké spropitné, ať už bude jídlo jakékoli. Hádal, že je to středoškolačka, která si po večerech trochu přivydělává. Měla v sobě otevřenost a nevinnost, před kterou si připadal starý.

„Chtěl byste něco k pití, než si vyberete?“ zeptala se.

„Moc rád bych gin s tonikem,“ odpověděl Bannerman s náznakem úsměvu. Jídlo bylo nakonec mnohem lepší, než se Bannerman odvážil doufat, a bezpochyby to nejlepší, jaké jedl od večera se Shonou MacLeanovou. Zjistil, že se mu nijak nechce opustit jídelnu, kde se zatím značně oteplilo, a s radostí přijal třetí šálek kávy k další cigaretě. Když dorazila ona čistě pánská společnost, zabýval se v myšlenkách Shonou MacLeanovou. Zjistil, že jednoho z mužů poznává. Jack Sproat, farmář z Inverladdie, přišel do místnosti jako druhý. Nově příchozí se všichni něčemu smáli, ale Sproatovi zmizel úsměv z tváře, když zahlédl Bannermana. Odloučil se od společnosti a přistoupil k němu.

„Vás jsem tady nečekal, pane doktore,“ začal.

„Zachtělo se mi změny,“ odpověděl nevzrušené Bannerman.

„Jak jde to vaše vyšetřování?“

„Není to doslova vyšetřování,“ odpověděl Bannerman. Jenom kontroluji, jestli tehdy někdo něco nepřehlédl.“

„Kdo je ten tvůj přítel, Johnne?“ zeptal se hlas s výrazným cizím přízviskem.

„To je doktor Bannerman, Joope,“ odpověděl Sproat. „Je z Rady pro lékařský výzkum. Prošetřuje úmrtí mých dělníků.“

„Nepřisednete si, pane doktore?“ zeptal se muž s přízvukem. Děkuji vám, ale zrovna jsem dojedl,“ odpověděl Bannerman a pohlédl na usmívajícího se muže s krátce ostříhanými světlými vlasy. Bannerman si pomyslel, že mu bude něco přes padesát, i když na první pohled vypadal mladší, protože měl pěkné zuby a hladkou, mírně opálenou kůži. Byla to plet', jakou si Bannerman spojoval s bohatstvím.

„Tak třeba jen na sklenku?“

„Dobře, děkuju,“ odpověděl Bannerman a šel si sednout k ostatním. „Já jsem Joop van Gelder,“ řekl usmávající se muž a vstal, aby potřásl Bannermanovi rukou, a přinesl pro něj židli. Bannermana postupně představili ostatním. Dva ze zbývajících mužů byli Holanďani, další tři místní farmáři a statkáři.

„To byla strašná věc, co se stalo v Inverladdie,“ řekl van Gelder. „Zdá se, že meningitida je dnes na vzestupu.“

„Myslím, že doktor Bannerman se domnívá, že je zabily moje ovce,“ přerušil ho Sproat. Následovala trapná pauza, pak se ostatní rozesmáli. „To snad ne?“ zeptal se van Gelder, který se nesmál.

„Pravda je, že nevíme, kde se ten bacil vzal, pane van Geldere, a to se v naší profesi nerado přiznává. Nakonec tomu asi řekneme virová infekce, většinou to v těchto případech tak skončí a veřejnost si pak myslí, jak jsme chytří.“ Muži se znovu zasmáli, tentokrát se van Gelder smál s nimi. „Je to osvěžení najít doktora, který se nebere moc vážně,“ řekl. „Musíme si dát ještě skleničku.“

Bannerman tentokrát odmítl. Bude už muset jít a oni mají jistě všichni hlad. Už je nebude zdržovat.

„Doporučuji vám rybu,“ řekl a vstal od stolu.

„Pak si ji tedy na vaše doporučení dám,“ odpověděl van Gelder, vstal a znovu potřásl Bannermanovi rukou. „Jsem rád, že jsem vás poznal, pane doktore.“ Bannerman se otočil k Sproatovi a zeptal se: „Nebude vám vadit, když zítra znovu přijedu do Inverladdie?“

„Jste vítán,“ odpověděl Sproat.

Ve svém hotelu si Bannerman dal u baru ještě skleničku na dobrou noc. Chvilí si povídal s dělníkem z kamenolomu, s kterým se setkal předchozí večer, a pak odešel nahoru. Podíval se na hodinky a chvíli váhal, než se rozhodl, že zavolá Shoně MacLeanové. Vzala to až po třetím zazvonění a měla rozespálý hlas.

„Promiňte, vzbudil jsem vás?“

„Jo to jste vy“ vykřikla Shona.

„Říkal jsem si, že bych se měl pozeptat, jestli jste neměla nějaké problémy s policií?“

„Ne, vůbec ne. Zavolala jsem ji, když jste odjel, a řekla jim, že jsem našla Lawrencovo tělo na úpatí útesu. Zařídili převoz na pevninu.“

„Brali to jako nehodu?“

„Myslím, že ano.“

„Už jsem řekl lidem v Londýně, že to nehoda nebyla.“

„Dobře,“ odpověděla Shona. „Nezasloužil si takovouhle smrt. Jak jde vyšetřování?“

„Řekl bych, že dobře,“ odpověděl Bannerman. Mluvil jsem s místním veterinářem a ten mi připadal... natvrdlý.“

„Natvrdlý?“

„Čím víc o tom přemýšlím, tím kurióznější mi to připadá. Jsem už druhý vyšetřovatel z RLV, který za ním přijel a vyptával se ho na vypuknutí svědivky na farmě v Inverladdie, kde zemřeli ti muži, a jemu pořád ještě nedošlo, na co narážíme.“

„Co když tu natvrdlost jenom hraje?“

„A proč?“

„Tak s tím vám nepomůžu,“ odpověděla Shona.

„Místní doktor si to dal dohromady hned. Je to mazaný staroušek. Moc se mi líbil. Myslím, že mu došla spojitost se svědivkou hned, jak ho k pacientům poprvé zavolali.“

„Jaký je váš další tah?“

„Zítřka chci prozkoumat území mezi farmou v Inverladdie a jadernou elektrárnou, jestli nezjistím nějaké stopy úniku radiace.“

„To vypadá nebezpečně.“

„Jenom vypadá,“ řekl Bannerman. „Ve skutečnosti je to jenom trochu víc než jít na procházku s čímsi, jako je baterka, v ruce.“

„I tak si myslím, že byste si měl dávat velký pozor.“

„Dám,“ ujistil ji Bannerman.

„Zavoláte mi, jak jste pokročil?“

„Jestli chcete,“ řekl Bannerman.

„Ano, chci,“ odpověděla Shona.

Bannerman se položil na polštář a přemýšlel o tom, jak mu bylo příjemné znovu si se Shonou popovídat a že je fajn vědět, že se jí zase může ozvat. Nakonec to nebyl špatný den. Na nočním stolku ležel Geigerův dozimetr, který mu zapůjčil Argus MacLeod, aby mohl zítra prozkoumat hraniční území. Trochu ho odstrčil a zhasl světlo.

Místnost se neocitla v naprosté tmě, pouliční lampa na druhé straně ulice svítila skrz kolébající se větve stromu, jenž stál před oknem, a kreslila na strop obrazce. Pomyslel na Shoninu prosbu, aby si dával pozor, a myslí mu přelétl mrak, když si vzpomněl na tělo Lawrence Gilla roztržité o skály.

Bannerman jel Sierrou po cestě k farmě v Inverladdie tak daleko, jak to šlo, pak vůz zaparkoval u cesty. Doufal, že bude pěkné počasí, ale osud se na to díval jinak. Vál silný západní vítr a obloha slibovala zanedlouho déšť. Bannerman se přezul do pohorek, zatahl si zipy na šustákové bundě a nepromokavých kalhotách a pak si ještě nasadil vlněnou čepici chránící i část obličeje a přes hlavu si stáhl kapuci. Z kufru vytáhl batoh s Geigerovým přístrojem, zamkl vůz a vydal se na východní stranu údolí. Když dospěl k nejvyššímu bodu údolí a uviděl po pravici elektrárnu, už sotva dechu popadal. Sproat měl pravdu, když mluvil o terénu na této straně údolí.

Byl tu strmý sráz, samá trhlina, průrva a rašeliniště. Zdálo se, jako by se země v těch místech kdysi v minulosti zhluboka nadechla, a způsobila tak v krajině všeobecný chaos. Tady by si neměl zlomit kotník, připomínal si, když maličko klopýtl levou nohou. Šel teď z kopce, ale úsilí, které si chůze vyžadovala, mu připadalo větší, než když stoupal vzhůru. Třebaže elektrárna nebyla patrně ani míli odtud, vlastně jen co by kamenem dohodil, nutnost neustále něco obcházet, slézat do kráterů a průrev a znovu se z nich šplhat nahoru nakonec způsobila, že než se Bannerman dostal k obvodovému plotu, urazil vzdálenost téměř trojnásobnou.

Po několikaminutové přestávce, kdy se vydýchal a dal si v úkrytu za velkým balvanem cigaretu, znovu vykročil, pustil se podél plotu k železniční trati a dál k moři, kde chtěl podle plánu začít s prohlídkou půdy. Vytáhl z batohu Geigerův měřič a zkontroloval baterii, přestože si tam dal ráno novou. Nastavil knoflík citlivosti po straně na B-CHECK. Jehla se zvedla pěkně vysoko nad červenou minimální značku, a tak

nastavil knoflík na nejcitlivější polohu a začal hrubý průzkum oblasti. Zády k moři přešel jednokolejku vedoucí do lomu a začal pomalu stoupat zpět podél plotu.

Senzor držel před sebou a pomalu jím pohyboval dopředu a dozadu, aby zmapoval co největší oblast. Kromě občasného cvaknutí přístroje, když zachytil přirozenou radiaci z atmosféry, se ručička pohybovala klidně na základní rysce. Bannerman si trochu odhrnul kapuci, aby mu neušel žádný zvuk z malého reproduktoru po straně přístroje. Náhle uslyšel hlasitý chraplavý zvuk, ale přicházel zpoza něj.

Otočil se a uviděl nafukovací člun, jehož příď narážela na vlny a řítila se přímo na břeh. Motor zlostně vrčel. Jak Bannerman člun sledoval, najednou si zděšeně uvědomil, že předmětem pozornosti mužů na palubě je on sám. Všichni tři vyskočili do mělčiny za ním a rychle se brodili na pobřeží, pak se rozběhli směrem k němu. Měli automatické pušky. Brzy ucítil, jak ho pevně popadli za obě paže.

„Na co si to tu hrajete?“ ptal se třetí, který stál před ním, a z nepromokavého obleku mu kapala voda.

„Totéž bych se myslím mohl ptát já vás,“ řekl Bannerman s větší kuráží, než jakou ve skutečnosti měl. „Já jsem na pozemku farmy v Inverladdie a mám na to povolení.“

„Chytrák jeden,“ poškleboval se muž. „Vezmeme ho s sebou.“ Bannerman hlasitě zaprotestoval, ale už ho hnali dolů na pláž a přinutili nastoupit do člunu. Jakmile se rozjeli, seděl už klidně. Zvuk motoru a rozbouřené moře hovor znemožňovaly a momentálně nebylo kam jít se vrátit. Prohlížel si ty tři, kteří se velice snažili předstírat, že si ho nevšímají. Všichni měli na sobě tytéž vodotěsné uniformy s odznakem nad levou kapsou s nápisem BEZPEČNOSTNÍ SLUŽBA. Na nohách měli vojenské kanady, zašněrované vysoko nad kotníky. Seděli s pažbami automatů opřenými o dřevěnou podlahu člunu.

Člun velkým obloukem vyjel z území Inverladdie a objel pevninu k zadní části elektrárny, kde zajel do malé zátoky. Muž u kormidla vypnul motor až v poslední chvíli, takže člun vyklouzl z vody vlastní setrvačností a zastavil se až na břehu pokrytém oblázky.

„Vylezte!“ zasyčel ten první na Bannermana.

Bannerman uposlechl a ve snaze zachránit svou důstojnost propůjčil svým pohybům rezignovanou letargii.

„Hněte sebou!“ nařídil jiný muž a zdůraznil svůj rozkaz tím, že zabořil Bannermanovi do zad hlaveň své zbraně. Eskortovali Bannermana vzhůru

po pláži a prošli branami elektrárny. Odvedli ho do dlouhé nízké budovy a zavřeli do místnosti, kde nebylo nic kromě stolu a dvou židlí. Jeden z ozbrojenců s ním zůstal v místnosti, dokud se neobjevila nová tvář. Nově příchozí byl hladce oholený třicátník v tmavém obleku s čímsi jako univerzitní vázankou. Podle toho, jak hlídač ztuhl, když muž vstoupil, Bannerman usoudil, že ten nový má zřejmě pod palcem celé bezpečnostní oddělení. Muž se usadil ke stolu proti Bannermanovi a zeptal se: „Jméno?“

„Kdo to chce vědět?“ odpověděl Bannerman.

Muž se naklonil přes stůl a řekl: „Já.“

„A vy jste kdo?“ zeptal se Bannerman nevzrušeně.

Muž na Bannermana chvíli zíral a pak vytáhl průkaz a položil ho před něj na stůl. Bannerman se podíval a přečetl si, že jde o C. J. Mitchella, vedoucího bezpečnostního oddělení.

„Bannerman.“

„Křestní?“

„Ian.“

„Takže, Iane Bannermane,“ řekl Mitchell a opřel se, jste v maléru.“

„Jeden z nás rozhodně v maléru je,“ odvětil Bannerman.

Mitchell si Bannermana chvíli mlčky odhadoval a pak řekl: „Co jste dělal u toho plotu?“

„Byl jsem na pozemku farmy v Inverladdie. Měl jsem dovolení tam být, a co jsem tam dělal, do toho vám nic není.“

„Tam jste nechal ten citroen?“ zeptal se Mitchell.

„Jaký citroen?“ zeptal se Bannerman.

„2 CV, na zadním okénku nápis ‚Zachraňte velryby‘ a ‚Nukleární energii ne, pěkně děkuji‘ na zadním nárazníku. Těma přece jezdíte vy všichni, mizerové.“

„Kdo přesně jsou ti ‚všichni mizerové‘?“ zeptal se Bannerman. „Klub,“ poškleboval se Mitchell. „Pojídači čočky, organicky pěstovaných turínů, teplouši, lesbičky, zachránci velryb, liga proti nukleární energii.“

„Už to chápu, vy jste si myslel, že se snažím vyhodit elektrárnu do povětří,“ řekl Bannerman a znělo to tak směšně, že se Mitchellovi vzteky roztřásla brada.

„Zeptám se vás znovu, co jste dělal u toho plotu?“

„A já vám znovu řeknu, že vám do toho nic není,“ řekl Bannerman a klidně hleděl bezpečákovi do očí. Neřešitelnou situaci přerušil jeden z mužů z člunu.

Vešel a položil na stůl Bannermanův Geigerův měřič.

„Tohle měl u sebe, pane,“ ohlásil a zase odešel.

„Ale, ale, ale,“ broukal si bezpečák. To se podívejme, my tu máme vlastní monitorovací soupravu! Co jste ksakru doufal, že zjistíte?“

„V nic jsem nedoufal,“ odporoval Bannerman. Chtěl jsem vědět, jestli na západ od elektrárny nedošlo k nějakému úniku radiace.“

Bezpečák se zatvářil zmateně. Naklonil se k Bannermanovi: „Proč?“

„To je moje věc.“

„Snad vaše zaměstnání?“ nadhodil Mitchell.

„Ano.“

„Novinář? Je to tak? Investigativní novinář, co vytáhl do boje, že? Tak si přece říkáte, vy čmuchalové a panikáři? Je to tak, Bannermane?“

„Vy skutečně máte problémy, nebo se mýlím?“ řekl mu Bannerman tiše. „Nepomýšlel jste někdy na povolání, které by lépe odpovídalo vaší osobnosti, řekněme strážce majáku v Arktickém oceánu?“ V tu chvíli se Mitchell bez varování ohnal po Bannermanovi pěstí a zasáhl ho do levé lícni kosti. Síla rány ho srazila dozadu, židle se pod ním převrátila a on skončil natažený na zemi. Bannerman si pomalu sedl, držel si ruku na tváři a přerušovaně dýchal, zčásti překvapením, zčásti z šoku. Mitchell vstal a postavil se nad něj.

„Počkejte venku,“ štěkl na hlídače u dveří. Muž, který byl očividně poněkud nespůj z toho, čeho se stal svědkem, okamžitě poslechl.

„A co teď?“ zeptal se Bannerman. „Nasadíte mi elektrody na varlata?“

„Z takových, jako jste vy, je mi zle,“ pohrdavě poznamenal Mitchell. „Vstaňte.“ Bannerman vstal. Vzpamatoval se z té rány a snažil se ovládat.

„Rád bych mluvil s ředitelem elektrárny, prosím,“ požádal.

„Má hodně práce,“ odpověděl Mitchell.

„Já taky,“ odpověděl Bannerman a každou slabiku vyslovil s arktickým chladem. „Jsem doktor Ian Bannerman, patolog-konzultant v nemocnici svatého Lukáše v Londýně, a momentálně vyšetřuji smrt tří místních mužů na žádost Rady pro lékařský výzkum a vlády Jejicho Veličenstva.“ Mitchell se zatvářil, jako by se chystal snést vejce. Výraz jeho očí prozrazoval, že by se rád pozeptal svých uší na to, co právě slyšely.

„Průkaz?“ zakrákoral. Bannerman mu ho ukázal.

Mitchell se podíval na stůl, jako by za všechno mohl.

„Proč jste to neřekl rovnou?“

„Protože se mi nechtělo,“ odsekl Bannerman. „Byl jsem na soukromém pozemku, když mě vaši muži unesli a dovezli sem. To jsem jim řekl rovnou a taky tady vám, ale vy jste si toho nevšimal. Teď mi sežeňte ředitele.“ Mitchell odešel z místnosti a Bannerman si zapálil. Mírně se mu trásly prsty. Uplynulo asi deset minut, než se otevřely dveře a jeden z hlídačů Bannermana zdvořile vyzval, aby šel za ním. Najednou mu říkal pane. Zavedl ho do hlavní budovy elektrárny a výtahem vyjeli do posledního patra, kde ho uvedli do kanceláře ředitele. Mitchell byl u něj a Bannerman viděl, že ředitel už je o tom, co se přihodilo, informován. „Nechte nás o samotě, Mitchell,“ řekl ředitel stroze a Mitchell prošel kolem Bannermana s náznakem rozpačitého úsměvu.

„Pane doktore, nevím tak docela, co říct,“ začal ředitel elektrárny a obešel stůl, aby Bannermanovi nabídl křeslo. „Já jsem John Rossman. Mohu vám pouze nabídnout tu nejupřímnější omluvu a poprosit vás, abyste se snažil pochopit některé tlaky, s nimiž se naši lidé musejí vyrovnávat. Jaderné elektrárny jsou přirozeným terčem každého duševně zaostalého nezařazeného jedince, který hledá věc, kterou by se nechal ukřížovat. Neustálá bdělost je naprostou nutností.“

„Zbít každého, kdo se přiblíží na pár metrů k vašemu obvodovému plotu, to mi připadá poněkud víc než bdělé,“ odpověděl Bannerman.

„To ano, ale...“

„A to, že jste proti nukleární energii, z vás ještě nemusí automaticky dělat ‚duševně zaostalého nezařazeného jedince‘.“

„To ne, ale píše se o nás tolik špatného, že v téhle branži jsme možná všichni trochu paranoidní. Neustále nám podsouvají, že přinášíme nebezpečí, spíše než to, že dodáváme levnou a čistou energii,“ pokračoval Rossman.

„Možná,“ uznal Bannerman.

„Slyšel jsem, že jste monitoroval půdu za západním plotem,“ řekl Rossman.

„Přesně tak. Chtěl jsem vědět, jestli v nedávné době došlo k nějakému úniku radiace.“

„Ale kdyby došlo, byli bychom...“

„To ututlali jako posledně,“ skočil mu do řeči Bannerman. Rossman se dlouhou chvíli díval na Bannermana mlčky, než řekl: „Myslím, že nechápu, o čem...“

„Mám informace z úřadu vlády,“ podotkl Bannerman.

„A tak,“ řekl ředitel, zjevně v rozpacích, co s ním. Vstal od stolu a přešel k velké mapě elektrárny zavěšené na zadní stěně kanceláře. Mohl byste se sem na chvilku podívat, pane doktore?“ Bannerman přistoupil k mapě a Rossman mu ukázal oblast na východě od elektrárny.

„Měli jsme problém s potrubím odvádějícím chladicí vodu z reaktorového bloku. V potrubí byla prasklina, a než se na to přišlo, došlo k drobné ztrátě kapaliny.“

„Jak drobné?“

„Asi čtyři a půl hektolitrů.“

„Jak velkou oblast to zasáhlo?“

„Domníváme se, že ne větší než dvě stě čtverečních metrů,“ odpověděl. Domníváte se?“

„Viděl jste terén tady kolem. Těžko to říct s určitostí.“

„Připadá mi, že vás to nechává celkem klidným,“ poznamenal Bannerman.

„Naopak,“ namítl Rossman. „Uzavřeli jsme území dvakrát tak velké a vykopali příkopy po obvodu. Kontaminovaná půda byla odstraněna a několik měsíců po nehodě jsme to území bez ustání sledovali. Krom toho, pane doktore, na východ od elektrárny nikdo nežije. Nikdo nemohl být ohrožen.“

„A proč to tedy tutlat?“ zeptal se Bannerman. Rossman se zatvářil podrážděně a řekl: „Nebyla to otázka nějakého tutlání. Pouze jsme tu záležitost nezveřejnili z důvodů, o nichž jsem mluvil předtím. Ti, co jim jde o likvidaci jaderného průmyslu, by nás pranýřovali.“

„Došlo ještě k jiným poruchám, které jste nezveřejnili?“ zeptal se Bannerman.

„Tohle je přesně to vytváření panického ovzduší, bez kterého bychom se v tomhle odvětví raději obešli!“ prohlásil ředitel a poněkud zbrunátněl. „Poskytujeme zaměstnání spoustě lidí v téhle oblasti. Měl byste si to rozmyslet, než je takovýmito řečmi ohrozíte.“

„Řekl jsem jenom pravdu, nebylo to žádné vytváření panického ovzduší.“

„Byla to ojedinělá nehoda,“ trval na svém ředitel.

„Ale stala se! Nemůžete ji pominout, jako by k ní nikdy nedošlo!“

„Myslím, pane doktore, že plně nechápete výhody, které může nukleární energie naší zemi přinést,“ namítl Rossman.

„Ale to ano,“ bránil se Bannerman, „ty výhody naprosto chápu. Co mi ale na tom všem nejde pod nos, je to, že jaderná energetika nechce tyhle

problémy vidět. Předstíráte, že žádné nejsou. Tvrdíte, že k nehodám nebude docházet, když všichni vědí, že ano. Produkuje odpad, s kterým si nevíte rady, protože bude nebezpečný ještě tisíce let, a dokážete ho tak leda zakopat do dír v zemi a pak hledat další díry.“

„Ale takhle to vůbec není,“ namítl Rossman.

„Domnívám se, že je,“ řekl Bannerman.

„Pak tedy myslím nezbyvá než uznat, že se naše názory liší,“ odpověděl Rossman. Bannerman se podíval na hodinky a řekl: „Je čas, abych šel.“

„Nechám vás odvézt domů,“ navrhl ředitel.

„Ne, to ne!“ vykřikl Bannerman. „Trvalo mi tři hodiny, než jsem se z Inverladdie dostal k tomu plotu, ani mě nenapadne, abych tu túru podnikal znova. Chci pokračovat v monitorování tam, kde jsem byl, když na vaše podřízené přišla ta ‚bdělost‘.“

„Ale už jsem vám říkal, že na té straně elektrárny jsme neměli žádný problém,“ namítl ředitel.

„O kterém víte,“ dodal Bannerman.

Ředitel se zhluboka nadechl a pak pomalu vydechl.

„Tak dobrá,“ řekl. Nařídím Mitchellovým mužům, aby vás tam zavezli zpátky.“

„Fajn.“

„Taky jsem dal pokyn Michellovi, aby se vám osobně omluvil, než odejdete.“

„Děkuji vám,“ řekl Bannerman.

Hlídač z bezpečnostního oddělení, který čekal venku před Rossmanovou kanceláří, Bannermana odvedl. V půlce chodby se Bannerman zastavil u okna a podíval se dolů na obrovskou generátorovou halu a postavy oblečené do bílých plastických kombinéz, které obsluhovaly strojní zařízení. Neustálé kvílení turbín jako by prostupovalo všechny části budovy, přestože tu všude měli dvojité skla. Celý ten proces měl v sobě cosi chirurgicky čistého, žádný uhelný prach, olej či pece, pouze tichá, neviditelná energie uzavřená do betonových sil, energie, jejíž přítomnost hlásaly pouze všudypřítomné žlutočervené symboly radioaktivity.

Mitchell se postavil, když Bannermana uvedli znovu do místnosti. Už zase nabyl rozvahy a jeho oči opět vyzařovaly starou sebedůvěru. „Promiňte mi to malé nedorozumění, doktore,“ řekl, „jsem si jistý, že máte pro naši obezřetnost pochopení.“ Napřáhl ruku a řekl: „Do smrti

dobrý?“ Ten výraz sebeuspokojení na Mitchellově tváři byl pro Bannermana příliš. Rychlým pravým hákem udeřil Mitchella do čelisti a ten se zhroutil jako pytel brambor.

„Pokud ano,“ řekl mu, „tak ať začínáme s vyrovnanými účty.“ Mitchell seděl na podlaze a s výrazem omámené zmatenosti se držel za bradu. Hlídač, který přivedl Bannermana zpět, vnikl dovnitř Mitchellovi na pomoc, ale ten zvedl odmítavě ruku.

„Nechte ho jít,“ řekl. „Dovezte ho tam, kam chce.“ Když se Bannerman octl za plotem, spílal si za nedostatečné sebeovládání. Že udělá zrovna tuhle blbost! To se musel chovat jako paličatej kluk?! To musel zahodit tu morální převahu a praštit ho?! Nejsi o nic lepší než on! Proč děláš tyhle věci, Bannermane? Budeš se vůbec někdy chovat přiměřeně svému věku? Jeho sebevýčitky naprosto převládly, nemohl pro své chování najít žádné polehčující okolnosti, měl pocit naprostého znechucení ze sebe samého.

Típl cigaretu a vstal z balvanu, na němž seděl. Když se zabere do práce, možná ty špatné pocity nějak vytěsní. Příští tři hodiny chodil Bannerman sem a tam mezi Inverladdie a elektrárnou, a pokaždé pečlivě zkoumal dvoumetrovy pruhy. Tušil, že ho z elektrárny sledují, ale nikdo se nesnažil zasáhnout do toho, co dělal. Když se konečně rozhodl, že toho bylo pro ten den dost, měl prsty zkřehlé zimou a dešťová voda si také našla několik slabín v jeho nepromokavém oblečení. Sbalil Geigerův měřič zpátky do batohu a vydal se na dlouhou cestu zpět. Nenašel vůbec žádný důkaz o radioaktivním zamoření půdy.

V hotelu se Bannerman s velkou opatrností ponořil do horké vany a pomalu se nechal pohltit bublinkami. Uznale vydechl, když mu teplá voda sahala až po bradu, a začal pracovat na svých bolístkách. To, že jeho úsilí nebylo odměněno žádným pozitivním výsledkem, sice léčebnému procesu nijak nepřispívalo, nicméně vyhlídka na dobré jídlo a na pár skleniček whisky v něm teď veškeré pocity neúspěchu zaháněla.

Když seděl u ohně ve výčepu a hýčkal v rukou už druhou sklenku whisky, přemýšlel, zda by stálo za to pokračovat ve zkoumání půdy mezi Inverladdie a elektrárnou. Už provedl dost vyčerpávající průzkum pruhu na pomezí – počítal takových šedesát metrů na šířku, ale stále tu byly ještě jiné možnosti, které bylo třeba vzít v potaz. Teorie úniku radiace z elektrárny, při němž se kontaminace rozšířila půdou za drátěný plot, se nabízela nejvíce, ale byly tu ještě jiné varianty.

Ke kontaminaci mohlo dojít z moře. Elektrárna má nejspíš odpadní potrubí, které vede do moře. Oficiálně odpad samozřejmě monitorují a udržují v mezích povolené radioaktivity, ale co když do moře náhodou vnikl odpad vysokých hodnot? Příliv ho pak mohl donést zpět na pobřeží podél Inverladdie. Další alternativou mohlo být zamoření ze vzduchu po vypuštění radioaktivního plynu. Bannerman si řekl, že mu stojí za to prozkoumat pobřežní pásmo v Inverladdie, protože dvoumetrový pruh na přibližně třisetmetrovém úseku pláže by měl odhalit jakoukoli kontaminaci, kterou by přinesl příliv. Ale ověřit případnou kontaminaci ze vzduchu, to bylo něco jiného. Plyn se mohl snést kdekoli a Bannerman nemohl ani doufat, že by dokázal monitorovat celou farmu sám. Jeho rozhodnutí prohlédnout pobřeží v Inverladdie znamenalo, že se odsoudil k dalšímu obtížnému dni. Chvilí zvažoval, zda si nemá dát mezitím den odpočinku, ale řekl si, že by se tím podvoloval svému věku. Hoteliér mu slíbil, že mu usuší mokré šatstvo a boty, tak si řekl, že si dá ještě jednu whisky a půjde brzy spát. Když si pro ni šel k baru, vešel do výčepu lamač kamene, s nímž se už Bannerman seznámil, a tak ho pozval na skleničku.

Když se spolu posadili u ohně, muž, který se jmenoval Colin Turnbull, řekl: „Prý si myslíte, že s meningitidou, na kterou tamti umřeli, má něco společného jaderná elektrárna.“

„Řečičky,“ odpověděl Bannerman, ale nepříjemně ho překvapilo, jak rychle se věc rozkřikla.

„Včera večer jsem se seznámil s vaším šéfem,“ řekl. „Připadal mi docela sympatický.“

„Pan van Gelder? Ten je fajn a dobře platí. Jediný zádrhel je v tom, že člověk nemá žádné vyhlídky.“

„Proč ne?“ zeptal se Bannerman.

„To mi povězte,“ odpověděl Turnbull. „Firma vypadá celkem osvědčeně ve všech ostatních ohledech – dobře platí, dobré pracovní podmínky, zdravotní péče a tak dál, ale absolutně nemáte vyhlídky na postup. Vyšší místa jsou jenom pro Holanďany.“

„To je divné,“ souhlasil Bannerman.

„Už si říkám, že to poženu před Komisi pro vztahy mezi rasami,“ usmál se Turnbull.

Bannerman se zasmál: „Jaké místo jste si přál?“

„Dělám geologii na Otevřené univerzitě. Letos v létě bych měl dostat bakalářský diplom. Doufal jsem, že bych to mohl užít v nějakém zaměstnání, ale nemám šanci.“

„To je škoda,“ řekl Bannerman. „Možná změní názor, když jim nedáte pokoj.“

„To doufám,“ souhlasil Turnbull. „Na svou pěst už jsem si udělal nějaký průzkum, protože jsem doufal, že to na ně třeba zapůsobí.“

„Něco takového by jistě neměli nechat bez povšimnutí,“ řekl Bannerman a dopil. „Můžu vám přinést další?“ zeptal se Turnbull.

Bannerman zavrtěl hlavou a řekl, že se chystá do postele. Nazítří ho čeká další perný den. Když vstal, Turnbull se na něj podíval: „Nic ve zlém, doktůrku, ale myslím, že byste si měl dát trochu pozor.“

Při těch slovech Bannermana zamrazilo. Podíval se na Turnbulla a viděl v jeho očích spíš rozpaky než hrozbu.

„Nechápu,“ řekl. „Elektrárna tady má podporu, protože na ní pracuje spousta místních lidí. Kritika není zrovna vítaná, jestli mi rozumíte?“

„Ano,“ odpověděl Bannerman. „Díky za varování.“

9

Přes konejšivé účinky whisky strávil Bannerman neklidnou noc. Varování, které vyslovil Turnbull, mu nedalo spát a také musel stále myslet na vlastní hloupé počínání v elektrárně. Teď by z Achnagellochu zmizel docela rád. Ať nazítří najde důkazy o zamoření, nebo ne, byl rozhodnut vrátit se následující den do Edinburghu. Tady už momentálně neměl dál co na práci. Byl si jist, že jediným zdrojem záhadného viru jsou teď pokusné myši na univerzitě. Včerejší déšť byl ten tam, vyjasnilo se a obloha byla modrá. Vypadalo to, že je pěkně, ale tím to končilo. Jinak bylo nepříjemně chladno a vál tak silný vítr, že na otevřených svazích údolí mohl mít za následek prochlazení.

Majitel hotelu mu skutečně dobře usušil šatstvo, a dokonce mu nabídl dvě termosky – jednu s polévkou a druhou s oslazenou kávou, což Bannerman ochotně přijal. Považoval za zdvořilé zavolat Johnovi Sproatovi do Inverladdie a požádat ho o další den na jeho pozemku. Povolil mu to bez komentáře. Bannerman tak trošku doufal, že mu třeba nabídne, ať si vezme jeho terénní vůz, aby se nemusel znovu trmácet údolím, ale to se nestalo. Obrnil se na další túru.

I když mu, jak předpokládal, byla pekelná zima, zjistil, že se mu jde líp než předchozího dne. V noci, když klesla teplota, totiž povrch ztvrdl mrazem, a tak měl proti včerejšímu kluzkému blátu pevnější půdu pod nohama. To byla nesporná výhoda, pokud stoupal k nejvyššímu bodu údolí, ale při sestupu po rozeklaném, nerovném terénu k pobřeží to s sebou neslo další nebezpečí ve zledovatělých průvrvách a strmých, kluzkých hromadách kamení, na nichž měl málokdy bezpečnou oporu. Bannerman pocítil úlevu, když se dostal k železniční trati na pobřeží, aniž si způsobil vážnější zranění, než byla ošklivá modřina na levém koleni, k níž přišel při pádu na kluzkém kamení.

Našel si jámu, která ho chránila proti větru, a dal si polévku z termosky. Hrnek držel oběma rukama, aby tepla co nejvíce využil. Po polévce snědl ještě tyčinku Mars a zapálil si cigaretu. Pak si Bannerman, opřený zády o balvan, posunul batoh mezi kolena a vytáhl Geigerův měřič. MacLeod mu dal také pár krabiček na vzorky, do kterých si, pokud by potřeboval, mohl nabrat trochu půdy. Vytáhl je a nacpal do jedné kapsy u bundy, kde je bude mít víc po ruce. Už předtím si řekl, že bude rozumné popojít podél pobřeží na západ až tam, odkud chce začít monitorovat, a pak se otočit a pomalu pásmo zkoumat cestou zpět. Tak bude mít na pomalejší polovině cesty, kdy bude monitorovat, vítr v zádech. Ujistil se, že má všechny zipy pořádně zapnuté a šňůrky utažené, naklonil se dopředu, sehnul hlavu a vydal se do větru. Neušel ještě ani sto metrů, když k němu pod kapuci dolehl náhlý lomoz a vylekal ho tak, že ztratil rovnováhu, klopýtl a upadl.

Po jednokolejce kolem něho projížděl nákladní vlak, který kvůli větru hned neslyšel. Strojvůdce vyhlédl z kabiny, ale nijak si ho nevšímal. Bannerman pomalu vstal a díval se, jak vagóny rachotí kolem. Vypadalo to, že vlak pozůstává pouze z cisteren a prázdných vagónů jedoucích do lomu. V duchu byl Bannerman vděčný, že zrovna nešel po trati. Lokomotiva by ho byla srazila dřív, než by ji uslyšel. Došel až k místu, které mu připadalo vhodné pro začátek jeho práce.

Pokud někdy došlo ke kontaminaci Inverladdie z moře, nutně by musel zjistit známky radioaktivity na těch čtyřstech metrech pobřeží, které měl v plánu prozkoumat. Klekl si, aby sundal čepičku ze senzoru Geigerova měřiče. Víčko bylo poněkud víc utažené, protože plastická hmota chladem ztuhla, takže si na chvíli měřič položil vedle sebe a potýkal se s víčkem.

Náhle se sklo na měřiči roztříštilo a celá krabice vylétla do vzduchu. Bannerman na přístroj tupě zíral, jako by se stal předmětem zájmu nějakého ducha.

„Krucinál...“ vykřikl, než si v panickém záblesku uvědomil, co se skutečně stalo. Geigerův měřič zasáhla kulka! Někdo po něm střílel! Připadalo mu, že ho opouští schopnost koordinace pohybu, právě když ji potřebuje nejvíc. Jeho paže a nohy se tvrdohlavě snažily chovat nezávisle, když napůl utíkal, napůl klopýtal od moře vzhůru po břehu, pak přes trať, až se konečně svalil do první jámy, která se tu nachomýtl. Naneštěstí měla na dně louži. Na povrchu byla sice vrstvička ledu, ale ta povolila, když tam těžce dopadl, a tak najednou klečel v ledové vodě. Sahala mu až po lýtko, a když zabořil tvář do bahnité stěny svého útočiště, cítil, jak se mu stahují svaly a hrozí křeč. Jak v tichu ubíhaly vteřiny, uvědomoval si Bannerman kromě supění vlastního dechu ještě bolest a nepohodlí, které ho zachvátily. Dokud se zoufale snažil uniknout z dohledu pistolníka, nevšímal si jich, byly to v té chvíli podružné starosti. Jenže nyní se náležitě dožadovaly pozornosti. Těžce dopadl na zhmožděné koleno, v němž to teď cukalo bolestí. Obě nohy od kolen dolů měl zkřehlé chladem, a jak se v nepřírozeném úhlu opíral o stenu jámy, bolela ho záda. Nemůže takhle zůstat věčně, ale na druhé straně, kdyby útočiště opustil, stal by se terčem pro střelce.

Třeba už tam ani není, pomyslel si Bannerman, když uplynula doba, jež mu připadala jako věčnost, aniž se ozval další výstřel. Dech se mu zklidnil a začínal vnímat racky, kteří nad ním poletovali ve větru. Přirovnání k supům kroužícím nad umírajícím člověkem se mu přímo vnucovalo, třebaže se skrýval teprve nějakých pět minut. Tělo naléhalo, aby se pohnul, proto se velice pomalu vytáhl na okraj zmrzlé blátivé stěny a vyhlédl ven.

Odměnou mu byla sprška kousků hlíny, když se kulka zaryla do země asi metr před ním. Sklouzl zpět do ledové louže a zasténal, protože se znovu udeřil do zraněného kolena. Bannerman skoro neviděl přes slzy zmarněné snahy a bolesti, ale snažil se vzchopit a uvážit své postavení, jak nejlogičtější to za daných okolností bylo možné. Nastala krize, kterou musí řešit. Ve chvíli, kdy přilétla první kulka, neměl tušení odkud, Geigerův měřič prostě vybuchl a rozletěl se mu před očima. U druhé kulky však mohl určit střelcovu postavení ze směru, kterým při nárazu vylétla hlína. Jeho útočník byl skoro přesně na západ od něj. Paráda, pomyslel si Bannerman cynicky. Bylo jasné, že pokud útočník chce přijít

až k němu a na místě ho oddělat, nemůže mu v tom nijak zabránit. Otázkou je, jestli opravdu chce?

Bannerman se podíval na hodinky a v duchu zalitoval svého pohrdavého přístupu k moderním digitálkám, odolným proti vodě a nárazu. Jeho elegantní, tradiční hodinky se zastavily. Bublina vody pod sklíčkem prozrazovala proč. Zaklel, podíval se na oblohu a snažil se čas odhadnout. Něco kolem druhé, říkal si. Za dvě hodiny se začne stmívat. To byla jeho jediná naděje na únik. Ale jestli má mít vůbec šanci dostat se odtud pod rouškou tmy, bude se muset nejdříve dostat tady z té ledové lázně, aby se mu rozproudila krev.

V tuto chvíli vypadaly jako pravděpodobnější varianty odchodu omrzliny a podchlazení. Bannermana napadlo, že ten, kdo na něj útočí, možná právě s tímto počítá. Kdyby zemřel z podchlazení, vypadalo by to jako nehoda. Žádné nepříjemné díry po kulkách, které by bylo nutno objasňovat. Je tohle snad důvod, proč se střelec k němu nepřiblíží? Má snad v plánu držet ho tu připoutaného, dokud to nezařídí sama příroda? Bannerman podrobil svou teorii zkoušce, když se opatrně znovu zvedl k okraji jámy. Pár metrů před ním opět přistála kulka. Zvuk výstřelu nepřišel z větší blízkosti a směr vystřelené hlíny se také nezměnil, střelec se nepohnul. Takže jde o přežití v extrémních podmínkách. Bude muset přežít další dvě hodiny, jak nejlépe dovede, a být pak ještě v takovém stavu, aby se dostal potmě do Inverladdie.

Pro začátek po čtyřech propátral dno jámy a vytáhl se z vody na malý kamenný výčnělek, kde, pokud zůstane sehnutý, na něj útočník snad neuvidí. S velkými obtížemi se mu podařilo rozepnout zkřehlými prsty popruhy batohu a vytáhnout zatím nenačatou termosku s kávou. Pomalu odšrouboval pohárek, aby nic nerozlil, a nalil si do něj trochu horké tekutiny. Každé vařící srknutí působilo jako životodárná transfuze. Jakmile Bannerman dopil, zul si boty a stáhl mokré ponožky. Dal je stranou a přezul se do náhradních, které měl v batohu, pak vytil vodu z bot a znovu si je zašněroval. Další pár minut si silně masíroval lýtko, až mu v nohou opět začala proudit krev, jenže s ní přišla i příšerná bolest. Zaklonil se, opřel si hlavu o stěnu jámy a s obličejem celým zkřiveným čekal, dokud bolest postupně nepolevila.

Bannerman začal plánovitě natahovat a krčit prsty u nohou, vždy nepřetržitě po dobu třiceti sekund, což každých pár minut opakoval. Zároveň v synchronním cvičení pohyboval pažemi a prsty u rukou. Po takto strávené hodině si dopřál luxus poslední kávy a cigaretu. Po další

hodině se připravil k odchodu. Mokrými ponožkami si obvázal zraněné koleno, aby je trochu chránil před náhodnými nárazy, a snažil se připravit na nadcházející zkoušku také psychicky. Bannermanův další problém spočíval v rozhodnutí, kdy nastane chvíle, kdy už bude dostatečná tma na to, aby se mohl přesunout.

Zoufale si přál, aby měl alespoň nějaké světlo a mohl tu nejhorší část cesty, úsek mezi pobřežím a nejzazším bodem údolí, překonat co nejrychleji. Jenže zrovna tento úsek byl samosebou na řadě první, a kdyby ho jednoduše přeběhl, byl by beznadějně vystaven možnému útoku. Úzkostně sledoval oblohu. Rozhodně se už stmívalo, ale nebe bylo bez mraků. Přijde jasná a krutě chladná noc. Když stáhl všechny svaly, aby vyrazil z jámy, cítil Bannerman, jak mu buší srdce. Předem si promyslel první krok. Matně si pamatoval, že když běžel od moře, viděl asi tak dvacet metrů doleva odtud další skalní průrvu. Až přijde ta chvíle, vytáhne se z téhle díry a poběží k ní. Naposledy si promasíroval nohy, aby ho skutečně nesly, rukama se chytil okraje jámy a pořádně se soustředil. Tříkrát se zhluboka nadechl, aby uklidnil nervy, a pak se vytáhl nahoru a překulil přes okraj. Poháněn panikou a adrenalinem, vyškrábal se na nohy a přikrčený kličkoval k další průrvě.

Už si skoro začínal myslet, že ta opatrnost není třeba nutná, když se za ním ozval třesk a Bannerman se za svistu odražené kulky skulil do bezpečí nového zákopu. „Mizera!“ zaklel a nervy mu hrozily prasknutím. Viděl, kam má utíkat dál. Nechtěl se zdržovat rozmyšlením dalšího kroku, aby ho snad neopustila odvaha nebo mu opět neklesla hladina adrenalinu, a tak se odplazil na konec současného úkrytu a znovu se vyškrábal ven. A znovu přikrčený běžel, a znovu si našel úkryt. Tentokrát už ho výstřel nedoprovázel, soumrak začínal ustupovat tmě. Další zaječí běh a teď si Bannerman dal záležet, aby měl dobrý výhled na směr, kterým se má dát. V bezpečí dalšího útočiště vytáhl z kapsy u bundy kompas a v duchu si srovnal, kterým směrem začíná údolí a cesta zpět do Inverladdie.

Teplota klesala, zem pod nohama byla jako beton a každé škrábnutí či pád přinášely další bolest. Vzduch byl tak chladný, že ho bolelo i dýchat zhluboka, což jeho úsilí nezbytně vyžadovalo, pokud chtěl zabránit podchlazení. Jak stoupal, nohy mu stále častěji klouzaly, všude bylo náledí. Když se znovu udeřil o ostrý kámen do zraněného kolena – mokré ponožky stále sjížděly dolů –, vykřikl a upadl na zem s pocitem naprosté bezmoci. Chtělo se mu křičet a nadávat, ale při vdechnutí ledového vzduchu se mu stahovalo hrdlo. I tohle uvolnění mu bylo odepřeno.

Kázeň a koordinace téměř vymizely, když se dostal k vrcholu údolí a byl nucen pokračovat po čtyřech. I tak šel nakřivo, protože se mu příliš nechtělo přenášet plnou váhu na zraněné koleno. Jeho úsilí z první části cesty ho přivedlo téměř do stavu vyčerpanosti. Musel zpomalit, a tak mu byla ještě větší zima.

Byl to bludný kruh, který nad ním začínal vítězit. Mělo to jedinou výhodu. Chlad tlumil bolest. Vlastně se začínal cítit lépe. Neutuchající rozbolavělost začínala ustupovat a nahradil ji téměř příjemný pocit nicoty, lehkosti a příjemná únava... na chvíli se zastaví, dá si cigaretu a pak popřemýšlí, jak dál... Bannerman sáhl do kapsy, cítil se lehce a únava mu připadala slastná. Někde vzadu v hlavě se ozýval matný varovný signál, ale nebyl v takové náladě, aby mu věnoval pozornost. Potřeboval si odpočinout. Ten hlásek, co mu říká, že se nesmí zastavit, bude muset počkat. Nahmátl cigarety i zápalky a jazykem a zuby se mu podařilo balíček otevřít. Rty si vytáhl cigaretu a pak si sundal rukavici, aby škrtl zápalkou. Snažil se ji chránit rukama, v kterých také držel krabičku zápalek. To bylo osudné. Zápalka chytla, ale spadla do pootevřené krabičky a celé to vzplálo před jeho očima. Bannerman před tím ohňostrojem trochu ustoupil a v duchu si říkal, jak to krásně hoří. Jenže pak se vrátila tma a on byl znovu unavený, tak hrozně unavený... Když otevřel oči, uviděl, jak se na něj usmívá nějaký stařec. Že by bůh nakonec existoval?

„Jak se cítíte?“ zeptal se stařec.

„Kde?...“

„Jste v hotelu v Achnagellochu a nic vám nehrozí,“ řekl ten hlas. Zmínka o nepopiratelně pozemském Achnagellochu vyhnala Bannermanovi z hlavy veškeré éterické úvahy. Dokonce poznal i ten hlas. Byl to Argus MacLeod.

„Jak jsem se sem dostal?“ zeptal se, když mu vědomí a bolest začaly vnikat do těla až odstrašující rychlostí. Náhle se na všechno rozpomněl, na všechno kromě toho, jak se octl v posteli v hotelu.

„Záchranáři vás našli,“ řekl MacLeod, „díky té skvělé improvizované světlici.“

„Světlici?“

„Těm zápalkám,“ připomněl MacLeod.

„Aha, zápalkám,“ opakoval Bannerman, ale stejně z toho nebyl moudrý.

„Ještě pár hodin a mohlo to skončit jinak,“ pokračoval MacLeod. „Za to můžete děkovat tady slečně. Naléhala, aby vás šli hledat.“

„Slečně,“ opakoval Bannerman s pocitem, že opravdu neví, co se tu děje. „Mně,“ ozval se ženský hlas.

Bannerman se podíval a uviděl tam stát Shonu MacLeanovou. Usmívala se stejně, jako když mu přišla otevřít na Severním Uistu. To už bylo příliš, zmateně nechal hlavu klesnout zpět na polštář. Shona přistoupila k posteli a řekla: „Nemějte strach, na všechno se najde dokonale logické vysvětlení. Musela jsem jet do Invernessu, abych tam s někým probrala ilustrace na trh uměleckých řemesel na Highiandské vysočině, tak jsem si řekla, že se tu na vás podívám. Když jsem viděla, že v Achnagellochu je jediný hotel, nemohl to být takový problém. Hoteliér povídal, že jste šel ráno do hor, tak jsem si řekla, že počkám. Když jste se do tmy nevrátil, začala jsem mít starost. Majitel hotelu souhlasil, že pokud se neobjevíte do sedmi, spustíme poplach. Tak se to všechno seběhlo.“

„Jak věděli, kde mě hledat?“ zeptal se Bannerman.

„To jsem jim řekl já,“ odpověděl MacLeod. „Policie mi zavolala, že možná bude potřeba lékařské ošetření pro někoho na horách. Že prý se pohřešuje jeden muž, a když mi řekli, že jste to vy, mohl jsem jim dát slušnou představu o tom, kam jste šel. Našli vás u vrcholu údolí Inverladdie.“ Bannerman si tuto informaci chvíli v tichosti přebíral, a pak náhle pomyslel na to, v jakém je asi stavu. Omrzliny! Zahýbal prsty u nohou a u rukou a zjistil, že to jde. MacLeod uviděl, co dělá, a ujistil ho: „Jste v pořádku. Ráno budete jako rybička, kromě toho kolena, což asi byla příčina všeho, ne?“ Bannerman se na něj podíval a náhle viděl snadné východisko, aby nemusel leccos vysvětlovat.

„Ano, spadl jsem a poranil si je. Musel jsem pak jít mnohem pomaleji, takže mě chytila tma a nejspíš jsem chodil v kruhu.“

„To se lehko stane,“ přisvědčil MacLeod. „Teď mě prosím omluvte, já si půjdu taky lehnout.“

„Děkuju vám, doktore,“ upřímně řekl Bannerman.

„Není zač,“ odpověděl MacLeod. Shona natáhla ruku a odhrnula Bannermanovi z čela vlasy.

„Co se tam doopravdy stalo?“ zeptala se. Z nějakého důvodu Bannermana ani nenapadlo, že by se jí snažil lhát.

„Někdo po mně střílel.“

„Tentýž, co zabil Lawrence?“

„To nevím,“ odpověděl Bannerman.

„Víte proč?“

„Zcela očividně nechtěli, abych se šťoural kolem farmy v Inverladdie.“

„Protože je to tam zamořené radioaktivitou?“ zeptala se Shona. „Nejspíš,“ souhlasil Bannerman. „Ale popravdě řečeno, nenašel jsem pro to vůbec žádný důkaz.“

„A co kdybyste ho našel?“ zeptala se Shona.

„Ohlásil bych to a nejspíš by se s tím něco udělalo.“

„Zavřeli by elektrárnu?“

„Myslím, že to je jedna z možností.“

„Pak není těžké uhádnout, kdo by to nechtěl.“

„Nejspíš máte pravdu,“ souhlasil Bannerman a pokusil se o úsměv. „Přinejmenším celá polovina obyvatelstva Achnagellochu v produktivním věku.“

„Ale kdybyste zjistil záření, stejně by se tím nevyjasnila záhada příčiny smrti těch mužů, nebo ano?“ zeptala se Shona.

„Ne. K tomu potřebuji výsledky laboratorních testů z Edinburghu. Jenže pokud bych zjistil zamoření, téměř určitě by bylo příčinou mutace viru ono.“

„Vypadá to, že kdosi zachází zatraceně daleko a dělá, co může, aby vina nezůstala na jaderné energetice.“ Bannerman pokrčil rameny, ale nic neřekl. Oba uvažovali, jestli ono daleko znamená i vraždu.

„Co budete dělat teď?“ zeptala se Shona.

„Vrátím se do Edinburghu. Lawrence Gill naočkoval materiál z mozků těch mrtvých nadeníků nějakým pokusným myším.“

„Proč?“ zeptala se Shona.

„Aby vypěstoval infekční agens, a my tak získali zdroj, který bychom mohli testovat a poté identifikovat.“

„Budete schopni určit, jestli je to nová forma viru?“

„Ano. Budeme o tom viru schopni zjistit všechno. Jeho hostitelské prostředí, inkubační dobu, odolnost, všecko. Nepřítele je důležité znát.“

„Budete cestou zpátky do Edinburghu řídit?“ zeptala se Shona. Tu otázku si Bannerman v duchu kladl také. Představa, že levou nohou musí pársetkrát šlápnout na spojku, ho nenaplňovala příjemným očekáváním. Pohnul kolenem pod přikrývkou a cukl sebou.

„Zvládnou to,“ odpověděl.

Shona se usmála a řekla: „Udělám s vámi takový obchod.“

„Jaký?“

„Pokud bychom mohli nejdřív dojet do Invernessu, budu řídit já a odvezu vás pak zpátky do Edinburghu.“

„To myslíte vážně?“ zeptal se Bannerman.

„Jistě.“

„Ale proč?“

„Protože chci,“ řekla Shona. „Nebyla jsem v Edinburghu, už ani nepamatuju. Tak co říkáte?“ Bannerman nevěděl, co říct.

„Ale samozřejmě, pokud o mou společnost nestojíte...“

„To ne, ani zdaleka,“ zdůraznil Bannerman. Vzal Shonu za ruku a řekl: „Myslím, že by to bylo naprosto skvělé, a děkuji vám. Krom toho, jak jsem se dozvěděl, vděčím vám za život.“

„Nesmysl,“ vysmála se Shona. „Hoteliér by byl určitě udělal poplach sám a nepotřeboval by k tomu mé nabádání.“ Bannerman se usmál. „Možná,“ řekl, „ale pravda je, že tohle nikdy nebudeme vědět určitě. Udělala jste to vy. Díky.“

„Není zač,“ usmála se Shona. „Na shledanou ráno.“

Bannerman cítil, jak mu těžknou víčka. Pocit tepla, poté co mu byla taková strašná zima, mu byl ještě natolik vzácný, že si ho dál vychutnával a těšil se z něj. Angus MacLeod mu dal nějaká analgetika, která mu utišila bolesti, takže pocit nic nenarušovalo, a teď navíc přibýlo ještě jedno příjemné pomyšlení: v pokoji hned vedle je Shona MacLeanová.

„Dobré ráno,“ pozdravila Bannermana Shona, když sešel do jídelny na snídani. Měla na sobě přiléhavý tmavomodrý svetr s bílým šátkem na krku a světle modré šponovky. Jiné hosty v hotelu neměli a v tuto ranní dobu bylo v místnosti poněkud chladno. Částečnou kompenzaci poskytovalo slunce, které proudilo do místnosti, protože venku byl jasný den. „Myslela jsem si, že budete spát mnohem déle.“

„Dobré ráno,“ odpověděl Bannerman, opětoval její úsměv a pomalu kráčet k ní. „Nemohl jsem v posteli vydržet.“

„Bolí vás to?“ zeptala se Shona.

„Bolí mě všechno, nač si vzpomenete,“ odpověděl Bannerman a opatrně se spustil do křesla.

„A opravdu chcete jet už dneska? „Možná byste si měl trochu oddechnout. Můžu jet do Invernessu autobusem.“

Bannerman trval na tom, že je mu dost dobře. „Je tu ale jeden problém,“ dodal.

„A co to je?“

„Moje auto. Nechal jsem ho včera na farmě v Inverladdie. Je pořád ještě tam.“

„Mohla bych tam pro něj zajít?“ navrhla Shona. „Vy zrovna nevypadáte, že byste se mohl pustit na túru.“

„Bůh chraň,“ řekl Bannerman a obrátil oči v sloup.

V hale zazvonil telefon. Slyšeli, jak hoteliér mluví do sluchátka. Bannerman zaslechl své jméno, takže ho nepřekvapilo, když muž vešel do jídelny a oznámil mu: „To byla policie, pane doktore. Přivezou vám sem z Inverladdie auto.“

„To je od nich hezké,“ řekl Bannerman. Právě jsme mluvili o tom, jak ten problém vyřešíme.“ Hoteliér se podíval jinam, jako by byl v rozpacích, a pak dodal: „Myslím, že je tu problém, pane.“ Aniž počkal, až se ho Bannerman zeptá na vysvětlení, opustil místnost.

„To by mě zajímalo, co to má znamenat?“ řekl Bannerman.

Shona pokrčila rameny.

Bannermanovo auto přivezli na policejním odtahovači. Když Bannerman se Shonou vyšli ven, uviděli proč. Pneumatiky byly prořezané a celá karoserie vozu poničená spoustou červené a černé barvy ze spreje. Když Bannerman natáčel hlavou nalevo a zase napravo, podařilo se mu z celého toho svinčíku nakonec rozluštit slovo po slovu vzkaz. Četl ho po kouskách: „Vypadni... mizero ... nech... naši práci... na pokoji...“ K Bannermanovi přistoupili dva policisté z doprovodné pandy.

„Moc nás to mrzí, pane doktore,“ řekl jeden z nich. Pokud vás to trochu utěší, už máme ty dva, co to udělali.“

„Máte je?“

„Je to tu malé. Stačila chvilka, a zjistili jsme si, kdo v poslední době kupoval barvu ve spreji. Ještě od toho měli ruce.“

„Kdo to je?“ zeptal se Bannerman.

„Dva místní kluci, Turner a Ferguson. Pracují v elektrárně. Povídá se tady, že se snažíte, aby ji zavřeli.“

„To by mě zajímalo, kdo to pustil do oběhu,“ řekl Bannerman a pomyslel na C. J. Mitchella.

„Tyhle dva kreténi si řekli, že vezmou věc do ruky a takříkajíc sami zaprotestují. Nejspíš je budete žalovat?“

„Není to moje auto,“ poznamenal Bannerman. „Zeptejte se půjčovny Hertz.“

„Rozumím, pane, nejspíš tedy nebudete chtít, aby zůstalo tady.“ Bannerman zavrtěl hlavou, když se podíval na zuboženou Sierru. Napadlo

ho, jak daleko by šli nespokojení dělníci, aby ohrožení své práce zažehnali. Byl to také důvod té střelby včera na pobřeží? říkal si v duchu. „Zavolám té firmě a řeknu jim, aby se o auto postarali.“

„Dobře, pane. Bude na dvoře policejní stanice ve Stobmoru.“ Bannerman zavolal do půjčovny. Potěšilo ho, že je to vůbec nevyvedlo z míry. Přál by si, aby mu z Invernessu dodali jiné auto? Bannerman se zeptal Shony a rozhodli se, že odjedou do Invernessu autobusem a vyzvednou si nové auto tam, až bude Shona hotová se svým zařizováním. „Ano, bude tu na vás čekat,“ ujistila ho úřednice.

„Autobus přijede v deset třicet,“ ozval se hoteliér. Když ho zmeškáte, budete tu muset strávit další den.“ To byla hrozba, kterou Bannerman vzal vážně. Sbalil si věci a čekal na zastávce se Shonou víc než pět minut před plánovaným příjezdem. V Achnagellochu nastoupili tři další lidé, takže jich pak v autobuse bylo celkem osm. Dva další vyzvedl autobus na odlehlých farmách na klikaté okružní trase, pak už se dostal na hlavní silnici a zamířil na jih. Bannerman vyzvedl v půjčovně nové auto a Shona šla zatím navštívit lidi, kteří měli na starosti reklamu trhu uměleckých řemesel, kterého se chtěla účastnit. Po hodině, kterou jí poskytl, aby si vyřídila své věci, zajel na místo, kde ji měl vyzvednout. Než se objevila, čekal ještě čtvrt hodiny.

„Jak to šlo?“ zeptal se.

„Myslím, že moc dobře,“ odpověděla Shona. „Koncem týdne mi dají vědět.“

„Znamená to, že do Edinburghu nepojedete?“ zeptal se Bannerman. „Ovšemže pojedu,“ ujistila ho Shona.

„To je dobře,“ usmál se Bannerman a myslel to upřímně.

V autobuse promeškali oběd, a když se konečně dostali do Invernessu, museli se spokojit s malým občerstvením. Bannerman se zeptal Shony, zda má hlad, nebo jestli mají vyjet a najíst se někde cestou do Edinburghu.

„Pojedeme teď,“ řekla Shona. „Přesuňte se.“

Bannerman jí uvolnil místo u volantu a pěkně se usadil, aby si cesty užil. Vždycky jezdil v autě raději jako pasažér než řidič. Tak se mu nemohlo stát, že by ho něco vyvedlo z míry. Při tom pomýšlení si uvědomil, že si zapomněl v Achnagellochu z poničené sierry vzít svou kazetu s gregoriánským chorálem.

Na jídlo zastavili v Aviemoru a vybrali si restauraci, která jim připadala útulná, protože v ní svítila oranžová světla. Uvnitř si lidé v lyžařském oblečení naříkali, že není snůh. Stěžovali si, na kolik peněz je přijde, když si musejí hledat jinou zábavu.

„Tak tuhle blbost jsem udělal naposled,“ prohlásil muž s výrazným severoanglickým přízvukem. Mohl jsem jet do blbýho Zermattu za polovic toho, co mě stojí vychvalovaný blbý Skotsko.“

„Třeba bude sněžit zítra,“ těšila ho žena. „Leda tak zase lejt jako z konve,“ odsekl. Všeobecné mínění bylo na straně manžela.

„Ani jedinkrát jsem nemohla vyzkoušet své nové lyže,“ stěžovala si jiná žena oděná do čehosi, co vypadalo jako fialová svrchní kůže. Barva se tloukla s její růžovou rtěnkou. Sluneční brýle posazené na temeni působily tak nevhodně jako sandály na Sibíři. Ten ze severní Anglie se k ní naklonil a řekl: „Víte co, dušinko, až ten blbec vedoucí přijde zase s těma jeho blbejma řečičkama vo krásný procházce v horách, tak já je za vás vyzkouším na něm... hranou napřed.“ Lyžaři se zasmáli a Bannerman si řekl, že duch Dunkirku, který tak milují politici, stále ještě žije a vzkvétá.

„Lyžujete?“ zeptala se ho Shona. Bannerman řekl, že ne.

„A vy?“ Shona zavrtěla hlavou. Přestože přšelo skoro celý den a vítr na Forthském mostě pěkně mával vysokými nákladáky, Bannermanovi bylo líto, že cesta už končí. Povídali si se Shonou prakticky bez přestání a všechno ho to moc bavilo. Na Shonině životní filozofii bylo cosi úchvatného a přitažlivého. Na povrchu vypadala přímá a nekomplikovaná – lidé by měli dělat to, co chtějí. Ale až když jste uvážili nesnadnost toho, s jakou se uvádí do praxe, začalo být zjevné, kolik snahy do toho musíte vložit. Jak podotkl Angus MacLeod, lidé rádi předstírají, že dělají věci tak, jak chtějí, ale málokdy je to pravda.

„O čem přemýšlíte?“ zeptala se Shona.

„O životě,“ usmál se Bannerman.

„Život vám běží, když o něm přemýšlíte,“ řekla Shona.

Bannerman se otočil a podíval se na ni. Byla soustředěná na silnici před sebou, ale na tváři neměla žádné stopy po stresu či námaze, i přes ty hrozné povětrnostní podmínky. Připadalo mu, že žije na plné obrátky a každý okamžik se jí líbí. Navíc vypadala krásně.

„Na co myslíte teď?“

„Myslel jsem na to, že ráno zavolám na Radu pro lékařský výzkum,“ lhal Bannerman. Když přešli přes hřeben kopce, tmě před nimi náhle protkala spousta oranžových světel v dálce, kde leželo předměstí. Shona se ho zeptala: „Kde bydlíte?“

„Na Královské míli, ale jeďte tam, kam potřebujete, a já už tam odtud opravdu dojedu sám.“

„Jak dlouho se zdržíte?“ Zítra se tady trochu potoulám a navštívím pár starých známých. Pozítří se nejspíš zase vydám zpátky,“ odpověděla Shona.

„Vy tady nebudete bydlet u přátel?“ zeptal se Bannerman.

„Ne.“

Bannerman nevěděl, jak na to.

„Nerad bych, abyste si to špatně vysvětlila, ale ten byt, co mi přidělili, má dva pokoje, a kdyby se vám chtělo být tam, upřímně vám to nabízím.“ Shona se usmála nad Bannermanovými rozpaky a pomyslela si, že ty snad už lze najít jen u jiné generace. Když si vzpomněla, co jí Bannerman říkal na Severním Uistu o sousedech, řekla: „A nevzbudilo by to pohoršení u ctihodných lidí z univerzity?“

„Patrně ano,“ odpověděl Bannerman.

„Tak to přijímám,“ řekla Shona.

„Vítejte zase u nás, doktore,“ řekl Georgie Stoddart, když viděl Bannermana ve společenské místnosti lékařské fakulty. Bannerman si natočil kávu u automatu a přisedl si k němu.

„Kulháte,“ poznamenal Stoddart.

„Poranil jsem si koleno,“ řekl Bannerman.

„Slyšel jsem, že máte zásluhu na nalezení chudáka Lawrence?“ Bannerman přemítal, jestli RLV informovala Stoddarta o tom, co se chudákovi Lawrencovi skutečně stalo. Z dalšího hovoru s úlevou zjistil, že Stoddart žije v domnění, že Gillova smrt byla nehoda. To je jen dobře. Stoddart nemůže být při vyšetřování ničím užitečný. Čím méně ví, tím lépe.

„Taková slibná kariéra,“ naříkal Stoddart, a on ji obětuje na oltář Venuše.“ Bannerman úkosem pohlédl na Stoddarta a zauvažoval, jestli dobře slyšel.

„Pane profesore,“ řekl, „útěk Lawrence Gilla neměl nic společného s nějakou Venuší. Neutekl k jiné ženě, jak jste si všichni mysleli.“

„Tak proč?“

„To nevím.“

„To je podivné,“ mumlal Stoddart.

„Nevidím tady doktorku Napierovou,“ rozhlédl se Bannerman.

„Není tu,“ řekl Stoddart. „Smrt Lawrence ji bohužel pěkně sebrala. Navrhl jsem jí, aby si vzala pár dní volna.“ Zatraceně, pomyslel si Bannerman. Doufal, že se dozví od Morag Napierové něco nového o experimentech na myších. Takhle se bude muset pít sám. Bannerman s překvapením zjistil, že dveře do laboratoře jsou odemčené. Otevřel je a jemně zaklepal na skleněnou výplň pootevřených dveří, nikdo neodpověděl, a tak vešel dovnitř. Šel za hudbou, která vycházela odněkud zezadu, až našel známky života. Zootechnička, která měla službu, nebyla táž, kterou viděl při poslední návštěvě s Morag Napierovou. Byla to starší žena a právě pitvala králíka. Zvíře bylo natažené na dřevěném prkně, s údy připevněnými gumičkou k hřebíkům v rozích. První řez, kterým zvíře otevřela od krku k rozkroku, už byl proveden a zootechnička právě brala vzorky plicní tkáně. Hudba vycházela z malého tranzistorového rádia na stole.

Bannerman tiše zakašlal, aby si ho všimla. Žena upustila skalpel a zatajila dech. Nástroj se odrazil od kraje stolu a s řinčením dopadl na zem. „Bože, vy jste mě vylekal,“ vykřikla. Kdo jste?“

„Jmenuji se Bannerman. Ještě jsme se nesetkali.“

„Bannerman?“ opakovala žena a z tónu bylo jasné, že jí jméno nic neříká. Jako by se něčeho bála a byla nejistá.

Bannerman se usmál, aby ji uklidnil.

„Z RLV,“ řekl. „Pracuju na projektu doktora Gilla. Mrzí mě, že jsem vás poděsil.“

Žena se uklidnila. „Je to moje chyba,“ řekla. „Dveře měly být zamčené, ale zase jsem zapomněla. Profesor mě pěkně sjede, jestli se to doví, nepovíte mu to, že ne?“ Bannerman zavrtěl hlavou.

„Ne. Proč si děláte takovou starost se zamykáním dveří?“

„Kvůli ochráncům zvířat, víte,“ odpověděla žena. „V poslední době se začali v Edinburghu nějak ozývat.“ Bannerman se díval, jak žena lyzolem čistí plochu na stole a na podlaze, kam dopadl skalpel. Použité tampony odhodila do sterilizačního bubnu.

„Něco ošklivého?“ zeptal se Bannerman, když uviděl, jak přepečlivě se chová.

„Tuberkulóza,“ odpověděla. „Začíná se znovu objevovat u pacientů s AIDS.“

„Co ten králík?“

„Byla tu nejasnost, jestli to tenhle pacient dostal od člověka, nebo od hovězího dobytka, takže jsme naočkovali morče a králíka. Pokud je hovězího původu, infikuje oba, pokud lidského, dostane to jen morče, ale to vám nejspíš neříkám nic nového?“

„Pokud jsem to někdy věděl, už jsem to zapomněl,“ usmál se Bannerman. „Už hodně dlouho jsem se s TBC nesetkal.“

„Spousta nemocí se znovu objevuje u nemocných s AIDS,“ řekla ta žena. „Všechny ty bacily jen čekaly, až se objeví lidi bez imunity.“

„To není příjemné pomyšlení, slečno...?“

„Cullenová, Lorna Cullenová. Podívejte se na plíce tohohle zvířete. Jsou celé prolezlé.“ Bannerman se podíval z větší blízkosti a uviděl na králíkových plicích záplavu žlutohnědých uzlinek. Už to vidím.“

„Co jste potřeboval, pane doktore?“

„Lawrence Gill naočkoval nějaké myši, než zmizel. Jen mě zajímalo, jak se jim daří. Byly tady někde, jestli se dobře pamatuju,“ řekl Bannerman a přistoupil k místu, kde stály příslušné boxy při jeho poslední návštěvě. Sundal si první a podíval se dovnitř. Oproti minule, kdy viděl jen zdravá zvířátka, dvě z myší uvnitř nevypadaly dobře a zbývala jim jen minimální rovnováha a koordinace. V druhých dvou boxech našel totéž.

„Jak se jim daří?“ zeptala se Lorna Cullenová, která pokračovala v pitvě. Slova přitlumila nasazená rouška.

„Jsou nemocné.“

„Co s nimi chcete udělat?“

„Nic. Nejdřív se zeptám na neurobiologické jednotce, jestli jsou na vzorky připraveni, a pak buď já, nebo Morag Napierová myši zabijeme a vyndáme jim mozečky.“

„Něco ošklivého?“ zeptala se Lorna Cullenová Bannermanovými slovy.

„Moc,“ odpověděl Bannerman. Z pracovny zavolal Bannerman Morag Napierové. Když vzala telefon, připadala mu nápadně klidná. „Nevěděla jsem, že už jste zpátky.“

„Vrátil jsem se včera večer,“ odpověděl. Je mi velmi líto, co se stalo Gillovi.“

„Byl to moc fajn člověk,“ řekla Morag.

„Zrovna jsem byl v laboratoři,“ řekl Bannerman. „Ty myši, co Gill naočkoval, vypadají dost nemocně. Myslím, že by se brzy měly zabít a mozečky poslat do laboratoře Hectora Munroa.“

„Zjistil jste něco ohledně těch úmrtí nahoře na severu?“ zeptala se Morag.

„Dost málo, ale domnívám se, že výsledky z pokusných myší nám to řeknou najisto. Zabiju je zítra.“

„Chtěl byste, abych to udělala já?“ zeptala se Morag. „Vrátíte se brzy?“

„Budu tam už zítra,“ odpověděla Morag. „Tak co abychom to udělali společně? Tak se nám podaří do oběda dodat vzorky Munrovi, a říkal jsem si, že bychom si mohli udělat i pár mikropreparátů pro sebe. Pokud uvidíme důkazy o degenerativní chorobě, už tu odpověď budeme mít. U Munroa pak doplní technické detaily o inkubačních časech a litry infekčnosti později.“

„Dobře,“ řekla Morag. „Na shledanou zítra.“ Bannerman zavolal Milneovi na Radu pro lékařský výzkum, že je zpátky v Edinburghu a chce mu podat zprávu. Po počátečních zdvořilůstkách se Milne zeptal, jak pokračuje vyšetřování. „Než Lawrence Gill zemřel, naočkoval nějakým pokusným myším materiál z mozků těch tří mužů, co zemřeli. Zítra hodlám ty myši zabít, pokud nejsou už mrtvé, a předám mozečky Hectorovi Munrovi k testům na svědivku. To by pak mělo nade vší pochybnost prokázat, zda ti muži na svědivku zemřeli, a můžeme začít s charakteristikou infekčního agens. Nepřímé důkazy toho, že jde o účast svědivky, jsou už tak obrovské.“

„Můžeme pro to něco udělat my?“

„Můžete zařídit monitorování radioaktivity podél pobřeží na farmě Inverladdie. Snažil jsem se to udělat sám, ale narazil jsem na jistý odpor.“ Odpor?“

„Pohlíželi na mě jako na ohrožení pracovních příležitostí.“

„Doufám, že nedošlo k nějakému násilí?“

„Tak trochu ano,“ řekl Bannerman. „Vandalové mi zničili auto a na pláži po mně někdo střílel.“

„Pane na nebi, Bannermane. To bylo přímo dobrodružství!“

„Podařilo se mi monitorovat pomezí mezi Inverladdie a jadernou elektrárnou. Nic jsem sice nenašel, ale je tu ještě možnost, že došlo ke kontaminaci z moře kousek dál po pobřeží. Pokud ano, tak to mohla být příčina mutace ovčího viru.“

„Předpokládám, že k dalšímu výskytu toho mozkového onemocnění v oblasti už nedošlo?“

„Ne,“ souhlasil Bannerman.

„Takže je tu možnost, že to byl jeden izolovaný případ, který se třeba už nikdy nebude opakovat,“ řekl Milne.

„Je to možné,“ připustil Bannerman a pomyslel si, že taky je možné, že se nový virus už rozšířil po celé zemi a jen číhá, kdy nakazí nová stáda a pak se potravinovým řetězcem dostane do nedělních obědů. Y duchu si vybavil letící vránu, jejíž zobák je ještě od krve z ovčí zdechliny, na které se právě popásla.

„Požádám Allisona, aby uvědomil úřad hlavního hygienika. Ti provedou celkovou inspekci,“ řekl Milne.

„Co Gillova smrt?“ zeptal se Bannerman.

„Tady bohužel není moc nového. Pokud vím od Allisona, jediným vodítkem je popis muže, který se zastavil na poště v Cairnishi a předstíral, že je Gill, a ten jim moc nepomohl.“

„Žádný jednonohý Číňan s jizvou?“ zeptal se Banner-man.

„Bohužel ne. Dost vysoký, světlejší vlasy, střední postava, světlá pleť, fešák a poštmistrová si myslela, že mluví s nějakým přízvukem, ale nemohla přijít na to, jaký to je.“

Jak říkáte, z toho se moc nepozná,“ souhlasil Bannerman.

Jaké máte plány pozítří?“ zeptal se Milne.

Jakmile odešlu vzorky mozečků Munrovi a prohlédnu si to v mikroskopu, vrátím se do Londýna, a než budou výsledky, dám se znovu do práce v nemocnici.“

Jsme vám velmi vděční, doktore,“ řekl mu Milne.

„Co tomu všemu říká pan Allison?“ zeptal se Banner-man.

„Myslím, že oficiální stanovisko je brát celou tu záležitost jako ojedinělý případ.“

„Na tenhle závěr je trochu brzy,“ namítl Bannerman. „A kdyby se ukázalo, že ti muži umřeli na svědivku, budeme muset brát v úvahu, že ta nemoc může přejít na člověka.“

„Pan Allison a jeho kolegové jsou toho názoru, že pokud za to může mutovaný svědivkový virus, pak už to není virus svědivky.“

„To je neslýchané!“ vykřikl Bannerman.

„Myslím, že na to musíme pohlížet pozitivně a nedělat paniku, doktore. Sám jste říkal, že svědivka existuje už nějakou dobu. Kdyby způsobila nějaké problémy před-tím, věděli bychom to.“

„Ne nutně,“ odporoval Bannerman. „Vy jste začali s průzkumem mozkových onemocnění, aniž jsme věděli o výskytu u obyvatelstva. Pár

mrtvých tam či onde, toho si nikdo nevšimne. Teprve až když víme, co hledáme, začínají být věci jasnější.“

„Myslím, že nemůžeme zničit farmářství jen na základě několika nevyjasněných úmrtí tam či onde, která mohla, ale také nemusela mít souvislost s nakaženými zvířaty. Vy snad jste jiného názoru?“ zeptal se Milne.

„Rozhodně myslím, že bychom to neměli ututlat,“ řekl Bannerman.

Milne na to odpověděl: „Pan Allison mě ujistil, že budou okamžitě k dispozici štedré vládní prostředky pro výzkum mozkových onemocnění u obyvatelstva.“

„Hned jak jim řeknete, co chtějí slyšet,“ zamumlal si Bannerman pod vousy.

„Prosím? Dobře jsem vás neslyšel,“ řekl Milne.

„Nebylo to důležité,“ odevzdaně odpověděl Banner-man.

„Možná byste si rád požádal o grant rady pro vaši vlastní katedru, abyste mohli nějakou část výzkumu provést vy?“ navrhl Milne.

Bannerman zavřel oči a držel jazyk na uzdě. „Možná,“ řekl a zavěsil.

Když se Shona k večeru vrátila do bytu, Bannerman byl stále ještě ve špatné náladě. „Měl jste zlý den?“ zeptala se, když si všimla, jak je nemluvný. „Dá se to tak říci,“ usmál se. „A co vy?“

„Šlo to,“ odpověděla Shona. Připadá mi, že jsem skoro celý den poslouchala moje bývalé přítelkyně, které nemluví o ničem jiném než o miminech a splácení domků a o tom, co má Roger nebo Harry rád k večeři. Dřív mi připadaly zajímavé!“ stěžovala si Shona.

„Co se to s nimi stalo?“

„Víla věku,“ řekl Bannerman.

„Cože?“

„Mám takovou teorii. Jednoho večera se uložíme k spánku a Víla věku přijde k naší posteli a poklepe nám na rameno. Když se probudíme, jsme staří a nudní.“

Shona se usmála a zeptala se: „V jakém věku tahle víla chodí?“

„Ten není přesně stanovený,“ odpověděl Bannerman. Některým lidem se to může stát už kolem dvaceti, jiným se to nepříhodí ani v šedesáti.“

„Smím se zeptat...?“

„Jednou v noci jsem se probudil a uviděl ji,“ řekl Bannerman. „Vyděsilo mě to.“

„Ale nedotkla se vás. Je to vidět,“ ujistila ho Shona.

„Nejsem si tím tak jistý,“ řekl Bannerman.

„Proč byl ten den tak špatný?“ zeptala se Shona.

„Musel jsem jednat s ouřadama.“

„Co myslíte těmi ouřady?“

„Lidi, co mají moc. Lidi, co tuhle zemi řídí. Někdy má jejich chování jen krůček k nepoctivosti.“

„To nikdy,“ řekla Shona sarkasticky.

Bannerman se na ni podíval a pokračoval: „Já vím, že patří k dobrému tónu říkat, že všichni, kdo mají moc, jsou zkorumpovaní a hledí si jen svého, ale já jsem tomu doopravdy nevěřil. Možná někdo, ale myslel jsem si, že v zásadě převažuje pravda, poctivost a čestnost a že se snaží jednat v našem nejlepší zájmu.“

„A teď už si to nemyslíte?“

„Teď mi dělá starost to, o čem oni se domnívají, že je v našem nejlepším zájmu,“ odpověděl Bannerman.

„Taková deziluze si žádá léčbu alkoholem,“ řekla Shona. „Jsem tu poslední večer. Pozvu vás na skleničku, ano?“

„Ne, ne,“ protestoval Bannerman. „Už jsem vám zavázán, že jste mě odvezla sem. Myslím, že sám bych to nesvedl. Trvám na tom, že já pozvu vás někam na večeři, ledaže snad máte smluveného něco jiného?“

Shona se usmála a řekla: „Ne, nic smluveného nemám.“

Shona a Bannerman už byli na odchodu z bytu, Bannerman si kontroloval, jestli má klíče, když vtom někdo zazvonil. „Koho to sem...“ zamumlal a otevřel dveře. Stála tam žena Lawrence Gilla.

„Na katedře mi dali vaši adresu, doufám, že se nezlobíte, vy prý jste našel Lawrencovo tělo?“

„Ano, je to tak, paní Gillová, a je mi to moc líto, upřímnou soustrast. Chystal jsem se vás navštívit, než odjedu...“ Věra Gillová zjevně čekala, že ji pozve dál, a Bannerman si byl trapně vědom toho, že Shona stojí hned vlevo ode dveří v chodbičce. Nevěděl, co má dělat.

„Právě jsem se chystal pryč,“ řekl celý nespůj, protože věděl, jak to musí vypadat hrubě.

„Jen jsem chtěla vědět něco o tom místě, kde zemřel,“ řekla Věra Gillová. „Vím, že vám to asi přijde hloupé, ale ráda bych, abyste mi je popsal, abych si to mohla v duchu představit.“

„Ahoj, Věro,“ řekla tiše Shona a postoupila k Bannermanovi.

„To jsi ty!“ vykřikla Věra Gillová a v očích se jí objevilo podezření. „Ksaku, co tu... Aha, už to chápu, přišla jsi o Lawrence, tak teď jedeš po něm!“

„Nic takového,“ řekla Shona s obdivuhodným klidem. „Je pravda, že jsem kdysi milovala tvého muže a měla jsem s ním poměr, ale to bylo před spoustou let. Lawrence neutekl ke mně. Neopustil tě, Věro. Miloval tě, proto to se mnou skoncoval.“ Věra Gillová zírala na Shonu široce rozevřenýma očima a řekla: „Potvoro prolhaná! Víím, že těsně předtím, než zmizel, se s tebou po telefonu domlouval, že k tobě pojede!“ Bannerman sbíral síly a připravoval se, že zasáhne, pokud to bude nutné. „Telefonoval mi,“ řekla Shona, a přijel na ostrov, ale jen proto, že hledal místo, kde by se ukryl! Lawrence tě neopustil, Věro. Utekl, protože se bál. Byl ve velkém nebezpečí.“

„Bál se? V nebezpečí?“ posmívala se Věra Gillová. Blbost!“

„Je to pravda,“ řekl Bannerman. „Váš manžel si myslel, že se ho někdo snaží zabít.“ Počáteční zlost Věry Gillové se zmírnila a nahradil ji zmatek.

„Já to nechápu,“ řekla. Lawrence byl doktor, proč by ho někdo chtěl zabít?“

„Víte co, pojděte dál, paní Gillová,“ navrhl Bannerman, vzal ji kolem ramenou a jemně ji uvedl dovnitř. Shona šla do kuchyně uvařit čaj. „Když váš manžel zmizel, paní Gillová, pátral po příčině smrti tří dělníků na farmě. Domníváme se, že zjistil něco, za co ho někdo jiný byl ochoten i zabít, jen aby mlčel. Lawrence nějak věděl, že jeho život je v nebezpečí, tak zavolal Shoně a požádal ji o pomoc, aby mu sehnala nějaké místo, kde by se na čas ukryl.“ Věra Gillová chvíli přemítala o tom, co slyšela, a uvažovala, co to znamená. Se znatelným úsilím ovládla své rozrušení a řekla: „Tvrdíte mi, že smrt mého muže nebyla nehoda?“

„Lawrence spadl z útesů na Barasayi, paní Gillová. To víme jistě, ale máme důvod si myslet, že ho někdo strčil. Důkaz o tom nemáme, ale úřady o našem podezření vědí a budou to vyšetřovat.“ Shona se vrátila do pokoje s čajem na podnosu. Věra Gillová od ní přijala šálek a její pohled signalizoval, že mezi oběma ženami nastává mír. Srkala čaj pomalu a uvážlivě, oči prozrazovaly, že mysl se stále zmítá v chaosu.

„Nevím, jestli se mám smát, nebo plakat,“ řekla napůl omluvně. „Tak Lawrence mě nakonec neopustil.“

„Ne,“ přisvědčila Shona.

„Kdo vám řekl, že váš manžel telefonoval Shoně?“ zeptal se Bannerman.

„Morag Napierová.“

Bannerman přikývl.

Než dopila Věra Gillová čaj, získala znovu rozvahu a byla připravená odejít. Poděkovala Bannermanovi a Shoně, dokonce jim oběma potřásla rukou, třebaže před Shonou přitom uhnula pohledem. Když se Bannerman vrátil ode dveří, Shona dlouze vydechla. „S tím jsem nepočítala,“ řekla. „Já taky ne,“ přisvědčil Bannerman. „Myslel jsem, že jste říkala, že ten poměr s Gillem jste ukončila vy?“

„Ano,“ řekla Shona.

„Jste hodná.“

„Můžeme se jít najíst?“

Konfrontace s Věrou Gillovou Bannermanovi a Shoně trošku pokazila večer. Až do jejího příchodu se zdálo, že ti dva mohou na chvíli zapomenout na mrtvé, uvolnit se a užívat si navzájem své společnosti, ale nyní se téma Gillovy smrti a těch tří z Inverladdie opět dostalo do popředí jejich myšlenek.

„Pořád ještě nemáte ani tušení, proč Lawrence zavraždili?“ zeptala se Shona.

„Hodně jsem o tom přemýšlel,“ řekl Bannerman. „Ale vždycky nakonec chodím v kruhu. Gill se zoufale snažil odeslat balíček, v kterém, jak předpokládáme, mohly být ty pohřešované nakažené mozky. Podle toho, co řekl vám, si myslel, že jakmile se mu to podaří, bude mimo nebezpečí. To musí znamenat, že kdokoli by dostal ten balíček, dozvěděl by se taky vše, co se dá, o příčině té smrti. Byl adresovaný radě, tak patrně chtěl, aby ty mozky rada analyzovala. Ale předtím už přece poslal na radu vzorky! A už jsme je prohlédli! Věděli jsme o účasti svědivky!“

„A on věděl, že to víte,“ dodala Shona.

„Přesně tak,“ řekl Bannerman.

„Takže v těch mozcích muselo být ještě něco jiného, co by se neobjevilo v preparátech,“ tušila Shona. „Ještě cosi, o čem chtěl, abyste věděli.“

„Jako třeba co?“ řekl Bannerman pomalu. Tu otázku dával sám sobě. „Pokud radiace způsobila proměnu viru, ukázalo by se to na vzorcích z mozků?“ zeptala se Shona.

„Ne,“ odpověděl Bannerman a zavrtěl hlavou.

„Ne, to by se neukázalo.“

„Znamená to, že jakoukoli spojitost mezi jadernou elektrárnou a Gillovou smrtí lze vyloučit? přemítal. „Takže lidi v elektrárně by nic nezískali, kdyby zarazili jakoukoli další analýzu těch mozků?“ řekla Shona, jako by četla Bannermanovy myšlenky. „Přesně tak,“ řekl Bannerman.

„Myslím, že tady stojíte před něčím mnohem větším než před několika rváči, co se bojí o svou práci,“ řekla Shona.

Bannerman náhle dostal strach a řekl: „Myslím, že máte pravdu.“ Shona se dotkla Bannermanovy ruky a řekla: „Pozitíí už to budete mít z krku. Vráťte se do své nemocnice a tohle všechno bude jen zlý sen.“ Bannerman se na ni podíval a přikývl.

„Zas tak úplně zlý sen to nebyl,“ řekl. „Něco z toho bylo moc fajn.“ Vzal Shonu za ruku a políbil ji.

„Pospěš si,“ řekla Shona tiše, „dopij to a pojďme domů.“

Ráno odvezl Bannerman Shonu na nádraží, odkud měla jet vlakem do Invernessu, jako první kolo své cesty domů. Zjistil, že je opravdu nerad, že se mají rozloučit, a trval na tom, že ji doprovodí až na nástupiště, kde stáli u otevřených dveří vagónu. „Nemůžu ti dost poděkovat za to, žeš mě sem dovezla,“ řekl Bannerman.

„To nic nebylo,“ namítla Shona. „Už dávno jsem v Edinburghu nebyla a ráda jsem se podívala, jak se mají kamarádky.“

„Byl jsem s tebou moc rád,“ řekl Bannerman a oči dodávaly víc než nešikovná slova.

„Mně se to tady líbilo,“ řekla Shona. „Přeji ti hodně štěstí.“

„Tobě taky,“ řekl Bannerman. „Šťastnou cestu.“

Shona nastoupila do vlaku, když už výpravčí pískal a dveře po celé délce vlaku se hlučně zavíraly. „Ozvi se. Dej mi vědět, jak to bude dál.“

„Ozvu se,“ slíbil.

Když vlak opouštěl nástupiště, Bannerman mával a čekal, dokud úplně nezmizel z dohledu. Když se obrátil a šel zpátky k autu, měl podivně roztesknělý pocit.

Vzpomněl si, že tohle naposled cítil, když mu bylo čtrnáct a s prázdninami tenkrát skončila i jeho láska v Lake Districtu. Když kráčel do kopce od nádraží, pociťoval bezmocný vztek, měl zlost sám na sebe. Proč Shoně neřekl, co k ní cítí, místo aby ze sebe soukal ty opatrné větičky, které byly vymyšlené tak, aby se neodhalil. Báł se odmítnutí? Nechtěl se zesměšnit?

Chtěl Shoně říct, že ho z nějakého důvodu – sám to přesně nechápal – beznadějně přitahuje a že ji znovu chce vidět. Ale to přece nemohl udělat, nebo ano? Naprosto se to neslučovalo s jeho prací, s okolnostmi a jeho věkem. Bannerman nastoupil do auta a rozjel se, aniž se podíval do zrcátka. Červená limuzína ohlásila svou přítomnost dlouhým zatroubením.

„Kruc!“ zaklel Bannerman a dupl na brzdu a spojku zároveň, čímž mu levé koleno bolestivě připomnělo, že by bylo raději, kdyby tohle nedělal moc často. Omluvně pokynul řidiči červeného auta a odolal tirádě nadávek, která se právě snášela na jeho hlavu. Když se blížil k lékařské fakultě, dlouhá řada aut se zastavila. Z nějakého důvodu se silnice někde před ním sbíhala do jednoho pruhu a policie řídila dopravu. Po třech nebo čtyřech minutách čekání se proud dal do pohybu a Bannerman uviděl, že rovnou před fakultou stojí několik hasičských vozů a policejních aut.

Po zemi se táhly hadice a hasiči ve žlutých nepromokavých kombinézách je rolovali. Ukazoval policistovi, že chce zajet na parkoviště, ale ten ho poslal dál. Musel zaparkovat o nějakých dvě stě metrů dál a vrátit se. Na vyzvání ukázal policistovi u vchodu průkaz.

„Co se stalo?“ zeptal se.

„Ošklivý požár, pane,“ odpověděl policista. „Nějací šílenci.“ Policista se vzdálil, aby zabránil ve vjezdu jinému autu, které se sem také chystalo.

Bannerman se prodral tím zmatkem a uviděl Stoddarta, jak hovoří se dvěma muži v civilu. Něco si zapisovali a Bannerman nedokázal rozpoznat, jestli je to policie, nebo tisk. Poblíž uviděl Morag Napierovou a šel se jí zeptat, co se stalo.

„Ochránci zvířat si na nás v noci vylili vztek,“ řekla Morag.

„Pane na nebi, škody jsou velké?“

„Laboratoř se zvířaty je úplně pryč a celé spodní patro se topí ve vodě.“

„Laboratoř se zvířaty?“ opakoval Bannerman. „Chcete říct, že zvířata...“

„Úplně zlikvidovali,“ řekla Morag.

„Gillovy myši?“ zeptal se Bannerman.

„Jsou spálené.“

Bannerman byl zničený.

„Myslel jsem, že těm mizerům jde o zvířata!“ vykřikl.

„Jim že o něco jde?“ zvolal Stoddart, který se k nim přidal. „Je to smečka teroristů. Těm nejde vůbec o nic!“

„Zřejmě vnikli do budovy přes zvířetník, protože dveře nebyly zamčené,“ vysvětlovala Morag. „Dál se ale nemohli dostat, protože spojovací dveře do hlavní budovy byly zajištěné, a tak zapálili laboratoř se zvířaty v suterénu a doufali, že oheň proboří a popelem lehne celá budova.“

Poslední hasiči už opustili budovu, prostranství před ní se začalo vyprazdňovat a Bannerman měl pocit naprosté sklíčenosti. Poslední možnost dokázat spojitost mezi svědivkou a smrtí těch mužů v Achnagellochu zmizela. Pomalu přešel ke vchodu do laboratoře se zvířaty a uviděl zčernalou zeď uvnitř. Po podlaze se válely střepy a sousední zeď nesla několik hesel hlásajících nevinnost zvířat a zlo vědy. Třebaže uvnitř ze všeho kapalo a na podlaze bylo nejmíň pět centimetrů vody, ve vzduchu silně čpělo spálené maso. Pach sílil, když Bannerman opatrně procházel mezi zčernalými klecemi s nerozeznatelnými pozůstatky uvnitř. Vnitřní část laboratoře byla ohrazena šňůrou, protože strop nad ní se zřítil a hrozilo nebezpečí, že se utrhne i další zdivo. Bannerman viděl nahoru do místnosti, odkud se sem sesuly knihy a papíry, které teď ležely v loužích na podlaze. Sluneční paprsky, které sem dopadaly oknem, zdůrazňovaly zvířený prach z trosek. Všude tady panovalo přízračné ticho, takhle si představoval bitevní pole, když je po boji a živí odejdou domů. Půda zanechaná mrtvým.

11

Když šel Bannerman nahoru do své pracovny, v budově už se začínalo s úklidem. Jeho místnosti se požár nedotkl, pouze bylo cítit pach spáleniny. Zavolał Milnemu na RLV, aby mu vypověděl, co se stalo.

„Zatracení mizerové,“ komentoval. „Jako bychom toho už tak neměli dost, s čím se musíme potýkat, ještě se přidá smečka šilenců, co zapalují na potkání, co se dá.“ Pokud se neobjeví pohřešovaný materiál z mozků těch lidí, myši byly naše poslední šance, abychom přišli na kloub tomu infikujícímu činiteli,“ řekl Bannerman.

„Jaké jsou podle vás vyhlídky, že se nám ten materiál dostane do rukou?“ zeptal se Milne.

„Prakticky nulové,“ odpověděl Bannerman. „Mám podezření, že to všechno někdo zničil, aby se nedalo postoupit ve vyšetřování.“

Milne si povzdechl a řekl: „Pak se nejspíš budeme muset smířit s tím, že co bylo příčinou těch úmrtí v Achnagellochu, nebudeme nikdy s jistotou vědět.“

Bannerman si nemohl v tu chvíli nepomyslet, že spousta lidí může tento stav jen uvítat: vláda, jaderná lobby a možná i samotný Milne. Nikdy není snadné říkat lidem, co nechtějí slyšet, zvláště těm, kdo shodou okolností drží v ruce měšec, z kterého vás platí. Rada pro lékařský výzkum byla sice nezávislá, ale financovala ji ze státních prostředků vláda.

„Vrátíte se dnes do Londýna?“ zeptal se Milne

„Zítřa,“ odpověděl Bannerman.

Bannerman považoval za svou povinnost pomoci při čištění místností, které zachvátil požár. V mnoha laboratořích byly také nebezpečné chemikálie a zásoby bakterií a virů, které vyžadovaly odborné zacházení. Uklízečky a pomocné síly budou pracovat na chodbách a sborovnách. Oblékl si ochranný oděv vypůjčený z pitevny a zeptal se Morag Napierové, kde by tak mohl být nejvíc užitečný. Morag se na něj podívala, jako by neslyšela, a on otázku opakoval.

„Promiňte, myslela jsem na něco jiného,“ řekla. „Oddělení s tkáňovými kulturami vypadá děsivě. „Možná byste se mohl pokusit zachránit, co se dá?“ Bannerman odpověděl, že udělá, co bude v jeho silách.

Do hovoru se vložila jedna praktikantka z laboratoře a Morag na ni vztekla vyjela. Když si uvědomila, že je u toho Bannerman, zatvářila se rozpačitě, vymluvila se, že musí někam jinam, a rychle odešla.

„Doktorka Napierová je rozrušená,“ vysvětlil Bannerman praktikantce. „Možná byste mi mohla pomoci v oddělení tkáňových kultur?“ Když Bannerman s laborantkou odklidili svinčák z podlahy a pořádně ji vydezinfikovali, pustili se do záchrany skleněných zkumavek a lahviček, které zbyly. Odkládali je do kbelíků, aby se mohly umýt a znovu sterilizovat. Když naplnili poslední, Bannerman navrhl dívce, aby si šla dát čaj. Vřele souhlasila.

Bannerman za sebou zavřel dveře a pustil se chodbou. Asi tak v polovině se zarazil, protože se mu zdálo, že odněkud slyší ženský pláč. Bylo to nepochybné. Nahlédl do místnosti, z níž zvuky vycházely, a napůl čekal, že to bude Morag Napierová, podle nervového stavu, v němž ji viděl předtím, ale našel někoho jiného. Byla to Lorna Cullenová, laborantka z oddělení zvířat, s níž se seznámil den předtím. Bannerman pocítil rozpaky. Nebyla to situace, kterou by ochotně šel řešit, ale nikdo jiný nablízku nebyl. Přistoupil k ženě a sedl si vedle ní.

„Snad to nebude tak hrozné,“ začal tiše. Žena se na něj podívala a trpce si postěžovala: „To mi povídejte! Právě jsem dostala výpověď.“

„Proč?“

„Profesor za všechno tohle dává vinu mně.“

„Jak to?“

„Říká, že jsem nechala dveře do laboratoře se zvířaty odemčené, a tak se tam dostali ti teroristi.“

„Aha,“ řekl Bannerman a vzpomněl si, že předešlého dne byly dveře také odemčené.

„Ale já jsem je odemčené nenechala!“ protestovala laborantka. „To je ta nespravedlnost!“

„Ale jste si tím tak jistá?“ zeptal se Bannerman jemně.

„Ksaku jsem! Ano! Když jste tam včera přišel, tak jste mě vylekal, že jsem to měla ještě čerstvě v paměti. Dávala jsem si větší pozor než kdy jindy, abych dveře zamkla, když jsem odcházela. Dokonce si vzpomínám, že jsem ty dveře vyzkoušela, abych to věděla určitě. Museli mít klíč.“ Bannerman se zatvářil, že se mu to nezdá pravděpodobné, a žena to sama připustila. „Ale jedině tak se to dá vysvětlit,“ řekla a bezmocně si mnula ruce. „Museli ho mít. Já jsem dveře zamkla. Vím to.“

„Bydlíte odtud daleko?“ zeptal se Bannerman.

„V Leithu.“

„To je u moře, že?“

Žena přikývla.

„Máte auto?“

Žena zavrtěla hlavou.

„Vemte si kabát. Já vás zavezu domů.“

Stále ještě s kapesníkem u nosu si šla Lorna Cullenová pro kabát a Bannerman zatím vyhledal Morag Napierovou. Řekl jí, co hodlá udělat. „Proč?“

„Stoddart ji propustil.“

Bannerman odcházel a Morag Napierová na něj jen zírala, neřekla však nic. V sedm večer už měl Bannerman všechny věci sbalené a chystal se, že se ráno vrátí do Londýna. Odvezl auto nazpět do půjčovny, vyklidil věci ze svého stolu v pracovně na lékařské fakultě a poděkoval Stoddartovi za pohostinnost. Chtěl se rozloučit s Morag Napierovou, ale nemohl ji najít, požádal tedy Stoddarta, aby to udělal za něj a poděkoval jí za pomoc, kterou mu poskytla. Snažil se přimluvit za Lomu Cullenovou, ale Stoddart nehodlal ustoupit.

„Ta zatracená ženská tam vždycky nechávala otevřeno,“ trval na svém. Bannerman tiše stál u okna s vyhlídkou na světélkující město a všiml si, že pro jednou utichl vítr. Tmavé obrysy stromů v zahradách u Princess Street se ani nepohnuly. Na jasné obloze vyšly hvězdy a za skálou, na níž stojí hrad, vycházel měsíc. Kdyby tak mohl mít z celého toho podniku lepší pocit, ale cítil se naopak velice sklíčený. Jeho šetření naráželo na překážky na každém kroku, takže si nakonec připadal prázdný a frustrovaný. Teď už chtěl jedinou věc – opít se. Už byl na odchodu, když zazvonil telefon. V obavě, že by to mohl být Georgie Stoddart, který ho chce pozvat na večeři, si už chystal výmluvu. Zvedl sluchátko. Byla to Shona MacLeanová.

„Ahoj, Iane. Jsem zpátky doma na ostrově.“

„Jsem tak rád, že slyším tvůj hlas,“ vykoktal.

„To jsem ráda, že to říkáš,“ odpověděla Shona, „protože já nemám celkem žádný dobrý důvod, abych ti volala. Jen jsem tě chtěla slyšet.“

„To už je dost dobrý důvod,“ honem se ozval Bannerman, protože věděl, že kdyby zpomalil svou odpověď, začal by si rozmýšlet, co řekne. Když odpoví rychle, je tu šance, že poví pravdu. „Dneska ráno jsem toho chtěl tolik říct, a neudělal jsem to. Musím tě znovu vidět.“

„Ale jak?“

„Nevím jak,“ řekl Bannerman. „Jen mi řekni, že chceš vidět i ty mě.“

„Ano,“ odpověděla Shona. „Chci.“

„Tak něco vymyslíme,“ řekl Bannerman.

„Jsem moc ráda, že jsem zavolala,“ řekla Shona.

„Ty jsi ráda?“ zasmál se Bannerman.

„Skončil jsi dneska s těmi pokusy?“ zeptala se Shona.

Bannerman jí řekl o požáru.

„To je ale strašné!“ vykřikla Shona. „Takže nebudeš moct dokázat, že to byla svědivka!“

„Ne,“ přisvědčil Bannerman. „Je to celé jen děsná ztráta času.“

„Možná by ses měl opít,“ navrhla Shona.

„Přesně to mám v úmyslu,“ řekl Bannerman. „Zastihla jsi mě na odchodu.“

„Tak už tě nebudu dál zdržovat,“ řekla Shona. „Zavoláš mi zítra?“

„Jasně že zavolám.“

Euforie, kterou Bannerman pocítil z toho, že mu Shona zavolala a že jí byl schopen říct o svých pocitech, začala po dvou skleničkách vyprchávat. Neměl žádné pochybnosti o tom, co cítí k Shoně, ale začínal

vidět také problémy, které tím vznikají. Jak může doufat, že by mohl udržovat vztah k Shoně, když pracuje v Londýně a ona žije na vzdáleném ostrově? Jeden z nich by se musel přestěhovat a dovedl si představit, co by Shona říkala stěhování do Londýna.

Bannermanova hlava se začala vzpírat neutuchajícímu útoku jeho vlastních otázek. Dočasně je vyřešil třetí sklenkou a pak se rozhodl vyhledat něco k jídlu. Nedaleko hospody, kde byl naposledy, se nacházela řecká restaurace, a tak si řekl, že zajde tam. Objednal si tradiční jídlo a požádal o karafu jejich vlastního červeného. Když mu ji přinesli, víno nebylo dobré, ale to nevadilo, pokud mu nadále otupovalo ostří doléhající skutečnosti. Když čekal na jídlo, pomalu je usrkával a bavil se prohlížením obvyklých plakátů lákajících k cestě do Řecka, které byly rozvěšeny po stěnách. Řecko by se přiblížilo ještě o trochu víc, kdyby tu zatracenou hospodu taky trochu víc vytopili, pomyslel si, když se otevřely dveře a dovnitř vnikl další závan ledového vzduchu.

Ohlédl se na nové příchozí a s překvapením spatřil Morag Napierovou. Ten chlap, s kterým přišla, bude zřejmě ten její snoubenec, řekl si Bannerman. Zběžně si prohlédl hezkého muže kolem pětadvaceti, než Morag přistoupila k jeho stolu a řekla: „Pane doktore, to je překvapení. Už jsem myslela, že se s vámi nebudu moct rozloučit. Profesor Stoddart říkal, že už jste odjel.“

„Vracím se do Londýna ráno,“ řekl Bannerman a doufal, že to ještě zní zřetelně. „Možná byste si s pánem ke mně chtěli přisednout?“

„To je od vás hezké, ale my jsme se tu jen zastavili, abychom si zamluvili stůl na zítřek,“ řekla Morag. „Hned zase jdeme.“

„V tom případě vám děkuju za všechnu pomoc, paní doktorko,“ řekl Bannerman a chystal se vstát.

„Jenom prosím zůstaňte sedět,“ přemlouvala ho Morag. „A šťastnou cestu.“

„Děkuji vám,“ odpověděl Bannerman a díval se, jak odchází ke svému snoubenci, bere ho za ruku a otáčí se k odchodu. Číšník zůstal zmateně stát u dveří, když se za nimi zavřely. Bannerman jasně viděl, že ta povídačka o tom, že si přišli jen zamluvit stůl, je lež. Morag Napierová nechtěla v restauraci zůstat, když zjistila, že je tam on. Že by byl opravdu tak opilý? ptal se sám sebe. Bannerman dojedl a odešel. Přestože toho k jídlu ještě dost vypil, připadal si naprosto střízlivý, ale už neměl chuť pít dál. To je ta potíž s alkoholem, přemítal, že jen podpoří náladu, v níž se nacházíte, a on byl pěkně zdeprimovaný.

Teplota s vyjasněním klesla a ve vzduchu bylo cítit mráz. Řekl si, že se nevrátí do bytu rovnou, ale trochu se projde. Bude to jeho poslední příležitost podívat se na město večer, ledaže by se sem snad někdy v budoucnu vrátil. Přešel až k vrcholku Náspu, který vznikl kdysi jako skutečný násep z hlíny, aby se propojilo staré město vysoko na zadní stěně skály, kde stojí hrad, s georgiánským novým městem dole. Na prudkém svahu bylo vidět šňůry světel projíždějících aut. Bannerman se opřel o zábradlí pod vrcholkem a díval se na světla města prostírajícího se pod ním. Je to krásné město, pomyslel si, když vám počasí dovolí, abyste si je zamilovali, když utichne vítr, abyste slyšeli jeho tep. Cítil hlínu ze zahrad, vnímal ticho a štiplavý mráz. Nějaká dívka s chlapcem stoupali v objetí pomalu do kopce, naprosto hluší a slepí ke svému okolí. Měli na sobě teplé kabáty a univerzitní šály. Je to pěkné, zamilovat se v takovém městě, pomyslel si Bannerman. Vyhrnul si límec a tiše jim popřál hodně štěstí. Pomalu se vracel k sobě domů.

Uvnitř zvonil telefon, ale než stačil odemknout a rozsvítit, utichl. Další věc k přemítání, pomyslel si, ale bude si to muset stoupnout pěkně do fronty. Momentálně se nějaké zvonění nacházelo na seznamu všeho toho, co mu nedalo pokoj, až kdesi dole. Otázka, proč Morag Napierová tak spěchala z restaurace, když ho tam viděla, měla blíž k hornímu okraji, ale úplně nahoře bylo to, že se bojovníkům za práva zvířat podařilo při útoku na oddělení všechny ty tvory zavraždit. Tady byl rozpor, který dělal Bannermanovi starost, protože se nedalo argumentovat tím, že smrt těch zvířat byla nešťastná náhoda. Teroristi vnikli do budovy přes samotný zvěřinec, takže měli přece možnost zvířata pustit, než založili požár... ale neudělali to. Byla tu ještě možnost, že měli jakousi odpovědnost vůči společnosti. Teroristé třeba měli tolik rozumu, aby věděli, že vypustit pokusná zvířata na svobodu je velice nebezpečný čin. Zvířata mohou přenášet všelijaké nemoci, které by se mohly rozšířit mezi lidi. Na druhé straně, a přes četná varování, na tohle ochránci zvířat v minulosti nikdy nebrali moc velký ohled.

Voda se začala vařit a Bannerman si šel do kuchyně udělat kávu. Nasypal ji do kávovaru a přitom si říkal, že jeho myšlení už může být tak trochu paranoidní. To, že požár zlikvidoval všechna Gillova pokusná zvířátka a s nimi nemoc z Achnagellochu, mu připadalo jako hodně krutý rozmar osudu. Taková krutost snad nemůže být ani pravda. Přestože tohle uznával, Bannermanovi zůstávala nezodpovězená stále jedna otázka: mohli by taková oddaní milovníci zvířat, jak o sobě tvrdili bojovníci za

jejich práva, chladně zapálit místnost plnou zvířat a zaživa je upálit? A pokud mu tahle otázka připadala těžká, nebylo to nic proti té plechovce plné červů, kterou by otevřel, kdyby se ukázalo, že odpověď zní ne.

„Krucí!“ ulevil si nahlas, když se znovu položil na gauč, zíral do stropu a hledal inspiraci. V hloubi duše věděl, že se nezlobí sám na sebe proto, že nenachází odpovědi. Zlobí se, protože je má! Těžko si je rovná v hlavě! Mysl nechtěla přijmout zlo, které se nabízelo k úvaze. Ale jeden její podvracečský koutek naléhal, aby to udělal.

Ríkal mu: Možná že ten útok na oddělení neprovedli vůbec bojovníci za práva zvířat. Možná to ani nebyl útok na oddělení! Možná to byl úmyslný útok na laboratoř se zvířaty s cílem zničit Gillovy pokusné myši a s nimi svědectví o nové nemoci! Podle jeho názoru byl Gill zavražděn nejen proto, aby nemohl mluvit, ale také proto, aby příslušná místa nedostala do rukou ten infikovaný materiál z mozků. Třeba je stejný motiv také za tím požárem? Voda, do níž Bannerman zabředal, začínala být nebezpečně hluboká a studená, ale nebylo už návratu. Znovu se ptal sám sebe, kdo měl nejvíc co ztratit, kdyby se odhalila pravá povaha nemoci z Achnagellochu. Jeho zážitek v jaderné elektrárně nijak nepřispěl k tomu, aby ji zrovna miloval, ale prostě se nemohl přimět uvěřit, že by vedení a dělníci mohli mít účast na spiknutí, které by sáhlo i k vraždě a žhářství. Ale jestliže to nebyli oni, tak kdo? Možná své myšlenky příliš soustřeďuje na jedno místo? Pravda, jaderná energetika by to trochu schytala, kdyby se ukázalo, že za úmrtí v Achnagellochu může únik radiace. Ale neměly by korporace většího dosahu, jako je zemědělský průmysl a možná i samotná vláda, dokonce ještě víc co ztratit, kdyby se ukázalo, že mozková onemocnění zvířat jsou přenosná na člověka?! To pomyšlení Bannermanovi nijak ke klidu nepřispívalo.

Následujícího večera se Bannerman vrátil do Londýna, když ještě předtím v Edinburghu na poslední chvíli něco nakoupil. Po návratu nikomu nevolal, ani Stelle. Byt mu připadal cizí a nevlídný a snahou o větší útulnost, když přitopil a rozsvítil světla, dosáhl pouze většího pocitu klaustrofobie. Pokusil se jít si brzy lehnout, ale to byla chyba. Házel sebou v posteli, rozsvěcel a zase zhasínal, vzal si knížku, zase ji odložil, ani nevěděl kolikrát. Nakonec vstal a šel si do lékárničky v koupelně pro nějaký prášek. Neměl nic na spaní, ale našel lahvičku protialergických tabletek. Samy by měly velice mírný sedativní účinek, ale pokud si dá dvě s velkým džinem, bude spát až do rána. Než dopil džin, díval se trochu na

televizi, a když cítil, jak se mu myšlení začíná zpomalovat, vypnul televizi a šel spát.

Oliva Meldrumová se krásně usmála, když uviděla Bannermana ve dveřích, s vyhrnutým límcem a aktovkou v ruce.

„Doufám, že jste nezapomněl na ten haggis pro mě,“ řekla. Bannerman jí položil na stůl plastický sáček a prohlásil: „Jednou haggis a pámbu opatruj vaše zažívání.“

„Vy jste nezapomněl!“ vykřikla Oliva.

Bannerman se usmál.

„Je to fajn, že jste zase tady,“ řekla Oliva.

„Jsem rád, že jsem zase tady,“ přisvědčil Bannerman, ale neměl přesně ten pocit. Pozdravil se se všemi v laboratoři a pak zamířil do útočiště své pracovny, kde mohl odložit masku. Oliva mu přinesla kávu a pak ho nechala, aby se probral hromadou pošty. Nejdrív si ji vytřídil, aniž otvíral obálky. Veškerá reklamní literatura šla rovnou do koše panensky nedotčená. Pak mu zbýval materiál z univerzity a fakulty, který pokládal za svou povinnost přečíst, a nějaké dopisy, z nichž na první pohled nemohl vyčíst, o co jde. Nic z toho nakonec nebylo zajímavé. Bannerman se probíral univerzitní poštou s těžkým srdcem a vzrůstající netrpělivostí. Jak může tolik lidí trávit tolik času takovými nicotnostmi? napadlo ho, jako už tolikrát v minulosti. Připomněl si, že pokud vůbec někdo, akademici rozhodně. Jako by měli nějaký vnitřní dar sáhodlouhými výplody neříkat naprosto nic.

„Tři stránky!“ mumlal si zuřivě, „tři pitomý stránky jen o parkování u nemocnice!“ A závěr? Ten tam samozřejmě není, pokud dobře luští, ale to je přesně ono. Závěry náležely v akademických kruzích do šedé zóny, akademici měli raději širokou škálu možností. A rozhodnutí? Bůh chraň před takovou fašistickou myšlenkou! Bannerman zmuchlal zprávu do kuličky a mrštil jí na druhou stranu místnosti zrovna ve chvíli, kdy vstupovala Oliva. Trochu se zastyděl a omluvně usmál.

„Už?“ podivila se. To vám ta dovolená moc neprospěla.“

„Nebyla to žádná dovolená,“ řekl Bannerman s mírnou hořkostí. „Prosím vás, zavolala byste mi na RLV, Olivo?“

„Milne.“

„Tady Ian Bannerman. Už jsem zase zpátky v nemocnici.“

„To jsem rád, že jste se v pořádku vrátil, doktore. Co byste potřeboval?“

„Žádal jsem, abyste nechali monitorovat pobřeží farmy v Inverladdie, pokud jde o stopy radioaktivity.“

„Ano,“ odpověděl Milne a Bannerman v tom cítil mírnou rozpačitost. „Požádali jsme hlavního hygienika, aby to provedli...“

„A udělali to?“ zeptal se Bannerman.

„Ano, a nic nezjistili.“

„Nic,“ opakoval Bannerman s pocitem, že to asi není všechno. „Ale... přišli se zprávou, že to místo už někdo vyčistil.“

„Vyčistil?“

„Bylo to zcela nedávno stříkané nějakou chemikálií.“

„Do prčic,“ reagoval Bannerman. „Když jsem tam byl, nebylo po nějakém postřiku ani potuchy. Museli to udělat po tom, co jsem odjel.“

„Na to naneštěstí není žádný zákon,“ řekl Milne obezřetně, jako by se obával Bannermanovy reakce. „Takže jim to projde!“

„Bohužel ano. Neexistuje žádný důkaz, že by pobřeží bylo kdy zamořené. Myslím, že se na to musíme dívat filozoficky, doktore.“

„Jistě,“ odpověděl Bannerman a položil telefon. Zazvonil znovu téměř vzápětí. Bannerman popadl sluchátko a štěkl: „Ano?“

„Také přeju dobrý den,“ řekla Stella.

„Promiň, Stello,“ omluvil se Bannerman, „jsem trochu...“

„To vidím, že jsi trochu...“ řekla Stella. „Chtěla jsem se zeptat, jestli bychom mohli spolu poobědvat. Dneska odpoledne neoperuju.“

„Aha,“ řekl Bannerman. Chvilí váhal a snažil se nějak uspořádat myšlenky, ale nepodařilo se mu to. V hlavě mu vířilo.

„Ale samozřejmě, jestli nemáš čas...“

„Ne, ne, jsem jen trochu rozčilený, to je vše. Oběd bude fajn. Sejdeme se na parkovišti třeba v jednu?“

„Budu se těšit,“ odpověděla Stella a telefon se odmlčel. Bannerman pomalu vrátil sluchátko a snažil se myšlenky na Achnagelloch vypudit z hlavy. Přemítal o tom, co asi Stella řekne na Shonu, až jí o ní poví. Bude ráda? Nebo jí to bude záminkou k blazeované jízlivé poznámce? Zapálil si cigaretu a konečky prstů si mnul čelo. Otevřel zásuvku stolu, aby se podíval, jestli tam uklízečka ukryla jeho popelník, a očima spočinul v rohu na třech mikroskopických vzorcích zasunutých do krabičky na preparáty. Byly to vzorky, které poslal radě Lawrence Gill, a ta je pak předala jemu k vyjádření. Vzorky, které spustily celé to furore. Nevrátil je na RLV. Řekl si, že se na ně ještě jednou podívá, a odnesl si je k mikroskopu. Zaměřil slabší objektiv na první z nich a pak přepnul na

silnou čočku. Perfektní obraz zpusťování, které lidskému mozku způsobuje Creutzfeld-Jakobova choroba. Přečetl si malou nálepku na kraji, kde bylo tužkou napsáno G. Buchan. Tato informace pro něj poprvé neměla význam – stejně tak jako iniciály MN na všech vzorcích. Připravila je Morag Napierová. Tenhle vzorek byl z mozku George Buchana. Buchan byl ten ženatý dělník z farmy. Pamatoval si, že v Inverladdie viděl domek, kde s ženou May bydlel. Zajímalo by ho, jestli se May Buchanová vrátila zpátky z té dovolené a jestli žije s rodiči ve Stobmoru, jak mu říkal Sproat. Znovu prohlížel vzorek a díval se na buňky, které před časem rozhodly o životě Gorgona Buchaná. Ozvalo se zaklepání a Bannerman řekl: „Dále,“ aniž se otočil.

„To jsem rád, že už jste zase tady,“ ozval se Charlie Simmons.

„Ahoj, Charlie, jak se vede?“ zeptal se Bannerman dosud otočený. „Žádné zvláštní problémy. Měli jsme mírné obtíže s mrazicím mikrotomem, ale už je to v pořádku.“

„Jaké obtíže?“

„Krájel nám moc silné vzorky tkání. Je už trochu starý. Možná byste si mohl požádat o nový, nebo třeba byste ho dostal na nějaký grant?“

„Pokusím se, Charlie,“ řekl Bannerman. Věděl, že na tento fiskální rok jsou peníze na vybavení nemocnice už vyčerpané a jakákoli žádost bude muset do fronty na příští rok začínající v dubnu. Ale požádat si o grant by asi bylo možné. Milne z rady před ním nějakou takovou nabídkou stále mává, ať už má k tomu jakýkoli důvod.

„Převezmete laboratoř okamžitě?“ zeptal se Charlie.

Bannerman zavrtěl hlavou a řekl: „Ne, počkám do pondělka. Chci se do toho znovu dostat pomalu.“

„Karen odchází,“ sdělil mu Charlie.

„Proč?“

„Nabídli jí práci v nějaké soukromé nemocnici.“

„Za víc peněz?“

„Za víc peněz,“ přisvědčil Charlie.

„Správná rada nemocnice nám asi to místo zatím zmrazí,“ řekl Bannerman.

„Bohužel nejspíš ano,“ konstatoval Charlie, „ale poradíme si. Vždycky si poradíme.“

„Budu hodně naléhat, aby nám někoho dali,“ slíbil Bannerman. Charlie Simmons přikývl a zeptal se: „Máte tam něco zajímavého?“ a ukázal na mikroskop.

Bannerman vstal a vyzval ho: „Podívej se a řekni mi, co vidíš.“ Simmons si srovnal mikroskop na oči a začal si prohlížet vzorek. Chvilí bylo ticho a pak řekl: „Rozsáhlá spongiformní vakuolace... stařecké opotřebování... a fibrily, které mi připadají jako SA... hádal bych Creutzfeld-Jakobova choroba.“

„Já taky. Proto jsem jel na sever. Ten vzorek je z mozku třicetiletého člověka, který umřel po třítydenní nemoci.“

„To si děláte srandu.“

„To jsem jim řekl, když mi to poprvé tvrdili,“ odpověděl Bannerman. „Vlastně to pořád ještě nemohu spolknout. Proto se znovu dívám.“

„Jsem rád, že není apríl,“ ozval se Charlie. To bych vám nevěřil. Řekl bych, že někdo prohodil vzorky.“

Bannerman odložil příbor, všechno to chutnalo jako papír a v restauraci bylo nepříjemně plno.

„Nemáš hlad?“ zeptala se Stella, které jako by to nevadilo. To pro Bannermana znamenalo, že jídlo i restaurace jsou v pořádku. Byly to jeho vlastní pocity.

„Ani ne,“ odpověděl.

„Neměl by sis to takhle brát,“ řekla Stella. „Udělal jsi, co bylo v tvých silách, abys ty důkazy získal. Hlavní je, že ten kurantní virus, nebo co to bylo, je teď mrtvý a pryč.“

„Jako Lawrence Gill a ti tři z Achnagellochu,“ řekl Bannerman.

„Z toho, cos mi povídal, mohl Gill taky uklouznout a spadnout. Nevíš jistě, že ho zavraždili. A pokud jde o ty tři ovčáky, prostě se vyskytli na špatném místě ve špatnou dobu. Smůla. Může se to stát komukoli z nás.“

„Ale ty pohřešované mozky, požár v lékařské fakultě – to tě nijak nezaráží?“ zeptal se.

„Připouštím, že to vypadá na nějakou levotu, ale ten požár, to mohla být shoda okolností. Nebo ne?“

„Nevěřím tomu,“ odpověděl Bannerman.

„Možná tomu nechceš věřit,“ řekla Stella.

„Tak jednoduché to zas není,“ odporoval Bannerman. „To, že na mě někdo útočil, jsem si nevymyslel. Nevymyslel jsem si, že po mně stříleli. Pneumatiky mého auta nerozřezali nějakí skřítci,“ protestoval.

„Sám jsi říkal, že v tom místě byli proti tobě ze strachu o svá zaměstnání,“ namítla Stella.

„Místní halamové by ale nemohli spustit akci s postřikem pláže,“ řekl Bannerman. „K tomu musí dát pokyn vedení. Víš, co je na tom zvláštní?“

Než mi Milne dneska ráno řekl, že to tam postříkali, už jsem skoro v duchu zamítl možnost, že by v tom měla prsty ta elektrárna.“

„Tomu taky nemůžeš přičítat takovou váhu,“ řekla Stella. Jestli si vedení elektrárny myslelo, že jim chceš znepríjemňovat život, nedalo by se od nich přece čekat nic jiného. Taková už je lidská povaha. To je stejné, jako když se utře prach, než přijde tchyně.“

„Takže ty mi nevěříš,“ řekl Bannerman.

„Věřím tomu, že tomu věříš,“ vysvětlila Stella. „Já se jen snažím, aby ses trochu uklidnil. Je to za tebou. Udělal jsi, cos mohl, a podle toho, cos mi řekl, žádné nové onemocnění, které by ti mohlo dělat starost, se už nevyskytlo, tak proč to nenechat být?“ Bannerman přikývl. Neměl vůbec v úmyslu nechat to být, ale už si nepřál o tom dál mluvit.

„Tak jaké další novinky máš?“ zeptala se Stella.

Bannerman se usmál a řekl: „S někým jsem se tam seznámil, s jednou dívkou.“

„To je fajn,“ řekla Stella. Je jiná než ostatní?“

„Myslím, že ano,“ odpověděl.

„Tak to ti moc přeju. Pověď mi o ní. Je mladá?“

„Mladší,“ usmál se Bannerman, kterému se zdálo, že slyší v té otázce osten. „Jmenuje se Shona MacLeanová, je malířka. Mám s ní pocit, který jsem nikdy dřív neměl. Je ohromně živá, má zdravé sebevědomí...“

„Je mladá,“ dodala Stella s pobaveným úsměvem. Bannerman pokrčil zklamaně rameny nad tou otázkou a Stella se natáhla přes stůl a vzala ho za ruce.

„To byl jen vtip, hlupáčku,“ zašeptala. „Opravdu, mám z toho radost. Kdy se s ní setkám?“

„Brzy, doufám,“ odpověděl. „Už brzy.“

Bannerman se vrátil do své pracovny a snažil se soustředit na tamější práci, aby nemusel myslet na Achnagelloch a jeho problémy. Řekl si, že už je možná načase, aby se ukázal svému náhradníkovi, kterého pro laboratoř na dobu jeho nepřítomnosti obstarala rada, a požádal Olivu, aby mu řekla, kde ho najde. Sdělila mu, že doktor Sherbourne je dole v pitevně.

„Takže teď tam jdu i já,“ oznámil Bannerman. Z toho, co mu řekl tehdy do telefonu Charlie Simmons, očekával, že Sherbourne bude mladý. Vypadal jako školák. Když pracoval v pitevně, působil naprosto nepřiměřeně, protože sám představoval přímo reklamu na říši živých. Bannerman se okamžitě cítil, jako by jemu samému bylo sto.

„Dobrý den,“ pozdravil ho Sherbourne. „Kdo jste?“

„Jsem doktor Bannerman.“

„A, to promiňte,“ řekl Sherbourne poněkud zahanbeně. „Prosím, odpusťte mi to. Slyšel jsem, že už jste se vrátil, ale myslel jsem, že mám pokračovat, dokud mi neřeknete, abych toho nechal.“

„Jenom prosím pokračujte,“ řekl Bannerman. Jen jsem se přišel představit a poděkovat vám za vaši práci v době, kdy jsem byl pryč.“ „Bylo mi potěšením,“ řekl Sherbourne a vypadal, že to myslí upřímně. „Bylo to moc zajímavé. Moc se mi tu všechno líbilo a byla to cenná zkušenost.“

„Takže vy se chcete stát patologem?“

„To rozhodně,“ usmál se Sherbourne a chystal se k prvnímu řezu do mrtvoly, kterou měl před sebou na stole. „Naprosto mě to fascinuje, ale to vás nejspíš taky.“ Bannerman přikývl, ale nic nedodal. Díval se, jak Sherbourne dokončil řez a pak si podal nůžky na žebra, aby se dostal k vnitřním orgánům.

„Rád bych byl soudním patologem,“ řekl. „To je můj cíl.“

„Jeho cíl? pomyslel si Bannerman. To chce strávit život mezi znetvořenými mrtvolami, bezhlavými torzy, šatstvem potřísněným semenem a zvratky z minulé noci? To je jeho cíl?“

„A tak,“ řekl. Sherbourne se chystal odčerpat krev z krku mrtvoly, když ho Bannerman zarazil.

„Takhle ne,“ řekl. „Jestli chcete být soudní patolog, musíte si pamatovat, že známky po zranění jsou velmi těžko rozeznatelné i po uškrcení. Musíte si dávat velký pozor na to, jak odčerpáte krev. Dívejte se.“ Bannerman vzal Sherbournovi z ruky nůž a ukázal mu řez.

„Děkuji vám!“ nadšeně řekl Sherbourne. „Právě takovéhle tipy potřebuju.“

„To nestojí za řeč,“ řekl Bannerman. „Teď vás tu zanechám.“ Bannerman se vrátil do své pracovny nahoře a přemýšlel o mladší generaci a o tom, proč on sám se stal patologem. Najednou si nějak nemohl jasně vzpomenout.

„Už jsi to říkala!“ ozval se její muž. „Už nejmíň stokrát, ženská zatracená!“

„Nenadávej mi, Andrewe Belle, já nejsem jako ty štetky u vás v konzervárně. Tady si dávej pozor na jazyk!“ Kirstie Bellová poodešla od stolu, ale ještě nad nádobím pokračovala v litanii. „Když pomyslím na to, koho všeho jsem si mohla vzít, měla jsem poslechnout chudáka tátu. Ten vždycky říkal, že to nikam nedotáhneš. Chtěl, abych si vzala Jacka Croana, to chtěl, a víš ty co? Měl pravdu. Onehdy jsem viděla Jocka Croana a víš, v čem jel?“ Andrew Bell dál snídal a otázky si nevšímal.

„Ve volvu, tak,“ ohlásila Kirstie vítězně. „A co máme my? Na to mi odpověz,“ dožadovala se Kirstie. Bell dál jedl a schválně srkal kaši ze lžice.

„Vauxhall Viva z roku 79, na kterým není skrz rez barvu už skoro vidět!“

„Víš ty co, Kirstie?“ povídá Andrew a vzhlédl od talíře.

„Co?“

„Hádám, že žena Jocka Croana má doma skvělou koupelnu a taky dvojité okna... a pořádně odizolovaný zdi. A pak ještě skleněný dveře do zahrady, abychom na ně náhodou nezapomněli. Jakej by to byl život bez prosklených dveří do zahrady? Sousedi pak nevidí, co máte doma, když takový dveře nemáš.“

„Jen ty se mi neposmívej, Andrewe Belle,“ vyjela Kirstie. „Prostě závidíš! Nesneseš, když to někdo jinej v životě někam dotáhne, to je tvůj problém! Nevím, proč se ještě starám. Já se můžu udřít, aby to tu kapánek vypadalo, a kdo mi za to poděkuje? No nikdo!“

Andrew znovu usrkl mléka.

„Jsi nechutnej!“ zavrčela Kirstie. Andrew srkal o to hlasitěji. Kirstie už překypovala vztekem. Odnesl to hrnec, který čistila. Andrew ji po očku sledoval a najednou pocítil lítost. Kdo je ta nabručená ženská s navztekaným brunátným obličejem? Jak je stará! Co se stalo s tím děvčetem s usměvavou tváří? S dívkou, která ho zaujala svou sexuální přitažlivostí před třiceti lety, dívkou, jejíž vzedmutá ňadra a pyšný zadeček ho naplňovaly žářem tak, že nemohl v noci spát, až ta vášeň konečně došla naplnění v pokoji v domku jeho matky, jedné sobotní noci po tancovačce na radnici. May se narodila přesně na den za devět měsíců, půl roku po svatbě. Že by snad tahle neforemná hmota ve vybledlém županu byla ta samá Kirstie? přemýšlel. I hlas měla teď jiný. Tenhle tvor vydával nepříjemný, hlubší hlas z hrdla zničeného cigaretovým kouřem.

Neustále kňourala a na něco nadávala. Ta opravdová Kirstie měla sladký, něžný hlas, hlas, který škádlil a dráždil, hlas, který sliboval tolik, i když říkal málo. A ty její oči! To byla další věc. Kirstie měla krásné jasné oči. Tahle žena měla nepěkné malé oblázky zasazené do vějířku vrásek a pod nimi pytlíky nahnědlé kůže. Tahle žena, to přece není Kirstie!

Tahle žena, to je nějaký vetřelec, který si osobuje její místo! Je to čarodějnice. Tak to musí být! Zlá čarodějnice, která zaujala místo Kirstie a která ho dožene k šílenství, pokud jí v tom nezabrání. Ona může za to bolení hlavy, kterým trpí! Teď to začíná být jasné! Vůbec to není obyčejné bolení hlavy! Ona ho očarovala, proto ho bolí hlava, ona ho dohání svými čarodějnickými kousky k pomatení! „Proč se na mě tak díváš?“ zeptala se Kirstie. Do hlasu se jí vloudil nejistý tón.

„Zase ta hlava? Jsi nemocný, nebo co?“ ptala se ve snaze nabýt opět vrch.

„Nemocný? Já? Ne, nejsem nemocný...“ řekl tiše Andrew, „jenom mi došlo...“ Pomalu vstal od stolu.

„Co ti došlo?“ štekla Kirstie. „Mluvíš nesrozumitelně, a jestli sebou nehodíš...“

„Ty nejsi Kirstie.“

„O čem to tu blábolíš? Kdybych nebyla Kirstie, nebyla bych za tebe vdaná a nežila tady v tom chlívku, nemyslíš? Přestaň se na mě takhle dívat. Slyšel jsi mě? Řekla jsem, přestaň!“ Bell pořád ještě držel v ruce lžíci, kterou jedl kaši. Náhle ji prudce vrazil Kirstie do tváře. Upadla na podlahu s rukou přitisknutou na místo, kde měla pod levým okem rozseknutou kůži. Oči se jí rozšířily šokem.

„Tys... mě udeřil,“ chabě vykoktala. „Zbláznil ses?“

„Nejsi Kirstie,“ opakoval Andrew a očima bez výrazu shlížel na postavu na podlaze. Sebral láhev od mléka ze stolu a zvedl ji nad hlavu. Kirstie si zakryla oči a začala ječet, ale umlkla, když se jí dno láhve roztránilo o ústa. Byla to tak silná rána, že jí stačila přerazit většinu horních zubů, rty měla nabodnuté na pahýlech, které z nich zůstaly. Andrew ji znovu silně udeřil lahví, až se jí rozbila o hlavu. Bell pořád ještě svíral rozbité hrdlo láhve v ruce, začal jím drásat obličej své ženy, až byla naprosto k nepoznání.

„Nejsi Kirstie,“ opakoval naléhavým šepetem. „Ty nejsi... Kirstie.“ Nakonec se Bell vyčerpán námahou zvedl a podíval se na podlahu na beztvaré tělo, které bývalo jeho ženou.

„Čarodějnice!“ zašeptal. „Čarodějnice! ... musím tu čarodějnici upálit!“ S neúhybnou cílevědomostí se Bell jal budovat pro svou ženu pohřební hranici. Od petrolejového hořáku v předsíni odšrouboval nádržku a polil tělo jejím obsahem. Podobně namočil i polštáře, které sebral na pohovce, a tělo jimi ze všech stran obložil. Přidal ještě ubrus a nějaké ručníky. Pak rozbil dvě kuchyňské židle, aby měl dřevo na ten ohníček. Když ho velikost pyramidy uspokojovala, sundal z věšáku v předsíni svou bundu a oblékl si ji.

„Přijdu pozdě do práce,“ zamumlal si. Než hodil na hranici rozžehnutou zápalku, pustil v kuchyni plyn. Rychlost, s jakou oheň vzplanul, Bella překvapila. Jednu chvíli proletěl žlutý plamen místností jako kometa, a za další okamžik už jako by celá místnost vzplála žlutým plamenem doprovázeným hustým, černým, čadivým kouřem. Rukou si chránil tvář a vycouval ze dveří. Za sebou je zavřel. Jen hoř, čarodějnice, hoř!“ mumlal si, když se vydal po schodech dolů. Přijde pozdě. MacKinnon mu zase pěkně vynadá. Proč nemůžou pořád pochopit, že ho děsně bolí hlava? Proč?

„Takže ses nakonec uráčil přijít!“ vykřikl podsaditý muž s řídkými rezatými vlasy, když uviděl Bella procházet vchodem do stobmorského autoservisu.

„Tohle je servis, žádný rekreační středisko! To už je potřetí tenhle týden, co jdeš pozdě, a právě teď volal George Duhtie, že ten nový startér, cos mu namontoval do toho jeho escortu, nechce startovat! Zuří jak tajfun. Co to s tebou ksakru je?“

Bell prošel kolem rozzlobeného muže, jako by tam nebyl. To MacKinnona pouze ještě víc rozzuřilo. Výčitky pokračovaly.

„Řekl jsem mu, že mu to na farmě dneska dáš do rychtyku. Taky jsem slíbil Hamishovi Lochanovi, že mu tu jeho dodávku svaříš ještě dneska dopoledne, tak prosím koukej máknout!“ Bell, aniž dal vůbec nějak znát, že ví o přítomnosti druhého muže, se jako automat pustil do práce. Přešel dozadu do haly a odpoutal řetězy, kterými byl u stěny připevněn vozík s dvěma tlakovými lahvemi. MacKinnon viděl, jak vozík otočil a rozjel se s ním na druhou stranu garáže. Tušil, že něco není v pořádku, ale nevěděl, co to je. Zlost pomalu vystřídal zvědavost.

„Podívej, jestli máš nějaký problém, tak mi to řekni. Třeba mužem něco vymyslet...“ Bell si ho nevšímal, zapojoval vedle staré dodávky svářecí zařízení. Odmotal hadice z horní části svářecích láhví a otevřel klapku na láhvi s acetylenem, zapálil přenosný hořák, který se rozhořel

pomalým žlutým plamenem. Bell se na plamen nepřítomně zadíval a usmál se, jako by si na něco vzpomněl. MacKinnon popošel k němu.

Řekl mu: „Nijak zvlášť mě nebaví, když tě musím každý ráno seřvat. Proč bysme to nemohli probrat v klidu?“ Ani teď si ho Bell nevšímal, jen se natáhl, aby pustil kyslík. Když se k acetylenu přidal kyslík, přešel žlutý plamen v sytě modrý. MacKinnona to rozzlobilo, protože ani jeden z nich neměl na sobě ochranné brýle.

„Co to ksakru vyvádíš?“ zařval a přikryl si oči. Bell se otočil jako v transu. Nepřítomně se usmál a bez jakéhokoli zaváhání strčil plamen rovnou MacKinnovi do obličeje. Během několika sekund se MacKinnonova tvář úplně seškvařila a on upadl na podlahu s hlavou zahalenou kouřem, který pomalu stoupal vzhůru. Bell tělo překročil a začal pracovat na dodávce, jako by se nic nestalo. Zvedl ji hydraulickým zvedákem a stoupl si pod ni. Když vešel do garáže pošťák a uviděl MacKinnonovo tělo, vykřikl hrůzou. Bell svařoval podvozek. Bell vyhlédl zpod dodávky a usmál se na něj.

„Ahoj, Neile,“ pozdravil ho s úsměvem. „Jak jde život?“

Pošťák začal ustupovat, pomyslel si, že úsměv na Bellově tváři je to nejstrašnější, co kdy viděl. Bylo na něm cosi znepokojivě nepřirozeného. Bell tam stál, jako by čekal na odpověď, hořák svařovacího agregátu stále ještě svíral v ruce, plamen se však už začal zakusovat do nádrže dodávky. Pošťák se otočil a s řevem utíkal ke dveřím. Ohlušující výbuch za ním uspišil jeho krok a vyhodil ho na ulici. Neil Campbell si s námahou klekl a podíval se zpět zejícím jícnem dveří. Uviděl hořící postavu Andrewa Bella se vzpaženými rukama, jak pomalu krouží ve spárech smrti. Pošťák strnul, nedokázal ani mrknout. Nehybnost přerušila až další exploze. V tu chvíli to nevěděl, ale šlo o výbuch plynu ve vedlejší ulici.

Bannerman se už chystal spát, když zazvonil telefon. Tyhle dny, když zazvonil telefon večer, byla to obvyčejně Shona, ale s tou už dnes mluvil, ani ne před hodinou.

„Bannerman.“

„Doktor Bannerman? Tady Angus MacLeod z Achnagellochu.“

Bannermana to zarazilo, ale nedal nic znát. Zeptal se, jak se mu daří, a pak dodal: „Co byste potřeboval, pane doktore?“

„Spíš byste možná potřeboval vy něco ode mě,“ odpověděl MacLeod.

„Dneska se ve Stobmoru stala nehoda, která by vás mohla zajímat.“

„Vážně? Jaká nehoda?“

„Jeden muž zešílel.“

„Zešléle,“ opakoval Bannerman. Cítil, jak ho mrazí.

„Dělník z autoservisu, jmenuje se Andrew Bell, úplně se pomínul. Vypadá to, že zavraždil svou ženu a svého šéfa a pak zlikvidoval sám sebe. S ohledem na ta úmrtí v Achnagellochu před několika týdny jsem si myslel, že by vás to mohlo zajímat.“

Bannerman okamžitě věděl, co ta zpráva s sebou nese. Jestli má ta smrt stejnou příčinu jako ty ostatní, znamená to, že zdroj není uzavřen. V hrdle se mu začal mísit rodící se strach a rozrušení.

„Co se stalo s tělem toho muže?“ zeptal se hlasem, který téměř zakrákoral.

„Moc z něj nezbylo,“ odpověděl MacLeod. „Po celém těle měl hořící benzín a ještě spadl na zapálený svářecí hořák.“

„Jaká je naděje, že bychom mohli získat vzorky pro patologii?“ zeptal se Bannerman.

„Bohužel nulová,“ odpověděl MacLeod. „Tady nemluvíme o popáleninách, doktore, tohle byla kremace.“

„Krucí,“ ulevil si Bannerman, když si uvědomil, že se mu opět zhatila další možnost. Najednou mu došlo, co povídal MacLeod o zaměstnání toho muže.

„Říkal jste, že pracoval v autoservisu?“ zeptal se.

„Jako mechanik,“ odpověděl MacLeod.

„To nějak nesouhlasí,“ řekl Bannerman. „Jak dlouho to dělal?“

„Asi patnáct let a předtím pracoval v konzervárně ryb na východním pobřeží.“

„Ale přece tu musí být nějaká spojitost s těmi ostatními?“

„Je tu rodinná spojitost,“ odpověděl MacLeod.

„Pokračujte,“ vyzval ho Bannerman.

„Jeho dcera, May Bellová. Je vdaná, nebo tedy byla, za Gordona Buchana.“

„Bell byl otec May Buchanové?“ vykřikl Bannerman.

„Ano. To vám pomůže?“

„Nevím,“ přiznal se Bannerman. Dám vám vědět, když na něco přijdu. A ještě něco.“

„Ano?“

„Jsem moc rád, že jste mi zavolal, pane doktore. Kdyby došlo ještě k nějakým dalším případům...“

„Uvědomím vás,“ slíbil MacLeod.

„Jak ksakru mohl...?“ namáhal se Bannerman, když si to promýšlel. Jak mohl tchán Gordona Buchana tu nemoc chytit? Vždyť neměl s ovцами nic společného! Patnáct let pracoval v servisu. Ale to by musela být pořádná shoda okolností, aby byla příčina někde jinde. Jedna otrěsná věc z toho teď plynula – zabijácká nemoc zlikvidovaná nebyla. Žije ve Stobmoru. Bylo příliš pozdě, aby volal na radu, zavolá Milnemu hned brzo ráno. Bannerman dorazil do nemocnice něco po půl deváté a zjistil, že už mu Milne volal sám. Bannerman vytočil jeho číslo a zapálil si cigaretu.

„Mám bohužel špatnou zprávu,“ začal Milne.

„Povíte mi, že už máme další případ,“ doplnil Bannerman. „Jak to víte?“

„MacLeod, tamější praktický lékař, mi volal včera večer.“

„Já tomu prostě nerozumím,“ řekl Milne. „Ten chlap je mechanik ze servisu.“

„Já to taky nechápu,“ přisvědčil Bannerman.

„Svolávám mimořádnou schůzi na půl jedenáctou. Můžete přijít?“ Bannerman účast slíbil.

Cecil Allison z úřadu ministerského předsedy dorazil na schůzku poslední. Bannerman sledoval z okna, jak přší, zatímco druzí dva, Hugh Mílné a tajemník RLV sir John Flowers, si povídali o nějaké své záležitosti. Bannerman zahlédl, jak ke vchodu přijel temný rover a vystoupil Allison, vrátil se ke stolu.

„Moc mě mrzí, že jsem vás nechal čekat,“ řekl Allison. „Dnes ráno jsem byl přímo zavalený.“ S širokým úsměvem určeným všem se posadil.

Flowers začal: „Doktor Bannerman si myslí, že bychom měli spustit celkové šetření ohledně těch úmrtí ve Stobmoru a Achnagellochu, čas na nenápadné očichávání vypršel. Myslím, že jsem stejného názoru.“ Allison, jako vždy uhlazený, obrátil ruce dlaněmi nahoru v gestu vyzývajícím ke klidu.

„Pokud to dobře chápu,“ řekl pokrytecky, došlo k dalšímu úmrtí.“

„Dalším třem, pokud počítáme manželku toho muže a jeho zaměstnavatele,“ namítl Milne, „a okolnosti byly víc než hrůzné.“

„Ano, jistě,“ řekl Allison a v očích se mu objevil mírný náznak podráždění, „ale pokud jde o náš předmět zájmu, to je problém s mozkovým onemocněním, došlo pouze k jednomu. Mám pravdu?“ „Ano,“ souhlasil Flowers.

„A tenhle muž neměl vůbec nic společného s ovцами či dobyt看?“

„Neměl,“ přisvědčil Flowers.

„Takže spojitost...“ V Allisonově podání slovo spojitost“ vyznělo nepřiměřeně, „vyvozujete pouze z jeho iracionálního chování?“

„Příznaky byly rozhodně identické,“ řekl Bannerman, „a byl to příbuzný jednoho z těch předchozích mrtvých.“

„Příznaky u něj, pokud vím, naznačovaly pomatenost. Je to tak?“

„To ano,“ souhlasil Milne.

„Nic určitějšího?“

„Ne,“ přisvědčil Flowers. „Asi to tak můžete nazvat.“

„To, co se tu snažím říct, pánové,“ pokračoval Allison, naklonil se dopředu a opřel o lokty, jako by se právě chystal předat jim nějakou důvěrnou informaci, „je, že k něčemu podobnému dochází stále a po celé zemi. Člověk, který prostě už nemůže dál, popadne bouchačku a prostřílí se na první stránky novin. Všichni jsme přece o takových věcech četli! Vláda Jejího Veličenstva je neustále pod tlakem, aby se jen kvůli tomu znovu zabývala předpisy o držení střelných zbraní!“

Bannerman čekal, že je Allison bude chlácholit, to už je skoro vládní reflex, ale musel uznat, že v něčem má pravdu. Dělal svou práci dobře, vytvořil si přesvědčivý argument a nyní čekal, jak silná bude opozice. Bannerman si řekl, že nevybuchne, a prohlásil: „Já mám pocit, že tenhle případ ve Stobmoru je příliš křiklavý, aby to byla pouhá náhoda. Pevně věřím, že tahle smrt souvisí s těmi ostatními a že budou další mrtví, pokud něco neuděláme. Musíme jít po zdroji té nemoci a určit jej.“ Flowers a Milne přihlíželi a čekali na Allisonovu reakci.

Když promluvil, měl mnohem chladnější a tvrdší hlas než předtím. Řekl Flowersovi: „Až do včerejška jste hodlal předložit vládě Jejího Veličenstva prohlášení, že neexistuje přímá spojitost mezi mozkovým onemocněním zvířat a podobnými stavy u lidí. Teď, jen kvůli jednomu člověku, kterému ruplo v bedně a zešlel, to stanovisko změníte?“ Flowers řekl klidně: „Myslím, že musíme ještě trochu počkat, než vám dáme to ujištění, o které vám jde.“

„Jak dlouho ještě?“ zeptal se Allison. Vyslovil každé to slovo jako logoped.

„Dokud nebudeme s výsledky spokojeni, pane Allisoně,“ odpověděl Flowers a vysloužil si Bannermanův obdiv, že nezakolísal pod silným tlakem člověka z vlády. Allison zřejmě také vycítil, že nemůže na Flowerse naléhat dál, aby radu zavázal k něčemu, čím si není dostatečně jist. Trochu se uklidnil: „Připustíte alespoň to, že poslední úmrtí by mohlo

mít za příčinu faktory, které jsem naznačil? Ten muž prostě mohl dostat záchvat zuřivosti po nějaké domácí hádce, ne?“ Flowers, Milne a Bannerman přikývli.

„V tom případě,“ pokračoval Allison, „mám návrh.“

Bannerman se v křesle naklonil, jako na obranu, ale nepromluvil. „Pokud spustíme v tomto okamžiku velké vyšetřování,“ řekl Allison, „tisk bude na koni. Zabíjäcká mozková nemoc kosí obyvatelstvo skotského městečka – znáte to. Pod hesly novinových titulků se úplně vytratí pravda a škoda, která vznikne farmářům, bude nevyčíslitelná.“

„Co tedy navrhuje?“ zeptal se Milne.

„Navrhuji, abychom nedělali nic,“ prohlásil Allison.

„Nic?“

„Nic, po nějakou dobu, na níž se shodneme, a pokud během té doby nedojde k případům dalších šílenců, kteří by vraždili své ženy, pak můžeme záležitost se svědivkou v Achnagellochu považovat za uzavřený izolovaný případ. Vydáte prozatímní zprávu týkající se mozkových onemocnění v naší zemi, kde uvedete, že i když došlo k jistému vzestupu, statistika nenaznačuje spojitost s chovnými zvířaty. Pokud naopak dojde k dalšímu případu, pak se do toho můžete pustit a vyšetřovat si, jak chcete.“ Co tomu říkáte, pánové?“ zeptal se Flowers Milného a Bannermana. Jak dlouhou dobu nám dáte?“ zeptal se Bannerman.

„Tři týdny,“ řekl Allison.

„Čtyři,“ opravil ho Bannerman.

„Souhlasím,“ uzavřel Allison a podíval se na Flowerse a Milneho. Ani oni neměli námitek. Allison pohlédl na hodinky a řekl, že už bude muset běžet. Opustil místnost a Bannerman měl hned volnější pocit. Usmál se a jemně zavrtěl hlavou. Lidi jako Allison by vám ukradli nos mezi očima, a vy byste si toho ani nevšimli.

„Vy si myslíte, že Bellova smrt je jen shoda okolností, že?“ zeptal se Flowers.

„Ne,“ odpověděl Bannerman. „Ovšem samozřejmě si z celého srdce přeji, aby to tak bylo.“

Dny mýjely a Bannerman cítil, jak se vrací do starých kolejí, ke způsobu života, jaký vedl před odjezdem do Skotska. Jeho přátelství se Stellou se však proměnilo. Nevídali se tak často jako dřív a už neměl ten pocit, že jí může třeba uprostřed noci zavolat, aby s ní probral nějaký problém. Říkal si, že změně v tom vztahu zřejmě nelze zabránit, a tak trochu z toho byl smutný. Na druhé straně však jeho city k Shoně

nesláblly. Zlatým hřebem každého dne byl večerní telefon Shoně. Poprvé ve svém životě chtěl někomu říkat úplně všechno. Věci, které mu dříve připadaly příliš triviální, aby se o nich vůbec zmiňoval, musela Shona slyšet se všemi podrobnostmi. Věděl, že se tím odhaluje, ale byla to nová, a ne nepříjemná zkušenost. Celý život si držel lidi od těla.

„Pořád žádné zprávy ze severu?“ zeptala se Shona.

„Nic,“ odpověděl. „Už je to deset dní.“

„Stále si ještě myslíš, že přijdou další případy?“

„Ano, jsem přesvědčený, že Bell se nakazil stejnou nemocí jako Buchan a ti druzí dva. To znamená, že výskyt té nemoci neskončil zakopáním infikovaných ovcí na farmě Inverladdie. Kdybychom mohli dokázat, že tu byla nějaká spojitost, pak je ještě šance, že by se to dalo na místě také zlikvidovat. Pokud ne, pak musí existovat jiný zdroj té choroby, který nás dosud nenapadl. Na té věci je prostě zatím hodně nevysvětlitelného.“

„A mezitím nemůžete dělat nic?“ zeptala se Shona.

Bannerman přisvědčil.

„Jde o to čekat a doufat, že nemám pravdu.“

„Budu doufat s tebou,“ slíbila Shona.

„Myslím, že doufat bychom měli raději všichni,“ odpověděl.

„Pokud dojde k dalšímu případu, budeš to vyšetřovat ty, nebo ti to vezmou?“ zeptala se Shona.

Bannerman zatím neuvažoval o možnosti, že by ho vyloučili: „Tohle dotáhnou do konce, ať si říkají, co chtějí.“

„Chápu,“ řekla Shona.

„Ať se stane cokoli, přijedu na tři dny koncem měsíce, jestli ti to nevádí? Máme si moc o čem povídat.“

„Ovšemže nevádí,“ tiše řekla Shona. „Budu počítat dny“

„Mrzí mě, že to nemůže být dřív,“ řekl Bannerman.

„Přijed, až budeš moct,“ řekla.

Když uplynuly téměř tři týdny, aniž dostal nějakou zprávu z rady, začal si Bannerman myslet, že jeho nejhorší obavy se nakonec snad nesplní. Ještě jeden týden a vláda dostane prohlášení, které si od rady přeje, a celá ta záležitost skončí. Vláda bude spokojená, farmáři budou spokojení. Všichni budou spokojení... kromě Iana Bannermana. Pro něj tu zůstane skutečnost, že zemřelo sedm lidí a vznikla děsivá nová nemoc, byť na čas zmizela. Na její výskyt rádi zapomenou ti, kdo za to zodpovídají. Lidé, na které pohlížel jako na pštrosy, spokojené pštrosy s

hlavami zase pěkně zahrabanými v písku. V televizi právě skončily večerní zprávy a Bannerman se chystal do postele, když zazvonil telefon. Byl to Angus MacLeod z Achnagellochu. Bannerman okamžitě věděl, proč asi volá, a veškerá ospalost z něj spadla.

„Další případ?“ zeptal se bez úvodu.

„Ano,“ odpověděl MacLeod.

Bannerman zavřel oči a polkl. „Povězte mi o tom.“

„Zavolali mě dneska večer, abych se přijel podívat na mladého dělníka. Jeho žena mi zavolala, protože se jí zdálo, že se chová divně. Poznal jsem na něm stejné příznaky, které měl Gordon Buchan.“

„Ale ještě žije?“

„Ano,“ přisvědčil MacLeod. „Ale jak dlouho vydrží, to nevím. Dal jsem mu sedativa a nechal jsem ho převézt do té malé nemocnice ve Stobmoru. Co byste říkal dalšímu převozu?“

„Kam jste myslel?“ zeptal se Bannerman.

„S ohledem na naše podezření jsem si říkal, že bych ho zkusil nechat přijmout na oddělení chirurgické neurologie v Západní všeobecné nemocnici v Edinburghu, ale na druhé straně se mi trochu nechce.“

„V čem je problém?“ zeptal se Bannerman. „Myslím, že si popravdě můžeme říct, že možnost zachránit jeho život tu není. Když ho přemístíme, bude to proto, abychom získali co nejvíc neurologických informací o průběhu té nemoci. To oddělení má veškeré potřebné vybavení. Ale jiná věc je, jestli by to bylo fér k jeho ženě.“

„Chápu,“ souhlasil Bannerman, protože mu to morální dilemma bylo jasné. „Já se domnívám, že jediné průkazné údaje o té nemoci můžeme získat pitvou. Elektroencefalogram nám moc neřekne.“

„V tom případě ho nechám tady.“

„Souhlasím,“ řekl Bannerman, „a už jedu. Rád bych toho člověka viděl.“

„Dobře.“

„Říkal jste dělník. Na farmě?“

„Ne, pracuje v kamenolomu.“

„Je tu nějaká spojitost s těmi pacienty, co už zemřeli?“

„Tentokrát bohužel nic v rodině, ale jedna věc mě napadla...“

„Ano?“

„Kamenolom leží na západ od farmy Inveriadie. Je docela možné, že by se tam zatoulaly infikované ovce.“

„To je nápad,“ přisvědčil Bannerman, „ale stejně by musel s těmi infikovanými zvířaty přijít do těsnějšího styku, aby ten virus chytil třeba ze škrábnutí nebo oděrkou.“

„Dělníci v kamenolomu samozřejmě takových zranění mají spoustu,“ řekl MacLeod.

„Nejspíš ano,“ uznal Bannerman, stále ještě nepřesvědčen. „Možná bych si měl poznamenat pár údajů o tom pacientovi.“ Nachystal si zápisník a palcem otevřel pero.

MacLeod diktoval: „Muž, dvacet osm let, žádná zvláštní anamnéza. Kromě bolestí hlavy během posledního týdne neměl žádné příznaky nemoci až do včerejška, kdy si jeho žena všimla výpadků pozornosti. Řekla, že jí připadalo, jako by chvílemi upadal do transu. Dnes se začal chovat iracionálně, a to ji tak vyděsilo, že mě zavolala.“

„Jak iracionálně?“

„Našla ho, jak jí psovi z misky, pak chtěl jít do práce bos. Když se snažila s ním mluvit, prý se na ni díval, jako by ji neznal, někdy dokonce jako by ji nenáviděl. Vždycky se měli moc rádi, ona si to hrozně bere.“

„To je pochopitelné,“ řekl Bannerman.

„S ohledem na to, co se stalo s Andrewem Bellem, jsem si řekl, že nemohu riskovat a nechat Turnbulla doma, ani se sedativy ne. Proto jsem ho dal přemístit do vesnické nemocnice.“

„Řekl jste Turnbulla?“ zeptal se Bannerman.

„Celina Turnbulla,“ doplnil MacLeod.

„Krucinál fagot,“ zaklel Bannerman.

„Vy ho znáte?“

„Byl to štamgast ve výčepu v hotelu, když jsem tam bydlel, líbil se mi.“

„Chytřej kluk,“ dodal MacLeod. „Dělal si po večerech vysokou.“

„Vzpomínám si,“ řekl Bannerman.

„Jeho žena Julie učí na základní škole ve Stobmoru.“

Bannerman si vzpomněl na obrázky v oknech školy. Zeptal se: „Kdo všechno ví, v jakém stavu Turnbull je?“

„Na takovém malém městě se tajemství neudrží,“ odpověděl MacLeod. „Zkazky o dalším případě meningitidy už se určitě rozletěly všude.“

„Ksaku,“ ulevil si Bannerman.

„Tohle nemůžete tutlat věčně,“ namítl MacLeod.

„To mi starost nedělá,“ řekl Bannerman.

„Takže co tedy?“

„Myslím, že by nebylo špatné, kdyby Colina Turbulla někdo hlídal.“

„Je pod těžkými sedativy. Myslím, že nemůže nikoho ohrozit,“ řekl MacLeod.

„Myslel jsem na nebezpečí, které hrozí jemu,“ vysvětlil Bannerman.

„Nechápu,“ namítl MacLeod.

„Ne všichni chtějí, abychom se téhle nemoci dostali na kloub, doktore.“

„To myslíte vážně?“

„Naprosto.“

„Já budu v nemocnici v noci s ním,“ řekl MacLeod, a Julie Turnbullová tam bude taky, takže nebude sám.“

„Nevěděl jsem, že máte v úmyslu být u něj, pane doktore,“ řekl Bannerman.

„Před osmadvaceti lety jsem Celina Turbulla přivedl na svět,“ řekl MacLeod. „Byl jsem hostem na jeho svatbě s Julií a byl jsem nablízku, když se jim před třemi roky narodilo mrtvé dítě. Zdá se, že osud tomu chce, aby Colin Turnbull brzy zemřel, takže budu u něj, abych mu to ulehčil, jak se dá, a udělal, co budu moci pro Julií.“

„Ano, ovšem,“ řekl na to Bannerman a měl divný pocit. V nemocnici svatého Lukáše to takhle nechodilo. Nějak se stalo, že osobní péči nahradily pípající monitory a diagramy. Kdyby byl někdo jiný řekl to, co mu právě sdělil MacLeod, byl by ho považoval za mírného blázna, ale protože znal MacLeoda a měl ho rád, bylo mu trochu stydno.

„Kdy vás můžeme čekat?“ zeptal se MacLeod.

„Mám v úmyslu letět ráno do Aberdeenu. Na letišti si najmu auto a s troškou štěstí bych mohl dorazit někdy kolem třetí.“

„Mám vám zamluvit hotel?“ zeptal se MacLeod.

„To byste byl hodný.“

„V Achnagellochu, nebo ve Stobmoru?“

„Ve Stobmoru. Nemocnice je tam. Pane doktore... hrozně nerad se takhle hloupě ptám, ale...“

„Ano?“

„Máte tam vybavení, abych mohl udělat pitvu?“

„Je tam malý operační sál. Mohl byste to provést tam.“

Na budíku vedle postele sledoval Bannerman, jak hodiny pomalu míjejí. V půl třetí už věděl, že neusne, a proto vstal. Rozhodl se jet do nemocnice, a tím změnil svůj původní plán, podle něhož tam chtěl později zavolat. Když půjde do nemocnice osobně, bude moci nechat vzkazy těm, jichž se jeho nepřítomnost dotkne nejvíc – Olivě, Charliemu Simmonsovi a Nigelovi Leemanovi. Vedení nemocnice nebude jeho náhlým zmizením asi příliš nadšené, ale kdyby měl postupovat oficiálně, zabralo by to spoustu času, který neměl, tušil, že Colin Turnbull ho má ještě méně. Olivě nechal na stole vzkaz, že kdyby volali z RLV, má jim říct, že už je na cestě do Skotska a později se jim ozve. Poslední věc, kterou v laboratoři udělal, bylo, že si posbíral pár pitevních nástrojů. Říkal si, že nepotřebuje celou soupravu, a tak se zaměřil jen na ty, které ve vesnické nemocnici nebudou mít. Vynechal nože a skalpely, s nimiž se pracovalo také na chirurgii. Věděl, že kovové nástroje budou jistým problémem, až bude procházet detektorem na letišti, ale měl všechny možné průkazy, a klidně tedy nástroje nechá v zavazadlovém prostoru letadla. Naposledy se ohlédl, vypnul zářivkové osvětlení a zamkl dveře. Vydal se na cestu.

Lehce posnídal na letišti Heathrow, spíše proto, aby zahnal jednotvárnost čekání, než že by měl opravdu hlad. Potom zavolał Shoně, že jede na sever. Omlouval se, že volá tak brzy, ale ona tvrdila, že už je dávno vzhůru a oblečená, dokonce už byla na procházce na pláži.

„Takže je pěkně?“ zeptal se Bannerman.

„Zatím,“ odpověděla Shona, „ale od západu se žene bouře. Možná kvůli tomu přestane jezdit trajekt, ale pokud ne, přejeďu na pevninu a setkáme se ve Stobmoru.“

„Doufal jsem, že to řekneš,“ odpověděl Bannerman.

Bouře, kterou Shona předpovídala, se přehnala přes Skotsko o hodinu později, a když Bannermanovo letadlo přelétávalo hory v Pertshiru, ještě řádila. Kapitán se omlouval za otřesy při nalétávání na aberdeenské letiště. Bannerman si prožil pár divných pocitů kolem žaludku, když přistávali, přičemž nejhorší okamžik nastal, když se letadlo podivně naklonilo těsně před přistáním a jen tak tak se stačilo srovnat, než dosedli na asfaltovou dráhu. Všude v kabině se ozývaly úlevné výdechy a Bannerman si povšiml, jak se na sebe pousmály letušky, když si odepjaly pásy a stouply si, než začali vystupovat cestující. Nějaké „úřednické nedorozumění“ zapříčinilo, že na něj nečekalo najaté auto a on musel vyčkat dalších třicet minut, než to dívky v uniformách vytelefonovaly a z města nakonec poslali jiné auto. Mezitím popíjel vlažnou kávu u

umakartového stolku v letištní kavárně a díval se, jak za oknem horizontálně prší. Pokud je takhle na západě, trajekt určitě nepojede.

Auto dorazilo a Bannerman se vydal po silnici na sever. Hned kousek za Huntly, krajem lihovarů, přešel déšť v plískanici, a když projížděl kolem Invernessu, kde uhýbal na severozápad, už sněžilo. Na vedlejších silnicích sníh ležel a posledních třicet kilometrů mu trvalo přes hodinu a půl.

Do Stobmoru dorazil v šest večer. Hodil si věci do hotelového pokoje a zamířil rovnou do vesnické nemocnice. Ze vzlykavého pláče, který uslyšel, Bannerman okamžitě poznal, že jde pozdě. Přes částečně prosklené dveře vedoucí ze vstupní haly uviděl Anguse MacLeoda, jak utěšuje ženu, zřejmě manželku Colina Turnbulla. Byla k němu otočená zády a MacLeod ho zvednutím ruky zarazil, aby chvíli počkal venku. Bannerman přikývl a šel chodbou do dalšího pokoje, kde našel ošetřovatelku, která vařila čaj. Představil se.

„Já jsem sestra Drummondová. Doktor MacLeod vás čekal dřív,“ řekla ošetřovatelka a vrátila víčko na čajovou konvici.

„To to počasí,“ vysvětlil Bannerman.

„Je hrozně,“ připustila sestra.

„Rozumím dobře, že Colin Turnbull už zemřel?“ zeptal se Bannerman.

„Před čtvrt hodinou.“

Bannerman viděl, že i když se ošetřovatelka snaží vypadat normálně, je zjevně rozrušená. Cukalo jí ve tváři.

„Není vám špatně?“ zeptal se jí jemně. Žena řekla, že ne, ale zvedla ruku, aby se ujistila, že nemá na tváři slzy. Polkla, jako by chtěla něco říct. Bannerman vyčkával.

„Ještě nikdy jsem...“ začala, „nikdy jsem neviděla někoho umírat takhle...“ Ta slova zaúčinkovala jako odjištění nálože. Vydechla a slzy se jí začaly valit po tváři.

„Byla to hrůza... děs, jakoby byl posedlý...“ Dveře se otevřely a vešel Angus MacLeod.

„Tak kdypak bude ten čaj?“ zeptal se.

„Už je hotový,“ odpověděla.

„Možná byste si mohla na chvíli sednout s paní Turnbullovou, sestro?“

„Jistě, pane doktore.“

Ošetřovatelka odešla z místnosti a MacLeod řekl: „Bohužel jste přijel pozdě.“

Bannennan souhlasil. „Jak slyším, nebyl to pěkný konec.“

„Naprosto se pomátl. Ani sedativa ho nemohla uklidnit. Nebylo snadné to poslouchat. Kéž by toho Julie byla ušetřena.“

„Kde je mrtvola?“ zeptal se Bannerman.

„Dole ve sklepe, ten používáme jako provizorní márnici. Chcete ho vidět?“

„Ano,“ přisvědčil Bannerman.

„Já se jenom skočím podívat, jestli je v pořádku Julie,“ řekl MacLeod. Byl pryč jen chvíličku.

„Tudy,“ vybídl Bannermana. MacLeod prošel první těžkými dřevěnými dveřmi, které vedly ke kamennému schodišti. Bannerman zaznamenal okamžitou změnu teploty, když opustili vytápěnou nemocnici a sestoupili do chladného kamenného sklepa. MacLeod rozsvítil – jedinou lampu v drátěném ochranném pouzdru, opředenou pavučinami. Spíše to vypadalo, že na místnost vrhá spoustu stínů než světlo. Turnbullovo tělo leželo uprostřed místnosti na laťkové dřevěné lavici, bylo přikryté prostěradlem, které bylo kolem dokola zastrčené pod něj, takže zjevně prozrazovalo, co ukrývá. Ten pohled připomněl Bannermanovi objevy v egyptském Údolí králů, Turnbull však nebyl starověký faraón, momentálně byl jediným vodičkem k strašlivé nemoci. Bannerman přistoupil k tělu, vytáhl prostěradlo zpod hlavy a odhrnul je. To, co uviděl, s ním trhlo. Turnbull měl otevřené oči a vyceněné zuby, jako by se po něm chystal skočit a chňapnout ho za krk. Ale byla to pouhá maska smrti muže, který zemřel ve spárech agónie.

„Je mi líto, ale na to nebyl zatím čas,“ zamumlal MacLeod. „Musel jsem se postarat o jeho ženu. Byla velice rozrušená.“ Bannerman se pokusil zavřít Turnbullovi oči, ale zjistil, že kůže na víčkách je příliš napjatá.

„To je divné,“ poznamenal. „Jakási předčasná ztuhlost, možná to má co dělat s tou nemocí.“ Stejný problém měl s tvářemi, svaly se stáhly tak, že napnul Turnbullovi kůži u ústních koutků.

„Požádáte paní Turnbullovou o svolení k pitvě?“ zeptal se MacLeoda. MacLeodovi se zjevně do toho nechtělo.

„Má právě za sebou víc než hrůzný zážitek,“ řekl. „Nemohlo by to počkat do rána?“ Bannerman se podíval na mrtvolu, nyní opět přikrytou, a

řekl: „Byl bych raději, kdybyste to udělal teď, pokud myslíte, že je to vůbec možné.“

MacLeod pokrčil rameny: „Uvidím, v jakém bude stavu, až se vrátíme nahoru.“

„Co to ksakru...“ vykřikl MacLeod, jakmile otevřel dveře nad schody a uslyšel hlasy v hale. Když Bannerman vyšel na světlo, uviděl, že se sestrou Drummondovou mluví u vchodu nějakí tři muži. Poznal, že jeden z nich je ten Holand'an, van Gelder, druhé dva neznal, podle vzhledu nejspíš dělníci. Sestra se odmlčela a přistoupila k MacLeodovi.

„Pane doktore, zaměstnavatel pana Turnbulla a dva jeho kamarádi se přišli podívat, jak mu je.“

„Řekla jste jim to?“ zeptal se MacLeod tiše.

„Ano, pane doktore. Rádi by mluvili s paní Turnbullovou.“

„Požádejte je, aby počkali ve vedlejší místnosti, ano?“ řekl MacLeod. Když se sestra vzdálila, MacLeod se obrátil k Bannermanovi: „Pokusím se, aby Julie podepsala svolení.“ Nechal Bannermana stát v chodbě.

Van Gelder ho uviděl a usmál se na pozdrav. Přistoupil k němu, aby mu potřásl rukou: „To jsem rád, že vás zase vidím, doktore, myslel jsem, že jste odtud odjel.“

„Odjel jsem,“ přisvědčil Bannerman.

„A nemusím se ptát, proč jste se vrátil, co? Další tragédie. To je hrůza. Turnbull byl jeden z mých nejspolehlivějších dělníků. Kdy se tomu konečně dostanete na kloub?“

„Doufám, že brzy,“ odpověděl Bannerman.

Druzí dva muži se na ně dívali. Sestra čekala v otevřených dveřích místnosti, že ty tři vpustí dovnitř. Bannerman si byl vědom toho, že ti muži na něj pohlížejí očividně nepřátelsky. Zajímalo by ho proč, vždyť je nezná.

„Tihle muži jsou Colinovi kamarádi z práce?“ zeptal se tiše van Geldera.

„Potkal jsem se s nimi venku,“ vysvětlil van Gelder. „Jak tomu rozumím, jsou to jeho dávní kamarádi. Jsou zaměstnaní v elektrárně. Jeden mi říkal, že chodil s Turnbullem do stejné třídy.“

„A tak,“ řekl Bannerman. Vzpomněl si, jak ho Turnbull varoval před záští, kterou vyvolával u elektrárenských zaměstnanců. Takhle to tedy věděl. Někteří jeho kamarádi v elektrárně pracovali. „Všechno v pořádku, pane doktore?“ zeptal se van Gelder.

„Ano,“ odpověděl Bannerman nepřítomně.

Všichni v hale se najednou vyděsili ženským hlasem, který zesílil hněvem. Byla to Julie Turnbullová. Vyměňovali si rozpačité pohledy, mluvila stále hlasitěji, až nakonec přímo ječela: „Ne a ne! V žádném případě! Mého Colina necháte na pokoji!“ Julie Turnbullová vyrazila z místnosti, kde byla s MacLeodem. Uviděla dva elektrárenské dělníky a vrhla se jednomu z nich do náruče.

„Chtějí Colinovi uříznout hlavu!“ vzlykala. Chtějí jeho mozek!“

„Pane na nebi,“ řekl jeden z nich zjevně znechuceně.

„Nikdo se Colina ani nedotkne,“ řekl ten druhý muž a pevně Julii držel. Bannerman s MacLeodem si vyměnili rozpačité pohledy. MacLeod omluvně pokrčil rameny.

„Paní Turnbullová,“ začal Bannerman. Věřte mi, nikdo nebude řezat...“

Muž, který ji držel v náruči, mu skočil do řeči snůškou nadávek. „Posraný doktoři! K čemu jste tady byli, co? Proč prostě nevodprejsknete a nenecháte nás na pokoji!“ Bannerman to vzdal, protože vycítil, že v tuto chvíli už nelze nic zachránit.

Van Gelder diplomaticky zasáhl: „Drahá paní Turnbullová,“ nabídl se, třeba byste mi dovolila, abych vás odvezl domů? Auto mám venku. Nebo byste možná raději jela někam jinam? K příbuzným nebo k přátelům?“

„Děkuji vám,“ odpověděla Julie a uklidnila se. Otočila se k MacLeodovi a řekla: „Mrzí mě to, pane doktore... ale to, co jsem řekla, platí.“ MacLeod přikývl a ujistil ji úsměvem. Bannermana Julie úmyslně naprosto ignorovala a opřená o van Geldera odešla z nemocnice. Oba elektrárenští dělníci vyšli za nimi. Na Bannermana se přitom zatvářili tak, že by udělal nejlíp, kdyby se jim po večerech vyhnul.

Jeden řekl: „Colinova těla se nikdo ani nedotkne, jasný?“ Bannerman nepovažoval hrozbu za hodnou odpovědi. Jen se na muže uhrančivě díval, až jeho pohled nevydržel a odešel.

„Moc mě to mrzí,“ řekl MacLeod. „Úplně jsem to zvorál.“

„Byla to moje chyba, že jsem to uspěchal,“ řekl Bannerman. „Bylo by lepší počkat do rána. Otázka teď zní, co kruci budeme dělat?“

„Můžeme to právně vymáhat,“ namítl MacLeod.

„Já vím,“ odpověděl Bannerman, „ale jsem si vědom toho, co by to pro vás znamenalo.“ Věděl, že kdyby MacLeod nepodepsal úmrtní list, Turnbullova smrt by byla klasifikována jako „náhlá“ a podle skotského zákona by vyžadovala pitvu, ať by jeho žena dala svolení, nebo ne.

Takový krok svého lékaře by si místní lidé vyložili jako zradu, jelikož MacLeod ví, jaké přání Julie Turnbullova vyslovila.

„Díky,“ řekl MacLeod.

„Co byste řekl na takový kompromis?“ zeptal se Bannerman. MacLeod zvedl obočí. Kompromis?“

Přestože Bannerman MacLedovi důvěřoval, měl z toho návrhu jistou obavu. Opatrně řekl: „Stačila by mi sonda jehlou.“ MacLeod se na něj podíval, jako by přeslechl, co říkal.

„Mohl bych zavést Turnbullovi do mozku širokou sondážní jehlu a vzít si potřebné vzorky, aniž bych dělal pitvu hlavy. Mohl bych to udělat tak, aby to žádný laik vůbec nepoznal. Tak by nedošlo k žádné pitvě a přání paní Turnbullové by se vyhovělo. Můžete podepsat úmrtní list a vaše postavení tady mezi lidmi neutrpí.“

„Ale úřady a RLV budou přece trvat na celkové pitvě, ne?“

„Úřady budou jen rády, když se celá tahle věc odbude s co nejmenším rámusem. Oni nic vířit nebudou, když s tím nezačneme my.“

„Aha,“ zamyšleně řekl MacLeod. „Jestli tedy myslíte, že tak získáte dostatečný materiál, tak se do toho dejte. Co budete potřebovat?“ Bannerman mu vyjmenoval pár požadavků.

„Kdy to provedete?“

Bannerman přešel k oknu. Viděl, jak oni dva dělníci postávají na druhém chodníku a nemocnici sledují.

„Teď ne. Myslím, že bude lepší, když mě uvidí odejít brzy. Pokud vám to nevádí, vrátím se později a vzorky odeberu, až když opustí hlídku.“ MacLeod se také podíval z okna a uviděl, co myslí. Navrhl: „Dám vám klíč a ukážu vám, kde co je. Mohl bych později nějak pomoci?“ Bannerman řekl, že ne. Nemělo by to opravdu trvat dlouho. Předpokládám, že ti dva tam nebudou trčet až do rána.“

MacLeod se nabídl: „Co kdybyste se vrátil do hotelu? Já tu ještě nějakou chvíli zůstanu a zavolám vám, až odejdou.“ Bannerman souhlasil. Vrátil se do hotelu a vykoupal se, pak si dal večeři. Zrovna dojedl, když mu MacLeod zavolal.

„Je mi líto, ale pořád jsou ještě naproti a já už sám budu muset jít.“ Bannerman mu poděkoval a řekl, že pár hodin počká. Nevěřil, že by muži drželi u zemřelého celonoční hlídku. Jak si to říkal, vytanula mu slova „ledaže by je někdo navedl“. Bannerman na chvíli myšlenku zapudil a zavolal Shoně, která, jak si myslel, zůstala na ostrově, protože trajekt nejedl.

„Víte se hodně utíšil,“ řekla. Je velká šance, že se na pevninu dostanu zítra.“

„To je to nejlepší, co jsem dneska slyšel,“ odpověděl Bannerman. „Jak je pacientovi?“

„Umřel krátce předtím, než jsem dorazil.“

„To mě mrzí. Zřejmě to mění tvé plány.“

Bannerman si dával pozor, aby po telefonu nemluvil o pitvě. Nemohl si být jistý tím, že ústředna v hotelu je v pořádku.

„Pojeďu do Edinburghu, abych promluvil s lidmi na neurobiologické jednotce,“ vysvětlil. Neřekl už, co tam poveze. „Pojedeš se mnou?“

„Dobře,“ souhlasila Shona, aniž si vyžádala čas na rozmyšlenou. To je to nejlepší, co já jsem dneska slyšela.“

„Fajn,“ zakončil Bannerman. „Na shledanou zítra.“

Bannerman sešel dolů do baru. Zamrazilo ho, když otevřel dveře a uviděl Mitchella, vedoucího oddělení bezpečnosti v elektrárně. Seděl tam ještě s dalším mužem. Mitchell vzhlédl a usmál se takovým způsobem, že Bannerman pocítil napětí.

„Tak co, doktore, pořád ještě hledáte nějaké hrůzy kolem elektrárny?“ zeptal se. Sebeuspokojený výraz toho muže dováděl Bannermana skoro k zuřivosti, ale na povrchu zůstal klidný. Kolem elektrárny to páchne po nějaké chemikálii,“ odpověděl. Opět ten sebejistý škleb na Mitchellově tváři.

„Jenom běžné opatření, doktore. To děláme často.“

„Ovšemže,“ souhlasil Bannerman, nechal Mitchella a šel k baru, kde si objednal tonik. Stál k Mitchellovi zády, čímž naznačoval nechť pokračovat v hovoru. Mitchell se vrátil k tomu, co povídal, než ho vyrušil Bannermanův příchod. Bannerman ho sledoval v zrcadle za pultem a z pohybů hlavy jeho směrem vyrozuměl, že teď právě mluví o něm. Je to náhoda, že je tu Mitchell zrovna dnes? přemýšlel, nebo je za tím cosi zlověstného? Je snad možné, že budou hlídat nejen nemocnici, ale taky jeho, aby se ujistili, že na Turnbullovo tělo nikdo nesáhne? Bannerman se usadil na barové stoličce a začal si povídat s barmanem, aby vznikl dojem, že je v hotelu normálním hostem. Dává si tu pár skleniček, než půjde nahoru do svého pokoje spát. Mitchell nemusí vědět, že pije jen tonik, aby si udržel jasnou hlavu.

Nikdo nemusí vědět, že se chystá později pod rouškou tmy vykrást do nemocnice a provést nelegální pitvu Colina Turnbulla. Ale kdykoliv, když se letmo podíval na Mitchella do zrcadla, zjistil, že je bedlivě sledován. Že

by to byl už paranoidní reflex? říkal si. Mitchell sice jako by dost často pohlížel jeho směrem, ale to může být jen následek jejich předešlého setkání. Když mezi vámi a někým dojde nejprve na pěsti, to si pak přítomnost takového člověka uvědomujete mnohem ostřeji. Bannerman se rozhodl pro experiment. Odejde na záchod na druhém konci chodby a uvidí, jestli ho někdo sleduje. Když už byl skoro na odchodu, uviděl náhle, že do dveří vstoupili oba dělníci z elektrárny, kteří hlídali nemocnici. Mitchell jim kývl na pozdrav a jeden se s ním zastavil na kus řeči, druhý šel k baru objednat pití. Stál hned vedle Bannermana.

„Myslel jsem, že už jste odjel,“ řekl muž.

„Opravdu?“ zeptal se suše Bannerman.

„Tady pro vás není žádná práce,“ sdělil mu muž.

„To si dovolím posoudit sám,“ odpověděl Bannerman.

„To posoudí Julie,“ pokračoval. „Mějte to na paměti, nebo to tentokrát neodnese jen vaše auto.“ Muž zaplatil za pití a odešel od pultu ke svému společníkovi a Mitchellovi. Takže to jsou oni, pomyslel si Bannerman. To jsou ti dva chuligáni, co mu při poslední návštěvě zřídili auto, a Mitchell je diriguje. Bannerman se odebral na záchod. Nikdo nešel za ním. Když si myl ruce, začal přemýšlet o tom, jak dlouho bude muset ještě čekat, než bude bezpečné vrátit se do nemocnice. Zavírací doba v hospodách na severu byla pružná, což mohlo být nepříjemné či fantastické, záleželo pouze na úhlu pohledu. Už začínal uvažovat o době těsně před ránem. Utřel si ruce a otevřel dveře. Za nimi mu stál v cestě jeden z dělníků. Byl to ten, který se zastavil u Mitchella, zatímco jeho společník šel k baru. Nebyl tak vysoký jako ten druhý, ale byl podsaditý a měl široká ramena. Zrzavé vlasy měl suché a kudrnaté, vpředu trochu prořídle, i když mu nemohlo být o moc víc než pětadvacet.

„Dovolíte,“ řekl Bannerman a chtěl kolem něj projít.

Muž se pohnul jeho směrem, znovu mu zatarasil cestu a jen na něj mlčky civěl.

„Říkal jsem s dovolením,“ opakoval Bannerman.

„Nepovídejte,“ řekl ten člověk a v hlase mu zněla hrozba.

„Uhněte!“ vyzval ho Bannerman pevně. Muž stál na místě.

„V tomhle městečku vás nechceme,“ zasyčel.

„Věřte mi, že nejsem až tak nedovtipný,“ ozval se Bannerman. „Ale tohle není Tombstone v Arizoně a vy nejste Wyatt Earp. Mám tu jistou práci a dělám ji, takže pokud opravdu neholdáte skončit ve vězení v Peterheadu, navrhuji, abyste ustoupil a nechal mě projít.“

Muž si to chvilku přebíral, pak našpulil rty a neochotně ustoupil stranou, aby Bannerman mohl projít dveřmi. Bannerman odešel nahoru a zamkl se v pokoji. Chvilí se zády opíral o dveře, než začal zase normálně dýchat. Srdce mu prudce bušilo. Uvažoval, že kdyby se nebyl dostal do konfliktu s Mitchellem, mohl to mít teď mnohem lehčí. Po tom prvním setkání už spolu neměli přijít do styku. Obrnil se a potmě začal hlídkovat u svého okna. Mitchell odešel o hodinu později a nastoupil do auta sám. Trvalo dalších čtyřicet minut, než vyšli na ulici i dva dělníci z elektrárny. Ten, kterého Bannerman viděl naposledy na záchodě, byl velmi opilý a jeho společník ho podpíral. Jak se vzdalovali ulicí, opilý se s námahou otočil a křikl zpátky k hotelovému oknu: „Dostanu tě, mizero... to si piš!“

„V tomhle stavu teda určitě,“ zašeptal Bannerman ve tmě.

Hotel byl příliš malý, aby měl nočního vrátného nebo vůbec nějaký noční personál, a dveře tudíž na noc nezůstávaly otevřené. Když Bannerman sešel dolů, viděl, že je zamčeno.

„Chtěl jste něco?“ zeptal se správce, který právě zamkl a chystal se jít spát.

„Myslel jsem, že si ještě vyjdu trochu na vzduch,“ odpověděl Bannerman.

„V tuhle dobu?“ podivil se muž a podíval se na hodinky, spíše jenom tak, než že by skutečně chtěl vědět, kolik je hodin.

„Nemůžu spát,“ vysvětloval Bannerman. „Trápí mě nespavost.“

Muž dal Bannermanovi klíč a požádal ho, aby zamkl, až se vrátí. Bannerman mu to slíbil.

Když spěchal opuštěnými ulicemi Stobmoru k nemocnici, byl vzduch sice chladný, ale prozatím ještě milosrdně. I když už bylo po půl druhé a v okolních ulicích nesvítilo vůbec žádné světlo, přesto měl Bannerman pocit, jako by ho sledovalo tisíc očí. Celou dobu se držel ve stínu, a ještě než odbočil k nemocnici, ohlédl se. Pocítil vlnu úlevy, když se octl ve tmě krytého vchodu. Vytáhl klíč, který mu dal MacLeod, a vsunul jej do zámku. Nechtěl se otočit. Bannerman klíč vytáhl a zasunul ještě jednou, celkem třikrát, ale klíč se odmítal v zámku otočit. Už se skoro chystal zase odejít, když ho náhle napadlo, v čem je potíže. Snažil se odemknout dveře, které jsou odemčené! Zmáčkl kliku a dveře se otevřely. MacLeod za sebou nejspíš zapomněl zamknout! Bannermanovi bylo trapně, že nezkusil dveře dřív. Potvrdilo se jeho tušení, že na dobrodružné kousky nemá talent. Vyžadovalo to chladné, předvídatvé myšlení. A z něho byl v tu chvíli uzlíček nervů a puls už mu přesáhl sto dvacet. Po špičkách přešel

do místností, kde mu MacLeod měl nechat nástroje, které bude potřebovat k odběru vzorků z Turnbullova mozku.

Bannermanův puls se stále ještě nezmírnil, když si sebral nástroje na nerez tácku a připravil se, že si je odnese dolů do sklepa. Zvedl tácek a vtom uslyšel odkudsi zevnitř budovy jakési zadunění. Málem tácek upustil. Že by se MacLeod přece jenom vrátil? Ozvalo se to znovu a Bannerman zavolal: „Pane doktore? Jste to vy?“ Nikdo neodpovídal.

Bannerman cítil, jak v něm vzrůstá nepříjemné napětí, až mu stáhlo žaludek. Pro boha živého, vzchop se! říkal si. Ve všech domech se v noci něco ozývá. Ústřední topení se zapíná a vypíná, ledničky zrovna tak. Přece se nebojíš mrtvého, jsi sakra patolog, ne?! Jdi do toho sklepa, vyříd' to tam a ráno už můžeš odjet do Edinburghu.

Bannerman otevřel dveře do sklepa a obezřetně se pustil kupředu. Nemohl riskovat rozsvícení, dokud za sebou pořádně nezavře dveře, protože světlo by mohlo být vidět z ulice. Jak sestupoval po kamenných schodech, opět si uvědomil tu náhlou změnu teploty. A znovu se cosi ozvalo! Jako by někdo zašoupal nohama. Přece se do těla nepustily krysy?! Naslouchal, jestli uslyší známé cupitání tlapiček. Ticho. Bannerman stál na předposledním schodu, rozhlédl se po sklepe. Na podlaze osvětlené jedinou lampou se nic nehýbalo, ale byly tu různé temné kouty. Mrtvola přikrytá prostěradlem ležela netknutá na lavici uprostřed. Avšak na pravé straně hlavy bylo prostěradlo uvolněné. Bannerman mohl přísahat, že prostěradlo kolem hlavy důkladně zasunul zpátky. Zíral na to a v hlavě měl nepříjemné tušení. Položil si tácek s nástroji vedle těla a sundal si kabát. Vyhrnul si rukávy a začal si navlékat chirurgické rukavice, roztáhl přitom prsty a přetáhl si gumu přes zápěstí, aby rukavice dobře těsnila. Pak si nasadil druhou. U takhle smrtící choroby nemělo cenu nějak riskovat.

Na injekční stříkačku připevnil jednu širší jehlu a nasadil na ni ochrannou čepičku z umělé hmoty, dokud neodhalí mrtvole hlavu.

Když se dotkl prostěradla, zažil okamžik čiré hrůzy, mrtvola se náhle posadila. Nedokázal nic jiného než zírat s otevřenými ústy na živoucí zlý sen, který se mu odehrával před očima. Hlava mrtvoly, stále ještě pod prostěradlem, se k němu pomalu otočila a náhle ho prudce udeřila do obličeje. Bannermanovi se bolesti zajiskřilo v hlavě a v galaxii hvězdíček ztratil vědomí.

Když přišel Bannerman k sobě, prudce ho bolela hlava a v ústech měl nějakou hlínu. Pomalu se posadil, vyplivl tu špínu a opatrně si osahal obličej, přičemž zjistil, že má zlomený nos. Bolestí zasténal, když ucítil, jak se kost pohnula pod kůží. Na obličejí měl hodně zaschlé krve, ale pokud to mohl zjistit, další zranění už neutrpěl. Žebra měl v pořádku a zuby celé, takže se zdálo, že útok se omezil na tu jedinou ránu hlavou, která ho složila. Rozhlédl se a zjistil, že je v místnosti sám. Mrtvola byla pryč. Namáhavě se postavil a ze ztuhlosti údů vyrozuměl, že v té poloze ležel dosti dlouho. V půli schodů se musel na chvíli zastavit a kleknout si, cítil, že ho zase opouští vědomí. Pokusil se strčit si hlavu mezi kolena, aby zlepšil krevní oběh, ale bolavá hlava zaprotestovala a tento manévr mu znemožnila.

Na místo toho si tedy jen chvilku odpočinul, pak vyšel nahoru a zavolal MacLeodovi.

„Kdo jste říkal, že to udělal?“ ptal se MacLeod, který si myslel, že se přeslechl.

„Mrtvola, tedy samozřejmě že to nebyla mrtvola, ale jen někdo, kdo si na ni hrál. Proboha, prostě sem přijďte,“ vyštěkl. Okamžitě toho litoval, ale teď právě diktovala jeho chování bolest v hlavě. Našel koupelnu a prohlédl si zranění na obličejí v zrcadle. Krev to ještě zhoršovala, a když se na sebe podíval, trochu se vyděsil. Vypadal jako výjimečně neúspěšný zápasník na mistrovství světa v těžké váze.

„Šťastnou ránu, Harry,“ zamumlal si jako správný britský boxer. „Šťastnou ránu.“ MacLeod dorazil a zavolal na něj jménem.

„Tady jsem,“ zakrákoral Bannerman.

MacLeod vešel do koupelny a okamžitě převzal iniciativu.

„Nechte to na mně,“ naléhal. „Pojďte sem. Tady to bude pohodlnější.“ Vedl Bannermana na jednu z ošetřoven, kde mu začal čistit obličej a rovnat nos.

„Ráno budete mít dva nádherné monokly,“ upozornil. „Tmavé brýle dostanete u MacPhaila na High Street.“

„Díky,“ kysele odpověděl Bannerman. „Když jsem přišel, byly hlavní dveře odemčené. Vy jste je zapomněl zamknout?“

„Naopak, jasně si pamatuju, že jsem zamykal,“ odporoval MacLeod. Bannerman přikývl.

„To mě mělo napadnout,“ řekl. „Ten, kdo se sem v noci vloupal, byl uvnitř, když jsem dorazil já. Vůbec mě nenapadlo, že si někdo odemkl. Říkal jsem si, že jste nechal otevřeno.“

„Neměl bych zavolat policii?“ zeptal se MacLeod.

„Myslím, že ne,“ usoudil Bannerman, když si pomyslel, co by z toho udělal místní policajt.

„Ale Turnbullovo tělo tu není.“

„A myslím, že už ho neuvidíme,“ poznamenal Bannerman. „Ten, kdo ho odnesl, zjevně tušil, že se pokusím získat vzorky i bez svolení, a měl pravdu. Dokonce mě i viděli, jak se chystám udělat něco nezákonného. Dalo by se říct, že jsem horší zločinec než oni. Budou tvrdit, že jen dohlédli na to, aby se respektovalo přání truchlící vdovy.“

„To je těžké,“ řekl MacLeod. „Co chcete dělat?“

„Spát,“ odpověděl Bannerman a dotkl se nosní přepážky, jako by to bylo motýlí křídlo. „Potřebuju se vyspat.“

Bannerman se probudil časně. Rušil ho vítr, který se za bouře, co se právě přihnala z Atlantiku a svištěla si to ulicemi Stobmoru, pokoušel vyrazit okno jeho pokoje z rámu.

„Zatracená země,“ mumlal si, jak ležel a naslouchal zvuku, který se podle rychlosti větru střídavě podobal sténání a vytí. Po několika minutách se rozhodl, že bude lepší vstát. V pokoji byl elektrický čajník – v duchu módy, která v hotelových pokojích vyžadovala možnost uvařit si čaj. Vstal a zapnul ho. Než se voda uvařila, prohlédl si přiloženou nabídku sáčků. Čaj, káva a kakao. Všechny měly něco společného: očividně se tu povalovaly už hodně dlouho. Obal na nich už byl chatrný. Bannerman hádal, že ve Stobmoru zažily už pár let. Otevřel sáček s kávou a obrnil se proti chuti.

To bylo moudré počínání. „Káva“ chutnala jako slaná voda s příměsí smetí z podlahy a cigaretového popela. Párkrát upil a měl dost. Zbylý obsah šálku vylil do umyvadla, v zrcadle přitom zahlédl svou tvář. Jemně si prstem přejel po tmavofialových kruzích pod oběma očima.

„Pane na nebi,“ zamumlal. „Jestli hledají v londýnské zoo novou pandu, tak mají šanci.“ S odevzdaným povzdechem přistoupil k oknu, rozhrnul záclony a vyhlédl na opuštěné, větrem vymetené ulice. Obloha byla zlověstně tmavá a hrozivá. Blížil se déšť.

„Krásné Skotsko,“ šeptal si, není snad větší radosti...“ Bannerman zauvažoval, co by měl udělat dál. Měl pocit bezmocného vzteku, že opět utrpěl porážku od sil, které se mu všemožně snažily zabránit ve vyšetření

oné nemoci, ale věděl, že nesmí dovolit, aby jeho činy řídily city. Musí se zachovat prakticky. Byl si jist, že Turnbullovo tělo budou někde schovávat až do kremace. Kdyby to oznámil policii, mohl by dosáhnout toho, aby se tělo vrátilo na místo, ale patrně by k němu neměl přístup. Stejně by nemohl získat vzorky, které potřeboval pro laboratorní vyšetření. Pořád by ještě mohl předat celou věc soudu, pokud by Angus MacLeod spolupracoval, tuto možnost však vyloučil, protože věděl, co by tím způsobil ve zdejších lidských vztazích.

Rozhodl se postupovat konzervativně. Přes podmínky dohody s Allisonem, které mu povolovaly zahájit plné vyšetřování, kdyby se vyskytl další případ v rozmezí čtyř týdnů, nemělo cenu s tím začít, když nebylo co vyšetřovat! Pár dalších věcí ale udělat může, a pak se rozhodne, co řekne radě. Jednou z nich bylo promluvit si s vdovou po Gordonu Buchanovi. Když tady byl posledně, May Buchanová se zotavovala na dovolené. Předpokládal, že se mezitím vrátila a možná by mu mohla nějak pomoci zjistit, jak se nakazil chorobou její otec. Nejdřív bude ale muset vypátrat, kde bydlí.

Pamatoval si, že Sproat, farmář v Inverladdie, říkal, že se nastěhuje zpátky k rodičům, ale ti jsou teď oba mrtví a rodinný domek ve Stobmoru lehl popelem. Bude tedy ještě v tom propachtovaném domku na farmě? přemýšlel. Dívka, která mu přinesla snídani, sice po očku sledovala stav jeho obličeje, ale potvrdila mu, že May je dosud tam. Když to vypadalo, že sebrala odvalu, aby se zeptala, co se mu stalo, Bannerman ji rychle zarazil: „Neptejte se na to.“ Bannerman si u MacPhaila koupil tmavé brýle, jak mu doporučil Angus MacLeod, nastoupil do auta a vyjel na farmu v Inverladdie.

V tmavém, zaprášeném krámu se smíšeným zbožím neměli zrcadlo, a tak se prohlížel, jak to šlo, ve zpětném zrcátku v autě.

„Uplnej Jack Nicholson,“ mumlal si přitom. Doufal, že May Buchanovou nevyděsí. Déšť, který hrozil už dvě hodiny, se konečně spustil, právě když Bannerman jemně pobízel auto po prašné cestě na farmu. Jednu chvíli jel po jasně ohraničené venkovské silnici, v příštím okamžiku se už pomalu ploužil po dně prudké bystřiny.

Když konečně dorazil k domu, s radostí viděl, že někdo je doma. V kuchyni se svítilo. Vyběhl z auta pod přístřešek u vchodu a zaklepal na dveře. Otevřela velmi opálená žena kolem třicítky. Vlasy měla skoro vybělené sluncem. Měla na sobě přiléhavé džíny a bílý svetr s křížkem na krku. Byla bosá.

„Paní Buchanová? Jsem Ian Bannerman. „Nemohl bych se vás zeptat na pár věcí?“ May Buchanová se zatvářila, jako by docela ráda odmítla, kdyby bylo slušnější počasí, ale déšť a vítr se hmuly dovnitř otevřenými dveřmi.

„Tak snad pojed'te dál,“ vyzvala ho. Bannerman jí vysvětlil, kdo je, a vyjádřil soustrast nad úmrtím jejího muže a rodičů. May Buchanová mu mechanicky poděkovala a civěla na jeho brýle.

„Ne že by pražilo slunce,“ řekla. Bannerman si mírně dotčeně sáhl na brýle a odpověděl: „Mám nějaký problém s očima.“ Přišlo mu to od May Buchanové poněkud nezdvořilé, avšak alespoň věděl, s kým má tu čest. Na druhé straně je možné, že ji ztráta tří blízkých příbuzných prostě zbavila smyslu pro společenskou formu.

„Aha,“ řekla, ale nepřestávala se na něj upřeně dívat.

Bannerman se pokusil zapříst s ní hovor. „Jste krásně opálená,“ řekl. To nemáte z krásného Skotska.“

„Ne, byla jsem v Nassau,“ řekla May Buchanová.

„Na Bahamách?“ podivil se Bannerman.

„Sproatovi na mě byli moc hodní. Zaplatili mi dovolenou. Mysleli si, že mi to pomůže vyrovnat se s Gordonovou smrtí.“

„To je od nich moc hezké,“ řekl Bannerman a pomyslel si, že Johna Sproata špatně odhadl.

„Překvapilo mě to,“ řekla May Buchanová. „Naneštěstí, když jsem byla pryč, můj otec... však víte.“

„Ano, je mi to líto,“ odpověděl Bannerman. „Půjdu rovnou k věci. Snažím se najít spojitost mezi smrtí vašeho manžela a vašeho otce a rád bych, kdybyste mi pomohla.“ May Buchanová se zatvářila nejistě. „Ale Gordon umřel na zánět mozkových blan. Táta nebyl nemocný. Jen mu něco ruplo v hlavě a pak začal řídit. Jaká by tu mohla být spojitost?“

„Myslím, že oba trpěli stejnou nemocí,“ vysvětlil Bannerman. „Váš manžel pracoval na farmě s nakaženými ovci, než onemocněl, že?“

„Ano, on a ti ostatní je zakopávali do jámy s vápnem.“

„Váš otec se toho taky nějak účastnil?“ zeptal se Bannerman. „Můj otec?“ vykřikla May Buchanová, jako by to byla ta nejsměšnější věc, co kdy slyšela. „Ne, jistěže ne. Ten se nikdy k farmě ani nepřiblížil. Krom toho, s Gordonem si nějak moc nerozuměli.“

„Takže se moc nestýkali?“

May Buchanová zavrtěla hlavou. „Viděli se nejvýš jednou do roka.“

„Ale vy jste matku s otcem navštěvovala?“

„Jezdila jsem za nimi do městečka, obvykle tak jednou týdně.“

„Nenapadá vás, jak by se váš otec mohl dostat do styku s těmi infikovanými ovci na farmě?“

„Ne,“ řekla May Buchanová a už trochu podrážděně zavrtěla hlavou. „Co to máte pořád s těmi ovci? Proč o nich stále mluvíte? Gordon umřel na zánět mozkových blan.“

„Popravdě řečeno, my si nejsme úplně jistí, na co umřel váš muž a ti druzí. Je tu prostě možnost, že s tím ty nakažené ovce nějak souvisejí.“ May Buchanová vypadala, jako by do ní uhodil blesk. Bannerman viděl, jak pod opálením viditelně zbledla.

„Co tím ksakru chcete říct, že s tím ty ovce nějak souvisejí?“ zachraptěla. „Ty ovce zašly na svědivku, říkal to veterinář.“

Bannerman pokračoval opatrně. „Je možné, že to nebyl obvyklý druh svědivky, ale něco, co je přenosné na člověka.“

„Pane na nebi,“ řekla May Buchanová.

Ve vzduchu to jiskřilo. Bannerman věděl, že se blíží ke zjištění něčeho důležitého. Nesmí na May Buchanovou tlačit příliš. Nechal působit ticho. „Kriste na nebi!“ vykřikla May Buchanová a zakryla si tvář rukama. Bannerman dál nic neříkal.

„Už mám tu vaši spojitost,“ řekla May Buchanová mezi vzlyky. „Gordon a ti dva druzí... a můj otec... jedli maso z jedné té ovce.“ Oni to jedli?“ vykřikl Bannerman.

May Buchanová přikývla. „Dřív, když dostaly ovce svědivku, vyexpedoval je starej Sproat na trh, jak mohl nejrychleji.“

„Ale to je přece nezákonné!“ namítl Bannerman.

„Všichni vědí, že svědivka lidem nic nedělá, tak co se může stát? Když farmáři nemoc ohlásí, kompenzace od státu zdaleka nedosahuje tržní ceny, tak co byste čekal?“

„Ale Sproat je tentokrát na trh neposlal,“ řekl Bannerman.

„Seběhlo se to všechno moc rychle,“ řekla May Buchanová. „Ovce padaly jak mouchy. Zavolal veterináře a po dlouhém dohadování starej Sproat a veterinář řekli Gordonovi a těm druhým, že je to svědivka a že mají uhynulé kusy zakopat do jámy s vápnem.“ May Buchanová musela na chvíli přestat, aby se uklidnila a mohla pokračovat. „Gordon si říkal, že je to škoda, a nechali si proto s těmi druhými dvěma jednu ovci a přinesli ji sem. Rozbourali ji a já jsem to dala do mrazáku.“

„A oni ji všichni jedli?“ Gordon pozval ty druhé dva ovčáky na nedělní oběd, jako dík za pomoc.“

„A co vy?“ Já jsem vegetariánka,“ odpověděla May Buchanová. A moje matka taky.“

„A jak to souvisí s vaším otcem?“ May Buchanová si utřela oči papírovým kapesníčkem. „Těsně předtím, než jsem odjela na dovolenou, jsem šla navštívit matku. Vzala jsem s sebou nějaká skopová žebírka z mrazáku. Říkala jsem si, že si táta pochutná.“

„A tak,“ řekl Bannerman. Hlava se mu z toho všeho točila. Tady má jasný důkaz, že příčinou smrti těch mužů byla svědívka.

„Paní Buchanová, znala jste muže jménem Colin Turnbull?“ zeptal se. May Buchanová se na něj netečně podívala.

„Nikdy jsem o něm neslyšela,“ odpověděla.

„Opravdu ne?“ doléhal Bannerman. Tohle byl onen zbývající článek, který mu dosud chyběl.

„Jsem si tím jistá,“ řekla May Buchanová. „Kdo je to?“

„Pracuje v kamenolomu. Jeho žena učí na základní škole ve Stobmoru.“

„Bohužel. Neznám je.“

„Je tu nějaká možnost, že by váš muž Colina Turnbulla znal?“

„Možnost by snad byla,“ řekla May Buchanová. „Ale já myslím, že ne. Kdyby ho Gordon znal, znala bych ho taky, v malém městě je to prostě takhle jednoduché.“

Bannerman přikývl, zklamaný, že tu poslední překážku nezdolal.

„Pak najednou dostal nápad, který zapudil veškerý pocit zklamání. Paní Buchanová,“ řekl a snažil se přitom skrýt vzrušení, které se v něm začínalo vzmáhat, „máte ještě nějaké to skopové v mrazáku?“

„No... ano,“ odpověděla.

Bannerman musel na chvíli zavřít oči a v duchu za to vzdával díky. „Potřebuju nějaké na testy,“ řekl. May Buchanová vstala a odešla do kuchyně. Bannerman šel za ní a díval se, jak zvedla víko mrazáku. Vytáhla dva bílé plastické sáčky a podala je Bannermanovi.

„Bude vám to stačit?“ zeptala se.

„Naprosto,“ řekl Bannerman. „A co se stalo se zbytky té ovce?“

„Gordon to zakopal vzadu za domem.“

„Do vápna?“

„Ne.“

„Můžete mi říct, kde to je?“

May Buchanová otevřela kuchyňské dveře a máchl rukou k zídce ze suchého zdiva na konci zahrádky.

„Támhle,“ ukázala na její druhý konec.

„Budu potřebovat lopatu.“

„Ta je v kůlně za rohem.“

Bannerman si zapnul límec a požádal May o nějaké plastické sáčky. Otevřela zásuvku a dala mu dva pytlíky na odpadky.

„Ještě něco?“ zeptala se.

„Kuchyňské nože, ostré.“

May Buchanová ukázala na stojánek vedle prkénka. Bylo v něm asi šest různých nožů. Dva si vybral. Bannerman byl za chvíli promoklý na kůži, ale to mu nevadilo. Vzrušení z toho, že našel zdroj patologického důkazu, zvítězilo nad všemi ostatními úvahami. Dokonce se utěšoval i tím, že deštěm půda změkla a mohl ji snadno lopatou obracet. Pozůstatky ovce nebyly hluboko. Když je uviděl, přestal pracovat s lopatou a klekl si, aby odhrabal hlínu rukama, jako když archeolog odhalí cenné umělecké předměty dávno zmizelých civilizací. Našel hlavu a vytáhl ji z bahna. Z očního důlku vylezl červ, ale jinak vypadala, že je v docela dobrém stavu. Odněl si ji do kůlny, aby se trochu chránil před větrem a deštěm při práci s nožem. Při práci ho uklidňovalo pomyšlení, že infekční agens svědivky je jedním z nejodolnějších, které člověk zná. Dokáže přežít sterilizační proces, který zlikviduje jakýkoli jiný známý virus či bakterii na světě. Poměrně krátká doba v zemi by neměla mít žádný nepříznivý účinek. Podařilo se mu získat alespoň padesát gramů mozku a věděl, že to k analýze naprosto stačí. Vzorky uložil bezpečně do sáčků, zavázal a nechal je v kůlně, pak zbytky ovce znovu zakopal.

„Máte, co jste potřeboval?“ zeptala se May Buchanová, když se vrátil do domku.

Bannerman přikývl.

„Kdy to budete vědět určitě?“

„Patrně během tří až šesti týdnů,“ odpověděl Bannerman. Uviděl sebevčítku v očích ženy a řekl: „Za to si opravdu nesmíte dávat vinu.“

„Já jsem jim to dala na talíř. Já jsem je zabila.“

„Nemohla jste to přece vůbec vědět. Jak říkáte, svědivka se vždycky považovala za neškodnou pro člověka.“

„Proč by to mělo tentokrát být jinak?“

Bannerman zavrtěl hlavou a řekl: „Já nevím, ale s trochou štěstí a s tímhle,“ zvedl sáčky, to hodlám zjistit.“ Bannerman se otočil ještě u dveří a řekl: „Paní Buchanová, byl bych vám moc vděčný, kdybyste o tom nikomu nic neříkala. Zatím jsme ještě nic nedokázali.“

„Slibuju,“ řekla May Buchanová.

A ještě jednu věc. „Musíte zničit všechno, co v mrazáku máte. Všechno to spalte.“

„Už tam toho stejně moc není,“ souhlasila May Buchanová. „Budu se odtud muset brzo vystěhovat. Sproatovi budou domek potřebovat. Bylo od nich pěkné, že mě tu nechali tak dlouho.“

„Pane na nebi...“

„Co je?“

May Buchanová postála chvíli s rukou na ústech. „Právě jsem si uvědomila...“

„Co jste si uvědomila?“

„Že bych asi zbytek masa rozdala přátelům, než bych odjela.“

„Díkybohu, že jsem přišel,“ řekl Bannerman.

Bannermanovo povznesení z toho, že konečně nějak postoupil, zchladilo cestou zpátky do Stobmoru pomyšlení, že mu do té mozaiky pořád ještě chybí jeden kamínek, a to je Colin Turnbull. Že by Colin Turnbull taky jedl to nakažené maso? A pokud ano, kde se vzalo? A co je možná ještě důležitější, není dosud nějaké v oběhu? Nejdříve měl za to, že původní nakažené ovce nemohou působit žádný problém, protože byly zakopány do vápna, ale co když těch ovcí skončilo v mrazácích Achnagellochu víc? Musí si o tom promluvit s MacLeodem. Lidé berou svého lékaře vážně. Kdyby jim naznačil možné nebezpečí z toho, že by jedli maso z ovce, která ,náhodou spadla z nákladáku‘, dali by si pozor. Pokud šlo o Turnbulla, nezdálo se pravděpodobné, že by si sám pochutnal na nezákonném masu, a shoda náhod by šla příliš daleko, kdyby snad jeho žena byla taky vegetariánka. Když Bannerman pomyslel na Turnbullovu ženu, uvědomil si, že si s ní bude muset promluvit a že ho, soudě podle jejího chování včera, nemá právě v lásce. Když vjel na hlavní náměstí ve Stobmoru, pořád ještě přemýšlel, jak na ni má jít. Vystoupil z auta a uviděl, že naproti zastavil autobus. Vystoupila z něj Shona. Bannermanovi bylo najednou moc dobře, jako by vyšlo slunce.

Usmál se na celé kolo a zavolał: „Ahoj!“

Shona přešla s úsměvem k němu a Bannennan ji objal.

„Jsem tak rád, že tě vidím,“ řekl. Shona se zasmála nad jeho očividnou radostí a zeptala se: „Stal ses najednou filmovou hvězdou, nebo sis nevšiml, že prší?“

Bannerman zvedl brýle a Shona sykla. „Cos to proboha zase vyváděl?“

„Je to dlouhá historie. Pojd' dovnitř.“

Vešli do hotelu a Shona se zapsala do knihy hostů.

„Bude vám vyhovovat pokoj vedle?“ zeptal se recepční.

„Jistě,“ kývl Bannerman a řekl si, že si nebude všímát posměšku na mužově tváři. „Budete si přát ještě něco?“

„Potřeboval bych led,“ řekl Bannerman.

„Led?“

„Ano, spoustu ledu. Pošlete mi ho do pokoje, ano?“

„Ano, pane, když si to přejete.“

Bannerman se otočil k Shoně: „To mu teď bude vrtat hlavou.“

„Mně taky,“ řekla Shona s tázavým pohledem, když zamířili ke schodům. Bannerman převyprávěl Shoně všechno, co se seběhlo.

„Ale nestane se těm vzorkům nic, když budou jen v ledu?“ zeptala se. „Nemohu požádat, aby mi je v hotelu dali do mrazáku,“ odpověděl Bannerman.

„Ani kdyby byly pořádně zabalené?“

„To nemůžu riskovat,“ odpověděl Bannerman. „Takovýhle infikovaný materiál nemůžeme strčit nikam k potravinám. Budu prostě muset měnit led, dokud neodjedeme ráno do Edinburghu. Polystyrénová krabíčka by pomohla izolaci. Máš nějaký nápad?“

„Dnes se balí do polystyrenu kdeco. Zeptej se v recepci. Třeba na něco přijdou.“

Bannerman zavolal dolů.

„Polystyrénovou krabici?“

„Ano, a další led.“

„Uvidím, co se dá dělat.“

Za pár minut se objevil recepční u dveří s náručí polystyrenu a plným kbelíkem na led.

„V tomhle byla zabalená nová mikrovlnka,“ řekl. Bude vám to stačit?“

„Je pěkný a silný,“ poznamenal Bannerman. To bude úplně stačit.“ Bannerman zavřel dveře a viděl, že se Shona usmívá.

„Co je?“ zeptal se.

„Ten chudák má v hlavě zmatek, co tu chystáme.“

„Vážně?“ řekl Bannerman. Otočil se a podíval se na zavřené dveře. „Jestlipak venku poslouchá? Polystyren!“ řekl náhle hlasitě tónem předstírané vášně. Shona si musela zakrýt ústa.

„Ted' led! Bože, ano, led! Ještě polystyren! Pane na nebi, to je nádhera!“ Bannerman chodil sem a tam a předstíral zvuky sexuální extáze, zatímco Shona se mohla na posteli potrhát smíchy.

„Musíš být blázen!“

„Většinou ne,“ řekl Bannerman náhle vážně. „Myslím, že jen tehdy, když jsem šťastný.“ Shona vstala a přistoupila k němu.

„Tak ať ti to bláznění dlouho vydrží,“ řekla tiše. Natáhla se a políbila ho.

„Pozor na můj nos,“ varoval ji Bannerman.

Bannerman udělal z polystyrenu malou krabici na ovčí vzorky a obložil je ledem, pak celý balíček zalepil izolepou.

„Perfektní,“ obdivoval svůj výtvar. „Ted' už mi zbývá jen vyřídit paní Turnbullovou, pak si dáme v klidu krásnou večeři, pěkně se vyspíme a jedem do Edinburghu.“

„Z toho, co jsi říkal, nebude z tvé návštěvy nijak nadšená,“ poznamenala Shona. Bannerman přikývl: „Myslím, že se pokusím, aby s ní nejdřív promluvil Angus MacLeod. Včera byla velice rozrušená, ale dneska určitě bude klidnější.“ Zavolal MacLeodovi a požádal ho o pomoc.

„Hodláte ji přesvědčovat, že tělo jejího manžela by se mělo poskytnout k pitvě?“ zeptal se ho MacLeod.

„Ne, to ne,“ odpověděl Bannerman. „Kromě jiného by to znamenalo, že ji obviňuji z účasti na jeho zmizení. Chci se jí jen zeptat na pár věcí. Slibuji, že ji nevyvedu z míry a že se o pitvě ani nezmíním.“

„Tak já se vynasnažím,“ slíbil MacLeod.

„Ještě jedna věc, Angusi,“ ozval se Bannerman.

„Co je to?“

Bannerman mu řekl o nakažené ovci, která unikla zničení ve vápněné jámě.

„Myslíte, že byste se mohl opatrně vyptat, jestli snad z Inverladdie ,neunikla' ještě nějaká jiná ovce, a nenápadně lidi varovat?“ MacLeod to přislíbil.

Za deset minut poté volal MacLeod Bannermanovi. „Julie Turnbullová souhlasila s tím, že s ní můžete promluvit. Doufám, že dodržíte slovo a nerozrušíte ji.“

„Nemějte starost,“ odpověděl Bannerman. „Kdy ji mohu navštívit?“

„Dnes večer v půl osmé.“

„Kde bydlí?“

MacLeod mu přečetl adresu a Bannerman si ji poznamenal.

„Jsem vám vděčný,“ řekl.

„Jen ji nerozčilte,“ skončil MacLeod.

Než Bannerman odešel z hotelu, ujistil Shonu, že nebude pryč déle než půl hodiny. Oblékl se neformálně v naději, že to pomůže rozptýlit původní dojem, jaký na Julii Turnbullovou udělal – dojem zloducha, který se chystá stůj co stůj ukrást mozek jejího muže. Shona tvrdila, že oblek s kravatou by působil vhodněji, ale Bannerman si řekl, že Julie si za posledních čtyřiaadvacet hodin užila černých vázanek až dost. Vzal si svetr, sportovní kalhoty a koženou vestu.

Šel podle MacLeodova návodu. Dům našel v tiché ulici tři bloky od základní školy, kde Julie učila. Rolety byly napůl zatažené. Z domku vyzařovala úhlednost a pořádek, stejným dojmem působily i ostatní domy v ulici, s jednou výjimkou. O tři čísla dál stály na příjezdové cestě před domem dva vraky aut a u zdi vpředu byl opřený motocykl bez zadního kola.

„Někdo takový se vždycky najde,“ pomyslel si Bannerman. Julie Turnbullová byla v černém. Měla bledou tvář a zarudlé oči. Ustoupila o krok, aby naznačila, že Bannerman může vstoupit, ale dokud nebyli v obývacím pokoji, neřekla nic.

„Nechtěla jsem s vámi mluvit, pane doktore, ale doktor MacLeod mě k tomu přemluvil.“

„Jsem vám vděčný, paní Turnbullová,“ odpověděl Bannerman. „Věřte mi prosím, když říkám, že s vámi velice cítím. Setkal jsem se s vaším mužem několikrát, když jsem tu byl minule, a moc jsem ho měl rád.“

„Co byste chtěl vědět?“ zeptala se Julie Turnbullová.

„Chci vědět, jestli Colin znal někoho z těch dalších mužů, kteří nedávno zemřeli v Achnagellochu a Stobmoru.“

„Znal toho člověka, co pracoval v servisu. Colin si tam dával auto.“

„Byli blízcí přátelé?“

„Ne“

„Co ti muži z farmy v Inverladdie?“

„Ty vůbec neznal.“

„Jste si tím jistá?“

„Možná tak, že by si kývli na pozdrav na ulici, ale nic víc,“ řekla Julie. „Lidem z ovčích farem se vyhýbal, jak to jen šlo.“

„Proč to?“

„Colin byl chytrý, pane doktore. Pracoval jako dělník, ale měl dobrou hlavu. Neustálý hovor o ovcích ho nudil. Dráždilo ho, že život v městečku se točí skoro pořád kolem ovcí a chovu. Myslím, že proto si dělal školu. Cvičil si tím myšlení. Byl to stimul, který potřeboval.“ Bannerman přikývl.

Zeptal se: „Jedli jste někdy vy a Colin zvlášť?“ Na tváři Julie Turnbullové se objevilo překvapení nad tou otázkou. Zmateně pokrčila rameny: „Ne, pokud vím, tak ne, kromě obědů samozřejmě.“

„Obědů?“

„Colin si nosil do lomu sendviče.“

„Kdo je připravoval?“

„Já. Co se snažíte říct, pane doktore? Že Colina zabilo něco, co snědl?“ Bannerman se zdráhal vyřknout přímou odpověď.

„Paní Turnbullová, je nutné, abych si upřesnil určité podrobnosti týkající se Colinovy stravy během posledních dvou týdnů, nebo tak nějak. Prosím vydržte to se mnou.“

„Jaké podrobnosti?“ zeptala se Julie Turnbullová.

„Zvlášť maso z ovcí. Skopové, jehněčí.“

„To je snadné, nic z toho nejedl.“

„Nic?“

„Colin neměl skopové rád. Vůbec nikdy to nejedl.“

„Nikdy?“ opakoval Bannerman a cítil, jak se kolem něj zase stahuje tuhá smyčka neúspěchu. Znamená to, že byl Colin vegetarián?“

„Ne. Zbožňoval dobrý biftek. Prostě jen neměl rád ani skopové, ani jehněčí.“ Bannerman se zoufale snažil přijít na nějaký jiný způsob, kterým se Turnbull mohl nemocí nakazit. Věděl, že další příležitost položit Julii Turnbullové pár otázek už patrně nebude mít. Zeptal se úplně obecně: „Změnilo se něco v Colinově způsobu života během posledních dvou tří týdnů? Dělal něco zvláštního nebo neobvyklého?“ Julie pomalu zavrtěla hlavou, když o tom přemýšlela.

„Myslím, že ne, kromě toho geologického průzkumu, samozřejmě.“

„Povězte mi o tom,“ vyzval ji.

„Studoval geologii. Myslel si, že udělá na pana van Geldera dojem, když provede geologický průzkum v okolí.“

„Vzpomínám si, že mi o tom něco říkal, když jsem ho naposled viděl,“ přisvědčil Bannerman. „Doufal, že by mohl u firmy dostat lepší práci.“

„Právě,“ řekla Julie Turnbullová. Zarazila se, když pomyslela na to, že k tomu už nikdy nedojde.

„Kdy to dělal, paní Turnbullová?“

„O víkendech.“

„Byl pryč i minulý víkend?“

Julie Turnbullová přikývla.

„Víte, kde byl?“

Julie zavrtěla hlavou, ale vstala a přešla k psacímu stolu. Ze zásuvky vytáhla hromádku nákresů a řekla: „Tohle jsou Colinovy poznámky z té práce.“

„Mohu si je vypůjčit?“

Julie mu je beze slova předala.

Bannerman se měl k odchodu. Poděkoval Julii, znovu jí vyjádřil svou účast a dodal: „Dohlédnu na to, abyste tohle dostala zpátky.“

„Jak jsi uspěl?“ zeptala se Shona, když se Bannerman vrátil do hotelu.

„Nic moc,“ odpověděl. Turnbull nikdy nejedl ani skopové, ani jehněčí. Neměl to rád.“

„To je zatracená směla,“ řekla Shona. „Zrovna když to všechno začalo pěkně do sebe zapadat.“ Bannerman se křivě usmál a poznamenal: Tak to chodí.“

„Co když to jedl, a nevěděl o tom?“

„Jak?“

„V guláši, nebo v něčem podobném.“

„O tomhle Bannerman nepřemýšlel, ale po krátké úvaze tu možnost zavrhl. Turnbull nejedl nic jiného, než co mu uvařila žena, kromě obědu, kdy jedl sendviče, které mu připravovala také ona. Nedala by mu něco, co neměl rád.“

„Nejspíš ne,“ souhlasila Shona. „Třeba byli někdy v restauraci a ona to zapomněla?“

„Kdyby podávali infikované maso v restauraci, byla by spousta případů,“ namítl Bannerman. „Tak jak to mohl dostat?“ zeptala se Shona.

„To kdybych ksakru věděl.“

Něco po desáté seděli Bannerman se Shonou v hotelovém baru, když k nim přistoupil barman a řekl, že nějaký zákazník, když odjížděl, vrazil

Bannermanovi do auta. Myslí si, že se skoro nic nestalo, ale nechtěl by sejít Bannerman podívat? Ten řidič na něj čeká na parkovišti.

„To snad není pravda,“ utrousil Bannerman. Jestli to takhle půjde dál, budu brzy pro tu půjčovnu persona non grata.“

„Jenom klid, prosím tě,“ radila mu Shona s úsměvem.

„Vrátím se brzy,“ ujistil ji Bannerman.

Odešel na druhou stranu hotelu na parkoviště ke svému autu. Parkoviště nebylo dobře osvětlené – na zadní stěně hotelu svítila jediná lampa –, ale určitě by viděl, kdyby tu někdo čekal. Po nikom ani potuchy. Prohlédl si auto kolem dokola a nic poškozeného neviděl. Podíval se podruhé a zdálo se mu, že zahlédl malé škrábnutí na zadním nárazníku, když se však sehnul, aby si na to místo sáhl, zjistil, že to je pouze bláto. Postavil se a znovu se rozhlédl po parkovišti. Bylo tam dál ticho a prázdno. Bannerman pokrčil rameny a řekl si, že ten muž asi odjel, když viděl, že se nakonec nic nestalo. Moderní nárazníky z umělé hmoty vydrží větší náraz než staré plechové, aniž se na nich něco projeví. Pustil se zpět uličkou k přednímu vchodu. Náhle ho kdosi zezadu pevně popadl a přirazil ho ke zdi domu. Zlomený nos se dotkl hrubého zdiva a Bannerman vyjekl bolestí. Z očí mu vytryskly slzy.

„Kde je tělo Colina Turnbulla?“ zachrptěl kdosi za ním.

„Nemám tušení.“ Bannerman se zadýchal, jak se snažil vymanit ze sevření. „Věděl jste, že Julie Turnbullová nechce, aby na něj někdo sahal!“ řekl ten hlas. Prohlášení doprovodilo další bolestivé trhnutí rameny. „Ale to vám nestačilo, co?“ Bannerman sykl bolestí a snažil se naklonit dopředu, aby trochu uvolnil kloubní jamky ramenou. Jak to udělal, vyletělo čísi koleno a dostal kopanec mezi nohy. Vykřikl, sevření povolilo a on spadl na zem. „Kde je to tělo?“ opakoval hlas.

Bannermanovi připadalo, že ho poznává, přestože muž zuřil a mluvil chraplavě. Otočil se a uviděl ty, kdo ho napadli. Byli dva. Mitchell, šéf bezpečnosti, a jeden z elektrárenských dělníků, kteří mu otravovali život. „To byste ksakru měli vědět vy!“ odpověděl, když mu to bolest dovolila. „Co to má znamenat?“ chtěl vědět Mitchell a mírně zanožil, jako by se chystal kopnout do něj na zemi. Bannerman se v obraně stočil do klubíčka. Když kopanec nedopadl, řekl: „Co má tahle fraška znamenat, Mitchelle? „Ta vaše kohorta si ho včera večer někam odnesla. Jak myslíte, že bych přišel k tomuhle vybarvení?“ Mitchell si prohlédl Bannermana z větší blízkosti a uviděl monokly a zlomený nos. Chvilí jako by nevěděl, co říci.

„Chcete mi snad tvrdit, že jste nenechal Turnbullovo tělo odvézt na pitvu?“ zeptal se.

„Jistěže ne,“ sykl Bannerman. „A vy jediní jste se mi snažili zabránit v tom, abych to udělal. Pletli jste se mi pod nohy celou dobu, protože si představujete, že se snažím, aby zavřeli elektrárnu, tak co mi to tu kecáte, že jsem tu mrtvolu sebral já?“

„Vy ji teda nemáte,“ řekl Mitchell.

„Proboha,“ zaúpěl Bannerman, který už nemohl vydržet bolest a bezmocný vztek. „Tady nejspíš není...“

„Kdo jiný by ji mohl chtít?“ zeptal se Mitchell.

„Vy,“ obvinil ho Bannerman.

„Proč to pořád říkáte?“ chtěl vědět Mitchell. „Julie Turnbullová nechtěla, abyste vy packalové na Colina vztáhli ruku. My se jen staráme, aby se vyhovělo jejímu přání.“

„To se tedy musí nechat,“ zachrptěl Bannerman.

Dělník, ten, s kterým se Bannerman dohadoval předešlého večera na záchodě v hotelu, sebou pohnul, jako by ho chtěl udeřit, ale Mitchell ho zarazil. Bannerman se na muže podíval: „Skopový hlavy nejsou jen po kopcích, že, Michelle?“

„Ta urážka byla však pro muže příliš, vystřelil nohou a kopl Bannermana do žaludku. Bannerman vyzvracel večeři a zkroutil se bolestí. Přes bolest slyšel, jak Mitchell muži nadává a pak se obrací k němu.

„Jestli je to pro vás nějaká útěcha, doktore, tak já vám věřím. Možná uvěříte i vy mně, když vám řeknu, že my ho taky nemáme.“ Muži odešli a nechali tam Bannermana ležet na dláždění. Bannerman si klekl a s jednou rukou opřenou o zeď hotelu chvíli čekal. Uslyšel zvuk příjíždějícího auta. Zpomalilo a zabočilo do uličky k parkovišti hotelu. Když se Bannerman dostal do zorného úhlu řidiče, auto zastavilo. Bannerman si zastínil oči a uslyšel bouchnutí dveří.

„Pane doktore, co se vám proboha stalo?“ zeptal se přátelský hlas.

Byl to Joop van Gelder. „Přepadli mě,“ odpověděl Bannerman.

„To je hrozné,“ vykřikl van Gelder. „Máte nějaké vážné zranění? Můžete se postavit? Pojd'me dovnitř a já zavolám policii.“

„Ne, policii ne,“ odporoval Bannerman.

„Ale...“

„Vážně, policii ne. Je to něco osobního. Nechte to být.“

„Osobního?“ podivil se van Gelder. „Chcete říct, že víte, kdo vám to udělal?“

„Jen mi prosím vás pomozte na nohy, ano?“

Van Gelder pomohl Bannermanovi vstát a podpíral ho uličkou ke vchodu do hotelu. Když šli kolem Holandanova auta, Bannerman uviděl, že na předním sedadle vedle řidiče někdo sedí. Z důvodu, který za nic nemohl odhadnout, mu v hlavě začalo poplašeně vyzvánět. Byl si jistý, že toho muže zná, ale v současném stavu nedokázal myslet tak jasně, aby věděl, jak se jmenuje. Shona se přihnala, hned jak prošel dveřmi.

„Zrovna jsem tě chtěla jít hledat. Jak to vypadáš?! Co se stalo?“

„Řekněme, že došlo k jistému nedorozumění ohledně osudu Turnbullovy mrtvoly,“ řekl Bannerman. „Pojď nahoru. Zvládneš to?“ Shona si ho převzala od van Geldera a pomohla mu do schodů. Van Gelder za nimi volal: „Stejně myslím, že byste mi měl dovolit zavolat na policii.“

„Ne,“ odpověděl Bannerman. „Díky za pomoc.“

Shona zavřela dveře do pokoje a vyzvala ho: „Tak povídej. Co se to tam stalo?“

„Byl to Mitchell z elektrárny a jeden z jeho cvičených opičáků. Domnívali se, že jsem ukradl Turnbullovo tělo kvůli pitvě.“

„Oni si mysleli, že ty jsi vzal to tělo?“ vykřikla Shona. „Ale ty sis přece byl jistý, že to udělali oni!“

„Dá se to tak říct,“ přisvědčil Bannerman a držel se za žaludek.

„Kde tě to bolí nejvíc?“ zeptala se Shona.

„To bych radši neříkal,“ odpověděl.

Shona se účastně usmála: „Ty nikdy nejdeš snadnou cestou, viď, lano?“

„Tak se zoceluje charakter,“ odpověděl Bannerman se zaťatými zuby.

„Takže kdo to tělo vzal a proč?“ zeptala se Shona.

„To je otázka, která mě uvádí do rozpaků,“ odpověděl Bannerman. „Do rozpaků?“

„Protože nemám ani tušení.“

Bannerman si převlékl zašpiněné oblečení a dal se do pořádku. Shona mu pomohla vyčistit nějaké další šrámy a oděrky.

„Budeš ráno schopen jet?“ zeptala se.

„Ano... jestli budeš řídit?“

„Neřídím snad vždycky?“ řekla Shona.

Bannerman se usmál. Vyšlo to spíš jako grimasa.

„Můžu ti donést něco k pití?“

„Brandy“

„Velkou?“

„Obrovskou... a Shono?“

„Ano?“

„Jestli budeš mít příležitost, zkus zjistit, s kým to sem van Gelder teď večer přijel, ano?“

„Pořád si ještě hraješ na detektiva?“ usmála se.

„Už to nebude dlouho trvat,“ řekl Bannerman. „Ale teď jsem si jistý, že toho muže, co seděl v autě, znám. Jenom pořád nevím odkud a straší mi to v hlavě.“

„Uvidím, co se dá dělat,“ řekla na to Shona.

Shona odešla z pokoje a Bannerman vstal, aby se pomalu prošel po místnosti. Různá zranění a bolístky se začaly usazovat a otázka, kdo odvezl tělo, teď v jeho mysli převažovala. Julie Turnbullová o tom určitě nevěděla, jinak by vyváděla, když se sešli, ledaže by, ovšem, ledaže by to zařídila ona sama. To vypadalo na nejpravděpodobnější vysvětlení. Julie Turnbullová zařídila převoz těla svého muže z nemocnice z bezpečnostních důvodů. Možná by do toho měl přestat š'ourat. Jeho první starostí teď je dostat ten nakažený mozek k Munrovi do Edinburghu. Kdyby hledali Turnbullovo tělo, všechno by se jen pozdrželo. Hned ráno vyjedou se Shonou do Edinburghu. Ať si události ve Stobmoru už plynou přirozeným proudem. Shona se vrátila s brandy a s informací, že ten muž, který přijel s van Gelderem, je jeho syn Peter.

„Jeho syn?“ vykřikl Bannerman.

„Ptala jsem se barmana,“ ujistila ho Shona.

„Tak to jsem se musel zmýlit,“ řekl Bannerman. „S jeho synem jsem se nikdy nesetkal.“

„Fešák. Jak se ti daří?“

„Mnohem líp.“

„Asi by ses měl pokusit spát.“

Bannerman přikývl.

„Vypadáš zmoženě,“ řekla Shona a přistoupila k němu. Lehce ho políbila na tvář.

„Na shledanou ráno.“

Pro jednu k nim bylo počasí vlídné. Z modré oblohy svítilo na Stobmor slunce a načechrané bílé mráčky se honily v rovnoměrném vánku. Ve vzduchu bylo silně cítit moře, když Bannerman nakládal

polystyrénovou krabici se vzorky do kufru auta a ještě kontroloval, zda pevně těsní. Předtím ji otevřel, aby vyměnil led. Shona s Bannermanem ujeli trasu do Edinburghu v dobrém čase, protože cestou stavěli jen dvakrát. Jednou na oběd a pro benzín, po druhé uprostřed odpoledne, aby si dali kávu a protáhli nohy. Bannerman zavolal na Radu pro lékařský výzkum, aby věděli, kde je.

Když dorazili do Edinburghu, zamluvili si místo v malém hotelu na jižním okraji města a Bannerman zavolal Hectorovi Munrovi na neurobiologickou jednotku.

„Mohu přivést ty vzorky?“ zeptal se.

„Všichni na ně čekáme,“ odpověděl Munro. Vysvětlil Bannermanovi, jak najde jednotku, která se nacházela ve West Mains Road, v univerzitním komplexu přírodních věd v Konga Buildings. Než se tam rozjel, připadalo mu zdvořilé zavolat Morag Napierové na lékařskou fakultu, aby jí řekl, že se mu podařilo získat nějaké vzorky nakaženého mozku.

„To je dobrá zpráva,“ řekla Morag. „Jak jste to dokázal?“ Bannerman jí pověděl o kusu, který unikl jámě s vápnem.

„To je teda štěstí,“ řekla Morag. „Budete testy dělat sám?“ Bannerman odpověděl, že je zadává Munrovi na neurobiologickou jednotku, ale pokud by chtěla dokončit pokusy na myších, s nimiž začali u ní na oddělení, zajistí, aby jí poslali nějakou tkáň.

„Děkuji, pane doktore,“ odpověděla Morag. „Možná byste mi mohl říct, které testy zadáváte doktoru Munrovi, abychom nezdvojovali své úsilí?“ Bannerman řekl, že v první řadě potřebuje zbarvený řez mozku. Další testy budou velice záležet na tom, jak dopadne tohle.

„Zavolejte mi, až to budete vědět,“ vyzvala ho Morag.

Bannerman jí to slíbil.

Bannerman se představil do mluvítka po straně vstupních dveří. Ozval se bzučák a on vstoupil. Nahoře nad schody se setkal s Hectorem Munrem, který tam na něj už čekal.

„Co se vám to propána stalo?“ vykřikl Munro, když viděl, jak Bannerman vypadá.

„To je dlouhá historie,“ odpověděl Bannerman, „a nijak by mi neprospělo, kdybych vám ji vykládal. „Tady je to, na co čekáte.“ Předal mu polystyrénový balíček s ovčími vzorky.

„To je úžasné,“ řekl Munro. Počkáte si na výsledky z řezu?“

„To bych nepromeškal ani za nic,“ usmál se Bannerman.

Vzorky odnesly dvě laborantky, kterým bylo řečeno, co s nimi mají dělat. „Dáte si kávu?“ nabídl Munro.

„Ano, prosím.“

Když oba muži upíjeli kávu v Munrově pracovně, Bannerman načal téma zprávy rady o mozkových onemocněních. Řekl Munrovi, co povídal Milne o klasifikaci achnagellochského agens jako nového viru. Munro se usmál a odpověděl: „Myslím, že má svým způsobem pravdu. Těžko tomu můžeme říkat pomalý virus, když má inkubační dobu dva tři týdny.“

„Ale vtip je v tom, že je to forma svědivky!“ naléhal Bannerman.

„To ještě musíme dokázat,“ uzavřel Munro.

„Jistě,“ připustil Bannerman. „Ale jestli vaše testy prokážou, že to tak je, mohu počítat s vaší podporou, že to vládě předložíme s určitým důrazem?“ Munro se na něj zamyšleně podíval přes okraj kávového hrnečku.

„Postavit se proti vládě?“ řekl. „A proti farmářům? Vy nechcete mnoho, že?“

„Chci jediné to, abychom řekli pravdu,“ odpověděl Bannerman.

„Jistě, pravdu,“ řekl Munro pomalu. „Kéž by to bylo tak jednoduché.“

„A není?“ zeptal se Bannerman.

„Myslím, že ne. Musíme uvážit, co je v tomto případě správné, a stejně tak, kde leží pravda. Mluvíme o půl tuctu mrtvých, patrně v důsledku nějaké podivné biologické nehody. Proti tomu máme celou budoucnost masného průmyslu naší země.“

„Ale když se to stalo jednou, může se to stát znovu.“

„Možná,“ řekl Munro a podíval se na stůl. Takže s vaší podporou nemám počítat?“

„Podívejte se kolem sebe, doktore: tahle jednotka žije z grantů, které poskytuje vláda...“ Bannerman se smutně usmál. „Počkejme si na výsledky testů,“ uzavřel Munro. Bannerman s odevzdaným výrazem přikývl. U Munra na stole zabzučel vnitřní telefon. Zvedl sluchátko a chvíli hovořil, pak řekl Bannermanovi: „Promiňte, ale je tu nějaký problém.“ Munro se vrátil po deseti minutách a zůstal stát ve dveřích. Řekl: „Nevím tak docela, jak vám to mám říct.“ Bannerman se k němu otočil.

„Moi lidé udělali pár vzorků z toho mozku...“

„A?“ zeptal se Bannerman.

„Jsou úplně normální. Ani stopa po poškození svědivkou.“

„Ale to je vyloučené!“ protestoval Bannerman.

„Běžte se na to podívat.“

Munro ho zavedl do laboratoře, kde byl jeden z řezů nachystaný pod mikroskopem. Bannerman se posadil a podíval se na preparát sám. Vypadal naprosto zdravě. „Já tomu prostě nemohu věřit,“ mumlal si. „Taky jsme provedli test protilátek na fibrily vznikající při svědivce. Byl negativní.“

„Krucí,“ řekl Bannerman, který si připadal úplně na dně.

„Je mi líto,“ řekl Munro a vytáhl vzorek zpod mikroskopu. Jsme zase tam, kde jsme byli.“

„Já tomu prostě nevěřím!“ běsnil Bannerman.

„Asi budeš muset,“ uklidňovala ho Shona. „Ledaže bys snad chtěl říct, že doktor Munro taky jede v tom spiknutí, kterým se ta věc má ututlat.“ Bannerman se na ni podíval a Shona hned litovala, že to řekla. Už viděla, že o té možnosti uvažuje.

„Další vzorky!“ řekl.

„Jaké další vzorky?“ zeptala se Shona.

„Některé jsem schoval pro Morag Napierovou na lékařské fakultě, protože na tom dělala předtím. „Mohl bych si vzorky udělat sám!“

„Nezačínáš být kapánek paranoidní?“ zkusila se zeptat Shona. Bannerman chvíli přemýšlel, než řekl: „Já prostě nemohu věřit tomu, že tři muži zemřeli potom, co jedli tu ovci, a ta ovce s tím nemá nic společného.“ Shona připustila, že na tom je něco pravdy.

„Dělej, jak uznáš za vhodné,“ řekla. Bylo něco po osmé, když Bannerman přijel na prostranství u lékařské fakulty. Počítal s tím, že většina zaměstnanců tou dobou už bude pryč a zůstanou možná jen laboranti, kteří mají službu, a noční vrátný. Nechtělo se mu vysvětlovat, proč opakuje testy, které už udělali Munrovi lidé. Protože tady byl docela nedávno, laborantka, která mu přišla otevřít, ho vpustila dovnitř bez dotazů.

„Dneska jste tu dlouho, pane doktore,“ poznamenala. Ani si neuvědomila, že mezitím byl pryč.

„Ještě pár hodin,“ usmál se Bannerman. Bannerman zahrnul za roh na konci přízemní chodby a narazil na Morag Napierovou.

„Doktor Bannerman?“ vykřikla. „To je ale překvapení!“

„Doufal jsem, že vás tu třeba ještě zastihnu,“ řekl Bannerman, který se z toho šoku rychle vzpamatoval.

Morag měla na sobě kabát a zjevně byla už na odchodu.

„Co byste potřeboval, pane doktore?“ zeptala se. Bannerman jí na rovinu řekl, jak to dopadlo s testy.

„Munrovi lidé nenašli žádné stopy po infekci svědivky,“ dodal. „Jen jsem se o tom potřeboval naprosto ujistit.“

„Pomůžu vám,“ nabídla se Morag a svlékla si kabát.

„Opravdu nemusíte,“ ujišťoval ji Bannerman. „Zvládnu to sám, jestli vám nevádí, když to provedu u vás v laboratoři.“ Bannerman z toho byl trochu nesvůj, protože věděl, že si Morag musela dát dohromady, že to chtěl udělat v každém případě.

„To není žádné obtěžování,“ řekla Morag. „Půjde to rychleji, když vám pomůžu, a stejně jsem neměla na dnes večer nic v plánu. Můj snoubenec je právě teď pryč.“

„To je od vás moc hezké,“ řekl Bannerman. „Vážím si toho.“ Z kapsy vytáhl nádobku se vzorkem mozku a předal jí ji. Odešli zpátky do její laboratoře a ona si položila vzorek na lavičku, oblékla si plášť a navlékla chirurgické rukavice. Bannerman cítil, jak v něm vzrůstá nedočkavost, když se díval, jak Morag vzorek zpracovává.

„Já prostě nemůžu uvěřit tomu, že by se v tom ta infekce nedala zjistit,“ opakoval.

„A víte jistě, že tohle je z jedné té infikované ovce?“ zeptala se Morag.

„Ano,“ odpověděl Bannerman.

„Tak uvidíme,“ řekla Morag.

Když čekali, až proběhne závěrečné zbarvení, Bannerman byl stále nervóznější. Po několika minutách zapípal elektrický časoměřič a Morag opláchla barvu čerstvou destilovanou vodou. S radostí sledoval, jak proces schnutí urychlila tím, že vzorek položila pod solux, místo aby jej nechala schnout na vzduchu, jak nabádaly všechny učebnice.

„Tak,“ zamumlala si Morag, když nachystala vzorek pod mikroskop a zaostříla. „Teď se podíváme, co tu máme...“ Stačilo méně než třicet sekund, aby vzrušení Bannermana zase opustilo. Přečetl si výraz tváře Morag, když vstala, aby se mohl také podívat. Každé nové pole mu potvrzovalo, co řekl Munro. Díval se na normální zdravou mozkovou tkáň. Když k tomuto závěru došli Munrovi lidé, měl Bannerman pocit zlosti a zmatku, ale teď toho měl právě dost. Mrskl vzorkem do plechovky na kontaminovaný odpad a na chvíli sklopil hlavu a přemýšlel. „To je opravdu zvláštní,“ začala Morag.

„Já tomu prostě nerozumím,“ řekl Bannerman.

„Jestli máte ještě jeden vzorek, mohla bych založit pokus na myších,“ navrhla Morag. „Třeba tohle zvíře bylo ve stadiu počáteční infekce. „Možná se to jednoduše neprojeví na analýze vzorku.“

„Nemám u sebe další,“ řekl Bannerman. „Přinesu ho zítra, jestli to nevadí?“

„Jistě. Založil doktor Munro zvířecí testy?“ zeptala se Morag. Bannerman zavrtěl hlavou.

„Byl jsem výsledkem analýzy vzorku tak zklamaný, že jsem mu tam zapomněl nechat další,“ přiznal.

„To nevadí,“ účastně řekla Morag. „Pošlu mu pak všechno, co budu mít.“ Bannerman poděkoval Morag za spolupráci a popřál jí dobrou noc. Když šel k autu, dalo se do deště.

Bannerman pil právě druhý gin s tonikem v hotelovém baru, když si uvědomil, jak hrozně se chová k Shoně. Co se vrátil, sotva s ní promluvil. „Promiň mi to,“ omluvil se. „Bylo to tak hrozné zklamání. Musím na to pořád myslet.“

„Chápu to,“ ujistila ho Shona a stiskla mu ruku. „Opij se. Zasloužíš si to.“ I když Bannerman slíbil, že už to nebude dělat, opakovaně se vracel k tématu ovčího mozku a nemohl věřit, že se k němu osud chová tak krutě. „Prostě se s tím budeš muset smířit,“ řekla Shona. „Tahle ovce zkrátka ty muže neotrávila.“ Bannerman zůstal civět na sklenku na stolku a pomalu řekl: „Co jsi to povídala?“

„Říkala jsem, že se s tím prostě budeš muset smířit,“ řekla Shona.

„Ne, myslím to další,“ naléhal Bannerman.

„Říkala jsem, že ta ovce ty muže neotrávila, proč se ptáš?“

„Řekla jsi ‚neotrávila‘. Úplně jsem zapomněl na možnost chemické metagenese viru!“ řekl Bannerman. Vstal ze židle, odešel z baru a běžel nahoru. Vrátil se dolů v kabátě a rukama prohledával kapsy, kde má klíčky od auta. Shona ho sledovala udiveným pohledem.

„Vrátím se brzy, vysvětlím ti to pak,“ řekl. Zmizel za dveřmi a Shona se divila, co se děje. Za pár vteřin se znovu objevil ve dveřích a tvářil se rozpačitě.

„Dost jsem už pil,“ řekl. Budeš řídit?“

„Neřídím snad vždycky?“ řekla Shona a natáhla ruku pro klíčky. „Kam jedeme?“ zeptala se, když nastartovala.

„Do Královské nemocnice.“

Shona zastavila před obchodem, kde měli ještě otevřeno. Beze slova vystoupila a vrátila se za chvíli se žvýkačkou a balíčkem pepermintových bonbonů.

„Vem si to,“ vybídla ho, když přijedeš do nemocnice a potáhne z tebe, zavolají policii. Teď říkej po mně: Strč prst skrz krk...“

„To je snad pro malé děti,“ protestoval Bannerman.

„Nevadí, bystrý detektive!“

„Strč prst skrz krč.“

„Skoro dobře,“ konstatovala Shona. „Ještě jednou!“

Bannerman pokračoval v řečovém cvičení, dokud nedojeli do nemocnice.

„Nezapomeň,“ radila mu Shona. „Mluv pomalu a nerozčiluj se. Máš s sebou průkaz?“ Bannerman se podíval do náprsní kapsy a přisvědčil.

„Nebudu tam dlouho,“ řekl a zmizel uvnitř. Vrátil se za čtvrt hodiny. „Souhlasili, že udělají, co potřebuješ?“ zeptala se Shona. „Ano,“ odpověděl Bannerman.

„Souhlasili. Budu to vědět zítra. Díky, Shono.“ Naklonil se a jemně ji políbil na ústa.

„Pepermint,“ řekla. „Povíš mi, co tohle všechno znamená?“

„Kdysi jsem měl hrozně rád staré válečné filmy,“ začal Bannerman. „No a co?“ zeptala se Shona.

„Skoro ve všech vždycky přišla chvíle, kdy někdo řekl: ‚Je to jenom dohad, ale třeba to zabere.‘ No a teď přišla ta moje chvíle.“

„Chápu,“ řekla Shona tónem, z něhož bylo jasné, že nechápe nic. Příštího rána, když procházeli parkem svatého Kříže, zeptala se Shona Bannermana, kdy bude do nemocnice volat.

„Po obědě,“ odpověděl.

„Co přesně jsi po nich chtěl?“

„Královská nemocnice má laboratoř vybavenou na jedy. Když jsi včera večer mluvila o té otravě, uvědomil jsem si, že účast nějaké chemikálie jsem vlastně pořádně nezvažil. Přítomnost elektrárny mě zaslepila ke všemu ostatnímu kromě radiace jakožto důvodu mutace. Prohlédl jsem si stodolu na farmě, ale to je tak všechno.“

„Takže ty si myslíš, že virus svědivky se proměnil nějakým chemickým činidlem?“ zeptala se Shona nenadšeně.

„Je to možné,“ odpověděl Bannerman. „Ale na rozdíl od poškození radiací, stopy po chemikálii by mohly být v tkáni zjištěné.“

„Ale včera nebylo v těch vzorcích ani stopy po svědivce,“ namítla Shona.

„Napadlo mě, že ten kurantní virus působí tak rychle, že se v mozku nestačí vytvořit známky, které normálně spojujeme se svědivkou. Proto se včera ty vzorky jevily jako normální! Ale jestli se naočkují myším, řekl bych, že budou za pár dní mrtvé.“

„Ale ty vzorky, které přišly do Londýna, ukazovaly typické poškození mozku svědivkou,“ namítla Shona.

„Máš pravdu,“ řekl Bannerman zamyšleně. „Ty vzorky, co nám poslal Gill. Myslím, že se mi třeba podaří objasnit i to.“ Procházkou došli až k paláci svatého Kříže, kde bydlí členové královské rodiny, když pobývají ve skotském hlavním městě. V tuto chvíli bylo vidět pouze hrstku dělníků na nádvoří, které se v létě jen hemží turisty dychtivými zhlédnout komnaty, v nichž kdysi Marie, královna skotská, sbírala své slzy do lahvičky. Vrátili se k silnici, která se šplhala po úbočí Artušova sídla, kopce – vlastně vyhaslé sopky –, který tu spočíval jako ležící lev v parku. Když se zastavili, aby obdivovali pohled přes Forthskou zátoku k Fife a Kinroským kopcům dál za ní, proběhlo kolem nich pár běžců z blízké univerzitní koleje.

„Ještě jsi mi nevysvětlil, v čem byly ty první mikroskopické vzorky odlišné,“ řekla Shona.

„Myslím, že tam někde byla nějaká chyba,“ odpověděl Bannerman. „Nejspíš proto se Gill snažil poslat ty mozky na RLV, když už byl na útěku.“

Zastavili se na jižní straně kopce a dívali se dolů na Duddingston Loch, přírodní rezervaci, oděnou nyní do šedavých barev zimy. Pár kachen plavalo sem a tam mezi rákosím jako vytížené vlečné čluny, zatímco dvě labutě propluly vznešeně a elegantně kolem na otevřené hladině, ani si jich nevšimly.

„Jaká chyba na nich byla?“

„To zatím nechci říkat. Musím si to promyslet.“

„Ještě jsme nemluvili o nás,“ namítla Shona.

„Já vím,“ odpověděl Bannerman.

„Proč ne?“

„Nevím, kde začít,“ přiznal se Bannerman. „Nevím, jak dál odtud. Ty ano?“ Shona se usmála a Bannerman se zeptal proč.

„Jak už jsem řekla,“ odpověděla, ty nikdy nejdeš snadnou cestou.“

„Co je to snadná cesta, Shono?“

„Jít za svým srdcem,“ odpověděla.

Bannerman otevřel ústa k odpovědi, ale Shona mu položila ukazováček na rty.

„Pšt!“ řekla tiše. „Chystáš se mi říct, že zase tak snadné to není. Neříkej to.“ Shona vykročila dál, ale Bannerman na ni zavolal.

„Ale já tě opravdu miluju, víš, hrozně moc.“

„Já vím,“ odpověděla.

Vrátili se do hotelu, kde na ně v hale čekali dva páni v tmavých šatech. Bannerman si všiml, jak na ně recepční kývl, když prošel dveřmi.

„Doktor Bannerman?“

Bannerman přikývl.

Jeden z mužů mu ukázal průkaz a Bannerman uviděl fotografii a přečetl si jméno.

„Jsem inspektor Morris. Tohle je seržant West. Jsme ze zvláštního oddělení.“

„Co byste ode mě potřebovali?“ zeptal se Bannerman, kterého to mátl.

„Chtěli bychom, abyste šel s námi, pane,“ řekl Morris.

„Vy mě zatýkáte?“ vykřikl Bannerman.

„Ne, pane,“ odpověděl Morris klidně. „Jen bychom se vás rádi na pár věcí zeptali.“

„O čem to bude?“

„To až později, pane.“

Bannerman omluvně pokrčil rameny směrem k Shoně.

„Kdy se vrátím?“ zeptal se Morrise.

„To vám nemohu říct, pane.“

„Nedělej si starost,“ ujistila ho Shona, „počkám na tebe.“ Bannermana vyvedli ven k neoznačenému tmavozelenému austinu montego a usadili ho na zadní sedadlo. Morris si sedl vedle něj. West seděl vpředu vedle řidiče – také v civilu –, kterému řekl cosi, čemu Bannerman nerozuměl. Měl pocit, že nemá cenu ptát se, kam jedou, a předpokládal, že na policejní ředitelství. Byl tudíž překvapen, když auto zabočilo do západní brány Královské nemocnice. Tím vybuchla jeho teorie, že to má třeba něco společného se zmizením Turnbullovy mrtvoly. Auto zastavilo a vyzvali ho, aby vystoupil.

Jejich kroky duněly chodbou, která je vedla do semináře číslo osm. Nebylo pochyb, že jsou v nemocnici. I kdyby ho sem vedli se zavazanýma očima, byl by Bannerman rozeznal výrazný pach anestetik a dezinfekce, který je všudypřítomný ve všech nemocnicích na světě.

„Sem, pane,“ řekl West, otevřel dveře a přidržel je Bannermanovi. Uvnitř byli tři muži. Seděli u obyčejného dřevěného stolu, ale když Bannerman vešel, vstali.

„To jste hodný, že jste přijel, pane doktore. Posad'te se, prosím.“ Bannerman zůstal stát: „Vy víte, kdo jsem já, ale bohužel v tom máte proti mně výhodu.“ Dva muži v oblecích se na sebe podívali a pak se představili: „Já jsem Jackman.“

„A já Mildrew.“

Mildrew pak ukázal na muže v bílém plášti vedle sebe: „Tohle je doktor Mellon z oddělení jedovatých látek.“

„Vy jste taky ze zvláštního oddělení?“ zeptal se Bannerman.

„Ne, to nejsme,“ odpověděl Jackman.

„Tak kdo jste?“ dožadoval se Bannerman.

„Mohu se za ty pány zaručit,“ řekl Morris ve snaze uvolnit napětí. „Chci vědět, kdo jsou ti pánové,“ opakoval Bannerman nevzrušeně. „Jsme z ministerstva obrany,“ přiznal Jackman poněkud neochotně. „Zvláštní oddělení a ministerstvo obrany,“ zopakoval Bannerman pomalu. „Takže asi nepůjde o špatné parkování?“ Mildrew si poznámky nevšímal. „Jste Ian Bannerman, patolog z nemocnice svatého Lukáše v Londýně?“

„Přesně tak.“

„Včera večer jste na oddělení jedovatých látek přinesl vzorek ovčího mozku a žádal jste o toxickou analýzu?“

„Ano.“

„Kde jste to vzal?“

„Proč to chcete vědět?“

„To je přece docela rozumná otázka, doktore,“ namítl Jackman. „Ta moje taky,“ odporoval Bannerman.

„Popravdě řečeno, pane doktore, myslím, že bych vás měl upozornit, že jestli dál budete odmítat spolupracovat, můžete se dostat do vážných obtíží,“ řekl Mildrew.

„Co našli v tom ovčím mozku?“ zeptal se Bannerman. „Oni něco našli, že? Proto tenhle poprask.“

„Kde jste to sebral?“

Neřešitelná situace pokračovala ještě nějakou chvíli v tichosti dál, než Bannerman řekl: „Rád bych si zavolal.“

„Vy myslíte, že potřebujete advokáta, pane doktore?“ zeptal se Jackman.

„Tomu nechci volat,“ odpověděl Bannerman. „Rád bych mluvil s panem Cecilem Allisonem z úřadu ministerského předsedy.“

„Z úřadu ministerského předsedy?“ opakoval Jackman. „Co máte do činění s úřadem předsedy vlády?“

„Prováděl jsem šetření z pověření Rady pro lékařský výzkum, v součinnosti s úřadem ministerského předsedy,“ odpověděl Bannerman. Mildrew a Jackman se podívali jeden na druhého a pak na Morrise, který pokrčil rameny.

„Nejspíš došlo k nějakému komunikačnímu šumu.“ Jeho pohled věnovaný Morrisovi naznačoval, kde to asi mohlo být.

„Možná by vám inspektor Morris ten hovor zařídil.“ Morris odešel do vedlejší místnosti a za pár okamžiků vyzval Bannermana: „Máte pana Allisona na drátě, pane doktore.“ Bannerman za sebou zavřel dveře a zvedl sluchátko.

„Slyším, že máte nějaké problémy, pane doktore,“ začal Allison. Bannerman si nikdy nepomyslel, že rád uslyší Allisonův hlas, ale stalo se. Řekl mu o ovčím mozku a o tom, že si vyžádal jeho toxickou analýzu. „Ale co zjistili?“ zeptal se Allison. „Kvůli čemu je ten povyk?“

„Oni mi to nechťejí říct a já jim nechci říct, kde jsem k tomu přišel, tak tu sedíme a koukáme na sebe.“

„Možná bych s nimi měl promluvit já,“ navrhl Allison.

„Byl bych vám vděčen.“

Mildrew o samotě promluvil s Allisonem, pak se vrátil do místnosti a naznačil Bannermanovi, že mu Allison ještě chce něco říci.

„Pane doktore, byl bych rád, kdybyste s panem Mildrewem a jeho kolegym úplně spolupracoval,“ řekl mu Allison.

„Bez ptaní?“ zeptal se Bannerman.

„Ano.“

„Neexistuje,“ odpověděl Bannerman bez okolků. „Nedošel jsem až sem, aby mě teď takhle napálili. Chci vědět, co v tom vzorku bylo.“

„Myslel jsem si, že to řeknete,“ odpověděl Allison. „Upozornil jsem na to Mildrewa. Pan Mildrew je ochoten vám říct víc, ale nejdřív musíte podepsat slib mlčenlivosti.“

„Boží! Co bude dál?!“ podivil se Bannerman.

„Kdybyste to vy břídilové byli vyřešili hned na začátku v laboratoři, nemuselo k tomuhle dojít,“ odpověděl Allison a zavěsil.

„Tak pěkně děkuji,“ pravil Bannerman hluchému sluchátku. „Podepište se tam, kde jsem vám udělal značku,“ řekl Jackman a podal Bannermanovi formulář zákona o státním tajemství. Bannerman to podepsal bez poznámky a odstrčil formulář stranou.

„Vzorek mozkové tkáně, který jste sem přivezl včera večer, obsahoval stopy chemikálie zvané NYLIT,“ řekl Mildrew.

„Nylit,“ opakoval Bannerman. „O tom jsem v životě neslyšel.“

„Překvapilo by nás, kdyby ano.“

„Odkud pochází?“

„To právě zajímá nás, pane doktore,“ řekl Mildrew. „NYLIT není žádný vedlejší produkt chemického procesu, jako mnoho dalších toxinů. Byla to zvláštní složka biologické zbraně vyvinuté roku devatenáct set... před nějakou dobou.“

„Zbraně?“ vykřikl Bannerman.

„Byla to jedna ze sloučenin, které vyvinul obranný výzkum.“

„A je to silný mutagen?“

„Mezi jiným, ano.“

„Tak jak se ksakru dostal do ovcí na severu Skotska?“

„To právě hodláme zjistit, pane doktore, samozřejmě s vaší pomocí.“

„Poskytnu vám všechny informace, co mám,“ souhlasil Bannerman. Bannerman se dostal zpátky do hotelu až po desáté večer. Byl úplně vyčerpaný z toho, jak se snažil popsat Mildrewovi a Jackmanovi každíčkou podrobnost, kterou si pamatoval z vyšetřování v Achnagellochu a Slobmoru.

„Měla jsem už starost,“ řekla Shona. Co chtěli?“

„Ty ovce ovlivnil nějaký silný mutagen,“ odpověděl Bannerman. „Kde se vzal?“

„To nevíme, ale zatím to vypadá nejspíš tak, že v Inverladdie vyvrhlo moře na pláž nějaký kanystr, který časem zkorodoval a zamořil půdu. Pasoucí se ovce, které měly v sobě už inkubující virus svědivky, tím byly zasaženy, zbytek už víš.“

„To pořád ještě nevysvětluje, jak to dostal Colin Turnbull,“ namítla Shona. „Ne, to ne,“ souhlasil Bannerman, ale v hlavě měl naléhavější otázku. Znovu se zamýšlel nad tím, proč ty vzorky mozků mrtvých mužů z Inverladdie vykazovaly tak dokonalé známky klasické Creutzfeld-Jakobovy choroby, když řezy z otrávených ovcí nevykazovaly vůbec

žádnou degeneraci mozku? Obával se, že odpověď skrývají lidé odpovědní za patologický rozbor těch mrtvých – Lawrence Gill, který už není mezi živými, a Morag Napierová... která je. Bylo pozdě a Bannerman nechtěl o svém podezření mluvit před Shonou. Přestože tu hádanku nakonec vyřešil on sám, moc ho mrzelo předešlé přesvědčení, že v tom má prsty jaderná elektrárna. Připadalo mu, že se v téhle záležitosti tolikrát mýlil, že tentokrát si svoje myšlenky už raději nechá pro sebe. Ráno zajde na lékařskou fakultu a pokusí se o vlastní malý test. Pořád má ještě vzorky toho ovčího mozku. Nechá Morag, aby provedla testy na zvířatech, které mu slíbila. Sotva Bannerman odešel na fakultu, zazvonil telefon a Shona zvedla sluchátko.

„Mohu prosím mluvit s doktorem Bannermanem?“ ozval se ženský hlas. „Bohužel právě odešel. Chcete mu nechat vzkaz?“

„Tady Morag Napierová, lékařská fakulta. Jen jsem mu chtěla připomenout ten vzorek, který mi slíbil donést k naočkování myším.“

„Myslím, že už k vám jede, paní doktorko, a má pro vás novinku.“

„Jakou novinku?“

„Zdá se, že ovce byly otráveny nějakým jedem v půdě, ale Ian vám to všechno vypoví sám.“

„To vypadá zajímavě, děkuji vám,“ řekla Morag Napierová.

„Tak už jsem tu zas, dobrý den,“ pozdravil se Bannerman s Morag Napierovou v laboratoři. „Dobré ráno,“ usmála se Morag.

„Přinesl jste ten vzorek?“ Bannerman vytáhl malou lahvičku s ovčím mozkiem. „Tady to máte. Můžu se dívat, jak to budete očkovat?“

„Jestli chcete,“ řekla Morag. Přenesla si lahvičku k odsávači par a zapnula větrák. Pomalu se rozjel a ustálil na mírném stejnoměrném hučení. Morag, nyní už v plášti a s rukavicemi, přelila obsah první lahvičky do nádržky emulzifikátoru ze silného skla. Přidala k tomu sterilní solný roztok a nasadila víčko, v němž byl zapuštěný silný kovový rotační nůž na dlouhé hřídeli, která dosahovala až na dno nádržky. Připevnila svorkami nádržku k podstavci a k hornímu konci hřídele napojila motorek. Pak zapnula proud a nůž se začal otáčet ve skleněné nádržce a produkovat z mozku hladkou emulzi, kterou je možno injektovat. Morag si ji prohlédla a pak ještě pár minut nechala stroj běžet. Poté nalila obsah nádržky do dvou sterilních plastických injekčních stříkaček. Na obě nasadila jehly a řekla: Teď půjdeme dolů do zvěřince.“ V laboratoři se zvířaty dosud mírně čpěla spálenina, přestože místnost byla po požáru už celá zrenovovaná. Zápach se mísil s pachem zvířat a

čerstvých nátěrů v nepříjemný koktejl, až Bannerman nakrčil nos, když vešli. Všiml si, že Morag má svůj vlastní klíč. Uvnitř nikdo nebyl. „Myslela jsem, že bych udělala šest myši,“ řekla Morag.

„Dobře,“ souhlasil Bannerman a sledoval každé její hnutí. „Mohl byste mi prosím vás přinést z kanceláře záznamník pokusů?“ požádala ho Morag. Bannerman šel do kanceláře, ale jakmile zabočil za roh, otočil se, aby viděl, co Morag dělá. Viděl, jak ze zásuvky pod pracovním stolem vytáhla dvě plné stříkačky a vyměnila je za ty dvě, které přinesla shora. „Takže takhle jste to udělala minule?“ zeptal se Bannerman. Morag nadskočila, ale rychle nabyla rovnováhy. „Nevím, o čem mluvíte,“ řekla. „Musela jste to být vy. Zfalšovala jste vzorky mozků a zvířecí testy tak, aby to vypadalo, že muži z Achnagellochu umřeli na ovčí svědivku. Lawrence Gill nejspíš zjistil, co jste udělala, a pokusil se odeslat na RLV pravé vzorky, aby byly podrobeny pořádné analýze, ale než mohl něco říct, byl zavražděn.“

„Nebyl zavražděn!“ trvala na svém Morag a z očí jí sršely blesky. „Spadl z útesu. Byla to nehoda! Celá ta věc byla nehoda! Kdyby ovčáci nebyli tak chamtiví, ovce by byly v pořádku zakopané a nic z toho by se vůbec nestalo!“

„A co Colin Turnbull, Morag? Kde udělal chybu on?“

„Na to možná mohu odpovědět já, doktore,“ ozval se hlas s cizím přízvukem. Bannerman se otočil a uviděl, jak ze zásobárny krmiva pro zvířata vystoupil nějaký muž. V ruce držel pistoli. Když se mu Bannerman podíval do očí, zamrazilo ho. Už je někde viděl. Byly to oči nad lyžařskou maskou na Tarmachanském hřebeni. Viděl je jen na vteřinu, ale teď se mu to všechno vrátilo. Ještě dvakrát pak viděl toho vysokého světlolasého pohledného muže. Poprvé, když ho zčásti zakrývala Morag Napierová, jak spolu vešli do restaurace na Královské míli, kde on večeřel, a podruhé v autě van Geldera ve Stobmoru ten večer, co ho přepadli na parkovišti. „Jste syn van Geldera,“ řekl.

„To je můj snoubenec, Peter,“ řekla Morag. „Setkali jsme se a zamilovali se do sebe, když jsem tehdy jela nahoru do Skotska s Lawrencem.“ Bannerman si spočítal, že Peter van Gelder musí být alespoň o deset let mladší než Morag, a byl velmi hezký.

„A tak,“ řekl.

„Nechtěli jsme, aby došlo k tomuhle všemu,“ řekla Morag, která teď už vzlykala. Byla to prostě nehoda. Z lomu unikla nějaká chemikálie, kterou používají při zpracování kamene, a zabila nějaké ovce. Všechno to

pramení z toho, z tragické nehody. Nic víc na tom nebylo. Společnost by musela lom zavřít, kdyby se o nehodě dozvěděla veřejnost. Místní lidi jim úspěch nepřáli. Otec Petera by zbankrotoval a nemohli bychom se vzít, jak jsme plánovali.“ Bannerman se podíval na Morag a zavrtěl hlavou. „Pitomost, pitomost, pitomost,“ řekl. „Co tím chcete říct?“ štekla Morag.

„Povězte jí to vy, van Geldere, nebo jí to mám říct já?“ zeptal se Bannerman.

„Nevím, o čem mluvíte,“ odpověděl van Gelder. Bannerman se otočil zpátky k Morag a řekl: „Použili vás. Ta povídačka o nějaké chemikálii na zpracování kamene je blbost. Používají lom jako odpadní jámu pro nebezpečné, nelegální chemikálie. To, co zabilo ovčáky a Colina Turnbulla, byl silný mutagen vyvinutý pro biologickou zbraň.“

„Řekni mu, že to není pravda!“ dožadovala se Morag.

„On taky zavraždil Lawrence Gilla,“ pokračoval Bannerman, když viděl, jak mu ty kousky začínají do sebe zapadat. On byl ten světlovlasý muž, který na poště v Cairnishi předstíral, že je Gill. Dokonce se mě pokusil shodit z hřebene na Tarmachanu, a jediná osoba, která věděla, že tam jedu, jste byla vy, řekl jsem vám to po telefonu ráno, než jsem odjel. Vy jste mu tu informaci musela předat.“

Bannerman viděl Morag na tváři, že má pravdu.

„Vy jste mu taky řekla, kam jede Lawrence Gill, protože jste vyslechla jeho telefonický hovor se Shonou MacLeanovou.“

„Ale Peter se chtěl s Lawrencem domluvit!“ protestovala Morag. „Chtěl jen dostat příležitost, aby mu mohl vysvětlit, proč jsem ty vzorky zaměnila.“

„Ty vzorky byly od pacientů s Creutzfeld-Jakobovou chorobou?“ zeptal se Bannerman. Morag přikývla.

„Proč?“

„Věděla jsem, že si to Lawrence dá dohromady s oficiální zprávou o svědivce u ovcí. Všechny postižené ovce byly zlikvidovány, tak jsem si myslela, že to všichni rádi smetou ze stolu jako podivnou nehodu, a tím to skončí. Naneštěstí Lawrence přišel na to, že jsem je vyměnila.“

„Jak?“

„Slyšel mě, když jsem telefonovala Peterovi.“

Bannerman mlčky zíral na Morag.

„A teď nás Peter zabije,“ dodal. Morag se zatvářila zmateně. Obrátila se k van Geodetovi.

„Řekni mu, že je to nesmysl,“ žadonila.

„Bohužel, ten chlap má daleko víc rozumu než ty, ty káčo pitomá,“ řekl van Gelder věcným tónem. Morag vypadala omráčeně, jako by nevěřila svým uším.

„Ale přece se milujeme...“ utrousila.

„Milujeme?“ posmíval se van Gelder. „Co bych na tobě tak asi viděl, ty seschlá stará mrcho. Byla jsi užitečná, a teď už nejsi. Je to takhle prosté.“

„Toxický odpad je velký byznys, Morag,“ řekl Bannerman. „Vlády se nechají přímo oškubat, jen aby se ho zbavily. Je to trapná věc a politická odpovědnost.“ Morag jako by nevnímala, co Bannerman řekl. Očima široce rozevřenýma jen bez mrknutí zírala na van Geldera, muže, který právě roztříštil jedním jediným výpadem všechny její sny. Van Gelder její pohled vydržel s pobaveným posměškem na rtech. Bannerman využil té příležitosti a pomalu rukama šátral po stole za sebou, až ucítil, že má v ruce drátěné mříže kryší klece. Slyšel, jak krysa přeběhla uvnitř, a jen doufal, že se mu nevrhne na prsty.

„A teď se blíží konec, jak by řekl pan Sinatra,“ usmál se van Gelder. „Udělala jsem pro tebe všechno,“ zašeptala Morag. „Lhala jsem a podváděla. Dovolila jsem ti...“

„To byl teda zážitek!“ vysmíval se van Gelder.

„Ty mizero!“ Van Gelder zvedl pistoli výš. Myslel si, že se na něj Morag vrhne, ona se však zarazila.

„Jen klid,“ řekl. „Ne, tys nikdy nebyla moc klidná, co?“ Bannerman ucítil, jak Morag vedle něj napnula všechny svaly.

„A jak se hodláte zbavit našich mrtvol?“ zeptal se van Geldera.

„Oba vás odvezu zpátky do Achnagellochu. Spolu s Turnbullem vás pohrbíme pod spoustou tun skály, až budeme příště odstřelovat.“

„Proč zemřel Turnbull?“ zeptal se Bannerman.

„Prováděl nějaký stupidní geologický průzkum, aby na nás udělal dojem. Naneštěstí zabloudil do jeskyně, kde ten hamižník starej Sproat schoval hromadu chcíplých ovcí, protože byl moc lakotný a pořádný zahrabání by mu přišlo draž. Byla to Turnbullova vlastní chyba, že ignoroval varovné tabulky. Musel se nakazit, když prohlížel ty ovce.“ Morag popadla z lavice skalpel a začala postupovat k van Gelderovi. Pohled v jejích očích prozrazoval, že s ní tentokrát nebude řeč.

„Zahod' to!“ nařídil jí van Gelder. Morag se k němu přibližovala dál. „Zahod' to, ty čubko pitomá!“ Na tu poslední urážku zvedla Morag skalpel nad hlavu a vyrazila na van Geldera. Holand'an vystřelil, náraz

kulky odhodil Morag dozadu. Zhroutila se jako odhozená hadrová panenka, na bílém plášti na prsou se jí začala rozšiřovat rudá skvrna a ve tváři měla překvapený výraz.

„A teď vy, doktore,“ řekl van Gelder. Bannerman máchl klecí a vši silou jí mrštil po Holand'anovi. Dostal to do obličeje a upadl nazad, kde se o zeď uhodil do hlavy a sklouzl na podlahu. Klec se při nárazu otevřela a krysa mu teď seděla na obličeji a očichávala mu ústa a nosní dírky. Bannerman uviděl, že van Gelder pořád svírá zbraň, nebyl v bezvědomí. Zasténal a pomalu zvedl levou ruku, aby odehnal krysu z tváře, jako by to bylo hravé koťátko, které mu ruší spánek za slunečného odpoledne. Bannerman vsadil na to, že se zmocní pistole, ale nepodařilo se mu to. Když byl asi metr od van Geldera, mladík otevřel oči a zamířil na něj.

„Za tohle zaplatíš,“ zavřel a oči měl rudé vztekem. „Nejdřív ti ustřelím kolena.“ Na lavici nad van Gelderem byly čtyři klece s krysami. Bannerman se natáhl a strčil do té, kterou měl nejbliž, takže postrčila další a klece začaly padat na van Geldera. Holand'an zaklel a pokusil se z té hromady vymotat ruku s pistolí, Bannerman se zatím vrhl ke dveřím. Byly zamčené. Otočil se a viděl, že van Gelder už vstává. Nějaká krysa se mu vrhla na kotník. Kopl ji na druhou stranu místnosti. Na stole u dveří stálo několik lahví na vodu. Bannerman je začal po van Gelderovi házet, ale ten jim lehce uhýbal – neškodně se tříštily u zadní zdi. Van Gelder zvedl pistoli a Bannerman zavřel oči. Znovu je otevřel, až když slyšel, jak van Gelder zařval. Morag Napierová stála za ním a právě mu vrazila plnou stříkačku emulze z mozku do zad.

Bannerman nikdy v životě neviděl v něčích očích takovou nenávist. Bylo jasné, že jediné nenávist drží ještě Morag Napierovou při životě. Ještě když van Gelder sklouzl na podlahu, dál tlačila zbytek ze stříkačky do jeho těla. Když veškerý obsah zmizel v nataženém Holand'anovi, krátce se podívala na Bannermana a záhadně se usmála. Trvalo jen zlomek vteřiny, než jí oči zeskelnatěly a upadla nazad na podlahu. Bannerman se obezřetně přiblížil k tělu van Geldera. Nebyl si zcela jist, jestli je mrtvý. Bylo možné, že se Morag podařilo jehlou napíchnout něco životně důležitého a zabít ho, ale také to mohl být pouze šok, z kterého Holand'an omdlel. Pistole ležela si půl metru od van Gelderovy pravé ruky. Pomalu se sehnul, aby ji sebral. Jeho prsty se už téměř dotkly rukojeti, když van Gelderova ruka vyrazila a ocelovým stiskem sevřela Bannermanovi zápěstí. Bannermanovi stačil jediný pohled, aby poznal, že van Gelder je naprosto nepřičetný. Vyrozuměl, že obsah stříkačky zmizel

přímo ve spinálním kanálku, což infekci umožnilo okamžitý přístup do mozku. Ve van Gelderových očích se objevilo cosi, co mu nahánělo strach. Lidé v takovém stavu v sobě někdy dokážou sebrat nadlidskou sílu. Bannerman přešlápl a stoupl van Gelderovi na hrudník, aby se mohl opřít a vyprostit ruku. Podařilo se mu to jen obtížně a odvrávoral zpátky. Van Gelderovo tělo sebou cukalo v křeči, jak se snažil postavit. Kroutil se a škrábal, jako by ho mučilo nějaké svědění. Bannerman měl radost, že už ho nezajímá pistole, ale když uviděl jeho upřený pohled, začal ustupovat. Holand'anův zjev ho děsil. Ten pohledný muž, kterým byl ještě před chvílí, teď vypadal jako zvířecí netvor. Bannerman pojal plán jít v kruhu kolem lavice a lákat tak van Geldera stále za sebou. Když se bude pohyboval stále ve směru hodinových ručiček, musí se dostat zpět k místu, kde leží pistole. Počítal, že ji sebere a vystřelí, než se k němu Holand'an dostane.

Van Geldera, nebo kdo bylo to nepřítelné stvoření ve van Gelderově těle, přestal pomalý postup vpřed bavit, a vyrazil po Bannermanovi. Ten mu bez problémů uhnul z cesty, ale zakopl o jednu ze zvířecích klecí za sebou na podlaze. Upadl nazad a ležel tu natažený a bezmocný. Nad Bannermanem se zjevil van Gelder. Vrhł se na něho. Bannerman ucítil pod rukou na podlaze cosi kovového. Přitáhl si to mezi sebe a van Geldera. Byl to skalpel, kterým se Morag Napierová předtím snažila van Geldera napadnout. Holand'an se na něj nabodl. Bannermanovi dalo práci, než se vyprostil zpod mrtvé váhy, která na něm ležela. Když se konečně postavil na nohy, ze všeho nejdřív se běžel vyzvracet do výlevky. Znovu a znovu si pouštěl studenou vodu na obličej, až hrůzy několika posledních minut přestaly ohrožovat jeho duševní zdraví. Když konečně začal znovu normálně dýchat, zvedl telefon a zavolal o pomoc.

Bannerman si užil tři dny odpočinku a oddechu se Shonou v Edinburghu, než ho znovu navštívilo zvláštní oddělení v podobě inspektora Morrise.

„Rozsah té věci nám vzal dech,“ přiznal Morris. „Přivázeli tu chemikálie po moři na překladiště v Inchmadu. Na první pohled nakládali na loď šterk, ale ve skutečnosti z lodi vykládali toxický odpad a po železnici ho pak dopravovali do lomu v cisternách, které vypadaly jako naftové. Bůh ví, co s tím vším budeme dělat. Ani si nejsme jisti, jestli jsme ta podzemní odpadiště našli všechna.“

„Myslím, že v tom vám můžu pomoci,“ poznamenal Bannerman. Vytáhl z tašky náčrty Colina Turnbulla a řekl: „Mladík jménem Colin

Turnbull zpracoval na místě tyhle geologické mapy. Myslím, že vám pomohou.“

„To určitě,“ řekl Morris. „Předám je dál.“

„Až je nebudete potřebovat, postarejte se prosím o to, aby je vrátili Julii Turnbullové, učí na základní škole ve Stobmoru. Myslím, že by byla ráda, kdyby věděla, že byly ku pomoci.“

„Postarám se o to,“ slíbil Morris.

„Co Sproat a veterinář Finlay?“ zeptal se Bannerman.

„Je to skoro tak, jak jste tušil,“ odpověděl Morris. „Oba věděli o úniku chemikálie z lomu, když k němu asi před rokem došlo. Van Gelder se tehdy k tomu přiznal a koupil si jejich mlčení. Musel, protože chemikálie přímo zabila ovce, které byly nejbliž. Když se u těch dalších zhruba po roce objevila jistá forma svědivky a začaly padat jako kuželky, dostali podezření, že to nějak souvisí s tou chemikálií. Van Gelder si je znovu koupil. Ta nová auta je prozradila.“

„Mizerové,“ ulevil si Bannerman.

„Proto Sproatovi poslali May Buchanovou na dovolenou. Měli špatné svědomí.“

„Už brzy zase budete žít normálně,“ řekl Morris.

„Můžu jít?“ zeptal se Bannerman.

„Ještě ne,“ řekl Morris.

„Co tím chcete říct?“

„Mám pro vás vzkaz od pana Allisona. Prý by se s vámi rád co nejdřív setkal v Londýně.“

„A tak,“ řekl Bannerman.

„A ještě jedna věc, pane. Řekl, ať vám připomenou, že jste podepsal slib mlčenlivosti a že všechno, co souvisí s touto záležitostí, pod to spadá.“

„Proč?“ vyštěkl Bannerman zlostně. „Nějakej mizernej Holand'an začne používat Skotsko jako skládku sraček celého světa. Ovčí virus začne zabíjet lidi a vláda chce, aby to bylo státní tajemství!“

„Bude nejlíp, když to proberete s panem Allisonem, pane,“ uzavřel Morris.

„Stalo se něco?“ zeptala se Shona, když Bannerman vyšel od Morrise. „Musím jet do Londýna,“ odpověděl.

„Musíš?“ zeptala se Shona.

„Neutíkám,“ řekl Bannerman tiše. „Nejvyšší místa si se mnou chtějí popovídat.“

„A co bude pak?“ zeptala se Shona klidně.

Bannerman pohlédl na Shonu a řekl: „Mám pocit, jako bych byl provazochodec a každou chvíli měl spadnout na tu či onu stranu.“

„Ale důležité je, na kterou stranu.“

„Pojedeš se mnou?“ zeptal se Bannerman, objal ji a zabořil jí tvář do vlasů. Shona zůstala nějakou dobu tiše v jeho objetí, pak se odtáhla, usmála se a tiše řekla: „Ne. Začíná se mi stýskat po ostrově. Jedu domů.“

Bannerman přikývl a tiše řekl: „Zavolám ti.“ Když od něho odcházela, jen se usmála.

„Dávej na sebe pozor,“ zašeptala.

Taxík, který vezl Bannermana přes Londýn, se už bůhví po kolikáté zastavil v dopravní zácpě.

„Dneska je to nějak hustý,“ prohlásil řidič.

Bannerman se usmál nad slepým optimismem, který šoferovi zabraňoval, aby viděl, že takhle je to každý den.

„Říkal jste Park Crescent?“

„Rada pro lékařský výzkum.“

„Takže vy jste doktor?“

„Patolog.“

„Baví vás to, ne?“

Bannerman najednou nevěděl, co má říct. Byla to jednoduchá otázka, ale nebyla na ni jednoduchá odpověď.

„Nějak se člověk žít musí,“ usmál se.

„Jako já, kamaráde,“ řekl řidič. „Život začíná, když skončí práce.“ Bannerman nechal řidiči slušné spropitné, a když odjížděl, opětoval jeho zamávání. Pohlédl na rover zaparkovaný před vchodem do RLV a povzdechl si. Bylo to Allisonovo auto.

„Pane doktore, to jsem rád, že vás zase vidím,“ halasil Allison, když Bannermana uvedli dovnitř. Zvedl se a vřele potřásl Bannermanovi rukou. John Flowers a Hugh Milne učinili totéž.

„Ani vám nemohu říct, jak jsme vám vděční, že jste vyjasnil tu hroznou záležitost,“ řekl Allison. Flowers a Milne tiše seděli a Allison se ujal postupu. Bannerman sledoval oči tohoto muže z vlády. Všechno ostatní v něm žilo a vyzařovalo dobrosrdečnost, kromě očí. Ty zůstaly chladné a vypočítavé.

„Vím, že se vám to bude zdát podivné, s ohledem na strašlivé události, ke kterým došlo na severu, ale vládě Jejího Veličenstva se úžasně ulevilo.“

„Ulevilo?“ vykřikl Bannerman překvapeně.

„Že ta úmrtí neměla nic společného s normální svědivkou.“

„S normální svědivkou?“ opakoval Bannerman.

„Víte, co myslím,“ řekl Allison a zamával rukama. „Ti chudáci umřeli na tu kurantní hrůzu, kterou vytvořila chemikálie.“

„Nicméně vytvořila, pane Allisone. „Ted’ tedy existuje forma svědivky, která infikuje lidi.“

„Ale vláda se postarala o to, aby veškeré ovce na farmě v Inverladdie šly na porážku a byly zlikvidovány spálením. Jiný zdroj infekčního agens neexistuje.“

Bannerman na chvíli nevěděl, co říci. Nemohl uvěřit tomu sebeuspokojení.

„Jenže problém je v tom, co se stalo, než jsme objevili pravdu!“ vykřikl.

„Co tím chcete říct?“

„Chci tím říct, že se tam všude povalovaly uhynulé kusy bůhví jak dlouho, protože Sproat byl prostě lakomec a nenechal je pořádně zakopat!“

„To snad je trochu přehnané,“ mínil Allison blahosklonně.

„Jeden pták, který se nažral na infikované chcíplotině před pár týdny, ten virus už roznese do jiné části země. Dříve nebo později bude nakažené jiné stádo a třeba jen pár infikovaných jehňat to ještě stihne na trh, než začne fungovat regulace. Co bude pak?“

„Myslím, že tady se pohybujeme na půdě fantazie, doktore,“ namítl Allison. „Nemůžete mi snad vážně navrhopat, že bychom měli všechny ovce v zemi dát do karantény?“

„Navrhuji, abyste okamžitě zpřísnili předpisy. Vyhlašte svědivku jako nemoc, která podléhá ohlašovací povinnosti, a nabídněte farmářům kompenzaci za nakažené ovce, která převýší tržní cenu, aby se zamezilo úniku před oznámením.“

„Pokud to uděláme, bude jasné, že něco není v pořádku,“ konstatoval Allison.

„Taky že není v pořádku!“ trval na svém Bannerman.

Allison vztekle bouchl do stolu.

„Ne,“ vykřikl. „To už je příliš! Příště mi navrhněte, abychom lidem zakázali chodit přes silnici, aby se snížila úrazovost!“ Bannerman poznal Allisonův pokus celou věc zlehčit, aby získal iniciativu. Zůstal klidný a

řekl: „To není totéž a vy to víte.“ Allison změnil tón. Najednou jako by přišel k rozumu.

„Podívejte se, pane doktore, oba víme, že o rozšíření infekce pomalého viru se toho ví málo. Je potřeba udělat dalekosáhlý výzkum. Vláda Jejího Veličenstva odsouhlasila finanční prostředky na velký výzkumný program. Program bude řídit Rada pro lékařský výzkum, která ustanoví k tomu účelu novou komisi. Byli bychom všichni nesmírně potěšeni, kdybyste se stal jejím předsedou.“ Bannerman měl pocit, jako by ho smetla falešná vlna. Zavrtěl hlavou a mlčky ji sklopil.

„Alespoň o tom popřemýšlejte,“ navrhl Allison a už vstával. Bannerman zvedl ruce a řekl: „Ne tak rychle, prosím.“

Ticho, které následovalo, se dalo krájet.

„Neřekl jste ještě ani slovo o té záležitosti v kamenolomu,“ řekl mu Bannerman.

„Co k tomu dodat?“ zeptal se Allison. „Díky vám se nám to podařilo úplně zarazit.“

„A co soudní žaloba, pane Allisone? Nějaká cizí společnost používala naši zem jako skládku pro některé z nejnebezpečnějších látek na světě a v novinách, v rádiu, ani v televizi neproběhne ani zmínka. Proč ne?“

V tu chvíli Allison poprvé vypadal zranitelně. Pomalu se posadil a Bannerman si povšiml, že Flowersovi, který po celou tu dobu mlčel, přes rty přelétl slabý náznak úsměvu.

„Popravdě řečeno, pane doktore, vláda se domnívá, že je v nejlepším zájmu lidu téhle země, aby se plná otřesná pravda nezveřejnila. Vy s tím nesouhlasíte?“

„Ne, nesouhlasím!“ silně zaprotestoval Bannerman.

„Pane doktore, nutíte mě, abych vám připomněl, že...“

„Jsem podepsal slib mlčenlivosti o státním tajemství. Ano, vím, o čem mluvíte, a předpokládám, že vydáte pěkných pár vládních nařízení, jen abyste s těmi vašimi kamarádky mohli zase ututlat, co se v téhle zemi děje!“

„Musíme dělat to, co považujeme za nejlepší,“ namítl Allison.

„Proč, Allisone? To mi povězte. Musí za tím být něco víc než ‚nejlepší zájmy lidu‘. Jen mi povězte proč?“ Allison si propletl prsty rukou a zhluboka se nadechl. I tak mu nejdřív slova nešla z hrdla.

„Ten odpad... ty toxické chemikálie...“ Ano?“

„Byly z Británie.“

„Z Británie?“ vykřikl nevěřicně Bannerman. Viděl, že Milne a Flowers už to vědí. „Vláda udělala smlouvu na ukládání odpadu s holandskou společností, o níž jsme si mysleli, že má dobrou pověst. Jak se ukázalo, nebylo tomu tak.“ Bannerman mírně otevřel ústa, když si uvědomil, co se dělo.

„Chcete říct, že to nakládali na lodě na jednom konci země a vykládali na druhém? Panebože, to je fraška! Takže abyste se nemuseli červenat, všechno to ututláte?“

„To ještě není vše,“ řekl Allison a uhnul Bannermanovi očima. Ty chemikálie se tady vyráběly v době, kdy už to bylo proti mezinárodní dohodě o jejich zákazu. To ta holandská společnost ví.“

„Bože na nebi,“ řekl Bannerman a zavrtěl hlavou.

„Rusové tu dohodu porušili, Američané taky, všichni vědí, že ano,“ řekl Allison.

„I když se to nikdy neprokázalo,“ řekl Bannerman. „Ale kdybyste Holanďany žalovali, ukřižují vás před celým světem?“

„Víceméně.“

„Potřebuji na vzduch,“ řekl Bannerman a vstal. Flowers a Milne pokrčili rameny, že je takový.

„Přemýšlejte o té nabídce, o které jsem se zmínil,“ skončil Allison. „Vy jste na tu práci jako dělaný.“ Bannerman odešel bez odpovědi. Vrátil se do nemocnice a ze své pracovny zavolal Shoně. Vzala telefon po třetím zazvonění.

„Už jsem z toho provazu spadl,“ oznámil jí.

„Na kterou stranu?“

„Můžu přijet?“

„Budu na tebe čekat,“ zasmála se Shona.

„Myslíš, že by se na ostrově uživil praktický lékař?“

„Určitě,“ odpověděla Shona. „Ale o tom si promluvíme později. Kdy odjíždíš?“

„Teď,“ řekl Bannerman.

„Miluju tě,“ řekla Shona.

„Jsem moc rád, že to tak je,“ tiše řekl Bannerman.

„Pospěš si.“

Bannerman položil telefon a vyklidil si věci ze stolu. Aniž se ohlédl, opustil budovu a už byl skoro u vstupní brány, když uslyšel, jak ho někdo volá. Byl to psychiatr, David Drysdale.

„Už se tě dlouho snažím chytit,“ řekl Drysdale.

„Vážně?“ podivil se Bannerman.

„Jde o ten problém, co jsi měl, víš, ty noční můry a pocity nejistoty a ztráty sebedůvěry.“

„No a co je?“

„Všichni jsme si tehdy mysleli, že jde o krizi středního věku, ale nebylo to tak. Nakonec jsme na to přišli. Možná tomu nebudeš věřit, ale... tobě se prostě patologie nelíbí. Nikdy se ti nelíbila. Neštěstí je v tom, že ti to tak dobře jde. Nikdy tě tím pádem nenapadlo, že bys mohl dělat něco jiného.“ Bannerman se usmál od ucha k uchu.

„To mi povídej,“ řekl a odcházel dál bránou ven. Když vlak vyklouzl z nádraží na dlouhou cestu na sever, Bannerman vytáhl noviny a dal se do čtení. Zpráva na první straně se týkala muže z jedné norfolkské vesnice, který zabil celou svou rodinu sekýrou a pak ukončil i svůj život. Doprovázely ji rodinné snímky jeho ženy a tří malých dětí na pláži.

„V dobách šťastnějších,“ zněl popisek.

„Byl to klidný člověk,“ říkal jeden soused.

„Držel se stranou,“ povídal druhý. Všichni ve vesnici byli ohromeni tím, co se stalo, tvrdil článek.

„To je tragédie,“ řekl muž sedící naproti, který si četl stejný článek. „Zdá se, že je toho dneska hodně.“ Bannerman přikývl a odložil noviny, aby se podíval z okna. Co vy víte o životě, pomyslel si.